bashkëpunimi gjerman
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Published by
giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT DHE MJEDISIT

Agjencia Kombëtare e Mjedisit

RAPORTI I GJËNDJES NË MJEDIS 2021

RAPORT I GJENDJES NË MJEDIS **2021**

Publikuar nga :
Agjencia Kombëtare e Mjedisit

Përgatitur nga :
Sektori i Vlerësimit të Gjendjes dhe Ndërgjegjësimit Mjedisor
Drejtoria e Performancës Mjedisore

Kontribuan:
Sektori i Laboratorëve, Teknologjisë dhe Infrastrukturës Mjedisore
Sektori i Informacionit, GIS dhe Regjistrave Mjedisorë
Drejtoria e Kërkimit dhe Dijes Mjedisore

Sektori i Monitorimit
Drejtoria e Inspektim - Kontrollit

Ornela Shapo (Projekti GIZ, " Menaxhimi i Modernizuar i Mbetjeve të Ngurta dhe Ekonomia Ricikluese në Respekt të Mjedisit")

SHKURTIME

AKM	Agjencia Kombëtare e Mjedisit
AKB	Agjencia Kombëtare e Bregdetit
AKBN	Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore
AKZM	Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura
AdZM	Administrata e Zonave të Mbrojtura
BIONNA	Sistem Ndërkombëtër i Monitorimit. të Faunës së Egër
BaU	Punë si zakonisht
BE	Bashkimi Evropian
BRE	Burime të Rinovueshme të Energjisë
CH4	Metan
CO_2e	Ekuvalenti i Dioksidit të Karbonit
DKU	Direktiva Kuadër e Ujit
EE	Efiçenca e Energjisë
FGM	Fondi Global për Mjedisin
Gazet-F	Gazet e Fluorinuara
GES	Gaz me Efekt Serrë
GNPNK	Grupi Ndërministror i Punës për Ndryshimet Klimatike
GC/KC	Garantimi i Cilësisë/Kontrolli i Cilësisë
GIZ/DKTI	Shoqëria Gjermane për Zhvillim/Menaxhimi i Modernizuar dhe Miqësor ndaj Klimës i Mbetjeve dhe Riciklimit
HFC-të	Hidrofluorokarbone
ISHTI	Inspektoriati Shtetëror Teknik Industrial
INSTAT	Instituti i Statistikave
KKP	Kontributi Kombëtar i Përcaktuar
KNNAD (CLRTAP)	Konventa për Ndotjen Ndërkufitare të Ajrit në Distancë të Largët
MTM	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
Mp	Mineralizimi i përgjithshëm

MBZHR	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimi Rural
MIMN	Menaxhimi i Integruar i Mbetjeve të Ngurta
MZKP	Masat Zbutëse Kombëtare të Përshtatjes
MRV	Monitorimi, Raportimi dhe Verifikimi
NJQV	Njësia e Qeverisë Vendore
P.M.L	Parametrat Maksimal të Lejuar
PbE	Përshtatje e Bazuar në Ekosistem
PBB	Produkti i Brendshëm Bruto
PNKK(IPPC)	Paneli Ndërqeveritar për Ndryshimet Klimatike
PAEU	Platforma e Analizës me Emetime të Ulëta
PTNPTP (LULUCF)	Përdorimi i Tokës, Ndryshimi i Përdorimit të Tokës dhe Pyjet
PKP	Plani Kombëtar i Përshtatjes
POAM	Përbërësit Organik të Avullueshëm pa Metan
PPTT (FOLU)	Pyjet dhe Përdorimet e Tjera të Tokës
PFC	Perfluorokarbone
SiMF	Sistem të Monitorimit të Faunës së Egër
SEIZP (EFFIS)	Sistemi Evropian i Informacionit për Zjarret në Pyje
STE e BE (EUETS)	Sistemi i Tregtimit të Emetimeve i BE-së
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim
SK	Strategjia Kombëtare
OKBUR (FAO)	Organizata e Kombeve të Bashkuara për Ushqim dhe Bujqësinë
TPP/RCP	Trajektorë e Përqendrimeve Përfaqësuese
RSHTN	Regjistri i Shkarkimit dhe Transferimit të Ndotësve
UPB	Ura Peshimi me një Bosht
VKM	Vendimi i Këshillit të Ministrave

PËRMBAJTJA

HYRJE

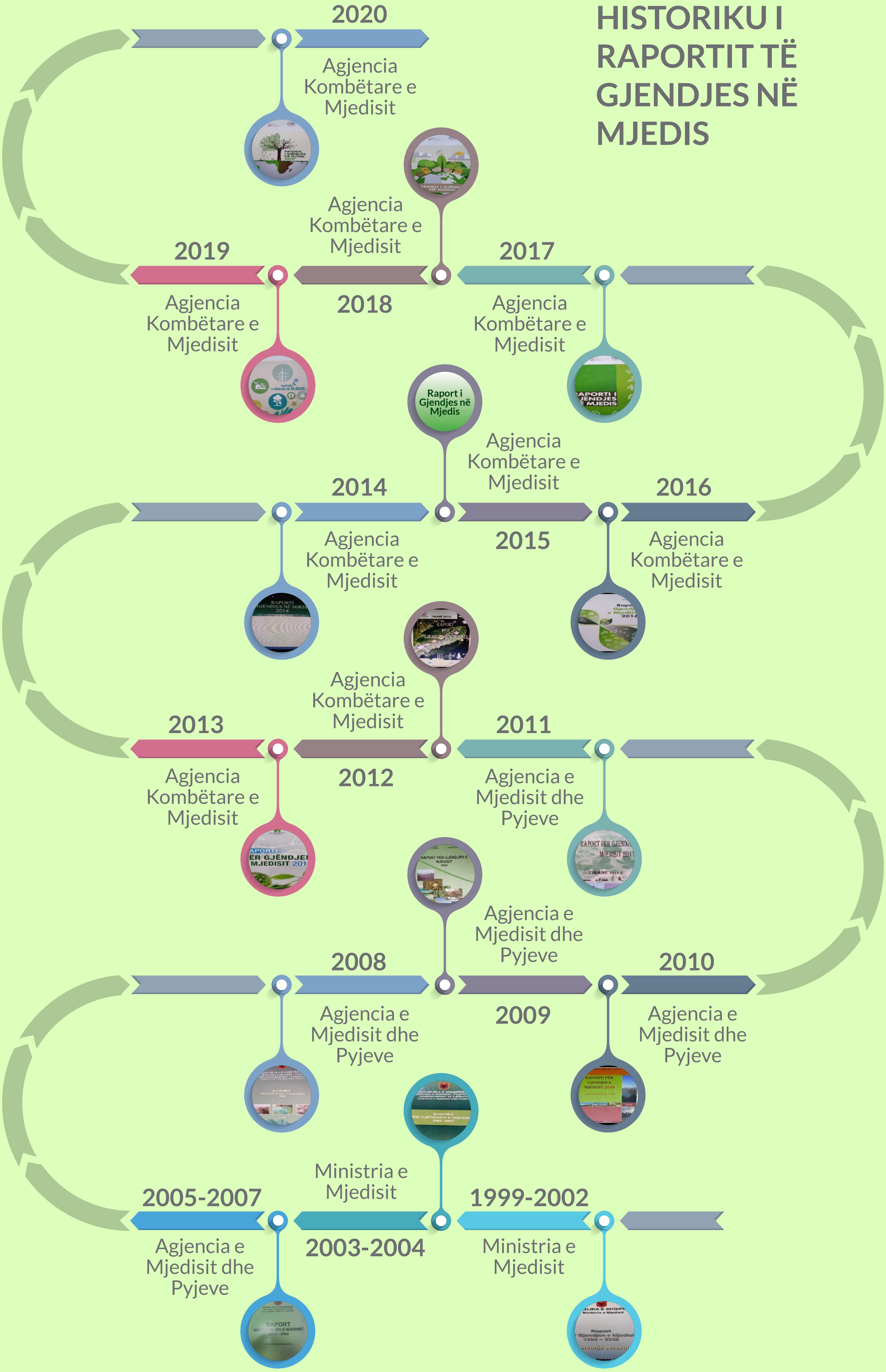
Raporti i Gjendjes në Mjedis për vitin 2021, paraqet vlerësimin e gjendjes së mjedisit bazuar në të dhënat përkatëse për komponentët kryesorë të mjedisit. Raporti analizon presionet që i bëhen mjedisit të cilat sjellin ndikimet në mjedis, forcat shtytëse që paraqesin burimet e ndotjes si dhe reagimet apo veprimet që duhet të kryhen për të parandaluar forcat shtytëse dhe presionet. Gjithashtu vlerëson tendencën e treguesve të matur dhe jep rekomandime për të lehtësuar vlerësimin dhe efektivitetin e masave të politikave mjedisore.

Ky raport është një mesazh për politikëbërësit, të cilët nëpërmjet njohjes së gjendjes në mjedis dhe rekomandimeve, të ndërmarrin veprime në hartimin e politikave më efikase në parandalimin e ndikimeve në mjedis. Këto politika të së ardhmes duhet të bazohen në përgjigjet efektive ndaj sfidave tona mjedisore si dhe njohurive apo gjetjeve më të përditësuara të cilat paraqiten në Raportin e Gjendjes në Mjedis.

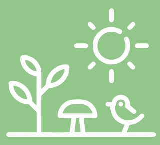
Nuk mund të nënvlerësojmë dhe dimensionin social që përcjell ky Raport. Synimi ynë është që publiku të marrë njohuri për cilësinë e mjedisit ku jeton, problematikat që hasen si dhe përfshirjen e qytetarëve në përmirësimin e gjendjes nëpërmjet zhvillimit të ndërgjegjësimit në mbrojtje të mjedisit.

Raporti i Gjendjes në Mjedis 2021, kontribuon në nxjerrjen në pah të arritjeve kryesore dhe problemeve të tanishme për secilin tregues mjedisor. Siguron një vëzhgim të gjendjes në mjedis dhe një kuadër veprimesh që janë të nevojshme të ndërmerren për të krijuar një mjedis të pastër për brezat që vijnë.

HISTORIKU I RAPORTIT TË GJENDJES NË MJEDIS

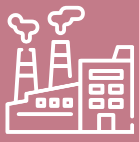

KAPITULLI I

UJËRAT

1.1 Informacion i përgjithshëm

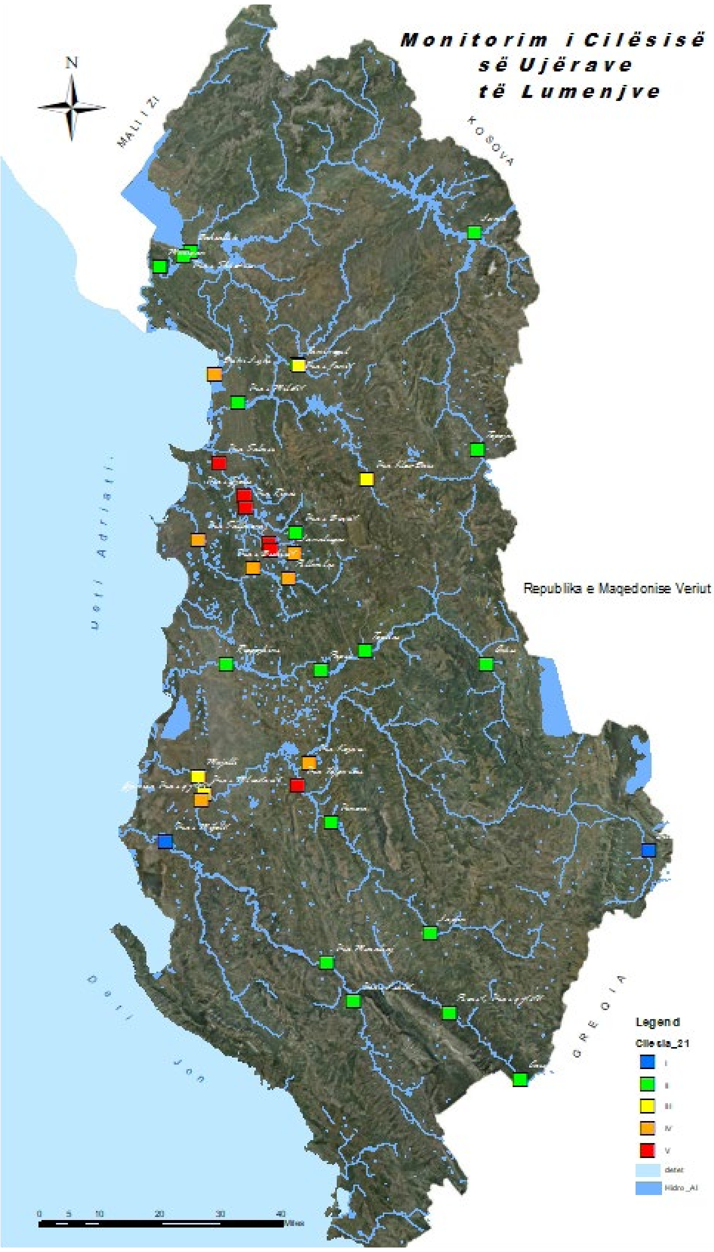
Tematikat dhe burimi i të dhënave:

Monitorimi i cilësisë së ujërave sipërfaqësore të Shqipërisë në lumenj, liqene kryhet nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për parametrat fiziko- kimike në lumenjtë e baseneve Drini-Bunë, Mat, Ishëm- Erzen, Shkumbin, Vjosë dhe Seman. Tributarët (Lumi i Pogradecit, Lumi Vërdovë, Lumi Tushemisht) ujërat e të cilëve derdhen në liqenin e Ohrit dhe ndikojnë në cilësinë e tij. Ndërsa për liqenin e Ohrit dhe të Shkodrës monitorimi kryhet për parametra fiziko-kimike, klorofila -a dhe indeksi i gjendjes trofike TSI. (Karlson).

Monitorimi sasior, hidrodinamik dhe i cilësisë së ujërave nëntokësore është kryer nga Shërbimi Gjeologjik Shqiptar për basenet kryesore ujëmbajtëse të Shqipërisë; Drin, Mat, Erzen-Ishëm, Shkumbin, Seman,Vjosa dhe Zona Jonike. Ky monitorim përfshin vlerësimin sasior të shfrytëzimit të ujërave, të matjes së nivelit dhe cilësisë të ujërave nëntokësore të baseneve bazuar mbi parametrat fiziko-kimike të matur.

1.2 Cilësia e ujërave sipërfaqësore në lumenj

1.2.1 Vlerësimi i gjendjes së lumenjve

Vlerësimi i cilësisë së lumenjve dhe liqeneve përcaktohet në bazë të parametrave fiziko-kimikë duke i krahasuar me normat e lejuara të përcaktuara në Direktivën Kuadër të Ujit të BE (DKU)

Tabela 1. Vlerat limite të parametrave kimike në lumenj sipas DKU

	Njesia	Vlerat limite te parametrave kimike				
		Gjendje e Lartë Kl.I	Gjendje e Mirë Kl.II	Gjendje e Moderuar Kl.III	Gjendje e Varfër K.IV	Gjendje e Keqe Kl.V
Oksigjen i tretur	mgO/l	>7	>6	>5	>4	<3
NBO_5	mg/l	<2	<3.5	<7	<18	>18
pH (acid)			>6.5	>6		
pH (alkalin)			<8.5	<9		
NH_4	mgN/l	<0.05	<0.3	<0.6	<1.5	>1.5
NO_2	mgN/l	<0.01	<0.06	<0.12	<0.3	>0.3
NO_3	mgN/l	<0.8	<2	<4	<10	>10
PO^4	mgP/l	<0.05	<0.10	<0.2	0.5	>0.5
P-total	mgP/l	<0.1	<0.20	<0.4	<1	>1

Temperaturat e ujërave të lumenjve variojnë në varësi të stinës dhe pozicionimit të stacioneve të kampionimit, ku në rrjedhat e sipërme ujërat e lumenjve karakterizohen nga temperatura më të ulëta, pasi janë ujëra që burojnë nga zonat malore. Ujërat e lumenjve vlerësohen alkalin me pH nga 7.55-8.54.

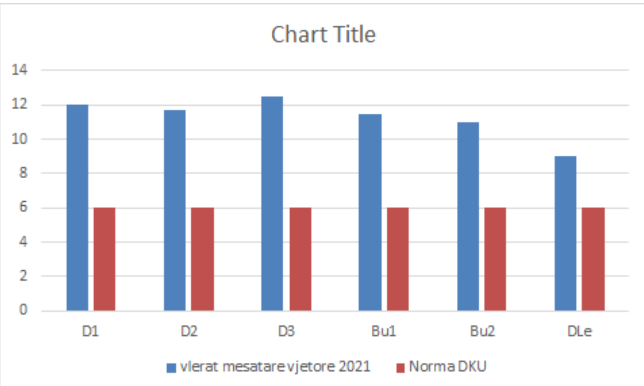
• Baseni i Drinit

Lumi Drin është lumi më i gjatë i trojeve shqiptare me një gjatësi 285 km, i cili derdhet në Detin Adriatik afër qytetit të Lezhës dhe në lumin e Bunës, degë që u formua pas një përmbytjeje në shekullin e 19.

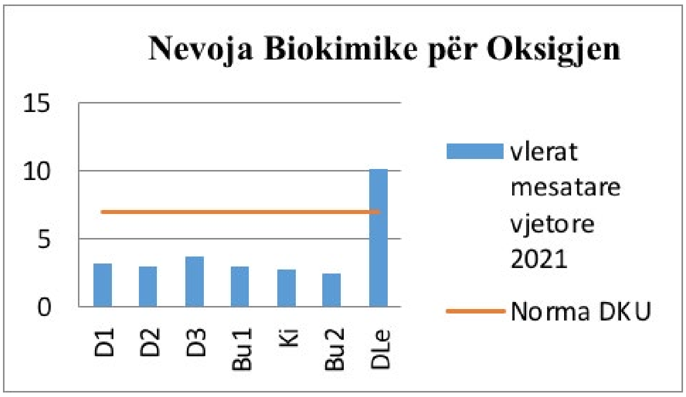
Tabela 2. Stacionet e Basenit Drin

Nr.	Kodi i kampionit	Emërtimi i Lumit	Vendndodhja	Koordinatat gjeografike
1.	D1	Drini i Zi	Topojan- Ura Burrel -Peshkopi	N 41.580626 E 20.434238
2.	D2	Drini	Bahçallek - Ura Bahçallek	N 42.041771 E 19.490806
3.	D3	Drini i Bardhë	Luma - Kukës	N 42.040408 E 20.274955
4.	Bu1	Buna	Muriqan – afër fshatit, në kufi	N 42.009313 E 19.411012
5.	Bu2	Buna	Ura e vjetër Shkodër - Shirokë	N 42.045851 E 19.487121
6.	DLe	Drini Lezhë	Kune-Vain para derdhjes në det	N 41.753554 E 19.593363

Grafiku 1. Vlerat mesatare, O_2 i tretur, mg/l

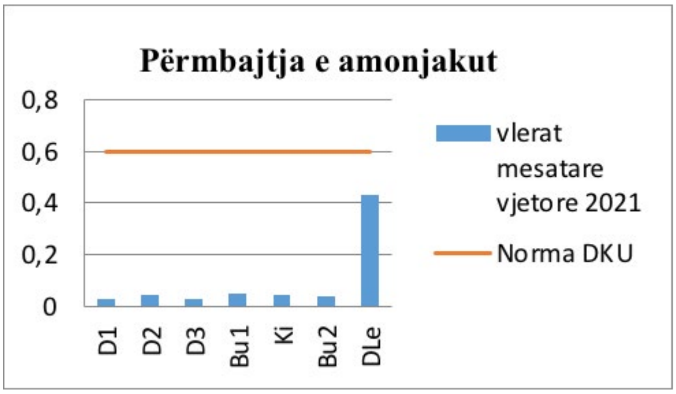

Grafiku2. Vlera mesatare NBO_5 , mg/l

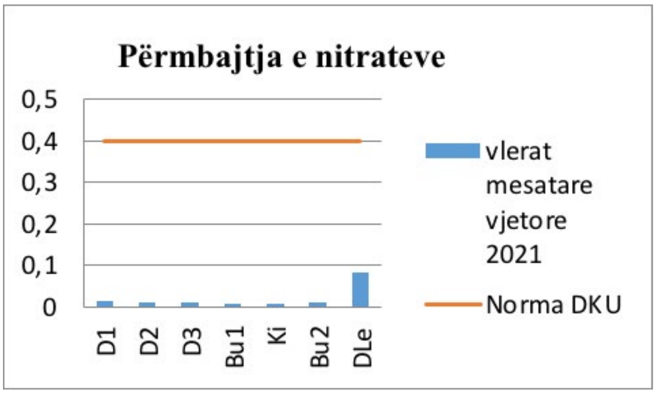

Stacionet janë të ngopura me oksigjen dhe klasifikohen Klasa I – Gjendje e lartë. Ujërat paraqesin cilësi të mirë në lidhje me parametrin NBO_5 në rrjedhën e sipërme ndërsa në stacionin DLe – Drini Lezhë kemi vlera të larta të cilat e klasifikojnë këtë stacion në Klasën IV – Gjendje e varfër.

Grafiku 3.Vlerat mesatare $N\text{-}NH_4$, mg/l

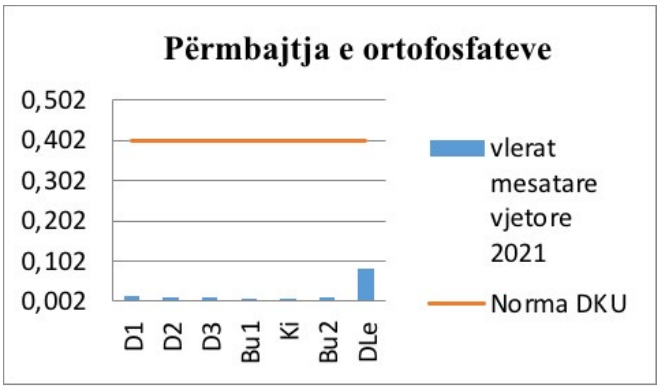

Grafiku2. Vlera mesatare NBO_5, mg/l

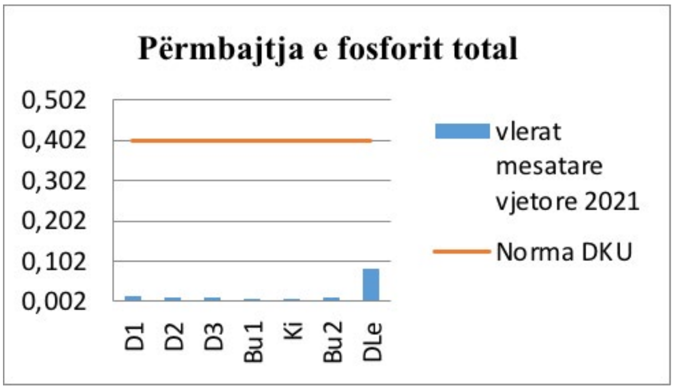

Drini Lezhë ka një përmbajtje të amonjakut në vlerën 0.43 mg/l duke u klasifikuar në Klasën III- Gjendje e moderuar. Përmbajtja e nitrateve rezulton në vlera më të ulëta se norma e lejuar, duke i klasifikuar të gjitha stacionet në Klasën I – Gjendje e lartë. Përmbajtja e nitriteve është nën normën e lejuar në vlerat 0.0015 – 0.0033 mg/l duke i klasifikuar të gjitha stacionet në Klasën I – Gjendje e lartë.

Grafiku 5. Vlera mesatare e $P\text{-}PO_4$, mg/l

Grafiku 6. Vlera mesatare e P-total, mg/l

Nuk kemi tejkalim të vlerave të lejuara për përmbajtjen e orto-fosfateve dhe fosforit total duke i klasifikuar të gjitha stacionet në Klasën I – Gjendje e lartë.

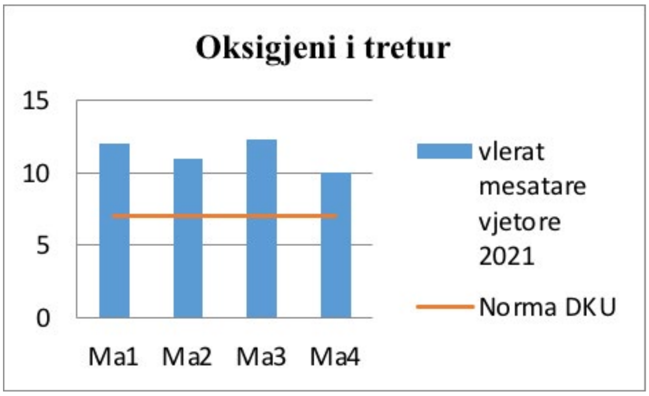
• Baseni i Matit

Mati është një lum i cili burimin e vet e ka afër Martaneshit, në qarkun e Dibrës. Lumi i Matit ka një gjatësi totale prej 115 km dhe derdhet në Detin Adriatik në afërsi të Fushë – Kuqes në mes të qyteteve Lezhë dhe Laç.

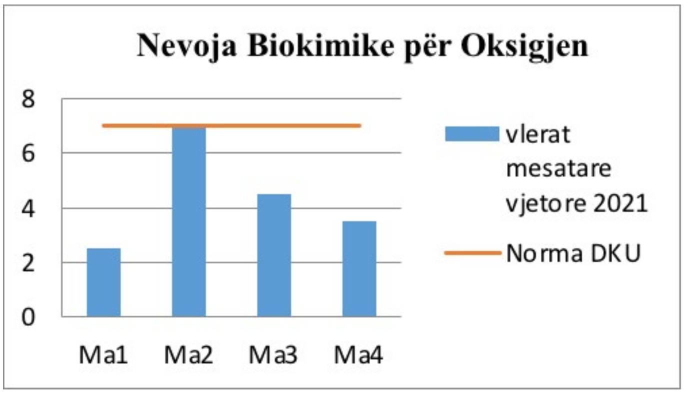
Tabela 3. Stacionet e Basenit Mat

Nr.	Kodi i kampionit	Emërtimi i Lumit	Vendndodhja	Koordinatat gjeografike
1.	Ma1	Fani i Madh	Ndërfushë, ndërmjet urave Milot – Kukës dhe Milot - Rrëshen	N 41.775874 E 19.859456
2.	Ma2	Fani i Vogël	Bukmirë– Ura e Vjetër Milot – Kukës që të lidh me Rrugën e Kombit	N 41.779305 E 19.855054
3.	Ma3	Lumi Mat	Klos - Darsë	N 41.506614 E 20.083041
4.	Ma4	Lumi Mat	Ura e Re Tiranë-Shkodër	N 41.685437 E 19.671641

Grafiku 7. Vlerat mesatare, O_2 i tretur, mg/l

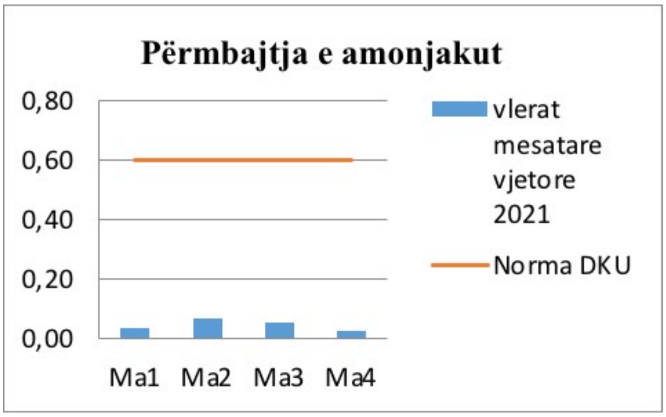

Grafiku 8. Vlera mesatare NBO_5 , mg/l

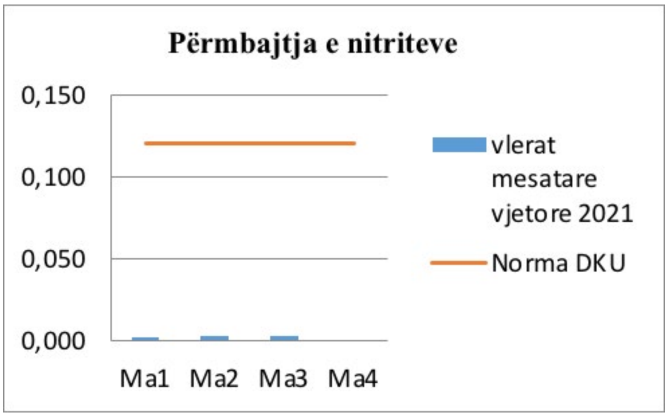

Të gjitha stacionet e lumit Mat janë të ngopura me oksigjen duke i klasifikuar në Klasa I – Gjendje e lartë. Vlerat mesatare për NBO_5 paraqiten nën normën e lejuar duke i klasifikuar stacionet me cilësi të mirë. Vihet re vlerë më e lartë e NBO_5 në stacionin Ma2.

Grafiku 9.Vlerat mesatare N-NH_4 , mg/l

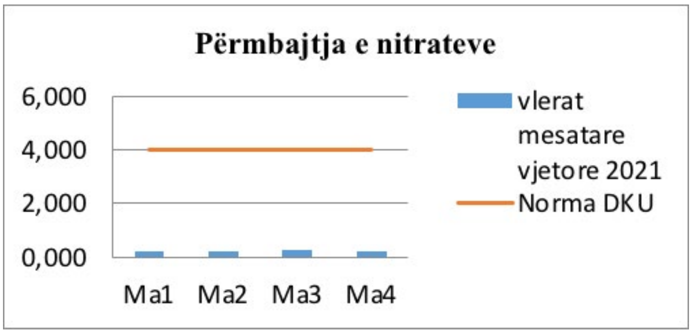

Grafiku 10. Vlera mesatare N-NO_2, mg/l

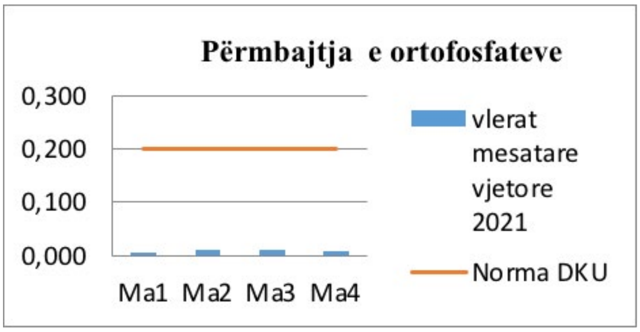

Vlerësojmë se përsa i përket përmbajtjes së amonjakut stacionet klasifikohen në Klasa II – Gjendje e mirë. Përmbajtja e ulët e nitriteve i klasifikon këto stacione në Klasën I – Gjendje e lartë.

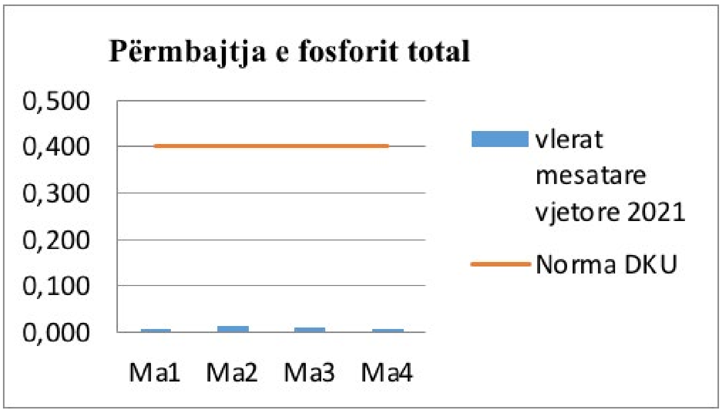
Grafiku 11.Vlerat mesatare N-NO_3 , mg/l

Grafiku 12. Vlera mesatare P-PO_4, mg/l

Grafiku 13. Vlerat mesatare P-total, mg/l

Referuar përmbajtjes së nitrateve, ortofosfateve dhe fosforit total, stacionet klasifikohen në Klasa I- Gjendje e lartë

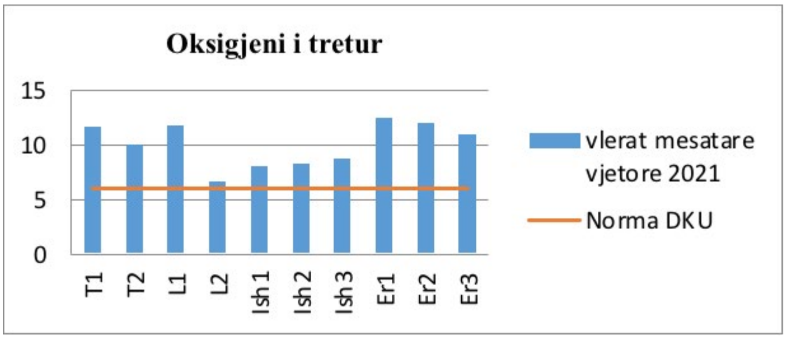
• Baseni Ishëm – Erzen

Lumi i Tiranës përshkon pjesën veriore të Tiranës, në zonën e quajtur Bregu i Lumit, aty ku formohet kufiri administrativ verior i Tiranës, i cili e ndan nga Komuna Paskuqan. Lana derdhet në Lumin e Tiranës, i cili kalon përmes qytetit të Tiranës. Ai buron në pjesën perëndimore të Qafës së Priskës dhe ka një gjatësi prej 29 km. Në hyrje të Tiranës, Lana rrjedh në një kanal të sistemuar betoni dhe pastaj bashkohet me lumin e Tiranës në verilindje të Bërxullës nga ku formohet Lumi i Ishmit. Lumi Ishëm rrjedh përmes Shqipërisë Qendrore me një gjatësi rreth 74 km i cili formohet nga bashkimi i Lumit të Tiranës, delta e të cilit ndodhet në Kepin e Rodonit. Lumi Erzen buron nga Mali me Gropa, 25 km nga lindja e Tiranës, pranë Shëngjergjit dhe derdhet në Gjirin e Lalëzit në veri të qytetit të Durrësit.

Tabela 4. Stacionet e Basenit Ishëm-Erzen

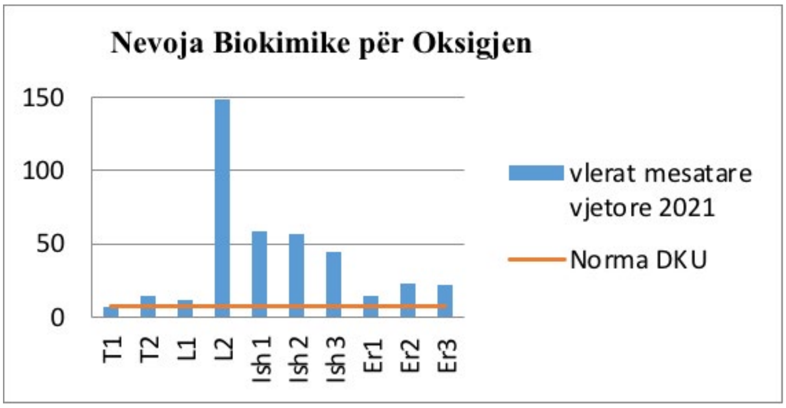
Nr.	Kodi i kampionit	Emërtimi i Lumit	Vendndodhja	Koordinatat gjeografike
1.	T1	Lumi i Tiranës	Ura e Brarit	N 41.372595 E 19.855204
2.	T2	Lumi i Tiranës	Kamëz – poshtë urës	N 41.354077 E 19.773338
3.	L1	Lumi i Lanës	Lanabregas- 200 – 300 m sipër gurores Dajti	N 41.3293 E 19.8788
4.	L2	Lumi i Lanës	Ish dogana Kashar në autostradë 200 m poshtë urës 700 – 800m nga kryqëzimi i Coca - Colës	N 41.3385 E 19.7762
5.	Ish1	Lumi Ishëm	Ura Rinas	N 41.435932 E 19.696267
6.	Ish2	Lumi Ishëm	Ura e Gjolës	N 41.467270 E 19.691924
7.	Ish3	Lumi Ishëm	Ura Salmer	N 41.541421 E 19.610609
8.	Er1	Lumi Erzen	Pëllumbas	N 41.245533 E 19.936300
9.	Er2	Lumi Erzen	Ura e Beshirit	N 41.292176 E 19.755325
10.	Er3	Lumi Erzen	Sallmone – Fshati Rinia	N 41.360944 E 19.549134

Grafiku 14. Vlerat mesatare, O_2 i tretur, mg/l në basenin Ishëm-Erzen

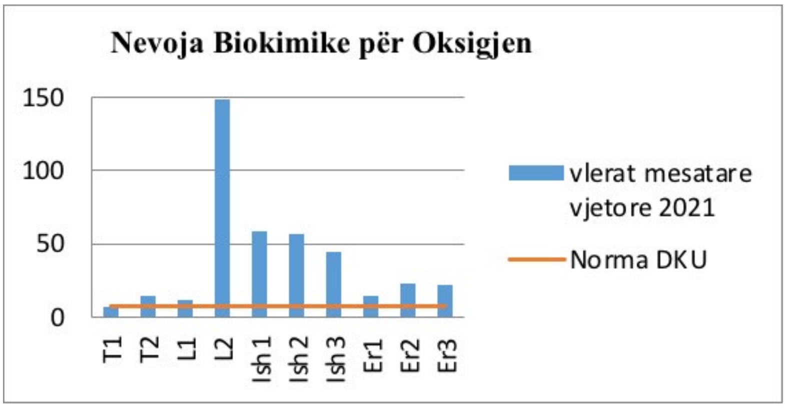
Lumi Erzen rezulton të jetë me ujëra të pasur me oksigjen duke u klasifikuar në Klasën I – Gjendje e lartë.

Grafiku 15. Vlera mesatare NBO_5 , mg/l

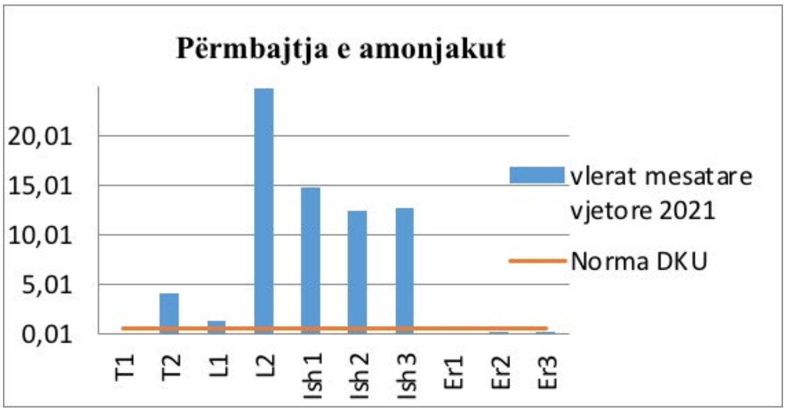
Tejkalim të vlerës limite për parametrin nevoja biokimike për oksigjen kemi në stacionet T2 – Kamëz poshtë urës , L2 – Ish Dogana Kashar, ku vlera mesatare është 97 mg O/l. Një vlerë shumë e lartë që dëshmon një shkallë ndotjeje të lartë duke e klasifikuar në Klasën V – Gjendje e keqe , ku duhet të merren masa të menjëhershme (> 18 mg/l). Tejkalim të normës kemi edhe në tre stacionet e monitorimit të Lumit Ishëm, ku gjendja paraqitet me një ndotje të lartë e klasifikuar në Klasën V – Gjendje e keqe.

Grafiku 16.Vlerat mesatare $N\text{-}NH_4$, mg/l

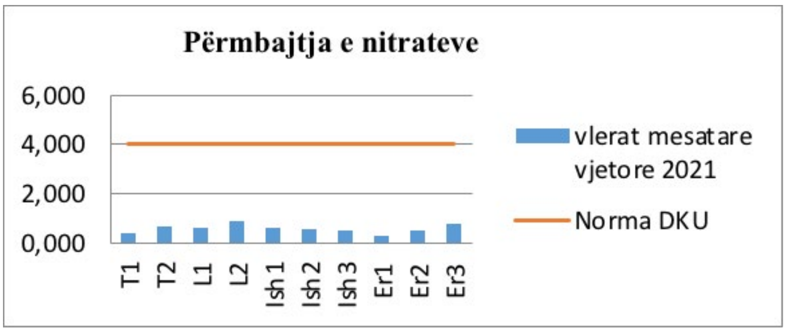
Kemi tejkalim të vlerës limite për përmbajtjen e amonjakut në stacionin T2 – Ura Kamëz, L2 – Lanabregas me vlerën mesatare më të lartë 24.8 mg/l duke e klasifikuar këtë stacion në Klasën V – Gjendje e keqe. Stacionet e lumit të Ishmit klasifikohen në Klasën V – Gjendje e keqe. Lumi Erzen klasifikohet në Klasën II – Gjendje e mirë.

Grafiku 17. Vlera mesatare $N\text{-}NO_2$, mg/l

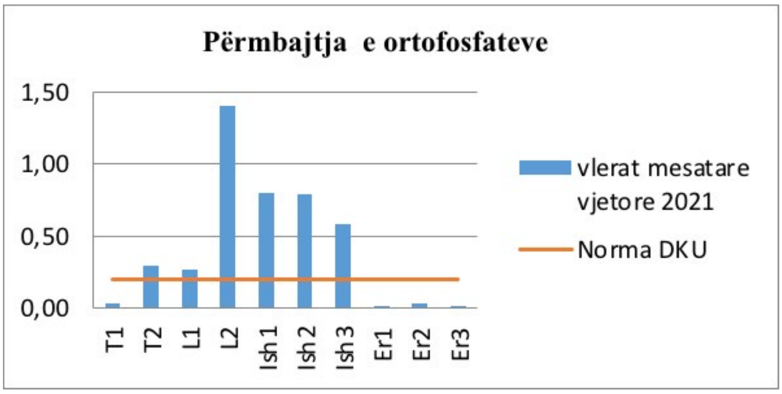
Përmbajtja e nitriteve është nën normën e lejuar në të gjitha stacionet e këtij baseni, duke përjashtuar T2 – Ura e Kthesës së Kamzës duke e klasifikuar në Klasën V – Gjendje e varfër.

Grafiku 18. Vlera mesatare $N\text{-}NO_3$, mg/l

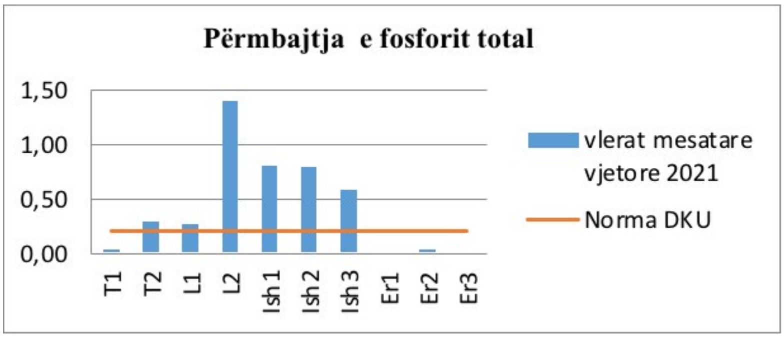
Përmbajtja e nitrateve në të gjitha stacionet e monitoruara rezulton në vlera më të ulëta se norma e lejuar.

Grafiku 19. Vlera mesatare P-PO_4, mg/l

Vlerësohet se kemi tejkalim të vlerës limite të përmbajtjes së orto – fosfateve në stacionin T2–Ura e Kamzës, L2– Lanabregas në vlerën 1.4 mg/l duke e klasifikuar këtë stacion në Klasën V
– Gjendje e keqe.
Tejkalim të vlerës limite kemi edhe në lumin e Ishmit, duke e klasifikuar në Klasën e V – Gjendje e keqe.
Lumi Erzen nuk ka përmbajtje të ortofosfateve.

Grafiku 20. Vlera mesatare P-total, mg/l

Stacioni L2–Lanabregas tejkalon vlerën limite, duke klasifikuar Lanabregasin në Klasën V–Gjendje e keqe. Gjithashtu, është vlerësuar se ka prani të fosforit total në të tre stacionet e monitorimit të Lumit Ishëm në vlera të larta.

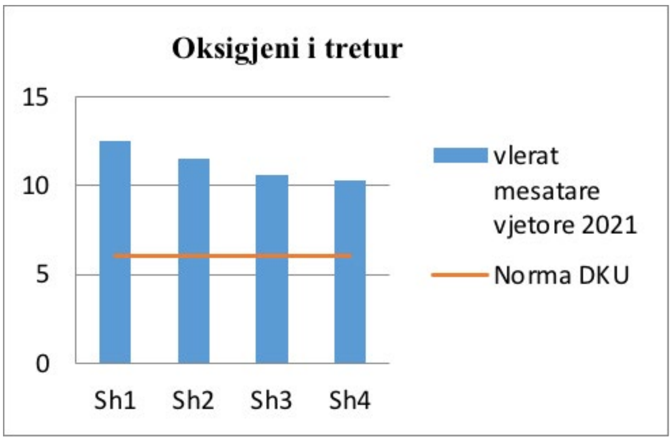
Baseni Shkumbin

Lumi Shkumbin buron në malin e Valamarës (Shqipëri) me një gjatësi prej 181 km dhe derdhet në Detin Adriatik

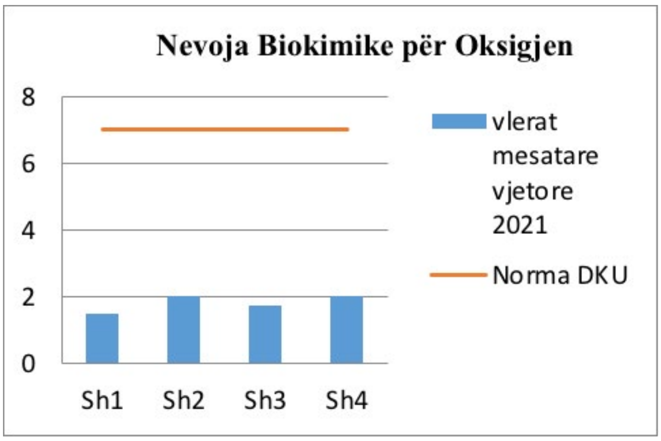
Tabela 5. Stacionet e Basenit Shkumbinit

Nr.	Kodi i kampionit	Emërtimi i Lumit	Vendndodhja	Koordinatat gjeografike
1.	Sh1	Lumi i Shkumbinit	Qukës -500 mbi fshatin Qukës	N 41.070265 E 20.467855
2.	Sh2	Lumi i Shkumbinit	Ura Toplias	N 41.097940 E 20.081447
3.	Sh3	Lumi i Shkumbinit	Ura e Paprit	N 41.052378 E 19.942619
4.	Sh4	Lumi i Shkumbinit	Ura Rrogozhinë	N 41.062902 E 19.645174

Grafiku 21. Vlera mesatare O_2 i tretur, mg/l

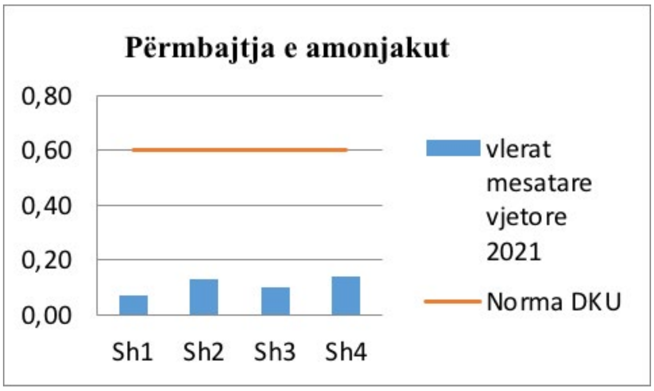

Grafiku 22. Vlera mesatare NBO_5, mg/l

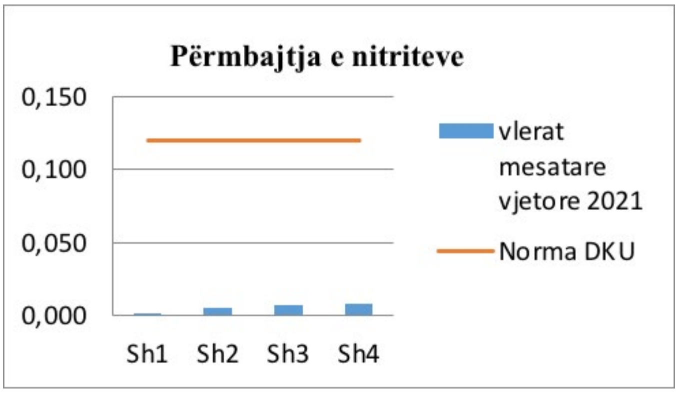

Vlerat mesatare të përmbajtjes së oksigjenit të tretur i klasifikojnë këto ujëra të Basenit të Shkumbinit në Klasën I – Gjendje e lartë, pasi janë mbi normën > 7mgO/l. Nuk ka tejkalim të vlerës limite për NBO_5 në asnjë nga stacionet e monitoruara.

Grafiku 23. Vlera mesatare $N\text{-}NH_4$, mg/l

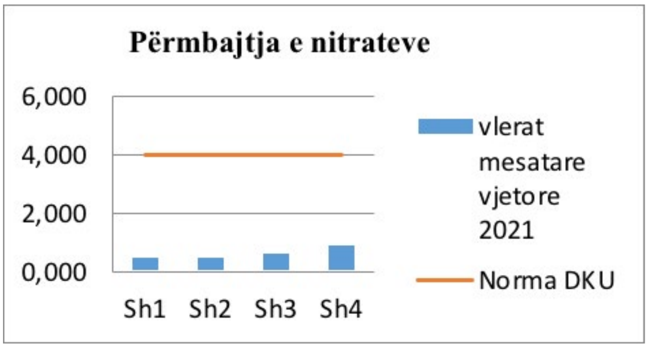

Grafiku 24. Vlera mesatare $N\text{-}NO_2$, mg/l

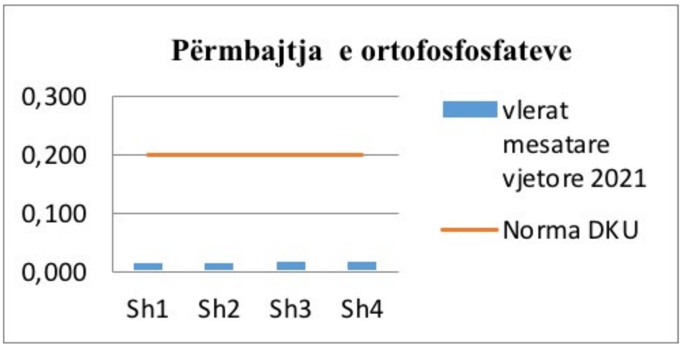

Referuar vlerave për amonjakun rezulton se ujërat e këtij baseni klasifikohen në Klasën II – Gjendje e mirë. Përmbajtja e nitriteve është nën normën e lejuar, duke i vlerësuar stacionet në Klasën I – Gjendje e lartë.

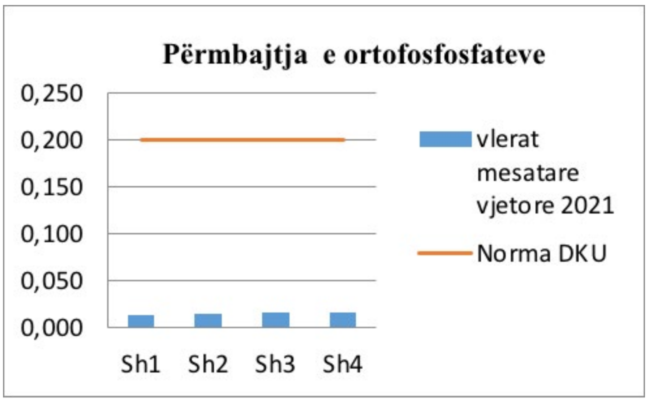
Grafiku 25. Vlera mesatare $N\text{-}NO_3$, mg/l

Grafiku 25. Vlera mesatare $P\text{-}PO_4$, mg/l

Grafiku 26. Vlera mesatare P-total , mg/l

Përmbajtja e nitrateve, ortofosfateve dhe fosforit -total në të gjitha stacionet e monitoruara rezulton në vlera më të ulëta se norma e lejuar, duke i klasifikuar në Klasën I – Gjendje e lartë.

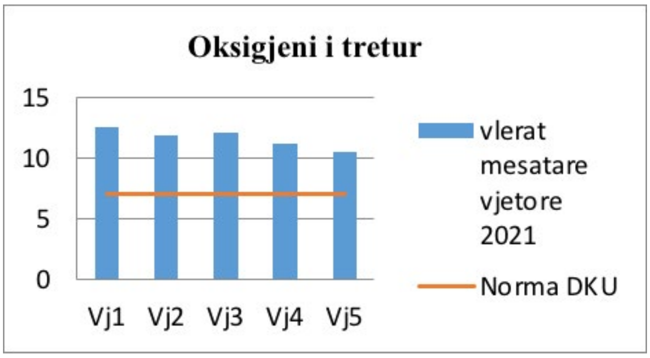
- **Baseni Vjosë**

Lumi Vjosa buron në veriperëndim të Greqisë, në Epir nga malet e Pindit në lindje të Janinës, ku rrjedha e tij vazhdon në drejtim të veriperëndimit dhe derdhet në detin Adriatik, në Shqipëri. Lumi ka një gjatësi prej 272 km, prej të cilave 80 km në territorin e Greqisë dhe rreth 192 km brenda territorit të Shqipërisë, rrjedha e të cilit përshkon jugun e Shqipërisë, dhe është kufiri ndarës natyror midis rrethit të Fierit dhe Vlorës.

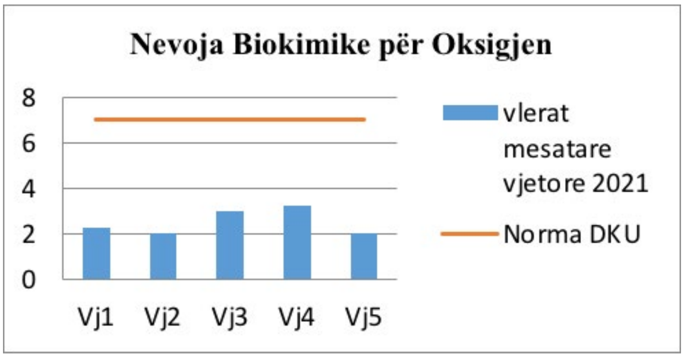
Tabela 6. Stacionet e Basenit Vjosë

Nr.	Kodi i kampionit	Emërtimi i Lumit	Vendndodhja	Koordinatat gjeografike	
1.	Vj1	Lumi i Vjosës	Çarshovë – pas fshatit Petran	N 40.206037	E 20.42145
2.	Vj2	Lumi i Vjosës	Ura e qytetit	N 40.234072	E 20.354869
3.	Vj3	Lumi Drino	Ura e Leklit - Tepelenë	N 40.259037	E 20.055159
4.	Vj4	Lumi i Vjosës	Ura Memaliaj	N 40.351397	E 19.972733
5.	Vj5	Lumi i Vjosës	Ura e Mifolit - Vlorë	N 40.634750	E 19.461599

Grafiku 27. Vlera mesatare O_2 i tretur, mg/l

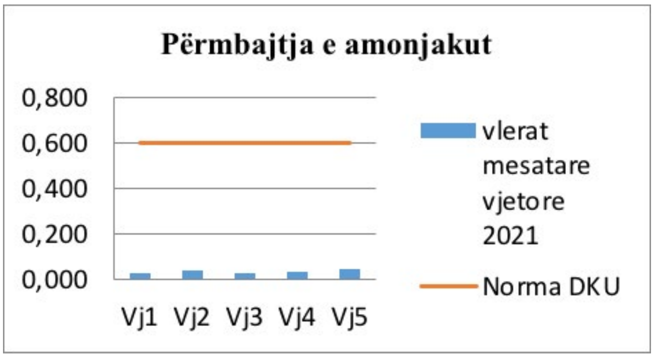

Grafiku 28. Vlera mesatare NBO_5 , mg/l

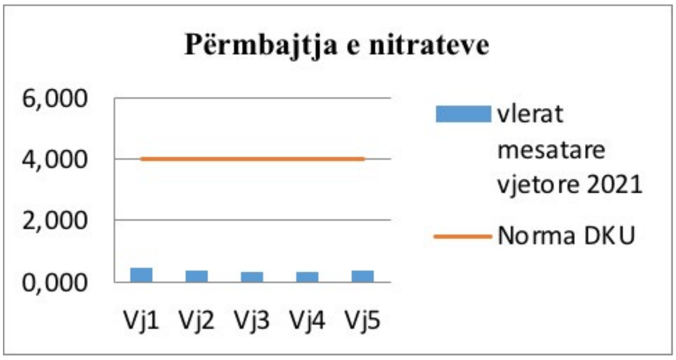

Ujërat janë të pasura me oksigjen duke i klasifikuar në Klasën I – Gjendje e lartë. Bazuar vlerave të NBO_5 , i cili është parametër i rëndësishëm për vlerësimin e cilësisë së ujërave të lumenjve si një tregues i shkallës së ndotjes, vlerësohet se stacionet klasifikohen në Klasën II- Cilësi e mirë.

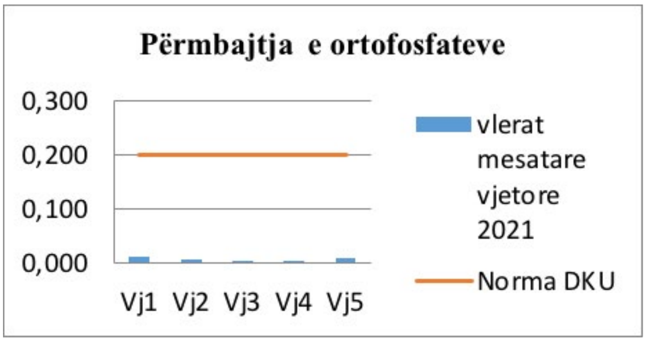
Grafiku 29. Vlera mesatare $N\text{-}NH_4$, mg/l

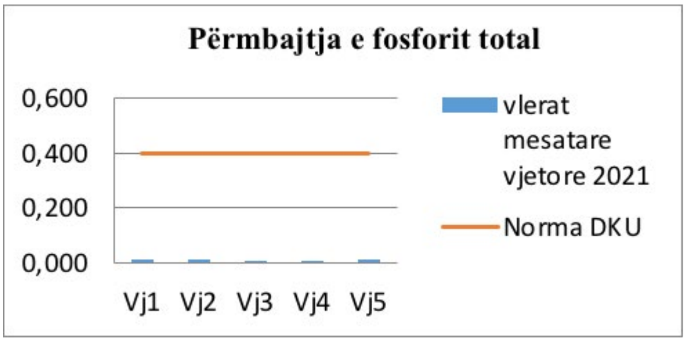
Grafiku 30. Vlera mesatare $N\text{-}NO_3$, mg/l

Grafiku 31. Vlera mesatare $P\text{-}PO_4$, mg/l

Grafiku 32. Vlera mesatare P-total , mg/l

Përmbajtja e nitriteve të Basenit të Vjosës është në vlera shumë të ulëta 0.0011 – 0.0017 mg/l duke i klasifikuar në Klasën I – Gjendje e lartë. Gjithashtu referuar përmbajtjes së amoniakut, nitrateve, ortofosfateve dhe fosforit total, stacionet klasifikohen në Klasën I- Gjendje e lartë.

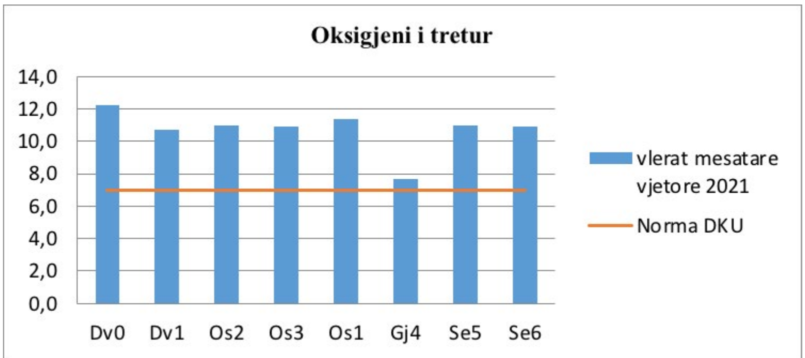
• Baseni Seman

Semani është lumi i dytë për nga gjatësia në Shqipëri, pas Drinit, rreth 281 km i gjatëi i cili formohet nga bashkimi i dy lumenjve Osum dhe Devoll, në afërsi të fshatit Kozarë. Lumi i Semanit pasi përshkruan fushën e Myzeqesë, bashkohet me Lumin e Gjanicës i cili përshkon përmes qytetin e Fierit dhe derdhet në Detin Adriatik

Tabela 7. Stacionet e Basenit Seman

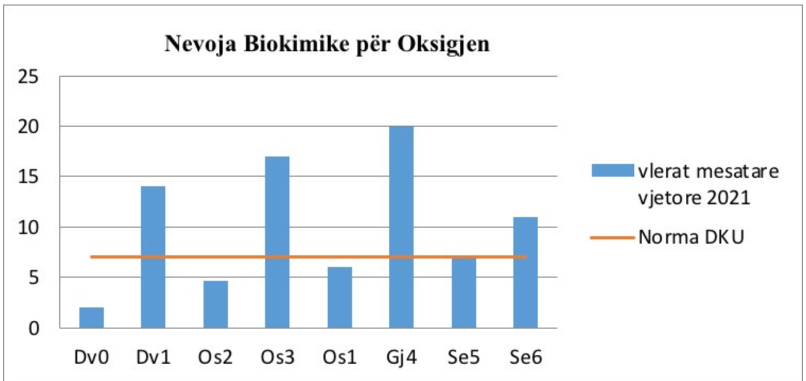
Nr.	Kodi i kampionit	Emërtimi i Lumit	Vendndodhja	Koordinatat gjeografike
1.	Dv0	Lumi i Semanit	Bilisht – Ura e Treshit	N 40.4101 E 21.0056
2.	Dv1	Lumi i Devollit	Kuçovë – Ura Kuçovë Kozarë	N40.828639 E 19.910801
3.	Os1	Lumi i Osumit	Ura Lapan	N 40.254252 E 20.171348
4.	Os2	Lumi i Osumit	Fshati Uznovë	N 40.689065 E 19.973427
5.	Os3	Lumi i Osumit	Dimal	N 40.774274 E 19.874563
6.	Gj4	Lumi i Gjanicës	Ura e Qytetit Fier	N 40.73383 E 19.572400
7.	Se5	Lumi i Semanit	Ura e Mbrostarit	N 40.750471 E 19.579492
8.	Se6	Lumi i Semanit	Mujalli, Libofshë	N 40.785391 E 19.564659

Grafiku 33. Vlera mesatare O_2 i tretur, mg/l

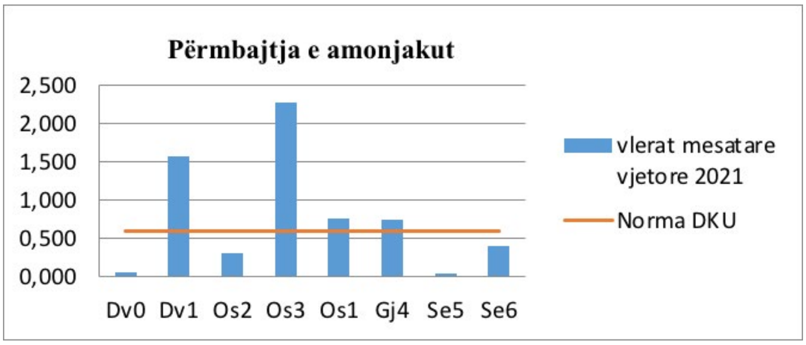
Stacioni Gj4 - Ura e qytetit Fier rezulton me një përmbajtje oksigjeni në vlerën kufi. Stacionet e tjera klasifikohen në Klasa I- Gjendje e lartë.

Grafiku 34. Vlera mesatare NBO_5 , mg/l

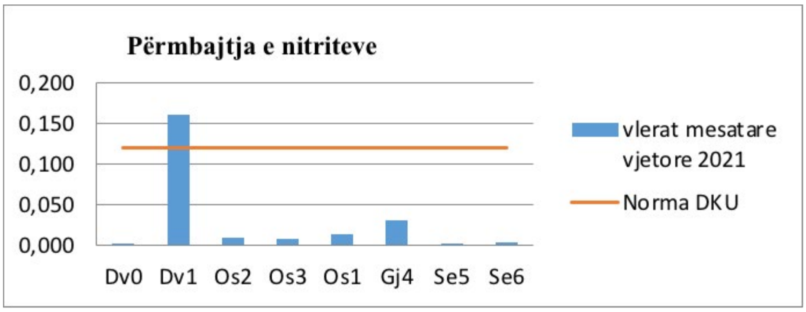
Stacionet Dv1, Os3, Gj4 dhe Se6, kanë një përmbajtje të lartë të NBO_5, ku impakti i shkarkimeve urbane dhe industriale të qytetit është i ndjeshëm.

Grafiku 35. Vlera mesatare N-NH_4 , mg/l

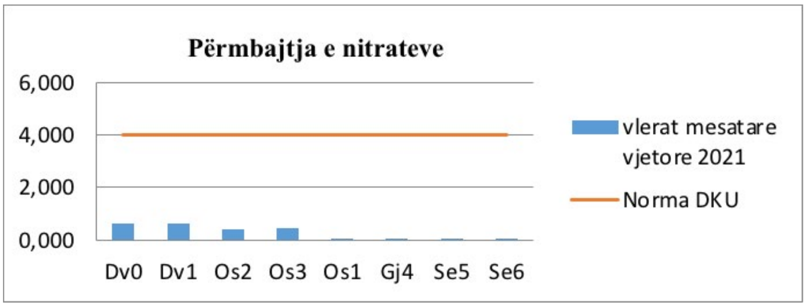
Ujërat e stacioneve Dv1–Lumi Devoll, Kozarë, Os1–Lapan, Os3–Lumi Osum, Dimal dhe stacioni Gj4 – Ura e qytetit Fier kanë përmbajtje të lartë të amonjakut duke e klasifikuar në Klasën V–Gjendje e keqe, ndotje e cila kërkon marrjen e masave të menjëhershme.

Grafiku 36. Vlera mesatare N-NO_2 , mg/l

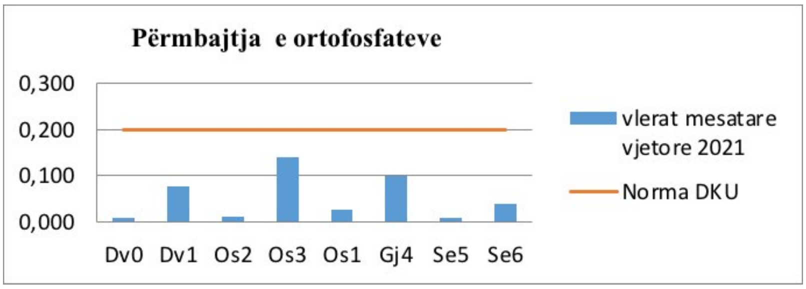
Përmbajtja e nitriteve është nën normën e lejuar duke i vlerësuar në cilësi të mirë, me përjashtim të Stacionit Dv –Lumi Devoll, Kozarë.

Grafiku 37. Vlera mesatare N-NO_3 , mg/l

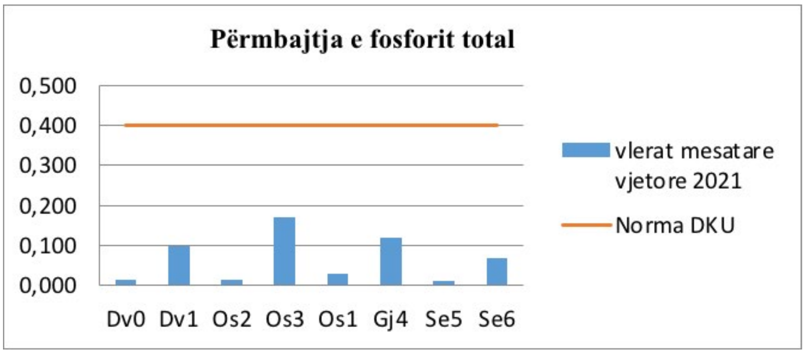
Përmbajtja e nitrateve, është nën vlerën kufi të lejuar, duke i klasifikuar në Klasa I- Gjendje e lartë.

Grafiku 38. Vlera mesatare P-PO_4 , mg/l

Nuk kemi tejkalim të vlerës limite të përmbajtjes së orto – fosfateve, duke i klasifikuar këto stacione në cilësi të mirë (Klasa II), në përjashtim të stacionit Os3 – Lumi Osum në Dimal që klasifikohet në Klasa III- Gjendje e moderuar.

Grafiku 39. Vlera mesatare P-total , mg/l

Referuar vlerave mesatare vjetore vlerësojmë se stacionet nuk e tejkalojnë vlerën e lejuar, përmbajtja e të cilave varion nga 0.012mg/l – 0.17mg/l. Vlera më e lartë është matur në stacionin Os3-Lumi Osum-Dimal, duke e klasifikuar në Klasën II– Gjendje e mirë.

Në tabelat e mëposhtme paraqitet vlerësimi për basenet, referuar përmbajtjes së parametrave të Direktivës Kuadër të Ujit për vitin 2021 si dhe tendenca në vite.

Tabela 8. Vlerësimi i baseneve për vitin 2021

Baseni Drini-Bunë	Baseni Ishëm- Erzen	Baseni i Shkumbinit	Baseni i Semanit	Baseni i Vjosës	Baseni i Matit
Klasa IV Gjendje e varfër	Klasa V Gjendje e keqe	Klasa II Gjendje e mirë	Klasa V Gjendje e keqe	Klasa II Gjendje e mirë	Klasa III Gjendje e moderuar

Tabela 9 . Tendenca në vite

Viti	Baseni Drini-Bunë	Baseni Ishëm- Erzen	Baseni i Shkumbinit	Baseni i Semanit	Baseni i Vjosës	Baseni i Matit
2018	Klasa III	Klasa V	Klasa IV	Klasa V	Klasa II	Klasa III
2019	Klasa IV	Klasa V	Klasa III	Klasa V	Klasa III	Klasa II
2020	Klasa IV	Klasa V	Klasa III	Klasa V	Klasa II	Klasa III
2021	Klasa IV	Klasa V	Klasa II	Klasa V	Klasa II	Klasa III

Bazuar mbi të dhënat e tendencës në vite, vërehet se kemi përmirësim të cilësisë të ujërave të basenit Shkumbin në vitin 2021 krahasuar me vitin 2020, duke kaluar nga Klasa III- Gjendje e moderuar në Klasa II- Gjendje e mirë. Basenet e tjera i përkasin të njëjtës kategori të klasifikimit të gjendjes si në vitin 2020.

• Tributarët (Lumi i Pogradecit, Lumi Vërdovë, Lumi Tushemisht)

Vlerësimi i cilësisë të tributarëve të cilët derdhen në liqenin e Ohrit, është me rëndësi duke qenë se mund të ndikojnë në cilësinë e këtij liqeni. Ujërat e këtyre tre lumenjve vlerësohen alkaline me pH < 8.5, me vlera që variojnë nga 7.9 – 8.4.

Lumi i Pogradecit

Tabela 10. Vlerësimi i cilësisë së lumit Pogradec

Nr.	Parametri	Vlera mesatare vjetore	Norma	Klasifikimi
1.	NBO_5	1 mg/l	< 7	Gjendje e lartë – Klasa I
2.	Amonjak	0.047 mg/l	< 0.6	Gjendje e lartë – Klasa I
3.	Nitrite	0.001 mg/l	< 0.12	Gjendje e lartë – Klasa I
4.	Nitrate	1.01 mg/l	< 4	Gjendje e mirë – Klasa II
5.	Orto - fosfate	0.012 mg/l	< 0.2	Gjendje e lartë – Klasa I
6.	Fosfori total	0.015 mg/l	< 0.4	Gjendje e lartë – Klasa I

Referuar vlerave të parametrave të matur, Lumi i Pogradecit klasifikohet me cilësi shumë të mirë Klasa I.

Lumi i Pogradecit

Tabela 11. Vlerësimi i cilësisë së lumit Vërdovë

Nr.	Parametri	Vlera mesatare vjetore	Norma	Klasifikimi
1.	NBO_5	10.6 mg/l	< 7	Gjendje e varfër – Klasa IV
2.	Amonjak	4.5 mg/l	< 0.6	Gjendje e keqe – Klasa V
3.	Nitrite	0.66 mg/l	< 0.12	Gjendje e keqe – Klasa V
4.	Nitrate	1.29 mg/l	< 4	Gjendje e mirë – Klasa II
5.	Orto - fosfate	0.32 mg/l	< 0.2	Gjendje e varfër – Klasa IV
6.	Fosfori total	0.35 mg/l	< 0.4	Gjendje e moderuar – Klasa III

Përmbajtja e lartë e amonjakut dhe nevojës biokimike për oksigjen, dëshmojnë për shkarkime urbane të cilat derdhen direkt pa asnjë trajtim paraprak dhe kjo situatë kërkon të merren masa të menjëhershme. Lumi i Vërdovës referuar gjithë parametrave të mësipërm klasifikohet në një lum me cilësi të keqe Klasa V.

Lumi i Tushemishtit

Tabela 12. Vlerësimi i cilësisë së lumit Tushemisht

Nr.	Parametri	Vlera mesatare vjetore	Norma	Klasifikimi
1.	NBO_5	2mg/l	< 7	Gjendje e lartë – Klasa I
2.	Amonjak	0.022 mg/l	< 0.6	Gjendje e lartë – Klasa I
3.	Nitrite	0.005 mg/l	< 0.12	Gjendje e lartë - Klasa I
4.	Nitrate	0.56 mg/l	< 4	Gjendje e lartë – Klasa I
5.	Orto-fosfate	0.011 mg/l	< 0.2	Gjendje e lartë – Klasa I
6.	Fosfori total	0.013 mg/l	< 0.4	Gjendje e lartë – Klasa I

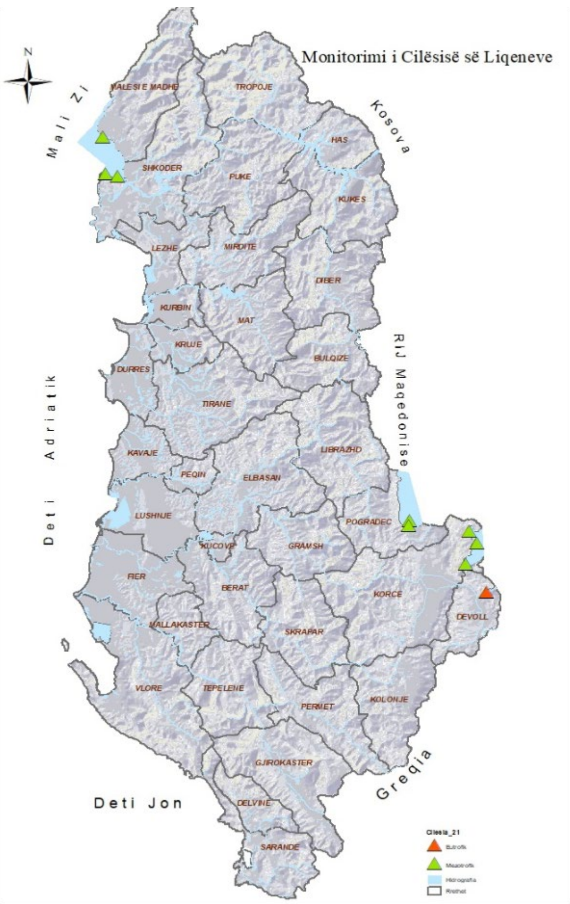
Lumi i Tushemishtit, referuar parametrave të statusit kimik, vlerësohet në ujëra me cilësi shumë të mirë në Klasën I.

Tabela 13. Tendenca në vite për tributarët

Viti	Lumi i Pogradecit	Lumi i Vërdovës	Lumi i Tushemishtit
2018	Klasa II- Gjendje e mirë	Klasa V- Gjendje e keqe	Klasa II- Gjendje e mirë
2019	Klasa II- Gjendje e mirë	Klasa V- Gjendje e keqe	Klasa II- Gjendje e mirë
2020	Klasa II- Gjendje e mirë	Klasa V- Gjendje e keqe	Klasa I - Gjendje e lartë
2021	Klasa I - Gjendje e lartë	Klasa V- Gjendje e keqe	Klasa I - Gjendje e lartë

Vërehet se kemi përmirësim të cilësisë të ujërave të Lumit të Pogradecit në vitin 2021 krahasuar me vitet e mëparshme.
Lumi i Vërdovës i përket të njëjtës kategori të klasifikimit të ujërave.
Cilësia e ujërave të Lumit Tushemisht është përmirësuar krahasuar me vitet 2018 dhe 2019.

1.3 Monitorimi i cilësisë së liqeneve

Vlerësimi i cilësisë së liqeneve përcaktohet nëpërmjet vlerave limite të cilësisë së ujërave të liqeneve sipas Direktivës Kuadër të Ujërave dhe indeksi i gjendjes trofike Karlson (TSI) si më poshtë:

Tabela 14. Vlerat limite të cilësisë së ujërave të liqeneve sipas DKU

Parametrat	Njësia matëse	Vlerat limite për përcaktimin e gjendjes		
		Oligotrofik	Mezotrofik	Eutrofik
Transparenca	m	5-10 (max 15-20)	1-2 (max.5-10)	<1 (max 2-3)
Nevoja Kimike për Oksigjen (NKO)	mg O_2 /l	1-2	8-9	20-65
Nevoja Biokimike për Oksigjen(NBO_5)	mg O_2/l	<3	3-5,5	5,5-14
Nitrate (NO_3-N)	mg N/l	<1	<1	>2
Fosfor total (P- total)	µg P/l	4-10	10-35	35-100

Tabela 15. Indeksi i gjëndjes trofike Karlson (TSI)

Indeksi TSI	Përshkrimi
TSI <30	Oligotrofi klasike; ujra te qarta, oksigjen gjatë gjithë vitit në shtresën lipolimnion, peshq në thellësi
TSI 30-40	Liqenet e thellë paraqiten oligotrofe klasike, por ujërat e cekta bëhen anoksike gjatë verës.
TS 40-50	Ujëra akoma të qarta, por rritet probabiliteti i anoksisë në shtresën hipolimnom gjatë verës.
TS 50-60	Nivel i ulët i eutrofisë klasike: reduktim i transparencës, anoksi në hipolimnion gjatë verës, makrofite të pranishme, peshq të ujërave të ngrohta.
TSI 60-70	Predomonojnë algat blu-të gjelbërta, shkuma e algave e mundshme, prani e vlerësueshme e makrofiteve.
TSI 70-80	"Bloom" i algave gjatë verës, shtresë e dëndur makrofite, po me shtrirje të kufizuar për shkak të depërtimit të dritës. Shpesh gjendja mund të klasifikohet si hipereutrofike.
TSI > 80	Shkumë algash, peshq të ngordhur gjatë verës, makrofitet, dominojnë peshq rezistentë.

1.3.1 Vlerësimi i gjendjes për liqenet

Liqeni i Shkodrës është një liqen me thellësi relativisht të vogël, ku mungon fenomeni i shtresëzimit, përzierjes së ujit. Në çdo pikë monitorimi janë kampionuar mostra në 2 thellësi të ndryshme: 0 m dhe 10 m.

Tabela 16. Vlerësimi i cilësisë së ujërave të Liqenit të Shkodrës

Parametrat	Shirokë	Koplik	Zogaj	Njësia
NKO	9.0	6.5	7.0	mg O_2/l
NBO_5	5.0	4.0	4.0	mg O_2/l
Nitrate	< 1	< 1	< 1	mg N/l
P-total	7.6 (përmbajtja mesatare për tre stacionet)			µg P/l
Klorofila-a	3.47	3.35	3.39	mg/m^3
Indeksi trofik	39.76	35.36	39.84	TSI (Indeksi Karlson)

Transparenca e ujit varion nga 2m – 5.2 m duke i klasifikuar ujërat me cilësi mezotrofike. Referuar përmbajtjes mesatare të fosforit total, ujërat klasifikohen me cilësi oligotrofike. Liqeni i Shkodrës nuk paraqet ndotje biologjike referuar indeksit Karlson.

Duke u nisur nga vlerat e transparencës, të nevojës kimike për oksigjen dhe nevojës biokimike për oksigjen, rezulton se ujërat e liqenit të Shkodrës janë të cilësisë mezotrofike.

Liqeni i Ohrit karakterizohet nga fenomeni i shtresëzimit, për shkak të thellësisë së tij. Ujërat e liqenit janë të ngopura me oksigjen me vlera që variojnë 10 – 13 mg/l.
Parametrat e matur i referohen dy pikave të monitorimit, ku pika e parë është stacion reference në thellësi 150 metra dhe mostrat merren në 8 thellësi të ndryshme nga sipërfaqja deri në fund të liqenit e përkatësisht 0, 20, 40, 60, 80, 100, 120, 150 m, dhe stacioni nr.2 (litoral) është 200 m nga bregu, në thellësi mbi 5 metra

Tabela 17. Vlerësimi i cilësisë së ujërave të Liqenit të Ohrit

Parametrat	Stacion 1 (reference)	Stacion 2 (litoral)	Njësia
Transparenca	11	5	m
NKO	4	5.3	mg O_2/l
NBO_5	2.6	3.0	mg O_2/l
Nitrate	< 1	< 1	mg N/l
P-total	11	11	µg P/l
Klorofila a	4.75	2.69	mg/m^3
Indeksi trofik	45.88	40.29	TSI (Indeksi Karlson)

Referuar të dhënave për parametrat e monitoruar vlerësohet se ujërat e liqenit të Ohrit janë me cilësi mezotrofike.

Liqeni i Prespës është monitoruar në Liqenin e Prespës së Madhe në tre pika kampionimi përkatësisht në Goricë, Liqenas dhe Gollomboç dhe Prespa e Vogël në një pikë kampionimi. Vlera mesatare e **transparencë**s për ujërat e liqenit të Prespës së Madhe janë 4.36 m duke e klasifikuar Prespën e Madhe me cilësi mezotrofike dhe në Prespën e Vogël vlera e transparencës është 0.4 m duke e klasifikuar këtë liqen në cilësi eutrofike.
Përsa i përket **nevojës kimike për oksigjen**, në të tre stacionet e monitorimit të cilësisë së ujërave të Liqenit të Prespës së Madhe dhe Prespës së Vogël vlerësojmë se ujërat klasifikohen në cilësi mezotrofike. Vlerat mesatare të **nevojës biokimike për oksigjen** në të tre stacionet e monitorimit variojnë nga 2.6 – 3.8 mg/l, në Prespën e Vogël vlera e matur është 1.6 mg/l.
Përmbajtja e **nitrateve** është vlerësuar brenda normës së lejuar < 1 mg/l për stacionet e Prespës së Madhe dhe stacionin e Prespës së Vogël. Ujërat e liqenit të Prespës nuk kanë përmbajtje të **fosforit total**.

Tabela 18. Vlerësimi i Klorofila –a dhe indeksi trofik, Liqeni i Prespës

Parametrat	Goricë	Liqenas	Gollomboc	Prespë e Vogël	Njësia
Klorofila -a	1.27	1.54	1.9	0.81	mg/m^3
Indeksi trofik	32.7	30.1	26.95	28.36	TSIC (Indeksi Karlson)

Bazuar mbi rezultatet e të gjithë parametrave bazë të mësipërm, vlerësojmë se ujërat e Liqenit të Prespës janë të cilësisë mezotrofike.

Gjendja e cilësisë të liqenit të Shkodrës, Ohrit dhe Prespës për periudhën 2018-2021 paraqitet e njëjtë. Liqenet janë me cilësi mezotrofike.

1.4 Vlerësimi sasior, hidrodinamik dhe hidrokimik i ujërave nëntokësorë

1.4.1 Vlerësimi i gjendjes

- **Baseni i Drinit**

Në basenin e Drinit shfrytëzohen rezervat e ujërave nëntokësore për furnizim me ujë të pijshëm të qyteteve Shkodër, Malësi e Madhe, Tropojë, Pukë, Kukës, Peshkopi, Pogradec si dhe fshatrave që i përkasin këtyre bashkive.

Monitorimi sasior 2020-2021
Sasia e përgjithshme e ujit që shfrytëzohet nga akuiferi i Mbishkodrës është rreth Q=1200-1300 l/sek, sasi kjo me një rritje të lehtë krahasuar me vitet e mëparshme. Koefiçienti i shfrytëzimit të akuiferit kuartenar zhavorror varion K= 0.33-0.5.
Sasia e përgjithshme që shfrytëzohet nga akuiferi i Nënshkodrës është Q= 500-800 l/sek, duke patur një rritje të lehtë krahasuar me vitet e mëparshme. Koeficienti i shfrytëzimit K=0.3-0.4.
Për zonën e e Tropojës; nga burimi Quku i Dunishës merret rreth 100 l/sek për qytetin e Bajram Currit dhe fshatrat përreth. Për qytetin e Pogradecit nga burimet e Tushemishtit merret një sasi uji rreth 200 l/ sek. Nga burimi i Linit Pogradec merret rreth 20 l/sek ujë për doganën, 20 l/sek për fshatin Lin dhe rreth 80 l/sek për rezervatin e peshkut. Gjithsej Q= 320 l/sek. Për furnizimin me ujë të qytetit të Kukësit përdoret Gurra e Kolosianit me sasi 100 l/sek, burimet e Lojmeve me prurje Q=50-100 l/sek. Për qytetin e Krumës përdoret burimi Gurra e Krumës me sasi Q= 100 l/sek.

Monitorimi hidrodinamik
Monitorimi hidrodinamik për vitin 2021 është kryer në akuiferin poroz të basenit të Drinit në 4 puse hidrogjeologjik.

Tabela. 19 Rrjeti i monitorimit hidrodinamik dhe nivelet maksimale dhe minimale të tyre

Nr.	Vendndodhja	X	Y	Niveli (m) Max	Niveli (m) Min
1	Grudë-Fushë-M.Madhe	4670106	4374 082	-13.86	-18.87
2	Shtoj i Vjetër-Shkodër	4666468	4377399	-13.24	-16.58
3	St. qendror Dobrac-Shkodër	4662864	4375310	-0.67	-2.73
4	Shpimi Karburanti Aliaj	46 82 391	43 70 586	-32.0	-32.5

Monitorimi hidrokimik (cilësia e ujërave nëntokësore për vitin 2021)
Është kryer në këto akuiferë për basenin e Drinit me frekuencë 2 herë në vit;

- Akuiferi poroz Shkodër dhe Nënshkodër
- Akuiferi Karbonatik

Vlerësimi i cilësisë së ujërave nëntokësore është bazuar në normat e VKM Nr 379, datë 25.05.2016 për miratimin e rregullores "Cilësia e ujit të pijshëm" dhe direktivës EC 80/778 (P.M.L.) në lidhje me cilësinë e ujit që përdoret për konsum njerëzor.

Tabela. 20 Vlerësimi i parametrave për basenin e Drinit, viti 2021

Vendndodhja	Muaji	REZULTATET E ANALIZAVE mg/l						
		Kimike e plotë						
		pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineralizim Përgjithshëm	Fortësia e përgjithshme ° gjermane	Spc (µs/cm)
Shpim Hot i Ri	Mars 2021	7.65	2.4	1.82	0.01	240.23	7.7	270
	Shtator 2021	7.49	0.06	1.24	0.01	226.73	7.84	270
Fushë Grudë - Koplik	Mars 2021	7.32	0.68	20.28	0	496.57	17.36	596
	Shtator 2021	7.07	0	29.04	0.01	528.52	18.62	656
Dobraç - Shkodër,P.1	Mars 2021	7.52	0.18	2.19	0.01	337.84	11.76	406
	Shtator 2021	7.36	0	5.47	0.01	329.96	11.62	408
Dobraç - Shkodër, P 2	Mars 2021	7.6	0.16	6.2	0	307.34	10.58	365
	Shtator 2021	7.32	0.17	3.21	0.01	312.24	10.92	381
Dobraç - Shkodër, P 3	Mars 2021	7.62	0.01	1.39	0.01	271.83	9.24	324
	Shtator 2021	7.36	0.08	3.79	0.01	270.03	9.24	355
St. Velipojë, Shkodër	Mars 2021	7.84	0	1.09	0.05	308.15	10.5	383
	Shtator 2021	7.76	0.24	0.51	0.07	316.23	10.64	393
St. Gocaj, Lezhë	Mars 2021	7.84	0.057	0	0.01	371.84	11.42	435
	Shtator 2021	7.67	0	0.8	0.01	376.69	11.2	437
St. Blinisht, Lezhë	Mars 2021	7.83	0.28	0.15	0.08	472.65	11.06	542
	Shtator 2021	7.68	0.11	0	0.31	457.64	10.22	540
St. Bërdica Shkodër	Mars 2021	7.22	0.031	6.35	0	692.92	24.08	806
	Shtator 2021	7.12	0.05	4.59	0.01	691.29	24.41	843
Burimi Lin, Pogradec	Mars 2021	7.24	0	1.17	0	278.41	9.52	316
	Shtator 2021	7.35	0	0.51	0	252.21	8.54	292
Burimi Tushemisht	Mars 2021	7.23	0	2.34	0.001	291.44	9.52	337
	Shtator 2021	7.32	0	1.97	0.004	287.88	9.1	334
Norma	**VKM 379 (25.05.2016)**	**6.5-9.5**	**0.1 (0.5)**	**50**	**0.5**	**1200**	**10-20(25)**	**2500**
Norma	**E.C. 80/778 (P.M.L.)**	**6,5-8,5**	**0,05-0.5**	**25-50**	**nl-0,1**		**>60**	

Në Akuiferin poroz Shkodër dhe Nënshkodër
Janë ujëra alkalinë të dobëta.Fortësia e përgjithshme varion nga 7.7 – 24.41° gjermane. Janë ujëra të butë në shpimin Hot i Ri, janë me fortësi mesatare në shpimet e tjerë, në Dobraç, St.Velipojë, Kisha e Madhe, etj. Vetëm në shpimin në Bërdicë, vlerat e Fp janë të larta në afërsi të maksimales. Referuar vlerave të mineralizimit të përgjithshëm vlerësohet se janë ujëra të ëmbla. Përmbajtja e amoniakut NH_4, për dy fazat e monitorimit për akuiferin kuaternar, ka vlera nga 0 - 2.4 mg/l. Takohet përmbajtje e rritur e NH_4 në zonën e Nën-Shkodrës si Blinisht dhe Velipojë, si dhe në zonën Hot i Ri dhe Grudë Fushë - Koplik Shkodër. Kjo situatë ka lidhje me mos zbatimin e zonave sanitare dhe përmbytjet. Përmbajtja e nitriteve, varion nga 0 - 0.31 mg/l. Nuk ka ndotje masive, ato janë shfaqje sporadike

Në Akuiferin Karbonatik
Janë ujëra neutral, mbizotëron joni hidrokarbonat. Fortësia e përgjithshme varion nga 7.98 - 11.34° gjermane. Ujërat klasifikohen në ujëra të buta. Mineralizimi i përgjithshëm varion nga 195.20 - 311.84 mg/l, pra janë ujëra të ëmbla, tipi i ujit është HCO^3 –Ca. Përmbajtja e NH_4 dhe NO_2 janë në vlera të ulta brenda parametrave të lejuar.

• Baseni i Matit

Në basenin e Matit shfrytëzohen rezervat e ujërave nëntokësore për furnizimin me ujë të pijshëm të qyteteve Lezhë, Durrës, Laç, Rrëshen, Burrel si dhe fshatrat e tyre.

Monitorimi sasior 2020-2021
Sasia e përgjithshme e ujit që është shfrytëzuar nga akuiferi poroz i Lezhës është Q= 850-900 l/sek, sasi kjo, me një rritje të lehtë krahasuar me vitet e mëparshme. Koeficienti i shfrytëzimit K=0.5-0.6. Sasia e përgjithshme e ujit që është shfrytëzuar nga akuiferi poroz i Milot-Fushë Kuqes është Q= 1600-1700 l/sek, sasi kjo që është rritur 600 l/sek për shtimin e sasisë që furnizon qytetin e Durrësit dhe rrethinat e tij në krahasim me vitet e mëparshme. Koeficienti vjetor i shfrytëzimit varion K=0.6-0.7. Sasia e përgjithshme që është shfrytëzuar nga akuiferi poroz alluvial i lumenjve Mat dhe Fan është Q=75-100 l/sek, kjo sasi është ndryshuar me vitet e mëparshme. K=0.2-0.3.
Në akuiferin karbonatik sasia e përgjithshme e ujit të shfrytëzuar është Q= 350-500 l/sek. Kjo sasi ka ndryshuar krahasuar me vitet e mëparshme. Koeficienti vjetor i shfrytëzimit K=0.4-0.5.

Monitorimi hidrodinamik, 2021
Monitorimi hidrodinamik është kryer në akuiferin kuaternar të Lezhës dhe Fushë-Kuqes në 2 puse hidrogjeologjik si më poshtë:

Tabela 21. Rrjeti i monitorimit hidrodinamik dhe nivelet maksimale dhe minimale të tyre

Nr.	Vendndodhja	X	Y	Niveli (m) Max	Niveli (m) Min
1	Kisha Shënkoll (akuiferi Lezhës, baseni Mat)	4613550	4386800	-4.6	-6
2	Gorre (akuiferi Fushë-Kuqe, baseni Mat)	4612912	4387869	-1.3	-1.75

Monitorimi hidrokimik për basenin e Matit është kryer në këto akuiferë:
- Në akuiferin Kuaternar në Zonën e Lezhës
- Në akuiferin Kuaternar në Fushë-Kuqe.

Tabela. 22 Rezultatet e analizave per basenin e Matit, viti 2021

Vendndodhja	Muaji	REZULTATET E ANALIZAVE mg/l						
		Kimike e plotë						
		pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineral-izim Përg-jithshëm	Fortësia e përgjithshme ° gjermane	Spc (µs/cm)
Laç	Prill 2021	7.690	0.005	1.820	0.001	363.930	12.180	446.000
	Shtator 2021	7.650	0.090	4.890	0.000	358.630	12.320	450.000
Milot	Prill 2021	7.590	0.016	2.120	0.002	322.050	10.920	390.000
	Shtator 2021	7.460	0.050	1.020	0.000	244.950	8.120	291.000
Milot	Prill 2021	7.350	0.050	2.190	0.002	512.800	17.920	609.000
	Shtator 2021	7.520	0.030	0.950	0.000	279.180	9.380	342.000
Gurrëz	Prill 2021	8.050	0.050	0.000	0.009	243.120	8.260	299.000
	Shtator 2021	7.900	0.000	2.190	0.000	245.310	8.260	300.000
Patok	Prill 2021	8.050	0.030	0.070	0.000	1171.770	10.780	2112.000
	Shtator 2021	8.090	0.000	0.440	0.020	850.580	3.500	1418.000
Patok	Prill 2021	7.840	0.020	0.000	0.680	590.220	8.260	953.000
	Shtator 2021	7.520	0.030	0.880	0.630	1538.190	17.350	2610.000
F. Kuqe	Prill 2021	7.930	0.040	0.290	0.002	253.590	8.400	316.000
	Shtator 2021	7.570	0.000	0.800	0.020	258.020	8.540	321.000
F. Kuqe	Prill 2021	7.740	0.000	1.460	0.000	267.090	8.400	344.000
	Shtator 2021	7.550	0.000	1.310	0.010	261.080	8.820	484.000
F. Kuqe	Prill 2021	7.850	0.000	1.240	0.003	349.540	8.120	461.000
	Shtator 2021	7.820	0.000	1.460	0.010	337.820	11.200	485.000
Barbullojë	Prill 2021	8.470	0.030	0.088	0.280	569.800	2.520	923.000
	Shtator 2021	8.450	0.160	0.800	0.003	534.460	2.800	825.000
Barbullojë	Prill 2021	8.450	0.090	0.000	0.220	524.070	1.540	778.000
	Shtator 2021	8.450	0.250	0.440	0.007	513.250	1.820	775.000
Shëngjin	Prill 2021	8.360	0.090	0.000	0.140	522.730	1.900	822.000
	Shtator 2021	8.380	0.160	0.510	0.003	518.420	2.100	817.000
Rrilë	Prill 2021	8.490	0.040	0.000	0.010	506.790	0.700	726.000
	Shtator 2021	8.550	0.040	0.290	0.000	489.300	0.850	720.000
Rrilë	Prill 2021	8.190	0.000	0.000	0.035	330.500	4.340	469.000
	Shtator 2021	8.160	0.080	2.550	0.030	335.960	4.620	468.000
Hoteli i Gjuetisë	Prill 2021	8.310	0.200	0.000	0.014	704.140	1.820	1159.000
	Shtator 2021	8.330	0.250	0.880	0.000	690.670	2.380	1129.000
Kisha Shënkoll	Prill 2021	7.850	0.040	0.000	0.001	179.810	6.300	228.000
	Shtator 2021	7.830	0.088	1.090	0.005	230.110	7.700	274.000
Norma	**VKM 379 (25.05.2016)**	**6.5-9.5**	**0.1(0.5)**	**50**	**0.5**	**1200**	**10-20(25)**	**2500**
Norma	**E.C 80/778(P.M.L)**	**6.5-8.5**	**0.05-0.5**	**25-50**	**nl-0.1**			**>60**

Në akuiferin e Lezhës:
Referuar vlerave të pH janë ujëra alkalinë të dobëta. Fortësia e përgjithshme varion nga 0.7-7.7° gj gjermane, pra janë ujëra shumë të buta deri mesatare. Bazuar mbi mineralizimin e përgjithshëm janë ujëra të ëmbla, tipi i ujit është kryesisht Cl-HCO_3–Na, HCO_3-Na-Mg, HCO_3-Ca-Mg. Përmbajtje të amonjakut (NH_4) në Kishën Shënkoll është brenda standartit të ujit të pijshëm. Vlera mbi normë vërehen në stacionet e Barbullojës në Shëngjin dhe tek Hoteli i Gjuetisë. Kjo ndotje vjen për mos respektim të zonave sanitare, pasi në zonë ka shtëpi banimi në një distancë shumë të afërt me këto stacione. Përmbajtja Nitriteve NO_2 dhe nitrateve NO_3 është brenda normave të lejuara.

Në akuiferin kuaternar të Fushë-Kuqes
Janë ujëra me alkalinitet të dobët, pH varion nga 7.23 – 8.09. Referuar vlerave të fortësisë të përgjithshme, janë ujëra me fortësi mesatare deri të forta. Vlerat më të ulëta të mineralizimit të përgjithshëm i kemi në Gurrëz. Në Patok vlerat e Mp janë afër kufirit të lejuar. Tipi i ujit HCO_3-Mg-Ca, Cl-HCO_3-Na. Përmbajtja e NH_4 dhe NO_3, paraqitet brenda vlerave të lejuara. Përmbajtja e NO_2 është në vlera të ulta brenda parametrave të lejuar, me përjashtim të shpimit në Patok ku vlerat e NO_2 arrijnë deri në 0.68 mg/l në Prill të vitit 2021, që dëshmon për ndotje të freskët të ujërave nëntokësore.

• Baseni Erzen-Ishëm

Ujërat nëntokësore të këtij baseni në përgjithësi kanë veti fiziko-kimike të mira. Ato përdoren për furnizimin me ujë të pijshëm të popullsisë dhe bizneseve.

Monitorimi sasior 2020-2021
Në akuiferin poroz Kuartenar, sasia e përgjithshme e ujit që është shfrytëzuar është Q=1620-2500 l/sek. Koefiçenti i shfrytëzimit varion K= 0.85-0.95. Sasia e rezervave që shfrytëzohen për ujë të pijshëm në akuiferin karstik (karbonatik) arrin në Q= 800-1000 l/sek. K= 0.45-0.6. Sasia e ujit që shfrytëzohet në akuiferin ujëmbajtës me porozitet çarje (formacionet ultrabazike) është Q= 65 l/sek. Ndërsa në akuiferin ujëmbajtës me porozitet poro- çarje(ranorë-konglomerat) sasia e përgjithshme që shfrytëzohet varion Q= 100-200 l/sek. Koefiçenti i shfrytëzimit K=0.75-0.85.

Monitorimi hidrodinamik, 2021

Regjimi i ujërave nëntokësore lidhet kryesishr me faktorët natyror që janë reshjet atmosferike, temperatura, infiltrimi, avullimi dhe faktorët artificialë, si shfrytëzimi intensiv dhe ndryshimet në rrjetin hidrografik. Monitorimi hidrodinamik i ujërave nëntokësore në basenin Erzen-Ishëm është realizuar 2 herë në vit në 3 puse në zonën Tiranë –Laknas – Bilaj.

Tabela 23. Pikat e monitorimit hidrodinamik dhe nivelet maksimale dhe minimale të tyre

Nr.	Vendndodhja	Koordinatat		Niveli max (m)	Niveli min (m)
		X	Y		
1	33 Laknas - Tiranë	4582048	4395181	-2.5	-11.4
2	2/97 Rinas	4591495	4391495	-4.2	-9.5
3	416 Bilaj (Fushë - Krujë)	4593912	4390064	-5.4	-12

Monitorimi hidrokimik (cilësia e ujërave nëntokësore)

Monitorimi hidrokimik për basenin Erzen - Ishëm është kryer në këto akuiferë:
- ***Në akuiferin Kuaternar të Tiranës.***
- ***Në akuiferin Kuaternar të Fushë – Krujës***

Tabela 24. Rezultatet e analizave për basenin e Erzen – Ishëm, viti 2021

Vendndodhja e shpimit	Muaji	REZULTATET E ANALIZAVE (mg/l)						
		Kimike e plotë						
		pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineral-izim Përg-jithshëm	Fortësia e përg-jithshme ° gjermane	Spc (µs/cm)
1P Selitë. Tiranë	Prill 2021	6.92	0	6.06	0.001	580.64	18.67	737
	Shtator 2021	7.13	0.07	16.2	0	597.31	18.48	749
2P Selitë. Tiranë	Prill 2021	6.99	0.005	7.88	0	646.4	20.44	799
	Shtator 2021	7.07	0.08	13.43	0	619.26	19.18	787
Pusi nr. 1. Unaza Re - Buka. Yzber-isht - Tiranë	Prill 2021	6.84	0.005	8.24	0.003	641.24	20.72	842
	Shtator 2021	6.95	0	27.43	0	663.64	21.14	811
Shpimi 3/97 Val-ias - Rinas. Tiranë	Prill 2021	7.09	0	5.11	0.003	814.79	27.49	949
	Shtator 2021	6.94	0.06	4.01	0.005	789.05	26.88	956
Shpimi 47. Bërx-ull. Tiranë	Prill 2021	6.93	0	4.38	0.007	893.24	28.78	1059
	Shtator 2021	6.96	0.07	10.14	0	878.66	27.86	1083
Shpimi 6. Laknas. Tiranë	Prill 2021	6.91	0	5.84	0.004	753.46	24.46	967
	Shtator 2021	6.99	0.05	3.5	0.004	788.8	24.36	997
Shpimi 16/97 Rr. Kavajës. Tiranë	Prill 2021	7.09	0.01	14.01	0.001	585.3	18.06	771
	Shtator 2021	7.19	0.02	11.31	0	565.75	17.64	712
Shpimi 30/B Laknas. (Shinat e Trenit)	Prill 2021	6.83	0	8.83	0.007	735.13	23.6	1069
	Shtator 2021	6.86	0.05	3.94	0.004	784.16	24.22	948
Shpimi 2/97 Rinas. Tiranë	Prill 2021	7.01	0	0.73	0.005	660.61	22.4	779
	Shtator 2021	7.36	0.03	1.82	0.01	630.23	21.42	766
Shpimi 160. Thumanë. Fushë - Krujë	Prill 2021	6.95	0.005	9.85	0.003	695.54	24.5	828
	Shtator 2021	7.32	0.06	10.73	0	634.66	21.84	753
Shpimi 1N Gramez. Fushë - Krujë	Prill 2021	7.42	0	7.9	0.06	801.41	26.69	948
	Shtator 2021	7.55	0.08	13.79	0.06	784.39	26.45	932
Shpimi 327. Fus-hë - Krujë	Prill 2021	7.27	0.02	6.49	0.005	810.36	28.61	948
	Shtator 2021	7.34	0.03	12.77	0.001	834.57	28.55	999
Shpimi 59. Ura Gjolës	Prill 2021	7.22	0	6.79	0.004	649.14	23.09	796
	Shtator 2021	7.29	0.05	7.73	0.002	668.24	22.81	798
Norma	**VKM 379 (25.05.2016)**	**6.5 - 9.5**	**0.1**	**50**	**0.5**	**1200**	**10-20(25)**	**2500**
Norma	**E.C. 80/778 (P.M.L.)**	**6.5 - 8.5**	**0,05-0.5**	**25-50**	**nl-0,1**		**>60**	

Akuiferi Kuaternar i Tiranës:
Ujërat nëntokësorë të këtij akuiferi kanë veti fiziko – kimike të mira, ato janë pa erë, pa ngjyrë, pa shije, transparentë. Sipas vlerës së pH (përqëndrimi i jonit të hidrogjenit) janë ujëra të tipit alkalin të dobët. Bazuar në rezultatet e fortësisë të përgjithshme, uji i akuiferit Tiranë është i fortë deri shumë i fortë. Referuar mineralizimit të përgjithshëm janë ujëra të ëmbla. Uji është i tipit hidrokarbonat–kalcium–magnezi (HCO_3–Ca–Mg) dhe hidrokarbonat–kalciumi (HCO_3 – Ca). Përmbajtja e amonjakut, nitriteve dhe nitrateve është nën përmbajtjen maksimale të lejuar sipas VKM 379 (25. 05. 2016).

Akuiferi poroz i Fushë – Krujës:
Referuar vlerës së pH, janë ujëra të tipit alkalin të dobët. Bazuar në rezultatet e fortësisë të përgjithshme, uji i akuiferit të Fushë – Krujës është ujë i fortë.Mineralizimi i përgjithshëm është brenda normës së lejuar dhe janë ujëra të ëmbla dhe të tipit hidrokarbonat–kalcium–magnezi (HCO3–Ca–Mg). Përmbajtja e amonjakut dhe nitriteve është brenda normës. Përmbajtja e nitrateve NO_3 është 0.73–13.79, kjo tregon për burim ndotje të largët. Duke krahasuar kushtet hidrogjeologjike të shpimeve të monitoruara arrihet në përfundimin se shfaqja e shenjave ndotëse të NO_2, NO_3, është rezultat i mosrespektimit të zonave të rreptësisë dhe mbrojtjes sanitare rreth shpimeve.

• Baseni i Shkumbinit

Monitorimi sasior 2020-2021

Në basenin e Shkumbinit shfrytëzohen rreth 2300-2500 l/sek ujë si mëposhtë vijon:
Sasia e pëgjithshme e ujit që shfrytëzohet nga akuiferi poroz i Elbasanit arrin në Q= 700-1250 l/sek, duke qenë e pandryshueshme krahasuar me vitet e mëparshme. K= 0.25-0.3.
Në akuiferin poroz të Lushnjës (Çermë-Konjat), sasia e ujit që shfrytëzohet është Q= 650-700 l/sek. Kjo sasi është rritur me 350 l/sek me qëllim përmirësimin e furnizimit me ujë të Kavajës dhe Golemit. Koefiçenti vjetor i shfrytëzimit varion nga K=0.95-1. Në akuiferin karbonatik sasia e përgjithshme e ujit që shfrytëzohet arrin Q=500-700 l/sek, sasi kjo pothuajse e pandryshueshme krahasuar me vitet e mëparshme. Koefiçenti i shfrytëzimit K=0.4-0.6. Sasia e ujit e shfrytëzuar në akuiferin poro-çarje (konglomeratik) është Q=100-200 l/sek, e cila është e pandryshueshme krahasuar me vitet e mëparshme. Koefiçenti vjetor i shfrytëzimit K= 0.25-0.3.

Monitorimi hidrodinamik, 2021

Tabela 25. Rrjeti i monitorimit hidrodinamik dhe nivelet maksimale dhe minimale të tyre

Nr.	Vendndodhja	X	Y	Niveli (m) Max	Niveli (m) Min
1	Stacioni qendror Konjat	4386305	4541309	-1.85	- 6.05
2	Çermë - pusi 281-Lushnjë	4382919	4547371	-6.4	-10.8
3	10 A. Vidhas–Elbasan	4415162	4549249	-3.8	-7.74

Monitorimi hidrokimik , 2021

Monitorimi hidrokimik për basenin e Shkumbinit është kryer në këto akuiferë:
- Në akuiferin karbonatik me ujëmbajtje të lartë në zonën e Prrenjasit;
- Në akuiferin Kuaternar me ujëmbajtje të lartë të përqëndruar në Zonën e Elbasanit, Peqinit, Rrogozhinës dhe Lushnjës.

Tabela 26. Rezultatet e analizave për basenin e Shkumbinit, viti 2021

Vend-ndodhja	Muaji	REZULTATET E ANALIZAVE mg/l						
		Kimike e plotë						
		pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineralizim Përgjithshëm	Fortësia e përgjithshme ° gjermane	Spc (μs/cm)
Krastë e Vogël	Mars 2021	7.65	0.02	5.25	0	365.07	12.74	444
	Shtator 2021	7.46	0	2.55	0.003	368.02	12.88	455
Krastë e Madhe	Mars 2021	7.59	0	4.38	0	391.24	13.44	465
	Shtator 2021	7.46	0	2.55	0.003	368.02	12.88	455
Vidhas 10 A	Mars 2021	7.21	0	11.16	0	848.95	29.53	1033
	Shtator 2021	7.21	0	12.26	0.004	795.04	27.99	990
Muriqan	Mars 2021	7.35	0	10.36	0	807.88	25.61	944
	Shtator 2021	7.36	0.01	5.4	0.004	775.52	25.59	937
Mjekës	Mars 2021	7.64	0	2.34	0	329.59	11.48	397
	Shtator 2021	7.72	0	2.7	0.001	332.07	11.48	405
Cërrik	Mars 2021	7.59	0.005	12.4	0.001	524.08	18.61	664
	Shtator 2021	7.65	0.02	8.54	0.003	522.93	18.61	663
Peqin	Mars 2021	7.33	0	5.4	0	854.43	30.23	1000
	Shtator 2021	7.25	0.02	2.77	0.02	716.23	24.91	716.23
Rrogozhinë	Mars 2021	7.39	0	7.15	0	879.57	30.51	1052
	Shtator 2021	7.44	0.03	53.91	0.01	835.25	29.11	983
Çerma 286	Mars 2021	8.01	0	0.51	0.007	769.17	28.69	935
	Shtator 2021	7.85	0.04	1.09	0.02	753.07	27.57	905
Konjat 3	Mars 2021 (P2)	8.18	0.43	0.8	0.28	1155.51	35.27	1942
	Shtator 2021	7.95	0.04	0.73	0.0006	751.15	25.89	1188
Pusi 2v (1D) Çermë	Mars 2021	8.25	0.09	0.44	0.005	425.4	14.27	589
	Shtator 2021	7.93	0.03	0.29	0.04	431.87	14.13	575
Pusi tek stacion Filandezit	Dhjetor 2020	8.28	0.11	0.37	0.17	425.71	14.27	562
Qafë Thana	Mars 2021	7.43	0	0.88	0	290.81	10.08	341
	Shtator 2021	7.54	0	1.82	0	283.61	9.52	330
Norma	**VKM 379 (25.05.2016)**	**6.5-9.5**	**0.1 (0.5)**	**50**	**0.5**	**1200**	**10-20(25)**	**2500**
Norma	**E.C. 80/778 (P.M.L.)**	**6,5-8,5**	**0,05-0.5**	**25-50**	**nl-0,1**		**>60**	

Në akuiferin karbonatik:
pH - i ujërave nëntokësore varion në vlera 7.43 - 7.54, janë ujëra alkalinë të dobëta
Fortësia e përgjithshme varion nga 9.52 – 10.08° gjermane, pra janë ujëra mesatarisht të forta. Referuar vlerave të mineralizimit të përgjithshëm janë ujëra të ëmbla, tipi i ujit është HCO_3 – Ca.
Nuk ka përmbajtje të amonjakut dhe nitriteve.

Akuiferi kuaternar i Elbasanit
Bazuar në vlerat e pH, janë ujëra alkalinë të dobëta. Sipas fortësisë të përgjithshme janë ujëra mesatarisht të forta. Në Vidhas - Muriqan, fortësia e përgjithshme varion nga 25.59 - 29.53o gjermane, janë ujëra shumë të forta Mineralizimi i përgjithshëm varion nga 365.07 – 391.24 mg/l, në Krastë dhe vjen e rritet në Vidhas dhe Muriqan në vlerat 775.52 – 848.95 mg/l, kurse në Cërrik zbret në 524.08 mg/l, pra janë ujëra të ëmbla dhe të freskëta, tipi i ujit është HCO_3 – Mg – Ca. Përmbajtja e NH_4 , NO_2 dhe NO_3 janë në vlera të ulta brenda parametrave të lejuar.

Në akuiferin Kuaternar të Peqin - Rrogozhinës
Janë ujëra alkalinë të dobëta. Fortësia e përgjithshme varion nga 24.91 - 30.51o gjermane janë ujëra shumë të forta. Bazuar mbi vlerat e mineralizimit të përgjithshëm janë ujëra të freskëta, tipi i ujit është HCO_3 –Mg – Ca. Përmbajtja e amoniaku NH_4 është në vlera të ulëta nga 0.0 deri 0.003 mg/l. Konstatohet ndotje lokale gjatë periudhës ujëshumtë.

Në akuiferin Kuaternar të zonës së Lushnjës (Çermë - Konjat)
Janë ujëra alkaline të dobëta deri alkalinë.Fortësia e përgjithshme varion nga 14.13 – 35.27o gjermane në stacionin e Divjakës, pra janë ujëra mesatarisht të forta deri shumë të forta. Në stacionet Çermë - Konjatit fortësia varion në vlera 27.57 – 35.27o gjermane pra janë ujëra të forta deri shumë të forta. Fortësia e ujit të këtij akuiferi ulet drejt perëndimit dhe jugut, pasi ulet përmbajtja e kalciumit dhe magnezit.Mineralizimi i përgjithshëm varion nga 425.4 – 1155.51 mg/l, pra janë ujëra të ëmbla deri të freskëta, tipi i ujit është HCO_3 – Mg – Ca, edhe mineralizimi ulet drejt perëndimit. Përmbajtja e nitriteve, nitrateve dhe amonjakut është në vlera të ulëta brenda normave.

● Baseni i Semanit

Në akuiferët e basenit të Semanit shfrytëzohen rezerva të konsiderueshme të ujërave nëntokësore për furnizimin me ujë të pijshëm të zonave të banuara në qytete dhe fshatra.

Monitorimi sasior 2020-2021
Sasia e ujit të shfrytëzuar në akuiferin poroz (kuartenar) i Korçës është Q= 500-550 l/sek, koeficenti i shfrytëzimit K=0.65-0.75. Në akuiferin poroz (kuaternar) i Beratit sasia e përgjithshme e ujit që shfrytëzohet arrin Q= 500-590 l/sek, K= 0.65-0.75. Në akuiferin karstik (karbonatik) sasia e ujit që shfrytëzohet është 360-530 l/sek dhe K= 0.3-0.5. Sasia e përgjithshme e ujit që shfrytëzohet në akuiferin porozitet çarje (magmatik) është 20-30 l/sek. Koeficenti i shfrytëzimit K= 0.3-0.5.
Rezervat që shfrytëzohen për çdo akuifer janë më të vogla se ato që rekomandohen për shfrytëzim. Kjo do të thotë që ka rezerva të lira të pashfrytëzuara që mund të përdoren për furnizimin me ujë të popullsisë.

Monitorimi hidrodinamik
Është kryer gjatë vitit 2021 në akuiferin poroz të Korçës gjithsej 2 matje në shpimin Bulgarec. Ujërat nëntokësore të akuiferit poroz Korçë janë me presion deri me vetëderdhje në sipërfaqe.

Tabela 27. Rrjeti i monitorimit hidrodinamik dhe nivelet maksimale dhe minimale të tyre

Nr.	Vendndodhja	X	Y	Niveli (m) Max	Niveli (m) Min
1	Bulgarec- Korçë	4403100	4478750	+ 1	+1.12

Monitorimi hidrokimik, 2021 (cilësia e ujërave nëntokësore)

Për vlerësimin e përbërjes kimike të ujrave nëntokësore të Basenit Seman janë monitoruar:
- ***Akuiferi poroz i Korçës***
- ***Akuiferi karbonatik***
- ***Akuiferi me çarje***

Tabela 28. Vlerësimi i gjendjes për Akuiferi Poroz i Korçës, Baseni i Semanit

Nr. shpim	Vend-ndodhja	Viti	Muaji	Rezultatet e Analizave mg/l						
				pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineralizim Përgjithshëm	Fortësia e përgjithshme ° gjermane	Spc (µs/cm
173	Sheqeras	2021	Mars	7.12	0.016	3.65	0.004	515.94	16.38	604
			Shtator	7.03	0.02	2.77	0	521.1	16.8	613
108	Bulgarec	2021	Mars	7.6	0	2.12	0.004	422.27	14.84	548
			Shtator	7.6	0.01	7.22	0.02	429.72	15.12	542
257	Libonik	2021								
			Shtator	7.6	0.32	1.53	0.19	025	7.42	499
	Zvirinë	2021	Mars	7.09	0.02	9.12	0.002	469.22	15.68	562
			Shtator	7.14	0	14.52	0	460.26	15.96	563
501	Turan	2021	Mars	7.42	0.005	3.14	0.003	391.32	13.3	521
			Shtator	7.63	0	8.97	0.009	529.8	14.56	547
504	Turan	2021	Mars	7.43	0	3.87	0.005	414.42	14	542
			Shtator	7.78	0	5.69	0.007	391.78	13.72	517
505	Turan	2021	Mars	7.49	0	1.97	0.01	389.76	13.72	516
			Shtator	7.78	0.005	6.13	0.007	387.13	13.3	516
1v	I.Terova	2021	Mars	7.5	0.041	27.87	0.014	550.32	19.87	702
			Shtator	7.63	0.005	19.19	0.004	542.58	20.01	699
E.C. 80/778 (P.M.L.)				6,5-8,5	0,05-0.5	25-50	nl - 0,1		>60	
VKM 379 (25.05.2016)				6.5-9.5	0.1 (0.5)	50	0.5	1200	10 - 20(25)	2500

Akuiferi i Korçës:
Sipas vlerës së pH (përqëndrimi i jonit të hidrogjenit) janë ujëra të tipit alkalin të dobët. Fortësia e përgjithshme është brenda normës së lejuar duke u klasifikuar si ujëra mesatarisht të forta. Mineralizimi i përgjithshëm varion në vlerat Mp = 349.55 – 550.32 mg/l, duke u klasifikuar si ujra të ëmbla. Përmbajta e amonjakut varion nga 0.0 – 0.32 mg/l. Në Libonik kemi vlerën më të lartë 0.32 mg/l mbi normën e lejuar sipas VKM 379 (norma 0.1 mg/l). Kjo tregon që kemi ndotje të freskët dhe duhen marrë masa për eleminimin e shkaktarëve si dhe klorifikimin e ujit. Përmbajtja e nitriteve (NO_2) është brenda normës së lejuar për ujë të pijshëm. Përmbajtje mbi normë është takuar vetëm në shpimin Libonik në vlerë 0.19 mg/l. Ky shpim është me vetëderdhje dhe mendohet që kontaminimi vjen nga sipërfaqja. Përmbajta e nitrateve (NO_3 është nën normën e rekomanduar në të gjithë shpimet.

Tabela 29. Akuiferi karbonatik, Baseni i Semanit

Nr. shpim	Vend-ndodhja	Viti	Muaji	Rezultatet e Analizave mg/l						
				pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineral-izim Përg-jithshëm	Fortësia e përg-jithshme ° gjermane	Spc (µs/cm
174	Mançurisht	2021	Mars	7.01	0.21	0.29	0.006	497.36	17.36	565
E.C. 80/778 (P.M.L.)				6,5-8,5	0,05-0.5	25-50	nl - 0,1		>60	
VKM 379 (25.05.2016)				6.5-9.5	0.1 (0.5)	50	0.5	1200	10 - 20(25)	2500

Akuiferi karbonatik :
Ujërat i këtij akuiferi janë klasifikuar të freskëta referuar përmbajtjes së mineralizimit të përgjithshëm. Fortësia e Përgjithshme ka vlera 17.36ogj, dhe ujërat klasifikohen mesatarisht të buta e të forta. Përmbajtja e amoniakut varion në 0.21mg/l, dhe tejkalon normën sipas VKM 379 (25. 05. 2016). Përmbajtja e nitriteve dhe nitrateve është në vlera të ulëta .

Tabela 30. Akuiferi porozitet çarje (ultrabazikë), Baseni i Semanit

Nr. shpim	Vend-ndodhja	Viti	Muaji	Rezultatet e Analizave mg/l						
				pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineralizim Përgjithshëm	Fortësia e përgjithshme ° gjermane	Spc (µs/cm
	H. Xhorxho	2021	Mars	7.11	0.07	1.09	0.009	567.03	19.32	663
			Shtator	7.39	0.01	4.09	0.001	565.79	19.46	669
E.C. 80/778 (P.M.L.)				6,5-8,5	0,05-0.5	25-50	nl - 0,1	1200	>60	
VKM 379 (25.05.2016)				6.5-9.5	0.1 (0.5)	50	0.5	1200	10 - 20(25)	2500

Akuiferi me çarje :

Ujërat janë alkalin të dobët. Sipas vlerës së mineralizimit të përgjithshëm klasifikohen në ujëra të freskëta. Fortësia e përgjithshme luhatet në vlera nga 19.32 – 19.46° gj, duke u klasifikuar si ujra të forta. Përmbajtja e nitriteve, nitrateve dhe amoniakut janë brenda standartit të lejuar.

- ## Baseni Vjosë

Monitorimi sasior, 2020-2021

Vlerësimet për monitorimet sasiore tregojnë se akuiferët janë nën presionin e mbishfrytëzimit të rezervave ujore të tyre.

Akuiferi poroz (kuaternar) i Vjosës.	Akuiferi poroz (kuaternar) i Drinosit
Në fushën e lumit Vjosa kemi këtë shfrytëzim të ujit: Stacioni i pompimit Kafaraj Q= 720-900 l/sek Stacioni i pompimit Novoselë Q=300 l/sek Nga stacionet lokale të pompimitQ= 60 l/sek Shpime të tjera Q= 100 l/sek Shpime private përreth Q=200 l/sek Rezerva që shfrytëzohen në fushën e Vjosës 1480 l/sek Koefiçenti i shfrytëzimit varion K= 065-0.7	Në fushën e lumit Drinos kemi këtë shfrytëzim të ujit: Stacioni i pompimit Buduk Q= 100 l/sek Stacioni i pompimit Lazarat e DerviçanQ=30 l/sek Shpime të tjera Q=10-20 l/sek Rezerva që shfrytëzohen në luginën e Drinosit 145 l/sek Koefiçenti i shfrytëzimit varion K= 0.3-0.35

Monitorimi hidrodinamik, 2021

Konsiston në matje të nivelit të ujit në Buduk, Novoselë, Kakavi me frekuencë matje 2 herë në vit.

Tabela 31. Rrjeti i monitorimit hidrodinamik dhe nivelet maksimale dhe minimale të tyre

Nr.	Vendndodhja	X	Y	Niveli (m) Max	Niveli (m) Min
1	Buduk	4437927	4429229	-6.1	-2.15
2	Kakavi	4441616	4421075	-6	-1.7
3	Novoselë	4499327	4370822	-8	-4.2
4	Kafaraj	4500639	44373407	-6.6	-3.2

Monitorimi hidrokimik (Cilësia e ujërave nëntokësore)
Për basenin e Vjosës është kryer monitorimi në këto akuiferë me frekuencë 2 herë në vit.

- Në akuiferin karbonatik me ujëmbajtje të lartë
- Në akuiferin Kuaternar me ujëmbajtje të lartë të përqëndruar në luginën e Vjosës dhe të Drinosit

Tabela 32. Rezultatet e analizave për basenin e Vjosës, viti 2021

Vend-ndodh-ja	Muaji	REZULTATET E ANALIZAVE (mg/l)						
		Kimike e plotë						
		pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineralizim Përgjith-shëm	Fortësia e përg-jithshme ° gjermane	Spc (µs/cm)
Novoselë (Vlorë)	Mars 2021	7.81	0.01	0.37	0.002	697.8	17.77	1015
	Shtator 2021	7.58	0.02	0.37	0	756.19	18.61	1154
4 E Kafaraj (Fier)	Mars 2021	7.53	0	0.58	0	595.98	19.74	722
	Shtator 2021	7.23	0.01	4.96	0.003	1074.18	29.25	1535
3R Kafaraj (Fier)	Mars 2021	7.3	0	2.19	0	751.94	24.21	963
	Shtator 2021	6.93	0	1.09	0	791.75	25.33	1083
Pish Poro (Vlorë)	Mars 2021	8.12	1.72	2.63	0	1740.96	31.35	3020
	Shtator 2021	7.6	0.15	0.44	1.13	1797.73	31.91	3250
Buduk (Gjirokastër)	Mars 2021	7.38	0	1.09	0	281.7	9.52	335
	Shtator 2021	7.47	0.03	1.75	0	418.46	14	483
Kthesa e Lazaratit (Gjirokastër)	Mars 2021	7.34	0	3.87	0.003	357.69	11.9	434
	Shtator 2021	7.31	0.04	6.49	0	374.74	12.6	452
Uji i Ftohtë - Tepelenë	Mars 2021	7.52	0	0.66	0	222.59	7.56	267
	Shtator 2021	7.3	0.04	0.22	0	231.07	7.7	270
Norma	**VKM 379 (25.05.2016)**	**6.5-9.5**	**0.1 (0.5)**	**50**	**0.5**	**1200**	**10-20(25)**	**2500**
Norma	**E.C. 80/778 (P.M.L.)**	**6,5-8,5**	**0,05-0.5**	**25-50**	**nl-0,1**		**>60**	

Në akuiferin karbonatik: (Uji i Ftohtë, Tepelenë)
Ujërat nëntokësore janë alkaline të dobëta Referuar vlerave të mineralizimit të përgjithshëm dhe fortësisë të përgjithshme janë ujëra mesatarisht të lehta. Nuk ka përmbajtje të amonjakut NH_4 , nitrateve NO_3 dhe nitriteve NO_2 .

Në akuiferin kuaternar të Vjosës
Janë ujëra alkalinë të dobëta. Fortësia e përgjithshme varion nga 17.7 - 31.9° gjermane, pra janë ujëra mesatarisht të forta. Në shpimin në Kafaraj fortësia e ujit varion nga 19.74 - 30.5 gradë gjermane, pra paraqet vlera të larta mbi normën maksimale të lejuar nga VKM 379 (25.05.2016). Në shpimin Pish Poro fortësia e ujit varion nga 31.35-34.99 gradë gjermane. Klasifikohen si ujëra nëntokësore shumë të forta dhe me vlera mbi normën maksimale të lejuar. Mineralizimi i përgjithshëm varion nga 1740.96 - 1797.73mg/l dhe është mbi normën e lejuar për ujë të pijshëm. VKM 379 (25.05.2016). Përmbajtja e NH_4 dhe NO_2 janë në vlera të ulta brenda parametrave të lejuar përveç shpimit në Pish Poro ku vlerat e tyre takohen mbi normën maksimale të lejuar nga VKM 379. Vlerat e nitrateve paraqiten brenda standartit të përcaktuar .

Në akuiferin Kuaternar të Drinosit (Buduk)
Referuar vlerave të pH, janë ujëra alkalinë të dobëta. Fortësia e përgjithshme varion nga 9.52 - 14° gjermane duke u klasifikuar në ujëra mesatarisht të lehta. Mineralizimi i përgjithshëm në të dy fazat e monitorimit varion nga 281.7 - 418.46 mg/l pra janë ujëra të ëmbla. Nuk ka përmbajtje të nitriteve. Përmbajtja e amoniakut dhe nitrateve është në vlera të ulëta

• Baseni i Zonës Jonike

Në akuiferët e Basenit të Zonës Jonike shfrytëzohen rezerva të konsiderueshme të ujërave nëntokësore për furnizimin me ujë të pijshëm të zonave të banuara në qytete e fshatra.

Monitorimi sasior, 2020-2021
Sasia e përgjithshme e ujit që është shfrytëzuar në akuiferin kuaternar të Vurgut është Q= 200-285 l/sek, sasi kjo pothuajse konstante krahasuar me vitet e mëparshme. Koefiçenti vjetor i shfrytëzimit të akuiferit varion nga K=0.5-0.71. Në akuiferin kuaternar të Dukatit shfrytëzohen rreth 20 l/sek për ujë të pijshëm nga bashkia Orikum. Sasia e përgjithshme e ujit që është shfrytëzuar në akuiferin karbonatik Q= 1040-1300 l/sek. Kjo sasi është pothuajse konstante krahasuar me vitet e mëparshme. Koefiçenti vjetor i shfrytëzimit K= 0.02-1. Në burimin Uji i Ftohtë, Vlorë shfrytëzohet një sasi uji rreth 1245 l/sek për përdorim ujë i pijshëm. Sasia e ujit që shfrytëzohet në burimin (Keson) Mursi për ujë të pijshëm nga Njësia Administrative Mursi është rreth 20 l/sek. Sasia e ujit të shfrytëzuar nga akuiferi është 40 l/sek. Resurset e shfrytëzimit të ujërave nëntokësorë në akuifer janë vlerësuar rreth 90 l/sek.

Monitorimi hidrodinamik, 2021

Tabela 33. Rrjeti i monitorimit hidrodinamik dhe nivelet maksimale dhe minimale të tyre

Nr.	Vendndodhja	X	Y	Niveli (m) Max	Niveli (m) Min
1	Shpimi Vrion	4416741	4419771	-3,23	-5,4
2	Shpimi Karahaxh	4422720	4416750	-2.5	-5

Monitorimi hidrokimik (Cilësia e ujërave nëntokësore)

Monitorimi hidrokimik në basenin e Zonës Jonike është kryer në këto akuiferë:
- Në akuiferin kuaternar i Vurgut.
- Në akuiferin kuaternar i Dukatit
- Në akuiferin Xarë – Mursi, burimi (keson) Mursi Jonik
- Në akuiferin karstik i Tragjasit.
- Në akuiferin karbonatik të Malit të Gjerë, burimi i Syrit të Kaltër.

Tabela 34. Rezultatet e analizave per basenin Jonik, viti 2021

Vendndodhja	Muaji	REZULTATET E ANALIZAVE mg/l					
		Kimike e plotë					
		pH	NH_4	NO_3	NO_2	Mineralizim Përgjithshëm	Fortësia e përgjithshme ° gj
Orikum	Mars 2021	7.07	0	1.68	0.002	491.64	17.22
	Shtator 2021	7.24	0.01	1.31	0.004	434.92	15.26
Çukë-1, Sarandë	Mars 2021	7.4	0	0.58	0.001	478.81	16.38
	Shtator 2021	7.33	0.07	1.61	0.002	451.88	15.96
Çukë -2 -Sarandë	Mars 2021	7.3	0	0.95	0	454.45	15.9
	Shtator 2021	7.29	0	1.17	0.01	474.74	16.52
Karahaxh	Mars 2021	7.02	0	1.61	0	818.84	27.3
	Shtator 2021	7.35	0	1.02	0.002	379.04	13.3
Vrion - 1, Sarandë	Mars 2021	7.34	0	2.19	0	400.26	14.28
	Shtator 2021	7.38	0.04	2.7	0	409.43	14.28
Vrion -2 -Sarandë	Mars 2021	7.3	0	0.37	0	401.61	14.14
	Shtator 2021	7.25	0.01	6.06	0.003	411.26	14.42
Uji i Ftohtë-tuneli,Vlorë	Mars 2021	7.46	0	0.73	0	331.65	10.64
	Shtator 2021	7.44	0	0.95	0.007	312.22	10.36
Uji i Ftohtë -Galeria	Mars 2021	7.52	0	1.17	0	306.4	10.3
	Shtator 2021	7.62	0.05	1.46	0.003	309.74	10.78
Syri i Kaltër -Sarandë	Mars 2021	7.43	0	0.37	0	450.55	16.1
	Shtator 2021	7.19	0	0.58	0	505.56	18.2
Norma	**VKM 379 (25.05.2016)**	**6.5-9.5**	**0.1 (0.5)**	**50**	**0.5**	**1200**	**10-20(25)**
Norma	**E.C. 80/778 (P.M.L.)**	**6,5-8,5**	**0,05-0.5**	**25-50**	**nl-0,1**		**>60**

Në akuiferin kuaternar i Vurgut: (Karahaxh)
pH i ujërave nëntokësore në të dy fazat e monitorimit varion në vlera 7.02 - 7.35, janë ujëra alkalinë të dobëta. Fortësia e përgjithshme varion nga 13.3-27.3° gjermane, duke i klasifikuar si ujëra nëntokësore të forta. Mineralizimi i përgjithshëm varion nga 379.04-818.84 mg/l, pra janë ujëra të ëmbla. Përmbajtja e nitriteve, nitrateve dhe amoniakut janë brenda normës së lejuar për ujë të pijshëm.

Në akuiferin kuaternar i Dukatit (Orikum)
Janë ujëra alkalinë të dobëta pH = 7.07-7.24.Fortësia e përgjithshme varion nga 15.26-17.22° gj, janë ujëra nëntokësore mesatarisht të forta. Mineralizimi i përgjithshëm varion nga 434.92 -491.64 mg/l dhe klasifikohet ujë i ëmbël. Tipi hidrokimik kryesor i ujit i përket tipit HCO_3-Ca-Mg. Burimi nuk është i ndotur me nitrite, nitrate dhe amoniak .

Në akuiferin Xarrë – Mursi, burimi (keson) Mursi:
Referuar vlerave të pH =7.31 -7.34 janë ujëra alkalinë të dobëta. Fortësia e përgjithshme Fp= 14.14 – 16.38° gjermane janë ujëra mesatarisht të forta. Mineralizimi i përgjithshëm në të dy fazat e monitorimit varion nga 400.26 – 478.81 mg/l, pra janë ujëra të ëmbla, tipi i ujit është HCO3-Cl-Ca-Na. Uji i shpimit nuk paraqet ndotje për përmbajtjen e nitriteve (NO_2), nitrateve (NO_3) dhe amoniakut (NH_4).
Në akuiferin karstik i Tragjasit. (Uji i ftohtë)
Sipas vlerës së pH 7.44 - 7.62, klasifikohet si ujë alkalin i dobët. Fortësia e përgjithshme luhatet në vlerat 10.3-10.78 gradë gjermane dhe klasifikohet mesatarisht i fortë.

Mineralizimi i përgjithshëm në të dy fazat e monitorimit varion nga 306.4- 331.65 mg/l dhe klasifikohet ujë i ëmbël. Tipi hidrokimik kryesor i ujit është HCO_3-Ca-Mg. Burimi ka vlera të ulëta të përmbajtjes së amoniakut, nitriteve dhe nitrateve që janë brenda normës së lejuar.

Në akuiferin karbonatik i Malit të Gjerë, burimi i Syrit të Kaltër.
Vlera e pH luhatet nga 7.19 - 7.43 duke i klasifikuar ujërat në alkalin i dobët. Uji i burimit klasifikohet i fortë referuar fortësisë të përgjithshme që varion nga 16.1 - 18.2 °gj. Mineralizimi i përgjithshëm varion nga 450.55 - 505.56 mg/l, pra janë ujëra të freskëta. Tipi kryesor hidrokimik i ujit të burimit është HCO_3 - SO_4 – Ca - Mg, por në stinët e thata shfaqet edhe tipi SO_4 - HCO_3 - Ca. Nuk ka përmbajtje të nitriteve dhe amoniakut. Përmbajtje e nitrateve është brenda normës së standartit.

1.5 Forcat shtytëse, presioni, ndikimi, reagimi
Faktorët kryesorë që ndikojnë në cilësinë e ujërave sipërfaqësorë janë shkarkimet e lëngëta urbane, industriale dhe bujqësore të patrajtuara të cila derdhen direkt në ujëra pritëse. Funksionimi i sistemeve të kanalizimeve të shkarkimeve urbane dhe përmirësimi i infrastrukturës të impianteve të trajtimit të ujërave urbane, janë tregues të reagimit. Efekt tjetër negativ në ekosistemin ujor, ka të bëjë me ngjyrimin e ujit, i cili ka edhe një efekt estetik negativ që shoqërohet në uljen e transparencës së ujit që lidhen me rritjen e algave në sipërfaqe të ujit, në kushtet e mungesës së oksigjenit. Popullimi i zonave afër lumenjve ndikon negativisht në shtimin e ndotjes së ujërave të lumenjve. Zhvillimi i turizmit dhe i aktivitetit të peshkimit ndikojnë në rritjen e mezotrofisë të liqeneve. Përdorimi dhe shfrytëzimi i ujëravë të ëmbla është një tregues i presionit. Shfrytëzimi i zhavorreve në shtretërit e lumenjve për material ndërtimi ka ndikim në regjimin e ujërave nëntokësore. Zhavorret janë ushqyesit kryesorë të ujërave nëntokësore nëpërmjet filtrimit të ujit të lumit.

1.6 Rekomandime

Ujërat sipërfaqësore (lumenj, liqene)

- Rekomandojmë marrjen e masave nga organet e Pushtetit Vendor apo edhe në nivel Kombëtar për minimizimin e shfrytëzimit të inerteve pa kriter në zona të caktuara, ndërtimin e impianteve të trajtimit të ujërave të zeza për menjanimin e shkarkimeve urbane.
- Marrja e masave për uljen e impaktit kryesor në ujëra që janë shkarkimet urbane dhe ato industriale të cilat derdhen direkt në lumenj, liqene.
- Ndërgjegjësimi i qytetarëve për mos-përdorimin e lumenjve si vend-depozitime.
- Përmirësimi i situatës mjedisore të ujërave sipërfaqësore kërkon realizimin e investimeve në trajtimin të shkarkimeve të lëngëta urbane, sidomos në Tiranë, Fier pasi gjendja dhe cilësia e tyre vazhdon të jetë në të njëjtën situatë.
- Kontrolli i vazhdushëm në zbatimin e Legjislacionit Shqiptar për respektimin e standarteve të përcaktuara për shkarkimet e lëngëta nga subjektet prodhuese në ujërat pritës sipërfaqësorë.
- Monitorimi i vazhdueshëm i gjendjes mjedisore të ujërave sipërfaqësore në përputhje me Programin Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit.

Ujërat nëntokësore

- Risku i ndotjes është i lartë për shkak të mbulesës së papërshkueshme argjilore të shtresave ujëmbajtëse. Prandaj duhet të zbatohen me korrektësi zonat e mbrojtjes sanitare rreth shpimeve të shfrytëzimit dhe burimeve për mbrojtjen e ujërave nëntokësore nga ndotjet sipërfaqësore për të garantuar parametrat kimikë të ujit të pijshëm.
- Të ndalohet hedhja e mbeturinave në lumenj dhe përrenj pasi shkaktojnë ndotjen e ujërave të akuiferëve të baseneve, ku lumi është ushqyesi kryesor i tyre.
- Rritja e rezervave të shfrytëzimit apo marrja e sasive të mëdha të ujit në akuiferët poroz duhet të bëhet vetëm nga specialist hidrogjeolog. Keqmenaxhimi i rezervave shkakton uljen e prurjeve dhe prishjen e cilësisë së ujërave duke rrezikuar furnizimin me ujë të popullsisë.
- Ndalimi i shfrytëzimit të zhavorreve në shtratin e lumenjve të baseneve për mbrojtjen e shpimeve të shfrytëzimit dhe ruajtjen e ekuilibrave hidrodinamike dhe hidrokimike të ushqimit të akuiferëve ujëmbajtëse
- Klorinimi i ujit në stacionet e pompimit në basenin Seman si dhe mbajtja nën monitorim të vazhdueshëm.
- Të regjistrohen shpimet e kryera nga bizneset në zonën industriale Tiranë-Laknas- Rinas –Fushë Krujë si dhe të pajisen me matës uji. Në këtë mënyrë do të ulet shfrytëzimi pa kriter i këtij akuiferi në basenin Erzen- Ishëm për furnizim me ujë të pijshëm të Tiranës, Kamzës, Fushë Krujës dhe Shijakut.
- Të sistemohen kanalet e shkarkimit të ujërave të përziera që kalojnë pranë Konjatit dhe pusit 281 Çermë (baseni Shkumbinit) pasi vërehet prezenca e amoniakut mbi parametrat maksimal të lejuar të ujit të pijshëm. Gjithashtu dhe në zonën urbane sipër burimeve karstike të Ujit të Ftohtë, Vlorë (baseni i Zonës Jonike) pasi ndër vite shfaqen në mënyrë sporadike, ndotje të freskëta me amoniak.
- Stacioni i pompave të Pish-Poro në basenin e Vjosës të mos përdoret për furnizim të popullsisë me ujë të pijshëm, pasi uji i tij nuk plotëson standartin për ujë të pijshëm. Furnizimi me ujë i fshatrave Poro, Pish-Poro, Darëzezë, Qarri etj, të kryhet nga ujësjellësi i Kafarajt.

KAPITULLI II
MJEDISI BREGDETAR

2.1 Informacion i përgjithshëm

Tematikat dhe burimi i të dhënave

Monitorimi mikrobiologjik i ujërave bregdetarë të larjes për plazhet e Velipojës, Shëngjinit, Tales, Durrësit, Gjiri i Lalzit, Kavajës, Divjakës, Semanit, Vlorës, Palasës, Dhërmiut, Himarës, Jalë, Borshit, Qeparoit, Lukovë, Ksamilit, Sarandës, Pogradecit, Linit është kryer nga Instituti i Shëndetit Publik për treguesi kimik pH dhe temperatura si dhe tregues baktereologjikë Enterococcus intestinal (IE) dhe Escherichia Coli (E.Coli)

Monitorimi i cilësisë së ujërave bregdetare në Dhërmi, Borsh, Lukovë, Zvërnec, Ksamil, Shëngjin dhe Velipojë është kryer nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për parametrat oksigjeni i tretur, amoniak, nitrite dhe ortofosfate.

Monitorimi i cilësisë së lagunës së Butrintit, Karavastasë dhe Nartës kryhet nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për parametrat klorofila- **a** dhe indeksi i gjendjes trofike TSI (Karlson).

Ndikimi i shkarkimeve të lëngëta urbane në zonat bregdetare Durrës, Vlorë dhe Sarandë është monitoruar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për parametrat nevoja kimike për oksigjen, nevoja biokimike për oksigjen, lënda e ngurtë pezull dhe fosfori total.

2.2 Monitorimi mikrobiologjik i ujërave bregdetarë të larjes

2.2.1 Vlerësimi i gjendjes

Vlerësimi i cilësisë së ujërave bregdetarë të larjes kryhet bazuar mbi standarte të WHO/UNEP, BE për kategorizimin sipas vlerave 90-95%-tile.

Tabela 1. Kategorizimi për cilësinë e ujërave bregdetarë të larjes

Kategoria	A	B	C	D
Vlera Limit e	< 100 *	101-200 *	185**	> 185 **
Cilësia e ujit	Cilësi e shkëlqyer	Cilësi e mirë	Cilësi e mjaftueshme	Cilësi e keqe/Masa të menjëhershme
* - 95 -th percentile Intestinal Enterococci/100 ml ** - 90 - th percentile Intestinal Enterococci /100 ml				

• Plazhi i Velipojës

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	B-R Belavista	124	139	5 stacione Kategoria A 2 stacione Kategoria B	71.4% cilësi e shkëlqyer 28.5% cilësi e mirë
2	Hotel Adriatik	148	91		
3	B-R Fantazia	133	84		
4	Hyrja Plazh	130	137		
5	Pallatet e Reja	117	68		
6	Dolce Vita	101	74		
7	Pranë Lagunës Vilunit	83	54		

Nga vlerësimi mikrobiologjik të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal rezulton se ujërat e Plazhit të Velipojës nuk kanë ngarkesë mikrobike. Karakterizohet me cilësi të shkëlqyer dhe vetëm dy stacione cilësi e mirë. Temperatura e ujit varjon nga 17 °C deri në 28 °C. Vlera e pH varion nga 7 deri në 7,5.

• Plazhi i Shëngjinit

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Ish kabinat	124	86	A	40 % - cilësi e shkëlqyer 60 % - cilësi e mirë
2	Hotel “Doro”	115	122	B	
3	Hotel “Kristian”	125	86	A	
4	B-R Gjahtari	120	136	B	
5	Kune	93	106	B	

Në bazë vlerësimit mikrobiologjik të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal rezulton se ujërat e Plazhit të Shëngjinit nuk kanë ngarkesë mikrobike. Karakterizohet nga pjesa më e madhe e stacioneve me cilësi të mirë dhe dy stacione me cilësi të shkëlqyer.Temperatura e ujit varion nga 18 0C deri në 29 0C ndërsa pH nga 7-7,5.

• Plazhi i Tales

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Hyrja qendrore, djathtas, tek Palmat	70	64	A	100%- Cilësi e shkëlqyer
2	Në qendër të hyrjes, tek Antena	70	67	A	
3	Majtas hyrjes qendrore, Bar-Restorant USA	97	64	A	

Sipas vlerësimit mikrobiologjik për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal nuk vërehet ngarkesë mikrobike e ujërave në këto plazhe. Plazhet janë të cilësisë së shkëlqyer. Temperatura e ujit varion nga 18-29 °C , kurse pH 7,5 për të gjitha stacionet e monitorimit.

- **Plazhi i Durrësit**

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Plazhi Currila 1	125	110	B	38 %- Cilësi e shkëlqyer 47.7%- Cilësi e mirë 4.8%- Cilësi e mjaftueshme 9.5%- Cilësi e keqe
2	Plazhi Currila 2	141	135	B	
3	Plazhi Zhiron	756	595	D	
4	Ura e Dajlanit	174	97	A	
5	Plazhi Filadelfia	85	74	A	
6	Plazhi Teuta	88	56	A	
7	Plazhi Gostivar	147	133	B	
8	Apollonia	228	215	C	
9	Hekurudha (Policia)	167	162	B	
10	Hotel Adriatik	66	49	A	
11	Plazhi Iliria (pista)	109	94	A	
12	Iliria pranë Bllokut	133	104	B	
13	Ministria e Rendit	102	118	B	
14	Tropikal	94	95	A	
15	Pas kanalit (Plepa)	790	749	D	
16	Shkëmbi i Kavajës	218	148	B	
17	Bar Hotel Hoti	133	112	B	
18	Plazhi Benilva	123	100	A	
19	Plazhi, Hotel Andi	132	97	A	
20	Hotel Xixa	154	116	B	
21	Kompleksi Xhardino	206	155	B	

Në stacionet e monitorimit në plazhet e Durrësit në vitin 2021, sipas rezultateve (vlerësimi për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal), këto plazhe vlerësohen të Kategorisë A- Cilësi e shkëlqyer e ujrave për 8 pika monitorimi, të kategorisë B- Cilësisë së mirë për 10 pika monitorimi, të Kategorisë C- Cilësisë së mjaftueshme për 1 pikë monitorimi, dhe të kategorisë D- Cilësisë së keqe për 2 pika monitorimi. Temperatura e ujit varjon nga 22 - 29 °C, kurse pH nga vlera 7 deri në 7.5. Nga strukturat përkatëse shtetërore dhe pushteti vendor në Durrës, kërkohet marrja e masave, me qëllim ndalimin e ndotjes nga ujërat e ndotura urbane dhe mbetjet urbane që vijnë në këto plazhe.

• Plazhi Gjiri i Lalzit

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Kepi i Rodonit	65	72	A	100%- Cilësi e shkëlqyer
2	Fshati Turistik Lura	87	67	A	
3	Plazhi Publik pas Lurës	102	58	A	
4	Gjiri Lalzit (Kompleksi Alioma)	53	54	A	
5	Gjiri Lalzit (Fshati Turistik Lura 3)	105	64	A	

Temperatura e ujit në plazhin e Gjirit të Lalzit varjon në vlerat 22-30 0C, kurse pH është në vlerën 7,5.

• Plazhi i Kavajës

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Majami	190	162	B	66.7%-Cilësi e mirë 22.3%-Cilësi e mjaftueshme 11%-Cilësi e keqe
2	Vjena	165	140	B	
3	Golem-Kosmira	132	116	B	
4	Vapori mbytur	262	218	C	
5	Kompleksi FAFA (ish Piceri Jurgen)	125	120	B	
6	Piceri Argjëndi	190	195	B	
7	Mak Albania	288	347	D	
8	Lokali Reshatit	242	244	C	
9	Bunkeri i Bardhë	198	175	B	

Në bazë të rezultateve (vlerësimi për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal), këto plazhe vlerësohen të kategorisë B- Cilësisë së mirë të ujrave, për 6 pika monitorimi. Vlerësohen të kategorisë C – Cilësia e mjaftueshme e ujrave, për 2 pika monitorimi dhe të kategorisë D- Cilësia keqe/Masa të menjëhershme për 1 pikë monitorimi dhe ky stacion monitorimi përfaqëson zonën e Mak Albania. Temperatura ujit varion në vlera nga 19 -29 ^{0}C, pH është në vlerën 7,5.

• Plazhi i Qerretit

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Qerret, Ish Fusha Sportit	118	118	B	100% - Cilësi e mirë
2	Kompleksi Belavista	115	126	B	
3	Qerret, Bar-Kafe Holliday	133	147	B	

Vlerësimi për prani të mikroorganizmave E.Coli dhe S.Fecal rezulton se nuk ka ngarkesë mikrobike në ujërat e plazhit të Qerretit dhe janë të cilësisë së mirë. Temperatura e ujit në plazh varion nga 18 -30 °C, kurse pH ka vlerën 7,5 në të gjitha pikat e monitorimit.

- **Plazhi i Spilles**

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Spille Djathtas, Bar-Restorant Martini	114	113	B	33.7%- Cilësi e mirë 66.3%-Cilësi e mjaftueshme
2	Spille Qendër, Hotel Basana	202	258	C	
3	Greth i Mesëm, Palmat e fundit	233	219	C	

Në plazhet e Spilles në dy pika monitorimi duke u bazuar në vlerësimin për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal, ka një ngarkesë të lehtë mikrobike. Temperatura e ujit në plazh varion nga 18 -30 °C, pH rezulton 7,5 në të gjitha pikat e monitorimit.

- **Plazhi i Semanit**

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Hyrja në plazh,tek Policia, Bunkeri	147	50	A	100%- Cilësi e shkëlqyer
2	Kulla e Ujit	131	58	A	
3	Plazhi Darzezë	102	46	A	

Për plazhet Seman dhe Darëzezë, gjatë 2021 pas vlerësimit për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal, rezultuan se i përkasin kategorisë A- Cilësi e shkëlqyer. Temperatura e ujit në plazh varion nga 18 deri në 30 °C, kurse pH në vlerat 7,5-8.

- **Plazhi i Divjakës**

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Hyrja në plazh, tek Policia	125	65	A	100%- Cilësi e shkëlqyer
2	Hyrja kryesore në plazh	82	43	A	
3	1000 m larg dhe majtas pikës 2	96	56	A	

Bazuar mbi rezultatet e vlerësimit për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal, rezulton se plazhi i Divjakës i përket kategorisë A- Cilësi e shkëlqyer. Temperatura e ujit në plazh varion nga 20 deri në 30 °C, ndërsa pH është në vlerën 7,5.

Plazhi i Vlorës

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Plazhi i Vjetër, Kampi i Pionierëve	388	375	D	60 % - Cilësi e shkëlqyer 10 %- Cilësi e mjaftueshme 30%-Cilësi e keqe
2	Plazhi i Vjetër, Kabinat	344	335	D	
3	Shkolla e Marinës	520	500	D	
4	Plazhi i Ri	260	241	C	
5	Ish Vilat, Blloku	53	52	A	
6	Jonufer	120	76	A	
7	Plazhi Paradisë	42	33	A	
8	Plazhi Lame Borshi	54	42	A	
9	Radhimë, Hotel Grand	57	43	A	
10	Lokali Boja 1	59	59	A	

Duke vlerësuar të dhënat, vihet re ngarkesë mikrobiologjike të E.Coli dhe dhe S-Fecal në pikën 1 të monitorimit (Plazhi i Vjetër Kampi i Pionerit) dhe në pikën 2 (Plazhi i Vjetër, Kabinat). Kurse në pikën 3 Shkolla e Marinës ngarkesa mikrobiologjike është akoma më e madhe. Në pikat e tjera (vlerësimi për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal) nuk vërehet ngarkesë mikrobike e ujërave në këto plazhe. Temperatura e ujit në plazhe varion nga 19 deri në 30 °C, pH në vlerën 7-7,5.

Plazhi i Orikumit

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Kompleksi Orikum	97	94	A	66.7%- Cilësi e shkëlqyer 33.3%-Cilësi e mirë
2	Bar- Restorant Aleksandër	88	102	B	
3	Para Repartit Pashaliman	73	68	A	

Temperatura e ujit në plazhin e Orikumit varion nga 21 - 30 °C, kurse pH në vlerën 7,5 për të gjitha pikat e monitorimit.

Plazhi i Zvërnecit

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Para Xhemalit (djathtas)	194	243	C	33%- Cilësi e mirë 66.7%-cilësi e mjaftueshme
2	Bar-Restorant Olsi (në mes)	228	258	C	
3	Bar-Restorant Kapiteni (majtas)	191	198	B	

Në dy pikat “Kompleksi Orikum” dhe”Bar- Restorant Aleksandër”, vërehet ngarkesë e lehtë mikrobike e ujërave në këto plazhe. Kurse në pikën tre, nuk ka ngarkesë mikrobike. Temperatura e ujit në plazh varion nga 19-29 °C, pH rezulton në vlerën 7,5 në të gjitha stacionet e monitorimit

• Plazhi i Palasës

Bazuar mbi rezultatet e vlerësimit për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal, rezulton se plazhi i Divjakës i përket kategorisë A- Cilësi e shkëlqyer.

Temperatura e ujit në plazh varion nga 20 deri në 30 °C, ndërsa pH është në vlerën 7,5.

• Plazhet e Dhërmiut dhe Drimadhes

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Plazhi te Lisi	74	93	A	100%- Cilësi e shkëlqyer
2	Hotel Anastasia	76	98	A	
3	Kampi i Punëtorëve	47	30	A	
4	Plazhi Drimadhes 1	55	66	A	
5	Plazhi Drimadhes 2	55	75	A	

Bazuar mbi të dhënat e mësipërme rezulton se plazhet, Palasë, Dhërmi dhe Drimadhes janë më cilësi të shkëlqyer dhe sipas rezultateve mikrobiologjike (vlerësimi për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal), nuk vërehet ngarkesë mikrobike e ujërave. Temperatura e ujit në të gjitha plazhet varion nga 19-29 °C, ndërsa pH në vlerën 7,5.

• Plazhi Jalë:

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Jalë Djathtas	132	49	A	100% - Cilësi e shkëlqyer
2	Jalë Majtas	84	75	A	

• Plazhi Livadhe

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Livadhe 1	66	36	A	100%- Cilësi e shkëlqyer
2	Livadhe 2	42	42	A	
3	Livadhe 3	40	39	A	

Temperatura e ujit në plazhet e Jalës dhe Livadhe varion nga 19-29 °C , kurse pH në vlerën 7,5. Cilësia e ujit është e kategorisë A- Cilësi e shkëlqyer.

• Plazhi i Himarës

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Himarë qendër	104	88	A	85.7%- Cilësi e shkëlqyer 14.3%-Cilësi e mirë
2	Pas Shkëmbit	86	104	B	
3	Potam Alqi	72	53	A	
4	Hotel Likoka	65	70	A	
5	Plazhi Livadhe 1	66	36	A	
6	Plazhi Livadhe 2	42	42	A	
7	Plazhi Livadhe 3	40	39	A	

Në bazë të rezultateve (vlerësimi për prani të mikroorganizmave E.Coli dhe S.Fecal) plazhet e Himarës nuk kanë ngarkesë mikrobike. Temperatura e ujit në plazhin e Himarës varjon në vlerat 19-29,5 °C ndërsa vlera e pH 7,5.

• Plazhi Qeparo

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Qeparo majtas	194	108	B	100% - Cilësi e mirë
2	Qeparo djathtas	159	123	B	

• Plazhi i Borshit

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Borshi Djathtas	71	88	A	75%- Cilësi e shkëlqyer 25%-Cilësi e mirë
2	Borshi në mes	68	69	A	
3	Borshi Majtas	141	123	B	

Cilësia e ujrave për plazhin e Jalës, Himarë, Qeparo dhe Borsh është pothuajse kategorisë A- Cilësi e shkëlqyer dhe nuk ka ngarkesë mikrobike. Në përjashtim të një pike (Borshi Majtas) që është e kategorisë B-cilësi e mirë. Temperatura e ujit në plazhe varion nga 22-29,5 °C, kurse pH 7,5.

• Plazhi i Lukovës

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Lukova Djathtas	68	79	A	100% - Cilësi e shkëlqyer
2	Lukova në mes	67	69	A	
3	Lukova Majtas	56	94	A	

Uji në plazhet e Lukovës është i kategorisë A-Cilësi e shkëlqyer, temperatura 22-29,5 gradë Celsus dhe pH 7,5.

• Plazhi i Sarandës

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Plazhi Limion	130	93	A	33.4%- Cilësi e shkëlqyer 50% - Cilësi e mirë 16.6%-Cilësi e mjaftueshme
2	Plazhi Pllaka	73	74	A	
3	Plazhi i Ri	104	127	B	
4	Plazhi i Fëmijëve	110	112	B	
5	Hotel Grand	68	120	B	
6	Kanali i Çukës	181	212	C	

Në bazë të rezultateve (vlerësimi për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal), pika 6 Kanali i Çukës është me ngarkesë mikrobike dhe plazhi është cilësi e mjaftueshme . Temperatura e ujit varion nga 22 - 30 °C, ndërsa pH nga vlera 6 (Kanali i Çukës) deri në 7,5

Plazhi Ksamil

Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 250	IE 95% - Norma 100	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Plazhi Rilindja	121	159	B	100%- Cilësi e mirë
2	Plazhi Bora-Bora	154	170	B	
3	Plazhi Keshtjella	107	135	B	

Këto plazhe vlerësohen të kategorisë B- Cilësi e mirë e ujrave për të gjitha pikat e monitorimit . Temperatura e ujit varion nga 22 -30 °C, kurse pH është në vlerën 7,5 në të gjitha pikat e monitorimit.

Plazhi i Pogradecit-Lin

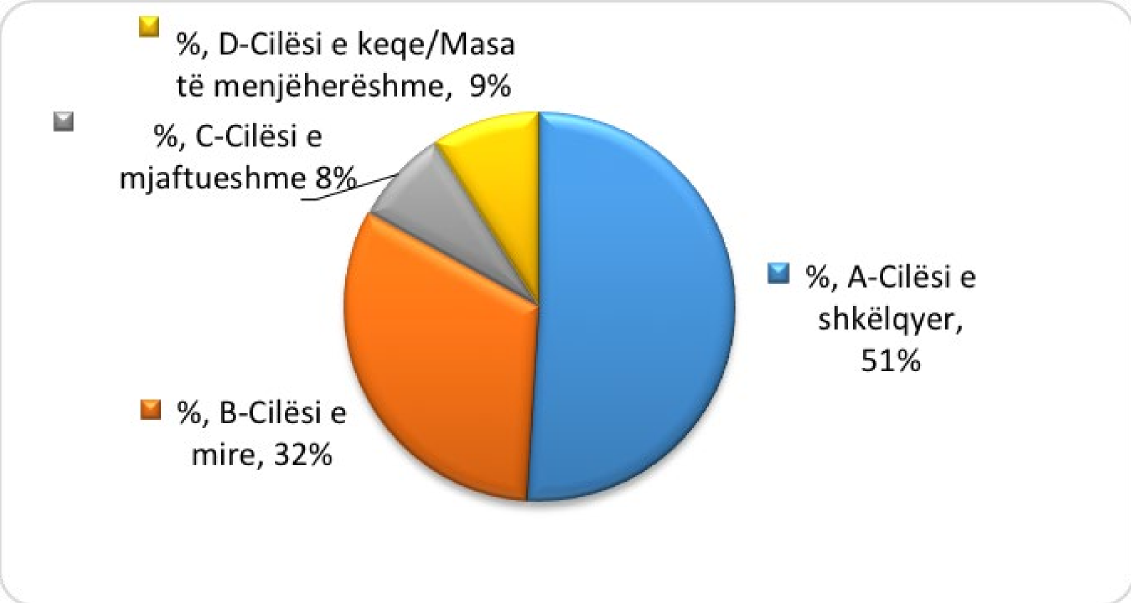
Nr. Stacioneve	Vendi	FC 90% - Norma 500	IE 95% - Norma 200	Kategoria	Përqindja e stacioneve %
1	Lin Hotel-Resort Relaks	124	127	A	12.5%- Cilësi e shkëlqyer 12.5% - Cilësi e mirë 12.5% - Cilësi e mjaftueshme 62.5%-Cilësi e keqe
2	Resort Komplex Lyhnida	874	1362	D	
3	Dogana – pika e Molit	416	641	D	
4	Hotel Enkelana (Ish Turizmi i vjetër)	575	804	D	
5	Hotel 1 Maj	1128	1552	D	
6	Tushemisht Hotel Millenium	365	273	B	
7	Hotel Depo (Kompleksi Ermano)	898	1180	D	
8	Voloreka	377	416	C	

Sipas rezultateve (vlerësimi për prani të mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal), këto plazhe vlerësohen të Kategorisë A- Cilësi e shkëlqyer e ujrave 1 pikë monitorimi, të kategorisë B- Cilësisë së mirë 1 pikë monitorimi, të Kategorisë C- Cilësisë së mjaftueshme 1 pikë monitorimi, të kategorisë D - Cilësi e keqe(Masa të menjëhershme) për 5 pika monitorimi dhe konkretisht: Resort Komplex Lyhnida, Dogana - pika e Molit, Hotel Enkelana (Ish Turizmi i vjetër), Hotel 1 Maj dhe Hotel Depo. Temperatura e ujit varion nga vlera 16,5 -29 °C, kurse pH 6,5 - 7,5.

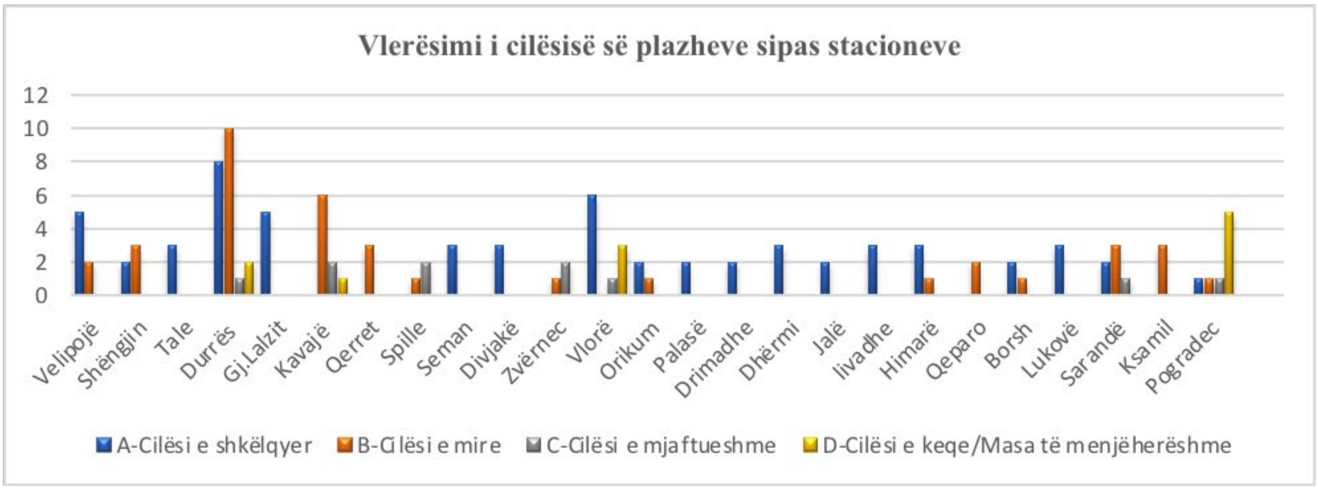
Tabela 2. Vlerësimi i cilësisë së plazheve (sipas stacioneve të monitorimit dhe %), viti 2021

Kategoria	A Cilësi e shkëlqyer	B Cilësi e mirë	C Cilësi e mjaftueshme	D Cilësi e keqe/Masa të menjëhershme
Stacione	60	38	10	11
%	51	32	8	9

Grafiku 1. Vlerësimi i cilësisë së ujrave bregdetare të larjes sipas kategorive, viti 2021

Grafiku.2 Cilësia e plazheve sipas stacioneve për vitin 2021

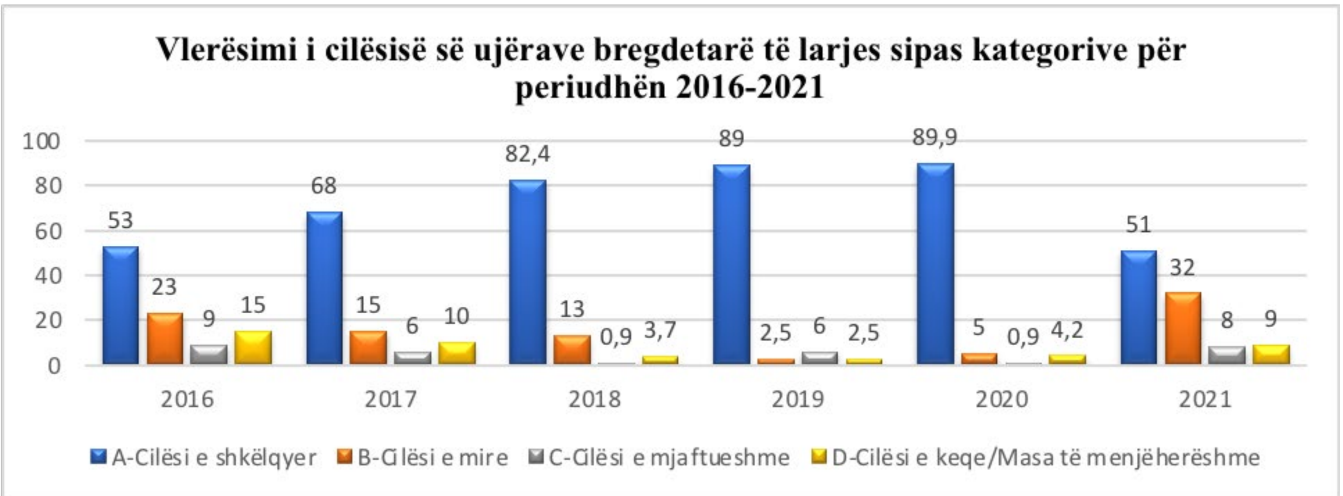

Tendenca në vite

Tabela 3. Cilësia e ujrave bregdetare të larjes sipas kategorive, 2016-2021 (%)

Cilësia	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	%	Stacione	%	Stacione	%	Stacione	%	Stacione	%	Stacione	%	Stacione
A-Cilësi e shkëlqyer	53	52	68	53	82.4	89	89	106	89.9	107	51	60
B-Cilësi e mirë	23	23	15	12	13	14	2.5	3	5	6	32	38
C-Cilësi e mjaftueshme	9	9	6	5	0.9	1	6	7	0.9	1	8	10
D-Cilësi e keqe/Masa të menjëherëshme	15	15	10	8	3.7	4	2.5	3	4.2	5	9	11

Grafiku 3. Vlerësimi i cilësisë së ujrave bregdetare të larjes sipas kategorive, 2016-2021 (%)

Numri i stacioneve të kategorisë A- Cilësisë e shkëlqyer, për plazhet e monitoruara në vitin 2021 është ulur në krahasim me vitet e mëparshme..
Numri i stacioneve të kategorisë B- Cilësisë së mirë për vitin 2021 është rritur në krahasim me vitet e mëparshme.
Numri i stacioneve të kategorisë C- Cilësisë së mjaftueshme për vitin 2021 është pothuajse njësoj në krahasim me vitin 2016 dhe më e lartë në krahasim me 2017, 2018, 2019, dhe 2020.
Numri stacioneve të kategorisë D- Cilësisë shumë të keqe për vitin 2021 është rritur në krahasim me 2018, 2019 dhe 2020.

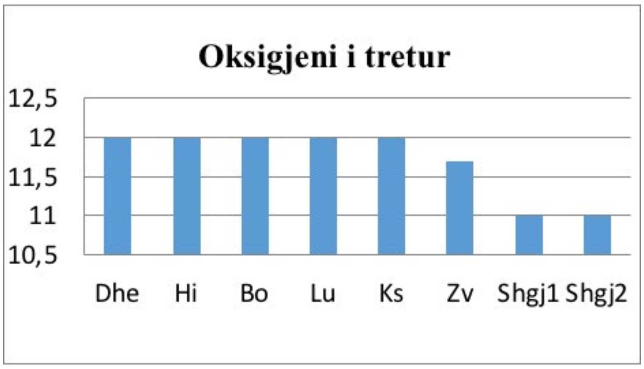
2.3 Cilësia e ujërave bregdetare në Dhërmi, Borsh, Lukovë, Zvërnec, Ksamil, Shëngjin dhe Velipojë.

2.3.1 Vlerësimi i gjendjes

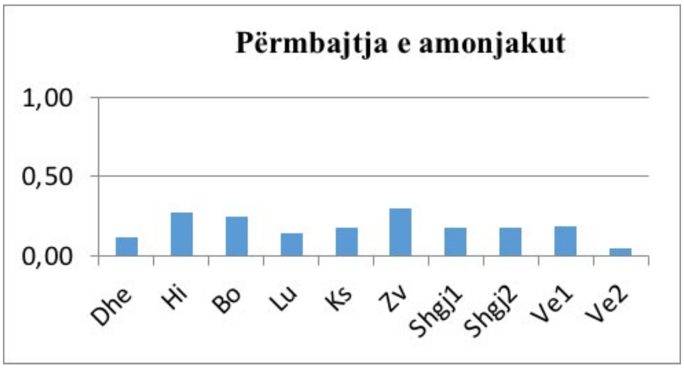
Tabela 4. Stacionet e monitorimit të ujërave bregdetare, 2021

Nr.	Kodi i kampionit	Emërtimi i stacionit	Vendndodhja	Koordinatat gjeografike
1.	Dhe	Zonë bregdetare	Në mes të plazhit kryesor	N 40.083187 E 19.380408
2.	Hi	Zonë bregdetare	Plazhi në mes të qytetit të Himarës	N 40.060153 E 19.443742
3.	Bo	Zonë bregdetare	Në det 100 m larg bregut	N 40.023901 E 19.503488
4.	Lu	Zonë bregdetare	Në det 100 m larg bregut	N 39.582651 E 19.543780
5.	Ks	Zonë bregdetare	Në det 100 m nga bregu, në mes të plazhit	N 39.462753 E 20.000157
6.	Zv	Zonë bregdetare	Në det 100 m nga bregu, në mes të plazhit	N 40.294703 E 19.251227
7.	Shgj1	Zonë bregdetare	Tek porti jashtë argjinaturës	N 41.4841 E 19.3533
8.	Shgj2	Zonë bregdetare	Në fund të plazhit, afër Kunes	N 41.4741 E 19.3680
9.	Ve1	Zonë bregdetare	Kompleksi “La Maroja”	N 41.5653 E 19.3615
10.	Ve2	Zonë bregdetare	100 m larg ujë këmbimit det - lagunë	N41.5435 E 19.2625

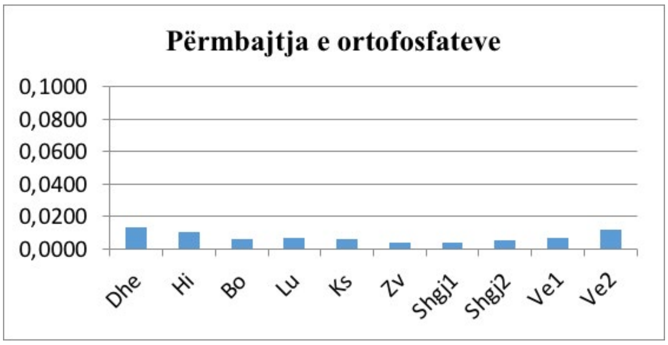
Grafiku 4. Përmbajtja e O_2 të tretur, mg/l

Grafiku 5. Përmbajtja e N-NH_4, mg/l

Grafiku 6 . Përmbajtja e P-PO_4, mg/l

Oksigjeni i tretur është matur in – situ dhe bazuar mbi rezultatet vlerësohet se ujërat janë të ngopura me oksigjen të cilat variojnë nga 11 – 13 mg/l. Përmbajtja e amoniakut varion nga 0.3 – 0.65 mg/l (< 1 mg/l). Prania e nitriteve në ujërat bregdetare të monitoruara është në vlera shumë të ulëta, nën limitin e dedektimit. Kemi përmbajtje të ulët të ortofosfateve në vlera 0.004 mg/l – 0.013 mg/l. Referuar rezultateve për të gjithë parametrat vlerësojmë një cilësi të mirë të ujërave bregdetare.

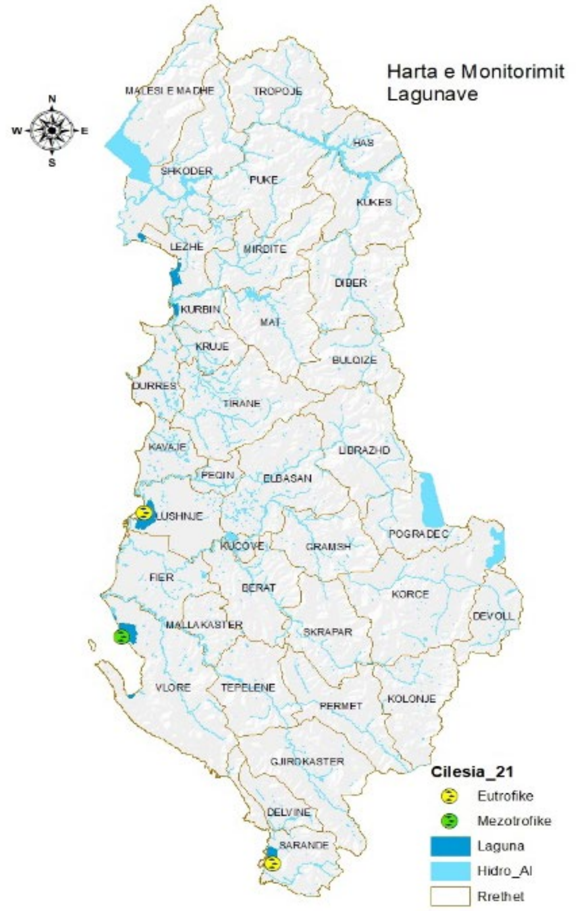
Tendenca në vite

Tabela 5. Vlerësimi i gjendjes për periudhën 2019-2021

		Viti 2019			Viti 2020			Viti 2021		
Nr.	Kodi	Parametrat (mg/l)			Parametrat (mg/l)			Parametrat (mg/l)		
		O_2 i tretur	N-NH_4	P-PO_4	O_2 i tretur	N-NH_4	P-PO_4	O_2 i tretur	N-NH_4	P-PO_4
1.	Dhe	12	Nuk ka	0.013	11.33	0.56	0.01	12	0.12	0.013
2.	Hi	12.1	Nuk ka	0.009	11.77	0.11	0.01	12	0.27	0.01
3.	Bo	12	Nuk ka	0.01	11.60	0.30	0.04	12	0.25	0.006
4.	Lu	12	Nuk ka	0.008	12	0.17	0.012	12	0.14	0.007
5.	Ks	12	Nuk ka	0.008	12	0.35	0.008	12	0.18	0.006
6.	Zv	11	0.24	0.003	10.7	0.35	0.013	11.7	0.30	0.004
7.	Shgj1	11	0.36	0.01	11.5	0.38	0.025	11	0.18	0.004
8.	Shgj2	11	0.23	0.008	10.8	0.41	0.027	11	0.18	0.005
9.	Ve1				11.5	0.43	0.009	13	0.19	0.007
10.	Ve2				9.5	0.65	0.028	13	0.09	0.012

Referuar të dhënave për periudhën 2019 - 2021 për ujërat bregdetare në Dhërmi, Borsh, Lukovë, Zvërnec, Ksamil, Shëngjin, Velipojë , vlerësohet se nuk ka prani të nitriteve për të tre vitet. Vërehet prani e përmbajtjes së amoniakut për zonat bregdetare Dhërmi, Borsh, Lukovë, Ksamil gjatë viteve 2020-2021 krahasuar me vitin 2019, ku nuk ka prani të amonjakut. Kemi luhatje të lehta të vlerave nga viti në vit dhe gjendja e cilësisë të ujërave bregdetare është e njëjtë. Ujërat paraqiten me cilësi të mirë.

2.4 Monitorimi i cilësisë të lagunës së Butrintit, Karavastasë dhe Nartës

Janë laguna bregdetare me ujë të kripur, zona të cilat kanë komunikim me detin pjesërisht apo tërësisht dhe janë habitate ujore me hidrodinamikë të ulët, habitati lagunor është zonë sub – litorale. Lagunat të cilat kanë komunikim me detin janë habitate me kripshmëri të lartë dhe si të tilla shfaqin luhatje të vlerave të pH në kohë dhe hapësirë. Këto habitate ujore ku prania e lëndës organike mund të jetë krahasimisht e lartë dhe shpejtësia e lëvizjes së ujit është e ulët, trupi ujor është i prirur për shtresëzim dhe tendencë për kërkesë të lartë të respirimit të cilat çojnë në reduktim të sasisë së oksigjenit duke ecur drejt shtratit të lagunës.

2.4.1 Vlerësimi i gjendjes

Vlerësimi i cilësisë të lagunave i referohen normave limite të liqeneve dhe indeksi i gjendjes trofike TSI, (Karlson) sipas Direktivës Kuadër të Ujit (referuar tabelës 14 dhe 15 në Kapitullin I).

Laguna e Butrintit
Kjo lagunë ndodhet në juglindje të Sarandës dhe në afërsi të Parkut Kombëtar të Butrintit, me një sipërfaqe prej rreth 16.3 km^2 ku thellësia mesatare arrin rreth 14 metra dhe thellësia maksimale 21 metra. Laguna ka një shtrirje në gjatësi rreth 7.1 km dhe 3.3 km e gjerë dhe në fundin jugor të saj është e lidhur me Detin Jon me anë të Kanalit Vivar. Kjo lagunë përdoret për kultivimin e midhjeve. Monitorimi realizohet në një stacion kampionimi në thellësitë 0 m dhe 5 m. Temperatura e ujit varion nga 18 - 27°C dhe oksigjeni i tretur i matur in – situ varion nga 9.6 – 11 mg /l ku dëshmon që ujërat janë të pasura me oksigjen.

Tabela 6. Vlerësimi i cilësisë të lagunës së Butrintit, 2021

Parametri	Vlera	Njësia	Vlerësimi i gjendjes
Transparenca	3.5	m	Cilësi mezotrofike
NKO	34.6	mg O_2/l	Cilësi eutrofike
NBO_5	20.8	mg O_2/l	Cilësi eutrofike
Nitrate	0.4	mg N/l	Cilësi oligotrofike
P-total	14	µgP/l	Cilësi mezotrofike
Klorofila-a	0.48	mg/m^3	Cilësi oligotrofike
Indeksi trofik	19.15	TSI Karlson	Cilësi oligotrofike

Ujërat e lagunës së Butrintit bazuar në përmbajtjen e lartë organike, e reflektuar nga vlera të larta të NKO dhe NBO_5 janë me cilësi eutrofike.

Laguna e Karavastasë

Ndodhet në afërsi të qytetit të Lushnjes dhe në qendër të Ultësirës Perëndimore, si pjesë e Parkut Kombëtar të Divjakës, si dhe laguna më e madhe në gjithë bregdetin jugor të Adriatikut me një sipërfaqe 4330 ha, gjatësia 10.6 km, gjërësia 4.3 km dhe thellësia deri në 1.5 m. Gjate verës mund të arrijë edhe deri në 30 cm. Laguna e Karavastasë ndahet nga deti nëpërmjet një brezi të gjerë rëre, të mbuluar nga pylli i dendur, buzë të cilit ndodhet një plazh mjaft i madh, i cili lidhet me detin me tri kanale, njëri prej të cilëve artificial, i hapur për nevojat e peshkimit.

Monitorimi i Lagunës së Karavastasë realizohet në dy pika monitorimi, një pikë është në det dhe tjetra në ujë – këmbimin det – lagunë. Ujërat e kësaj lagune paraqesin vlerë mesatare të pH 7.78.

Tabela 7. Vlerësimi i cilësisë të lagunës së Karavastasë, 2021

Parametri	Vlera	Njësia	Vlerësimi i gjendjes
Transparenca	0.4	m	Cilësi eutrofike
NKO	20	mg O_2/l	Cilësi eutrofike
NBO_5	12	mg O_2/l	Cilësi eutrofike
Nitrate	1.1	mg N/l	Cilësi mezotrofike
P-total	30	µgP/l	Cilësi eutrofike
Klorofila-a	28.3	mg/m^3	Cilësi eutrofike
Indeksi trofik	62.28	TSI Karlson	Cilësi eutrofike

Ujërat e lagunës së Karavastasë bazuar në transparencën e ulët dhe përmbajtjen e lartë të parametrave të tjerë, vlerësohen me cilësi eutrofike.

Laguna e Nartës

Laguna e Nartës përfaqëson një nga lagunat më të mëdha e më të rëndësishme të Shqipërisë, e cila shtrihet në skajin jugor të Ultësirës bregdetare në afërsi të qytetit të Vlorës me një sipërfaqe të përgjithshme 41.8km^2, formuar nga akumulimi i pandërprerë i prurjeve të ngurta të lumit Vjosa.

Kjo lagunë monitorohet në 2 pika kampionimi, njëra në Urën e Manastirit dhe tjetra në ujëkëmbimin det – lagunë.

Tabela 8 . Vlerësimi i cilësisë të lagunës së Nartës, 2021

Parametri	Vlera	Njësia	Vlerësimi i gjendjes
Transparenca	0.4	m	Cilësi eutrofike
NKO	20	mg O_2/l	Cilësi eutrofike
NBO_5	12	mg O_2/l	Cilësi eutrofike
Nitrate	1.1	mg N/l	Cilësi mezotrofike
P-total	30	µgP/l	Cilësi eutrofike
Klorofila-a	28.3	mg/m^3	Cilësi eutrofike
Indeksi trofik	62.28	TSI Karlson	Cilësi eutrofike

Ujërat e lagunës së Nartës bazuar në vlerat e parametrave të matur, vlerësohen me cilësi mezotrofike.

Tendenca në vite

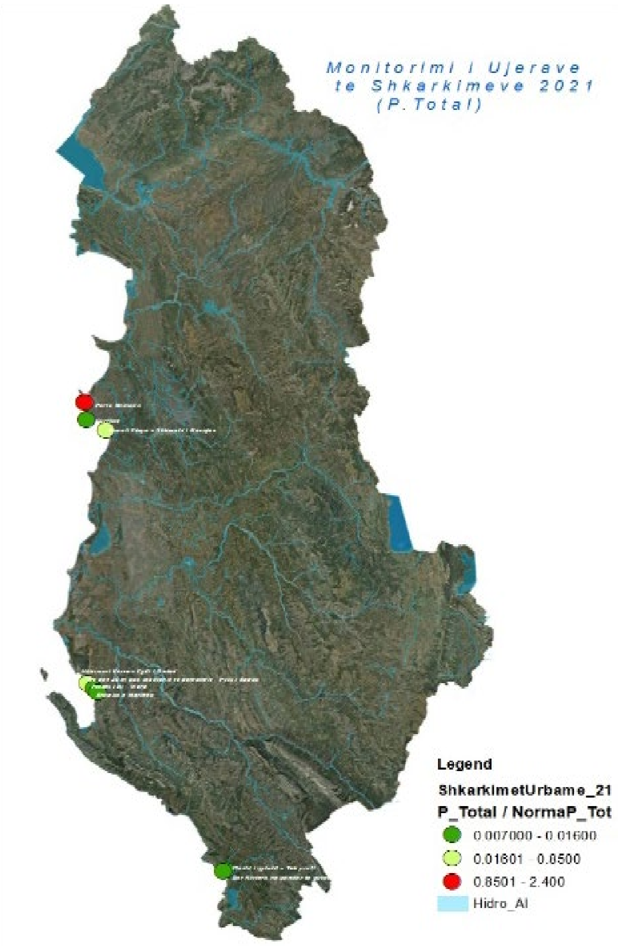

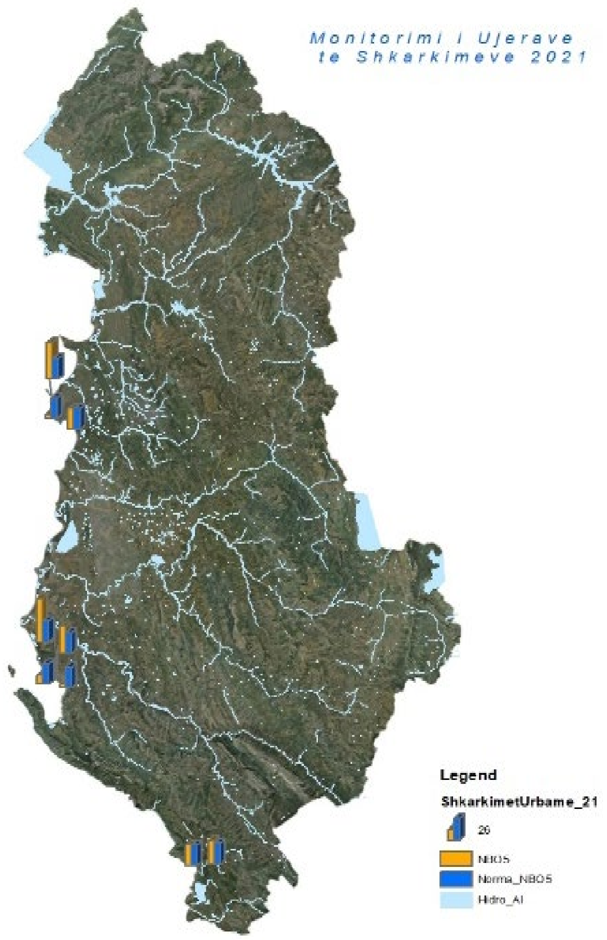

	2020	2021
Laguna e Butrintit	*Cilësi mezotrofike me tendencë eutrofie*	*Cilësi eutrofike*
Laguna e Karavastas	*Cilësi eutrofike*	*Cilësi eutrofike*
Laguna e Nartës	*Cilësi eutrofike*	*Cilësi mezotrofike.*

Kemi përkeqësim të gjendjes në Lagunën e Butrintit duke kaluar nga cilësi mezotrofike në cilësi eutrofike ne vitin 2021. Laguna e Karavastasë i përket të njëjtës kategori për të dy vitet. Vërehet përmirësim i cilësisë të ujërave në lagunën e Nartës, duke kaluar nga cilësi eutrofike në cilësi mezotrofike

2.5 Ndikimi i shkarkimeve të lëngëta urbane në zonat bregdetare

Në qytetin e Durrësit dhe Vlorës ujërat urbane shkarkohen nëpërmjet stacioneve të pompimit. Në qytetin e Durrësit, ujërat urbane shkarkohen në det, në zonën e Porto Romanos (Spitallë), në qytetin e Vlorës shkarkohen në det, në zonën e Pyllit të Sodës, kurse në qytetin e Sarandës shkarkohen në kanalin e Çukës e më pas në det.Vlerësimi i cilësisë së ujërave urbane është kryer sipas normave të shkarkimeve të lëngëta urbane nga impiantet e trajtimit, të përcaktuara në Legjislacionin Shqiptar VKM Nr.177 datë 31.03.2005, që janë të njëjta me ato të Direktivës së Komunitetit Evropian .

Tabela 9. Normat e shkarkimeve të lëngëta urbane

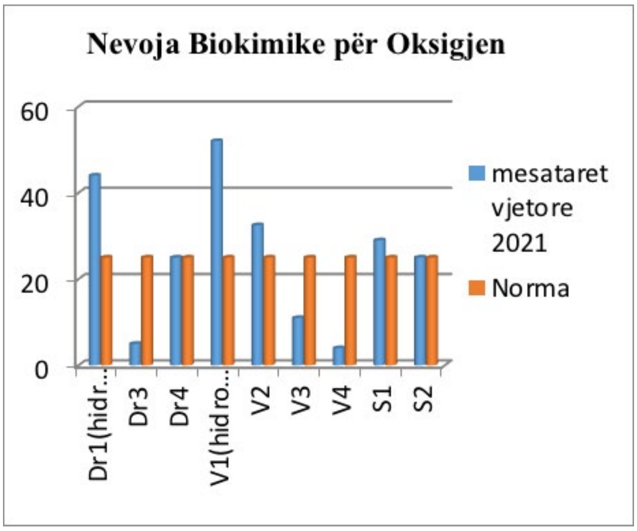
Nr	Parametrat	Përqëndrimi
1	Nevoja biokimike për oksigjen (NBO_5)	25 mg/l O_2
2	Nevoja kimike për oksigjen (NKO)	125 mg/l O_2
3	Lënda totale në suspension	35 mg/l
4	Fosfori total	1 mg P/l

Tabela 10 Stacionet e monitorimit në zonat bregdetare

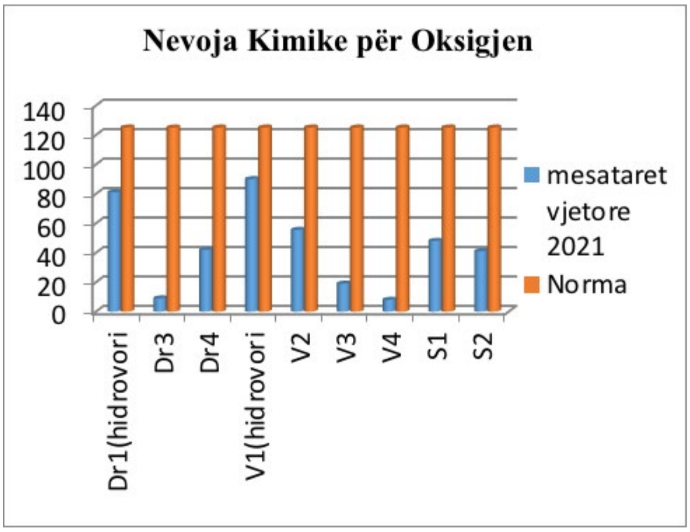
Nr.	Kodi i kampionit	Zona bregdetare	Vendndodhja	Koordinatat gjeografike
1.	Dr1	Durrës	Porto Romano	N 41.375550 E 19.421549
2.	Dr2	Durrës	10 m në det	N 41.374478 E 19.421225
3.	Dr3	Durrës	Currilat	N 41.319580 E 19.430960
4.	Dr4	Durrës	Kanali Plepa – Shkëmbi i Kavajës	N 41.28543 E 19.50894
5.	V1	Vlorë	Hidrovori Vlorë – Pylli i Sodës	N 40.470928 E 19.458578
6.	V2	Vlorë	Në det 20 m pas stacionit të pompimit – Pylli i Sodës	N 40.469208 E 19.454117
7.	V3	Vlorë	Plazhi i Ri - Vlorë	N40.453422 E 19.478732
8.	V4	Vlorë	Shkolla e Marinës	N 40.442729 E 19.494879
9.	S1	Sarandë	Plazhi i qytetit – Tek porti	N 39.873377 E 20.008538
10.	S2	Sarandë	Bar Riviera në qendër të qytetit	N 39.868564 E 19.998654

2.5.1 Vlerësimi i cilësisë së ujërave bregdetare

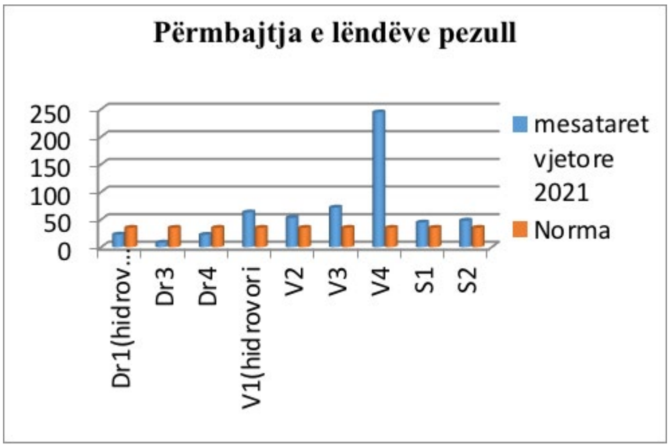
Grafiku 7. Përmbajtja e NBO_5, mg/l

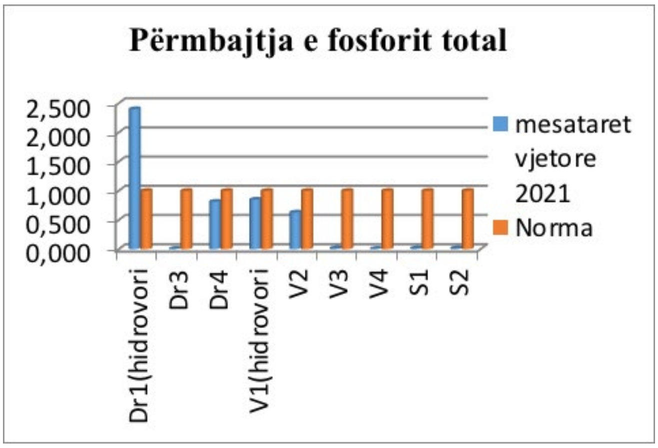
Grafiku 8. Përmbajtja e NKO, mg/l

Grafiku 9. Përmbajtja e lëndës pezull , mg/l

Grafiku 10. Përmbajtja e NKO, mg/l

Nevoja biokimike për oksigjen është tregues i rëndësishëm në vlerësimin e ndotjes organike të ujërave sipërfaqësore si pasojë e shkarkimeve urbane të patrajtuara. Përmbajtja e NBO_5 tejkalon normën e lejuar në stacionet Dr1 - Hidrovori, V1 – Në det pas hidrovorit tek Pylli i Sodës, V2 – në det pas stacionit të pompimit dhe S1 – në det, kolektori.
Nevoja kimike për oksigjen është nën vlerën e lejuar, për të gjitha stacionet e monitorimit, ku vlera më e lartë është matur në stacionin V1 – Hidrovori Vlorë.

Përmbajtja e lëndëve pezull rezulton mbi normën e lejuar në të gjitha stacionet e monitoruara në Vlorë dhe Sarandë.
Përmbajtja e fosforit total është vlerësuar mbi normën e lejuar vetëm në stacionin Dr1 – Hidrovori Durrës.

Në tabelën e mëposhtme jepen tendenca dhe krahasimi me vitin 2020 të ndikimit të shkarkimeve urbane në cilësinë e ujërave të zonave bregdetare .

Tabela 11. Tendenca në vite 2020-2021

		Viti 2020				Viti 2021			
Kodi i kampionit	Zona bregdetare	NBO_5 mg /l	NKO mg/l	Lënda pezull mg/l	P-total mg/l	NBO_5 mg/l	NKO mg/l	Lënda pezull mg/l	P-total mg/l
Dr1	Durrës	29	48	71.2	0.64	44	81	22.7	2.4
Dr3	Durrës	33	55	200	0.017	5	9	8.2	0.007
Dr4	Durrës	20	31	60.4	0.16	25	42	22.33	0.814
V1	Vlorë	38	64	25.6	2.57	52	90	62.9	0.85
V2	Vlorë	23	38	53.66	0.94	32.5	55.5	53.1	0.63
V3	Vlorë	15	25	78.44	0.016	11	19	71.6	0.016
V4	Vlorë	10	17	103.76	0.022	4	8	244	0.008
S1	Sarandë	4	8	48.1	0.084	29	48	44.6	0.015
S2	Sarandë	6	9	64.58	0.018	25	41	48.0	0.015
Norma		**25**	**125**	**35**	**1**	**25**	**125**	**35**	**1**

2.6 Forcat shtytëse, presionet, ndikimi, reagimet

Faktori kryesor i ndotjes së ujrave bregdetarë të larjes mbeten shkarkimet e ujërave urbane të patrajtuara në trupat ujorë pritëse bregdetare në mënyrë direkte dhe indirekte. Gjithashtu faktor tjetër është numri i pushuesve dhe praktikat jo të mira higjienike të tyre që ndikon në prishjen e cilësisë së mjedisit si në ndotjen e brezit ranor ashtu dhe të ujërave bregdetarë. Funksionimi i sistemeve të kanalizimeve të shkarkimeve urbane dhe përmirësimi i infrastrukturës të impianteve të trajtimit të ujërave urbane janë tregues të reagimit. Ndotja e ujërave bregdetare shkaktohet edhe nga aktivitetet e anijeve dhe trageteve që mund të emetojnë sasi ndotësish, duke favorizuar rritjen e nutrientëve (azot dhe fosfor) të cilët ndikojnë në eutrofikimin e sistemeve ujore.

2.7 Rekomandime

- Vënia në funksionim me efiçiencë të plotë dhe zgjerimi i kapaciteteve të impianteve të trajtimit të ujërave urbane që janë në efiçencë, dhe/ose ngritja e impianteve të trajtimit të ujërave në zona të vogla banimi.
- Informimi i publikut mbi cilësinë e ujrave bregdetarë të larjes dhe vendosja e tabelave informuese në kohë reale në çdo pikë monitorimi.
- Rekomandohet marrja e masave nga Pushteti Lokal kudo ku ka ujëra larës, në zonat e cilësuara të ndotura për trajtimin e ujrave urbane, para se ato të shkarkohen në det.
- Vendosjen e tualeteve, shtimin e koshave të mbeturinave, të dhomave të ndërrimit, kullave të vrojtimit, në plazhet publike.
- Përmirësimin e sistemit të menaxhimit të mbeturinave inerte dhe urbane në plazhe.
- Kryerja e kontrolleve ndaj subjekteve që ushtrojnë aktivitetin e tyre në zona bregdetare për të mos lejuar derdhjen e ujrëve të përdorura drejtpërdrejt në ujërat larës si dhe për zbatimin dhe ruajtjen e rregullave higjeno- sanitare.
- Rekomandohet forcimi i komunikimit ndër institucional dhe mundësisht ngritja e një task-force, për të marrë masa në kohë reale për ndotjen dhe për të informuar publikun.

KAPITULLI III
NDRYSHIMET KLIMATIKE

3.1 Informacion i përgjithshëm

Tematikat dhe burimi i të dhënave

Ndryshimet në klimën e tokës në mbarë botën po ndikojnë në shëndetin, mjedisin dhe të ardhmen tonë. Në Shqipëri vera është më e gjatë dhe më e nxehtë, ndërsa dimri është më i butë dhe më i shkurtër. Ndotja e ajrit ndikon në shëndetin tonë dhe në oksigjenin që thithim. Thatësirat shndërrohen në përmbytje të papritura dhe shpërthejnë zjarre nëpër pyje. Bregdeti ynë po ngrohet 20% më shpejt se pjesa tjetër e globit, dhe ne jemi një prej vendeve më të prekura nga erozioni bregdetar në Evropë. Shqipëria po bën progres me legjislacionin në fushën e ndryshimeve klimatike dhe synon krijimin e një sistemi monitorimi, raportimi dhe verifikimi, për të përforcuar proçeset e mbledhjes së të dhënave dhe informacioneve dhe për të rritur transparencën në lidhje me ndryshimet klimatike. Shqipëria ka ndërmarrë projekte për zbutjen e ndikimeve mjedisore të ndryshimeve klimatike, si p.sh. përmirësimi i infrastrukturës së ujit dhe menaxhimit të plazheve, si rezultat i të cilit Shqipëria ka arritur standardet e BE-së në cilësinë e ujit
Të dhënat për ndryshimet klimatike janë marrë nga Raporti dy-vjeçar i përditësuar për Shqipërinë botuar nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit. Ky dokument është hartuar në kuadër të projektit "Republika e Shqipërisë: Aktivitete mundësuese për përgatitjen e Komunikimit të Katërt Kombëtar dhe Raportit të Parë Dyvjeçar të Përditësuar, në kuadër të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike" të zbatuar nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit dhe Programi i Kombeve të Bashkuara për Zhvillim (PKBZH), me mbështetjen financiare të Fondit Global për Mjedisin (FGM).
Qeveria Shqiptare ka miratuar nëpërmjet VKM nr. 568 dt 06.10.2021 Kontributin Kombëtar të Përcaktuar 2021-2030 (NDC), një dokument kombëtar që nxjerr në pah angazhimin e vendit tonë, për zvogëlimin e emetimeve të gazeve me efekt serrë (GES), objektivat e lidhura me klimën dhe politikat dhe masat që qeveria synon të zbatojë në përgjigje të ndryshimit të klimës dhe si një kontribut për të arritur objektivat globale të përcaktuara në marrëveshjen e Parisit mbi klimën.

Në ndryshim nga Kontributi Kombëtar i Përcaktuar 2015-2030 e cila parashikonte masa lidhur me vetëm dy sektorë, atë të energjisë dhe industrisë, Kontributi Kombëtar i Përcaktuar 2021-2030 e ka rritur numrin e sektorëve në 5. Konkretisht:

- Sektori i energjisë dhe transportit;
- Sektori i pyjeve dhe përdorimit te tokës;
- Sektori i bujqësisë;
- Sektori i industrisë, si dhe
- Sektori i mbetjeve.

Duke marrë në konsideratë të gjithë sektorët (përfshirë PTNPTP-në), emetimet për skenarin KKP (duke përfshirë masat zbutëse) parashikohet të rriten nga 10 139 kt CO_2e në vitin 2016, në 11 978 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një rritje prej +18,1%. Diferenca me skenarin BaU në vitin 2030 është -3170 kt CO_2e, çka përbën një zbutje prej -20,9%.

3.2 Vlerësimi i gjendjes

• Inventari Kombëtar i Gazeve me Efekt Serrë

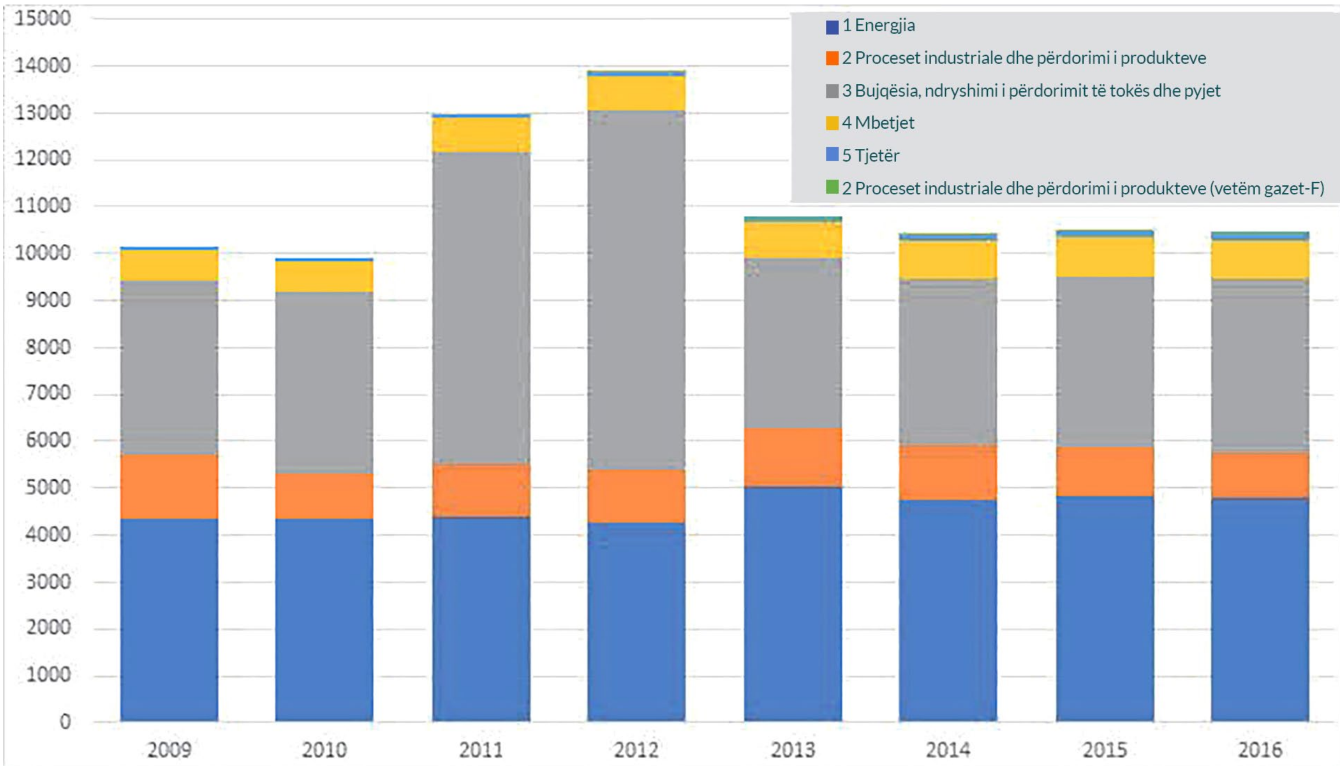
Shqipëria ka zhvilluar një inventar të emetimeve antropogjene sipas burimeve dhe përthithjeve nga përthithësit për të gjitha gazet me efekt serrë (GES) të emetuara në atmosferë ose të përthithura nga atmosfera që prej vitit 1990, si pjesë të Komunikimeve të saj Kombëtare për Ndryshimet Klimatike. Shqipëria, publikoi për herë të parë një Raport për Inventarin Kombëtar i cili ofron informacione të hollësishme në lidhje me inventarin e GES-ve për vitet 2010-2016 dhe një rishikim të rezultateve të inventarit për vitin 2009, për t'u përshtatur me përdorimin e Udhëzimeve të Programit të Ndryshimeve Klimatike (PNK)të vitit 2006. Inventari mbulon emetimet për te gjitha gazet me efekt serrë dhe përllogatitjet e përthithjeve sipas ndarjeve në Udhëzimet e PNK-së të vitit 2006: Energjia, PIPP, BPPTT dhe mbetjet. Inventari mbulon GES-et e mëposhtme: CO_2, CH_4, N_2O, PFC-të dhe HFC-të dhe emetimet e prekursorve dhe të gazeve me efekt jo të drejtpërdrejtë të CO, NOX, NMVOC dhe SO_2.

Inventari i Gazeve me Efekt Serrë: u koordinua nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit si pika e kontaktit e KKKBNK-së dhe autoriteti qendror në Shqipëri përgjegjës për politikat për ndryshimet klimatike. Në tabelën dhe figurën e mëposhtme paraqiten emetimet neto, përfshirë përthithjet nga Bujqësia, Pyjet dhe Përdorimet e Tjera të Tokës (BPPTT), për vitet 2009-2016, të ndara sipas sektorëve. Kontribuesit më të rëndësishëm të emetimeve të GES-ve në Shqipëri janë sektori i energjisë dhe ai i bujqësisë, pyjet dhe përdorimet e tjera të tokës (BPPTT).

Tabela 1: Emetimet antropogjene të GES-ve në Shqipëri, të ndara sipas sektorëve (Gg CO_2 e.)

Sektori	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Energjia	4340	4347	4398	4252	5026	4746	4813	4781
PIPP	1358	967	1125	1154	1245	1194	1106	1020
BPPTT	3748	3870	6647	7641	3641	3560	3620	3688
Mbetjet	621	660	705	747	784	801	821	839
Të tjera	75	80	82	83	86	104	129	134
Totali	**10 141**	**9924**	**12 957**	**13 876**	**10 782**	**10 405**	**10 489**	**10 461**

Grafiku 1: Emetimet dhe përthithjet e CO_2 e. nga të gjithë sektorët e ekonomisë (Gg)

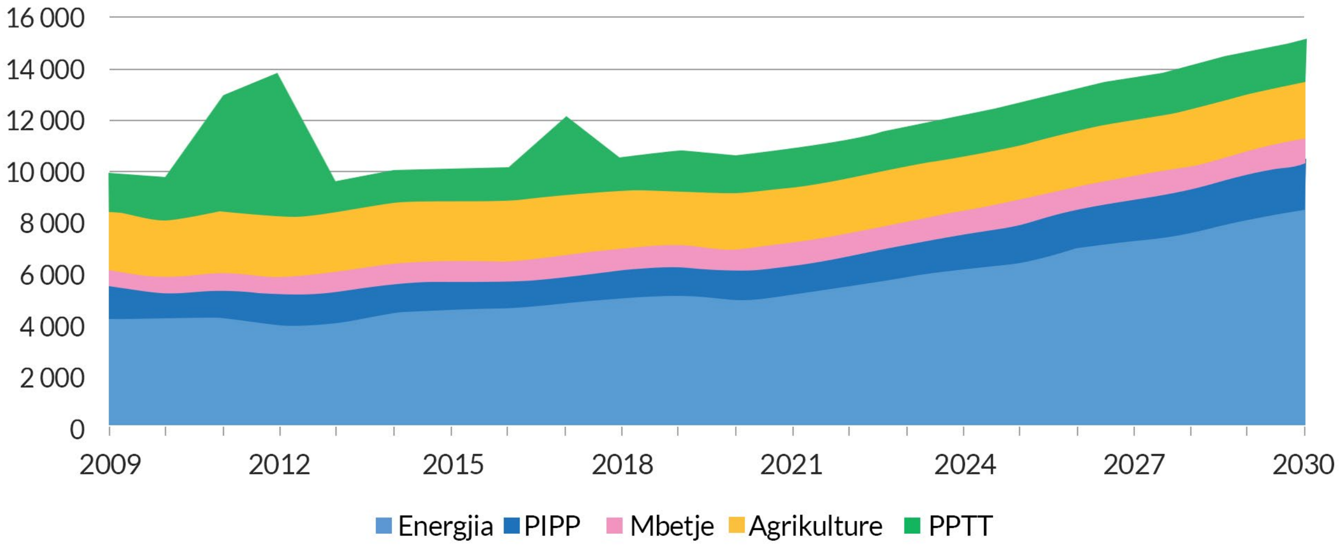
Masat zbutëse

Për zbutjen e ndryshimeve klimatike, Shqipëria në 2019, miratoi Dokumentin Strategjik për Ndryshimet Klimatike dhe Planin e Veprimit për Zbutjen me **gjashtë prioritete strategjike** (PS) të zbutjes:

- PS.1 Garantimi i rritjes së qëndrueshme ekonomike
- PS.2 Ngritja e një sistemi monitorimi, raportimi dhe verifikimi për GES
- PS.3 Forcimi i kapaciteteve të institucioneve përkatëse dhe i bashkëpunimit ndërinstitucional
- PS.4 Integrimi i ndryshimeve klimatike në planifikimin strategjik sektorial
- PS.5 Përforcimi i ngritjes së kapaciteteve dhe ndërgjegjësimit
- PS.6 Harmonizimi me kuadrin e BE-së për ndryshimet klimatike.

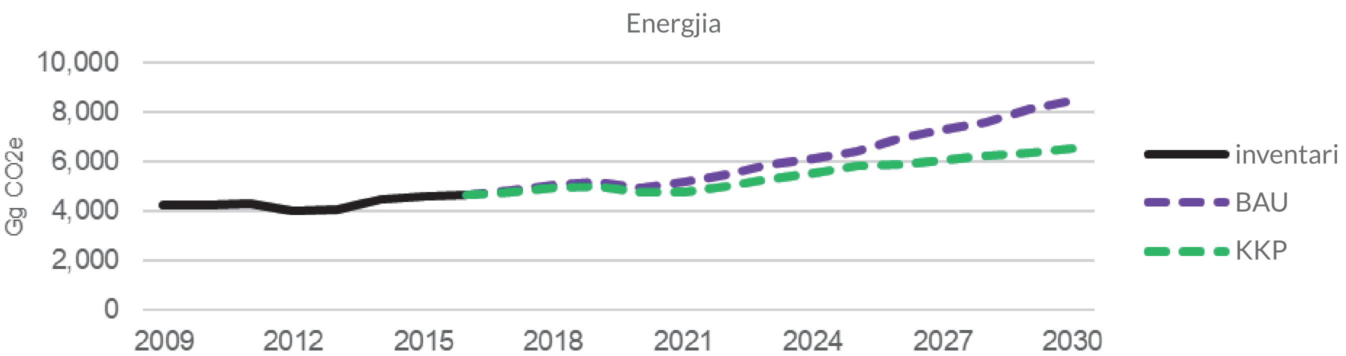
Skenari "punë si zakonisht" BaU mbështetet në tendencat aktuale dhe në zhvillimin e ardhshëm ekonomik dhe merr në konsideratë rrethanat kombëtare. Nuk është marrë në konsideratë asnjë ndryshim madhor në teknologji. Duke marrë në konsideratë të gjithë sektorët (përfshirë PPTT-në), emetimet në skenarin BAU parashikohet të rriten nga 10 139 kt CO_2e në vitin 2016, në 15 148 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një rritje prej +49,4%. Skenari KKP merr në konsideratë strategjitë kombëtare dhe planet e veprimit, siç janë detajuar në analizën sektoriale.

Grafiku 2: Emetimet historike dhe të projektuara për të gjithë sektorët (BaU)

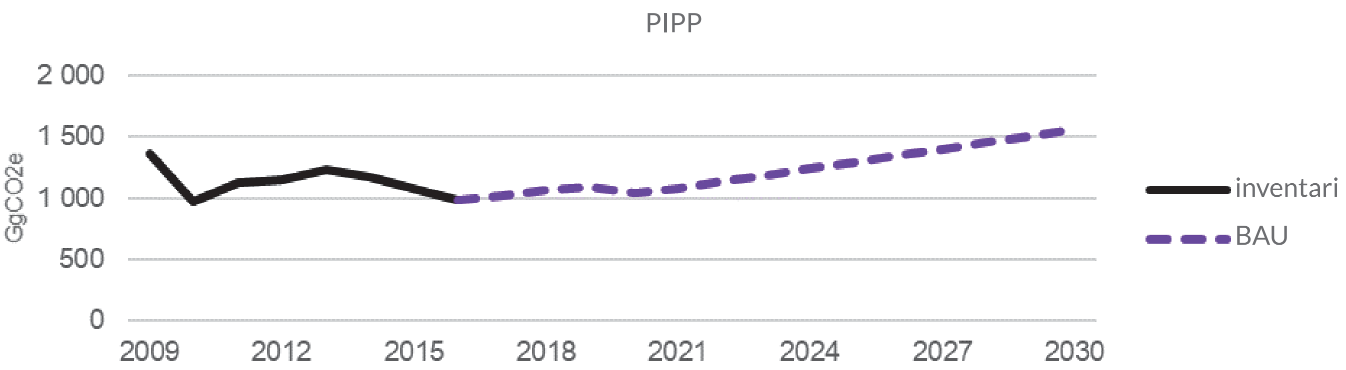
Skenari KKP në sektorin e energjisë bazohet në skenarin e strategjisë së kombinuar, të kalibruar me shifra për periudhën 2015-2019. Skenari KKP merr në konsideratë përdorimin e gazit natyror në pothuajse të gjithë sektorët. Gjithashtu, ky skenar merr në konsideratë zbatimin e Planeve të ndryshme Kombëtare të Veprimit për Efiçencën e Energjisë (PKVEE) me qëllim rritjen e efiçencës së energjisë me 15% në aspektin e ofertës dhe të kërkesës në vitin 2030. Gjithashtu, ai merr në konsideratë Planin Kombëtar të Veprimit për Burimet e Rinovueshme të Energjisë (PKVBRE).

Grafiku 3: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e energjisë

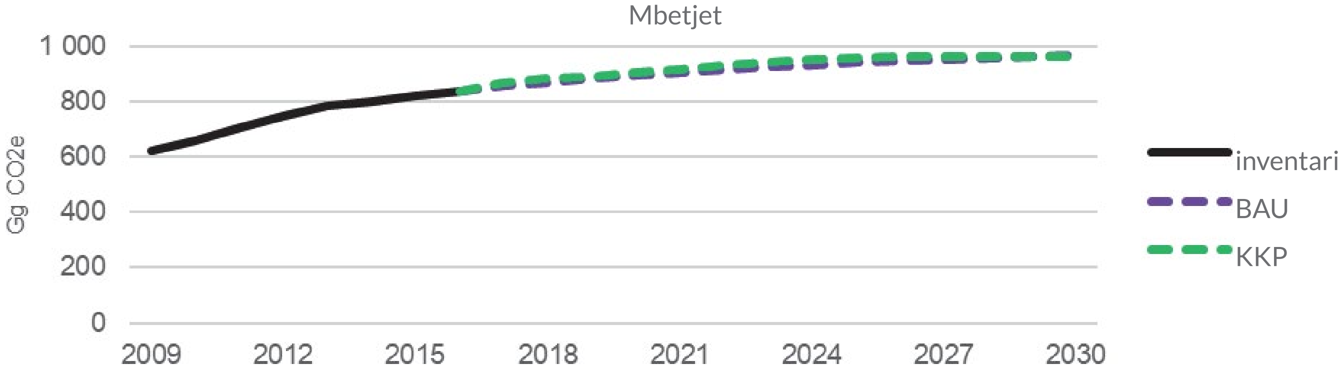
Për sektorin e Proçeseve Industriale dhe Përdorimit të Produkteve (PIPP-së) nuk janë hartuar ose nuk zbatohen masa zbutëse. Në sektorin e energjisë merret në konsideratë ndikimi i efiçencës së energjisë apo i masave për ndryshimin/shkëmbimin e lëndëve djegëse në industri. Për rrjedhojë, skenarët BaU dhe KKP janë identikë.

Grafiku 4: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU për sektorin e PIPP-së

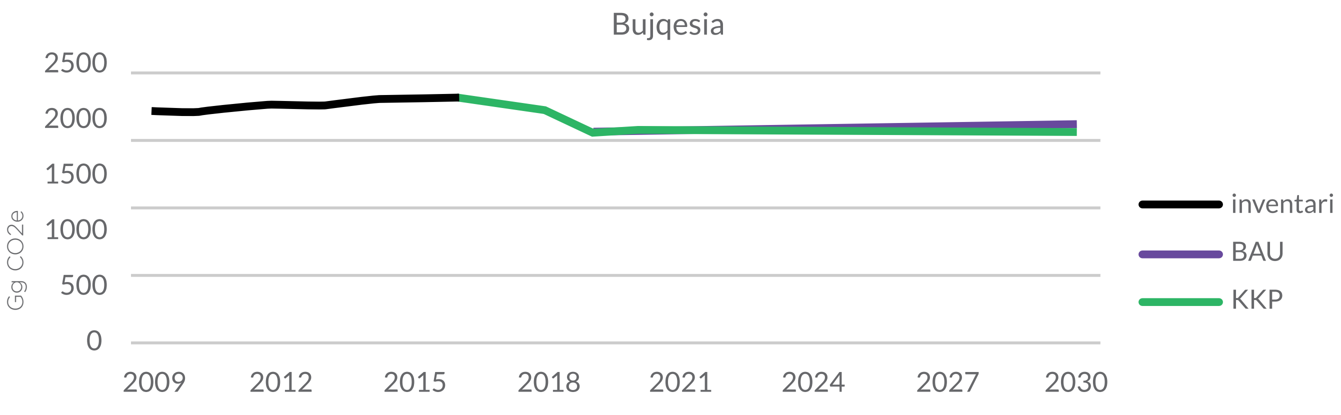
Në sektorin e energjisë, diferenca e vogël ndërmjet dy skenarëve mund të shpjegohet pjesërisht nga kinetika e degradimit të mbetjeve që dërgohen në landfille. Në fakt, kjo kinetikë shkakton një hendek ndërmjet maksimumit të mbetjeve të groposura (960 kt në vitin 2010) dhe vlerës maksimale të emetimit të vëzhguar (728 kt CO_2e në vitin 2024). Paralelisht, merret në konsideratë edhe një rritje e konsiderueshme e emetimeve që lidhen me zhvillimin e incineratorëve të mbetjeve në vend.

Grafiku 5: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e mbetjeve

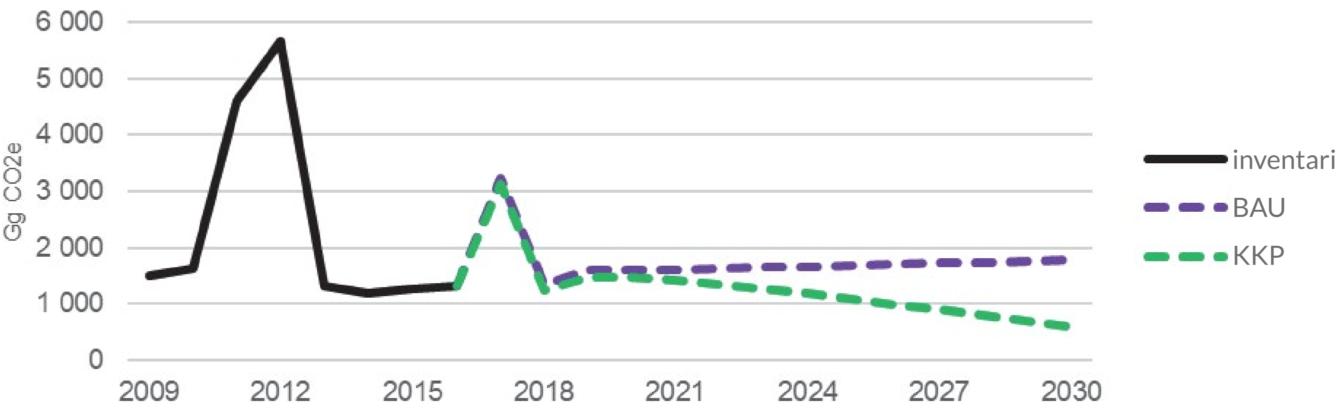
Masat zbutëse shtesë të marra në konsideratë në sektorin e bujqësisë mundësojnë përmirësim të plehërimit, kullotave dhe praktikave të ushqyerjes së kafshëve. Megjithatë, këto masa kanë ndikim të ulët duke pasur parasysh rëndësinë e popullatës së bagëtive në nivelin e emetimeve. Kjo shpjegon se pse emetimet për skenarin KKP për sektorin e bujqësisë (duke përfshirë masat zbutëse) parashikohet të ulen nga 2344 kt CO_2e në vitin 2016, në 2071 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një ndryshime prej -11,6% (shihni figurën e mëposhtme). Diferenca me skenarin BaU në vitin 2030 është -68 kt CO_2e, që përbën një ndikim të kufizuar zbutës prej -3,2%.

Grafiku 6: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e bujqësisë

Në sektorin e PPTT-së emetimet për skenarin KKP, parashikohet të ulen nga 1319 kt CO_2e në vitin 2016, në 598 kt CO_2e në vitin 2030, kjo përfaqëson një rënie prej -54,7%. Diferenca me skenarin BaU në vitin 2030 është -1174 kt CO_2e, çka përbën një ndikim zbutës prej -66,2%.

Grafiku 7: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e PPTT-së

• Analiza e përshtatjes

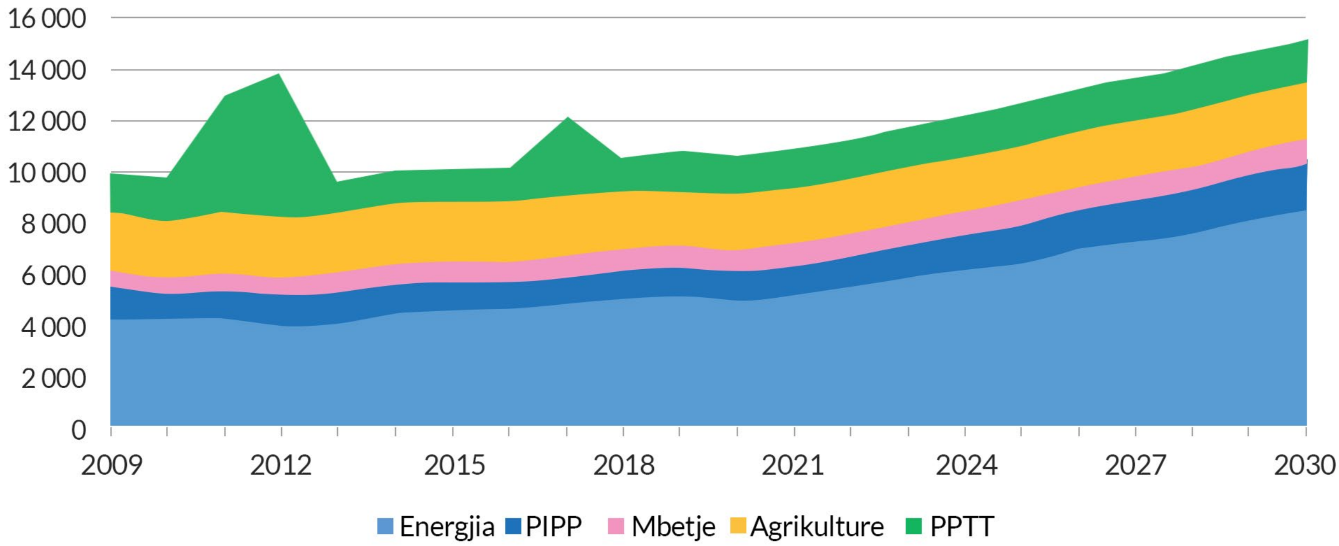
Vlerësimi i përshtatjes fokusohet në Basenin e Lumit Vjosa (BLV), i cili është sistemi i dytë më i madh ujor në Shqipëri dhe shtrihet në një sipërfaqe prej 6784 km^2. Është një nga lumenjtë më të gjatë ndërkufitar në rajonin e Ballkanit.

Rritja e temperaturës: Ligatinat me rëndësi kombëtare në deltën e Vjosës do të ndryshojnë si pasojë e rritjes së nivelit të detit dhe temperaturës së mjedisit ujor. Ndërtimi i hidrocentraleve do të ketë ndikim të rëndë në faunën e egër. Mund të shkaktohet humbje e përhershme e habitatit dhe biotopeve të veçanta si pasojë e përmbytjeve, luhatjes së niveleve të ujit, përhapjes së specieve ekzotike dhe pengesave ndaj migrimit të peshkut.

Turizmi dhe vendbanimet: do të ndikohen nga ndryshimet klimatike – si pozitivisht, ashtu edhe negativisht. Për zonën bregdetare të BLV-së, rritja e parashikuar e temperaturës pritet të zgjasë periudhën e turizmit të diellit dhe të detit. Rritja e parashikuar e temperaturës në seksionin e sipërm të basenit pritet të ketë efekte negative në turizmin dimëror. Për sa i përket agroturizmit dhe turizmit rural, reshjet e dendura, veçanërisht në stinët e ndërmjetme, do të ndryshojnë pushimet dhe kontakti me natyrën do të ndryshojë gjithnjë e më shumë për shkak të pamundësisë për të pasur një marrëdhënie të drejtpërdrejtë me të dhe kufizimit të përfshirjes me punën e fermerit.

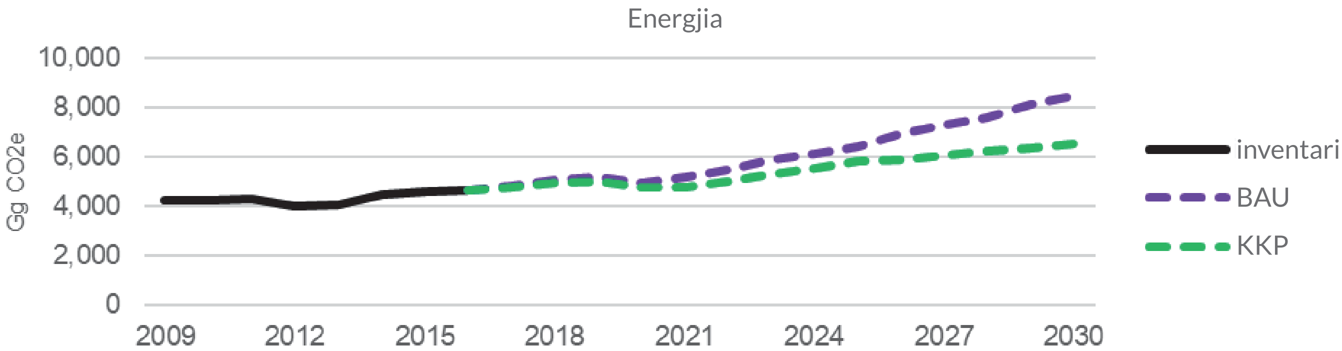
Shëndeti dhe kanalizimet: do të ndikohen nga ndryshimet klimatike. Do të ketë përkeqësim të astmës për shkak të ndryshimeve në stinën e polenit dhe alergjenitet, si dhe në ekspozimet ndaj ndotësve të ajrit, të ndikuar nga ndryshimet e temperaturës, lagështisë dhe shpejtësisë së erës. Shumë agjentë infektivë rrisin qarkullimin dhe virulencën e tyre në temperatura më të ngrohta. Parashikohet rritje e niveleve të standardizuara sipas moshës të një sërë sëmundjesh infektive dhe parazitare në qarqet e BLV-së. Shqipëria ka siguruar mbështetje nga Partneriteti për të përditësuar dhe përmirësuar KKP-në që paraqiti në vitin 2015. Në veçanti, Shqipëria synon të rrisë ambicien e saj për zbutjen, duke zgjeruar sektorët që merren në konsideratë (duke shtuar transportin dhe bujqësinë, pyjet dhe përdorimin e tokës krahas sektorëve të proçeseve industriale dhe energjisë), dhe të përfshijë masat e përshtatjes, veçanërisht ato që lidhen me zonat bregdetare. Ndikimet kryesore lidhen me futjen e gazit natyror të importuar në vend rreth vitit 2023, rritjen e nivelit të biokarburanteve në transportin rrugor dhe shqyrtimin e efiçencës së energjisë bazuar në përmirësimin e teknologjisë dhe rinovimin e flotës. Duke marrë në konsideratë të gjithë sektorët (përfshirë PPTT-në), emetimet në skenarin BAU parashikohet të rriten nga 10 139 kt CO_2e në vitin 2016, në 15 148 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një rritje prej +49,4%. Skenari KKP merr në konsideratë strategjitë kombëtare dhe planet e veprimit, siç janë detajuar në analizën sektoriale.

Grafiku 8: Emetimet historike dhe të projektuara për të gjithë sektorët (BaU)

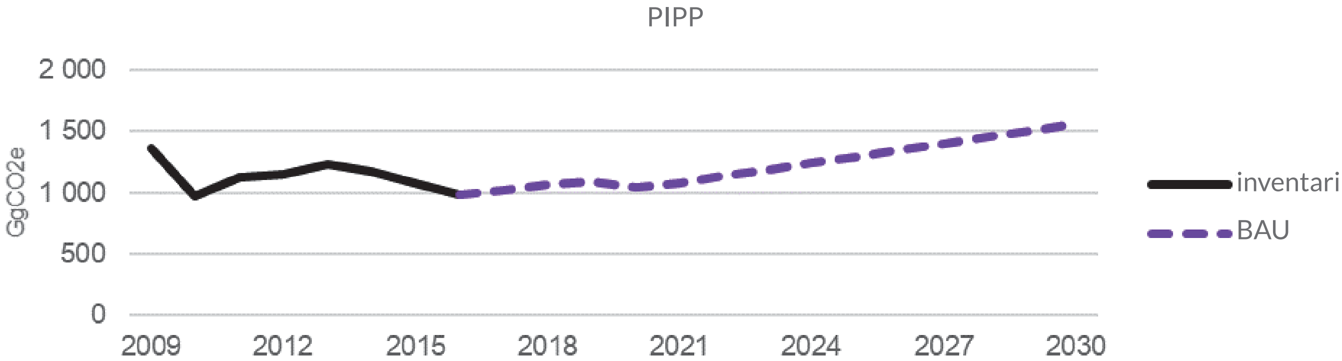

Skenari KKP në sektorin e energjisë bazohet në skenarin e strategjisë së kombinuar, të kalibruar me shifra për periudhën 2015-2019. Skenari KKP merr në konsideratë përdorimin e gazit natyror në pothuajse të gjithë sektorët. Gjithashtu, ky skenar merr në konsideratë zbatimin e Planeve të ndryshme Kombëtare të Veprimit për Efiçencën e Energjisë (PKVEE) me qëllim rritjen e efiçencës së energjisë me 15% në aspektin e ofertës dhe të kërkesës në vitin 2030. Gjithashtu, ai merr në konsideratë Planin Kombëtar të Veprimit për Burimet e Rinovueshme të Energjisë (PKVBRE), përkatësisht objektivin e tij që burimet e rinovueshme të mbulojnë 38% të konsumit final të energjisë në vitin 2020 dhe 42% të konsumit final në vitin 2030.

Grafiku 9: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e energjisë

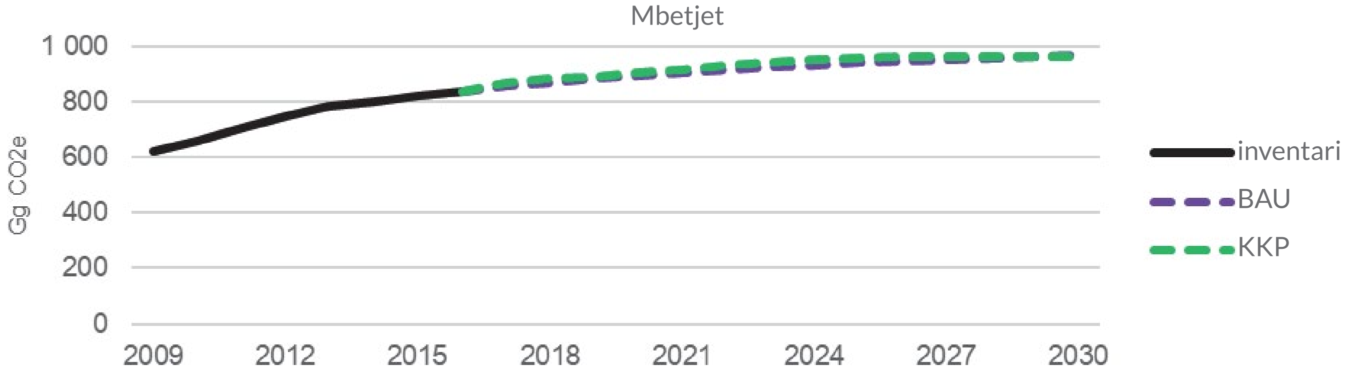

Grafiku 10: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU për sektorin e PIPP-së

Në sektorin e energjisë, diferenca e vogël ndërmjet dy skenarëve mund të shpjegohet pjesërisht nga kinetika e degradimit të mbetjeve që dërgohen në landfille. Në fakt, kjo kinetikë shkakton një hendek ndërmjet maksimumit të mbetjeve të groposura (960 kt në vitin 2010) dhe vlerës maksimale të emetimit të vëzhguar (728 kt CO_2e në vitin 2024). Paralelisht, merret në konsideratë edhe një rritje e konsiderueshme e emetimeve që lidhen me zhvillimin e incineratorëve të mbetjeve në vend.

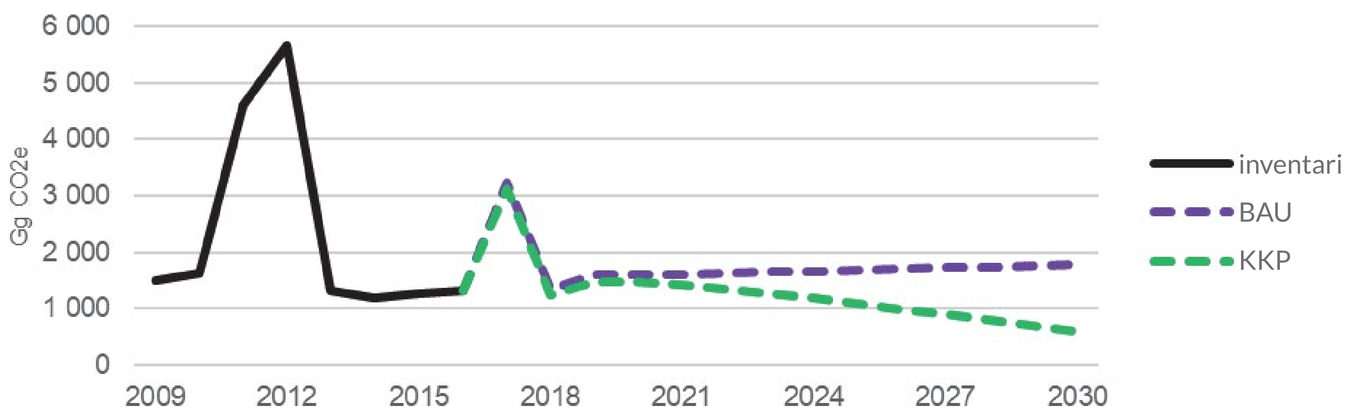
Grafiku 11: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e mbetjeve

- **Masat zbutëse**

Në përputhje me strategjinë kombëtare, qëllimi është të rritet prodhimi, të mos ulet popullata e bagëtive dhe të rritet rendimenti. Kjo shpjegon se pse emetimet për skenarin KKP për sektorin e bujqësisë (duke përfshirë masat zbutëse) parashikohet të ulen nga 2344 kt CO_2e në vitin 2016, në 2071 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një ndryshim prej -11,6% (shihni figurën e mëposhtme). Diferenca me skenarin BaU në vitin 2030 është -68 kt CO_2e, çka përbën një ndikim të kufizuar zbutës prej -3,2%.Në sektorin e PPTT-së, emetimet për skenarin KKP (duke përfshirë masat zbutëse) parashikohet të ulen nga 1319 kt CO_2e në vitin 2016, në 598 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një rënie prej -54,7% (shihni figurën e mëposhtme). Diferenca me skenarin BaU në vitin 2030 është -1174 kt CO_2e, çka përbën një ndikim zbutës prej -66,2%. Rastet e zjarreve të mëdha në pyje shkaktuan dy vlerat maksimale (2011-2012 dhe 2017) dhe ngjarje të tilla nuk mund të projektohen. Krahas kësaj mase për parandalimin e zjarreve, në skenarin KKP merren në konsideratë edhe masa të tjera zbutëse: ulja e nivelit të përdorimit të drurëve të zjarrit (supozimi mbi konsumin e drurëve të zjarrit është përllogaritur në sektorin e energjisë, kështu që sektori i PPTT-së janë në përputhje me pyllëzime të reja; përmirësimi i efiçencës së vjeljes së drurëve të zjarrit; përmirësimi i menaxhimit të qëndrueshëm të pyjeve, tokave bujqësore dhe kullotave për të rritur nivelin e sekuestrimit të karbonit dhe për të mbrojtur biodiversitetin.

Grafiku12: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e PPTT-së

• Analiza e përshtatjes me ndryshimet klimatike

Vlerësimi i përshtatjes fokusohet në basenin e lumit Vjosa (BLV), i cili është sistemi i dytë më i madh ujor në Shqipëri dhe shtrihet në një sipërfaqe prej 6784 km2. Pas vitit 2000, tendenca e temperaturës mesatare tregon një periudhë me anomali pozitive nga viti 2001 e deri më sot. Kjo ka ardhur si pasojë e rritjes së temperaturave maksimale dhe minimale ditore, veçanërisht gjatë periudhës së verës. Që nga viti 2000, ka pasur një periudhë me rritje të nivelit të reshjeve. Pas vitit 2000, tendenca e temperaturës mesatare tregon një periudhë me anomali pozitive nga viti 2001 e deri më sot.

- Tendenca e ndryshimeve klimatike

Për sa i përket **temperaturës**, të gjithë skenarët për BLV-në sugjerojnë se temperatura në zonë ka gjasa të rritet. Po kështu, priten tendenca në rritje të temperaturave vjetore dhe sezonale, si në vlerat minimale edhe në ato maksimale. Parashikohen të rriten edhe temperaturat ekstreme. Analiza tregon një rrezik më të lartë për intensifikimin e reshjeve të dendura që shkaktojnë përmbytje, si dhe një rritje të mundshme të shpeshtësisë së thatësirave. Niveli i detit parashikohet të rritet.

Burimet ujore janë një nga faktorët mjedisorë më të cenueshëm për sa i përket ndikimit të ndryshimeve klimatike. Ulja e prurjeve të lumenjve varet kryesisht nga ndryshimet në nivelin total të reshjeve, nga shpërndarja e tyre brenda vitit dhe nga fakti nëse reshjet bien në formën e borës apo të shiut. Temperatura është veçanërisht e rëndësishme në basenet ku mbizotëron bora. Rritja e temperaturës do të ndikojë në proçesin e avullimit në basen, i cili ndikon gjithashtu në prurjet e lumenjve edhe në nivelin e ujëmbledhësit. Për shkak të këtyre temperaturave më të larta ka gjithashtu shumë të ngjarë që të rritet avullimi potencial në të gjitha zonat. Këto rritje do të jenë më të mëdha në stinët me ulje të nivelit të reshjeve. Në të gjitha analizat e kryera, ulja e reshjeve mesatare vjetore shkakton një rënie në prurjet mesatare vjetore në BLV.

Bujqësia do të ndikohet nga ndryshimet klimatike. Rritja e shpeshtësisë dhe intensitetit të thatësirave dhe përmbytjeve do të shkaktojë stres të rëndë fiziologjik dhe të drejtpërdrejtë te bimët dhe kafshët. Ndryshimet e mundshme në nivelin e detit do të kenë ndikim të konsiderueshëm te bujqësia në zonat e rrafshëta, kryesisht zonat bregdetare që përfshijnë për shkak të përmbytjeve, depërtimit të ujit të kripur në tokat bujqësore, humbjes së sipërfaqes tokësore nga erozioni bregdetar etj.

Toka do të ndikohet nga ndryshimet klimatike. Analiza zbulon se erozioni i tokës në zonën e BLV-së është mesatar dhe se fenomeni do të vazhdojë të jetë aktiv gjatë viteve të ardhshme, duke pësuar një rritje graduale në sasinë e materialit të gërryer.

Menaxhimi i rrezikut nga fatkeqësitë është një kërkesë kyçe për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike. Analiza tregon një numër në rritje të ngjarjeve të fatkeqësive gjatë tre dekadave të fundit, kur merren parasysh përmbytjet, përmbytjet e shpejta, zjarret në pyje, rrëshqitjet e tokës, stuhitë.

Biodiversiteti dhe ekosistemet pyjore do të ndikohen nga ndryshimet klimatike. Duke supozuar një rritje të temperaturës me 1-2°C, parashikohet që ekosistemet pyjore të zëvendësohen nga ekosistemet e livadheve. Rritja e temperaturës do të shkaktojë kushte të ndryshme të tokës, duke e bërë të pasigurt mbjelljen e pyjeve të qëndrueshme në brezin tokësor të livadheve malore deri në 1900 m mbi nivelin e detit. Me rritjen e temperaturave do të ketë një përzierje më të madhe të pyjeve. Bimësia e rrallë do të bëhet dominuese, duke shkretuar pyjet me vlerë mjedisore dhe ekonomike. Ligatinat me rëndësi kombëtare në deltën e Vjosës do të ndryshojnë si pasojë e rritjes së nivelit të detit dhe temperaturës së mjedisit ujor.

Turizmi dhe vendbanimet do të ndikohen nga ndryshimet klimatike – si pozitivisht, ashtu edhe negativisht. Për zonën bregdetare të BLV-së, rritja e parashikuar e temperaturës pritet të zgjasë periudhën e turizmit të diellit dhe të detit. Rritja e parashikuar e temperaturës në seksionin e sipërm të basenit pritet të ketë efekte negative në turizmin dimëror. Pritet një rritje e konsiderueshme e nevojës për ujë dhe energji. Do të ketë një kërkesë në rritje për energji për ftohje, veçanërisht në pjesën bregdetare të BLV-së.

Shëndeti dhe kanalizimet do të ndikohen nga ndryshimet klimatike. Do të ketë përkeqësim të astmës për shkak të ndryshimeve në stinën e polenit dhe alergjenitet, si dhe në ekspozimet ndaj ndotësve të ajrit, të ndikuar nga ndryshimet e temperaturës, lagështisë dhe shpejtësisë së erës. Sëmundjet kronike të mushkërive rrisin ndjeshmërinë ndaj ndryshimeve në cilësinë e ajrit të mjedisit të lidhura me ndryshimet klimatike.

Në Shqipëri ekzistojnë strategji për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike, ku përfshihen Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020, Plani Kombëtar për Përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike i cili është pjesë përbërëse e Strategjisë Kombëtare për

Ndryshimet Klimatike Dokumenti i Politikave Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit për periudhën 2016-2020, Strategjia Kombëtare për Menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore, Plani i Përgjithshëm Kombëtar 2030 dhe Plani i Integruar Ndërsektorial për Bregdetin.

Tabela 2: Përmbledhje e masave të propozuara për të trajtuar përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike

Fusha strategjike	Masa e propozuar	Dokumentet strategjike
Garantimi i menaxhimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe ndërmarrja e masave për klimën.	Menaxhimi më i mirë i pyjeve dhe ujërave dhe zbatimi i metodave të prodhimit bujqësor që mbrojnë mjedisin dhe zbusin ndryshimet klimatike.	SKZHI-II
	Rritja e synuar e numrit të fermave organike të certifikuara deri në vitin 2020.	SKZHI-II
	Rritja e numrit të fermerëve që përfitojnë nga infrastruktura e ujitjes deri në 300 000 fermerë brenda vitit 2020.	SKZHI-II
	Përmirësimi i efiçencës së ujit, infrastrukturës së ujitjes, varieteteve të bimëve, sistemit të kullimit, plehërimit dhe ruajtjes së lagështisë së tokës në bujqësi.	PNK
Përmirësimi dhe forcimi i mbrojtjes së natyrës.	Rritja e synuar e sipërfaqes së zonave të mbrojtura në 17% të territorit nëpërmjet zgjerimit dhe menaxhimit të integruar të zonave të mbrojtura.	SKZHI-II
	Sigurimi i statusit të ruajtjes për 5% të specieve dhe habitateve të kërcënuara.	SKZHI-II
	Krijimi i rrjetit ekologjik "Natura 2000" të zonave me interes të veçantë ruajtjeje për BE-në.	SKZHI-II, SNM
	Rritja e numrit të zonave të mbrojtura dhe përmirësimi i menaxhimit të zonave ekzistuese.	
Forcimi i menaxhimit dhe ruajtjes së burimeve pyjore dhe kullosore.	Reduktimi i synuar me 40% i prerjeve të jashtëligjshme të pemëve deri në vitin 2020.	SKZHI-II
	Arritja e mbulimit 100% me plane mbarështimi për të gjitha ekonomitë pyjore në nivel kombëtar.	SKZHI-II
	Rehabilitimi i 25% të sipërfaqeve të degraduara.	SKZHI-II
	Plane të përmirësuara të menaxhimit të pyjeve dhe pyllëzimi.	
	Parandalimi i prerjeve të jashtëligjshme të pemëve përmes kryerjes së kontrolleve nga policia pyjore.	
	Parandalimi i zjarreve.	
	Ripyllëzimi i pyjeve bregdetare dhe të brendshme.	
Forcimi i menaxhimit të përdorimit të ujit, me qëllim reduktimin e përmbytjeve dhe të fenomeneve të erozionit.	Rehabilitimi dhe modernizimi i infrastrukturës ekzistuese për ujitjen, kullimin dhe mbrojtjen nga përmbytjet.	SKZHI-II, PPK
	Krijimi dhe zbatimi i mekanizmave për menaxhimin e qëndrueshëm të sistemeve të ujitjes, kullimit dhe mbrojtjes nga përmbytjet (përmirësim nga pikëpamja cilësore i funksionalitetit të sistemit të kullimit).	SKZHI-II
	Përgatitja dhe zbatimi i planeve të menaxhimit të baseneve të lumenjve.	SKZHI-II
	Rehabilitimi i shtretërve të dëmtuar të lumenjve.	SKZHI-II
	Rehabilitimi i ndërtesave të dëmtuara nga shkaqe natyrore	SKMIBU

Fusha strategjike	Masa e propozuar	Dokumentet strategjike
Humbjet e tokës.	Forcimi i bashkëpunimit dhe përmbushja e detyrimeve institucionale.	SKMIBU
	Zbutja e pasojave duke ofruar mbështetje financiare për familjet, shtëpitë e të cilave janë dëmtuar nga fatkeqësi natyrore ose fatkeqësi të tjera.	SKMIBU
	Zhvillimi i një plani kombëtar për menaxhimin e fatkeqësive duke përfshirë: Vlerësimin fillestar të rrezikut nga përmbytjet për çdo basen ujëmbledhës Analizën e rrezikut të mungesës së ujit (në lidhje edhe me zjarret në pyje) për secilin basen ujëmbledhës Reduktimin e rrezikut të sëmundjeve me prejardhje nga uji Krijimin e sistemeve të paralajmërimit të hershëm.	SKMIBU
	Përfshirja e çështjeve të ndryshimeve klimatike në të gjitha dokumentet strategjike për administrimin e ujërave.	
	Menaxhimi më i mirë i burimeve ujore, me qëllim reduktimin e efekteve të përmbytjeve dhe thatësirave, si dhe të humbjeve përkatëse të tokës.	SNM
	Menaxhimi i kërkesës për ujë përmes ripërdorimit të ujit, sigurimit të rezervave të reja ujore, grumbullimit të ujërave të shiut, shkripëzimit etj.	PNK
	Monitorimi i dinamikës së vijës bregdetare dhe i nivelit të detit.	PNK
	Monitorimi i cilësisë së ujit të ligatinave dhe i ujërave nëntokësore.	PNK
	Menaxhimi i erozionit bregdetar dhe i masave të përshtatjes për të përballuar rritjen e parashikuar të nivelit të detit	PNK
Zhvillimi i turizmit të qëndrueshëm	Zhvillimi i turizmit të qëndrueshëm në Shqipëri, i cili do të ndihmojë në ruajtjen e ekosistemeve natyrore.	SKZHI-II

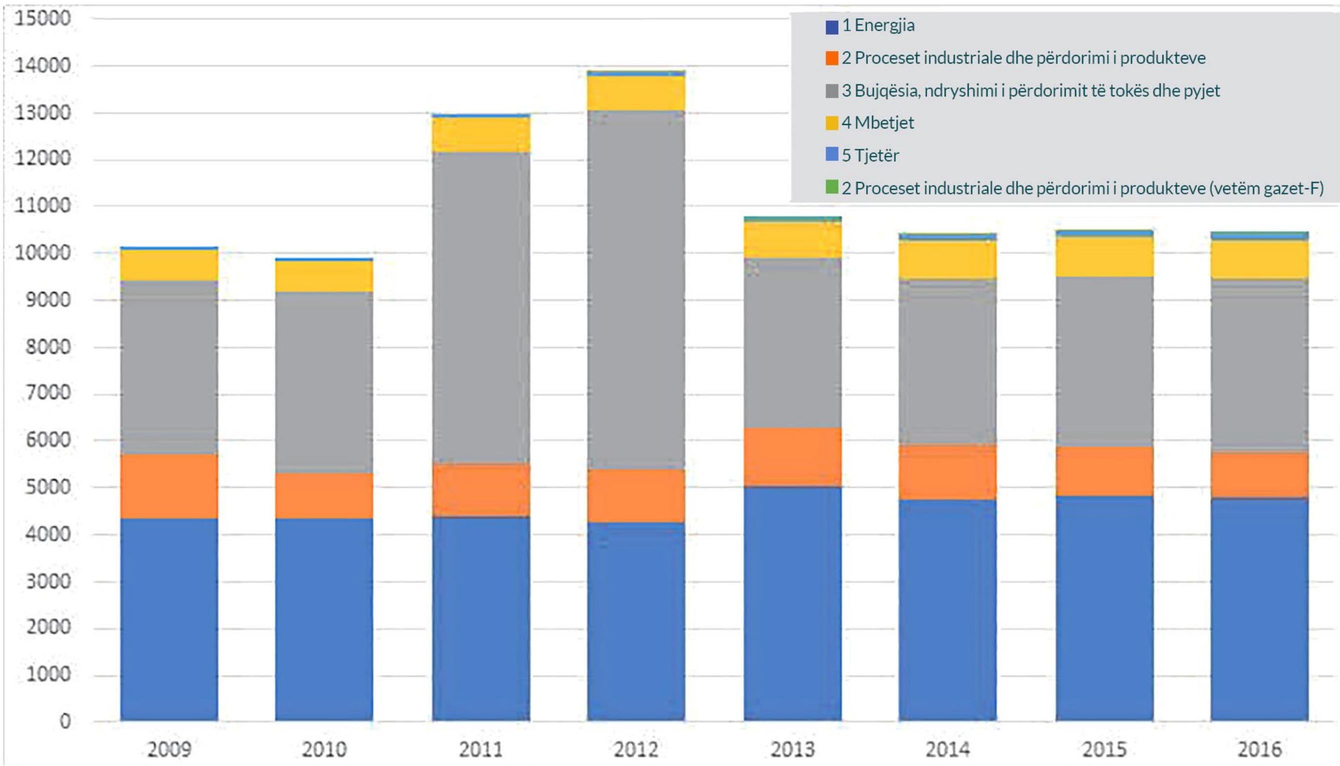
• Tendencat historike të emetimeve

Në tabelën dhe figurën e mëposhtme paraqiten emetimet neto, përfshirë përthithjet nga BPPTT, për vitet 2009-2016, të ndara sipas sektorëve. Ndarje më të detajuara të emetimeve dhe përthithjeve disponohen në Raportin për Inventarin Kombëtar. Kontribuesit më të rëndësishëm të emetimeve të GES-ve në Shqipëri janë sektori i energjisë dhe ai i BPPTT-së.

Tabela 3: Emetimet antropogjene të GES-ve në Shqipëri, të ndara sipas sektorëve (Gg CO2 e.)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Energjia	4340	4347	4398	4252	5026	4746	4813	4781
PIPP	1358	967	1125	1154	1245	1194	1106	1020
BPPTT	3748	3870	6647	7641	3641	3560	3620	3688
Mbetjet	621	660	705	747	784	801	821	839
Tjetër	75	80	82	83	86	104	129	134
Totali	10 141	9924	12 957	13 876	10 782	10 405	10 489	10 461

Grafiku13: Emetimet dhe përthithjet e CO_2 e. nga të gjithë sektorët e ekonomisë (Gg)

Në tabelën dhe figurën e mëposhtme paraqiten emetimet neto, duke përfshirë përthithjet nga BPPTT, për vitet 2009-2016, të ndara sipas gazeve. Gazi me efekt sere, më i rëndësishëm në Shqipëri është CO_2.

Tabela 4. Emetimet antropogjene të GES-ve në Shqipëri të ndara sipas gazeve (Gg CO_2 e.)

Sektori	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
CO_2	7028	6773	9731	10 589	6678	6919	7022	6939
CH_4	2103	2151	2190	2253	2925	2381	2361	2370
N_2O	1010	1000	1037	1034	1172	1089	1081	1118
HFC-të	Nuk ka	Nuk ka	Nuk ka	0,1	8	16	25	35
Totali	10 141	9924	12 957	13 876	10 782	10 405	10 489	10 461

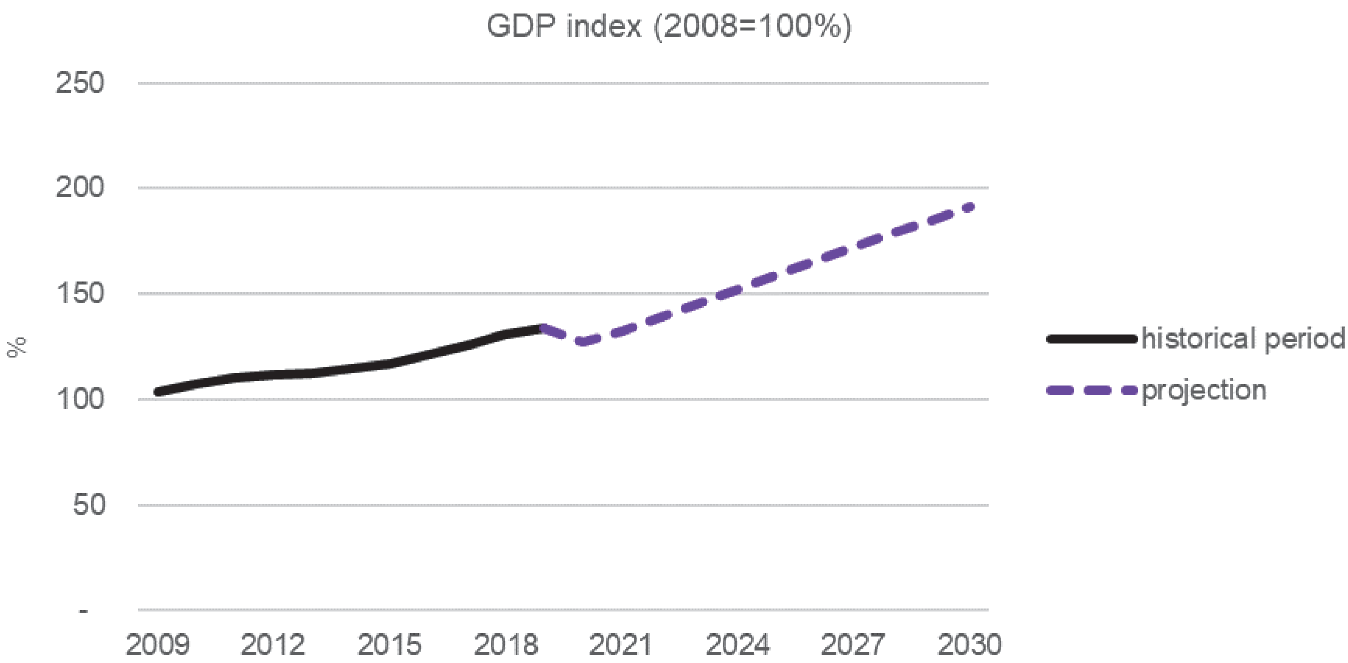
Grafiku 14: Totali i emetimeve të GES-VE sipas gazeve (Gg CO_2 e.)

● Projeksionet për skenarin BaU

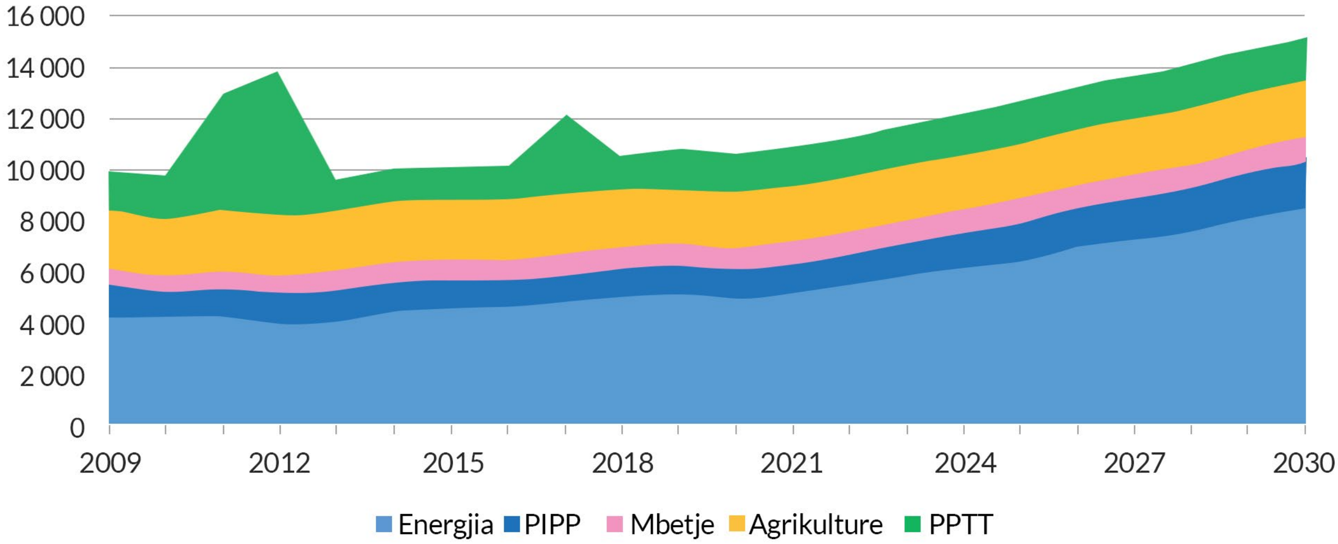
KKP mbështetet në krahasimin midis skenarit "Punë si zakonisht" (BaU) dhe një skenari që merr në konsideratë masat zbutëse, i quajtur skenari KKP. Projeksionet mbështeten në supozimet makroekonomike, si parashikimet për PBB-në dhe popullsisë, si dhe në tendencat historike, strategjitë dhe planet e miratuara në nivel kombëtar. Popullsia pritet të mbetet e qëndrueshme përgjatë periudhave kohore. Parashikimi i PBB-së, i marrë në konsideratë për hartimin e supozimeve, është paraqitur në figurën e mëposhtme:

Grafiku 15: Të dhënat historike dhe parashikimi i PBB-së

Skenari BaU mbështetet në tendencat aktuale dhe në zhvillimin e ardhshëm ekonomik dhe merr në konsideratë rrethanat kombëtare. Duke marrë në konsideratë të gjithë sektorët (përfshirë PPTT-në), emetimet në skenarin BAU parashikohet të rriten nga 10 139 kt CO_2e në vitin 2016, në 15 148 kt CO_2e në vitin 2030, duke përfaqësuar një rritje prej +49,4%.

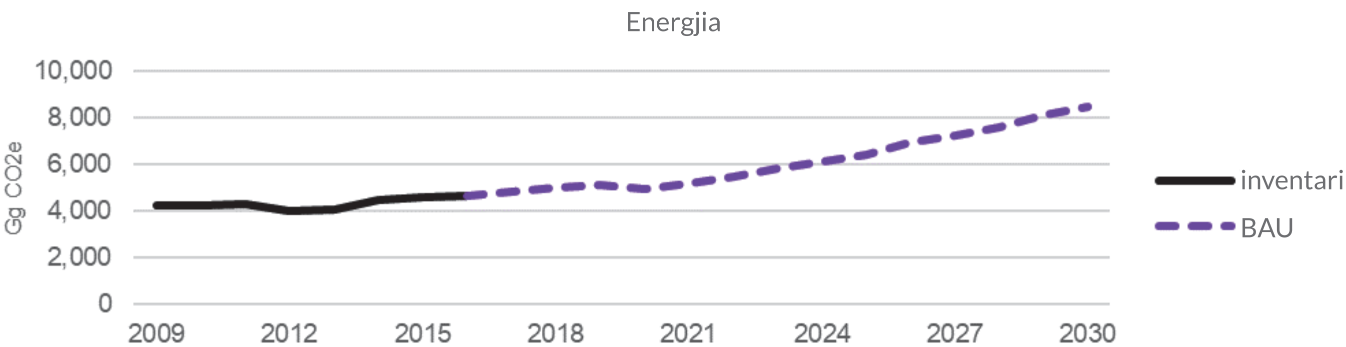
Grafiku 16: Emetimet historike dhe të projektuara për të gjithë sektorët (BaU)

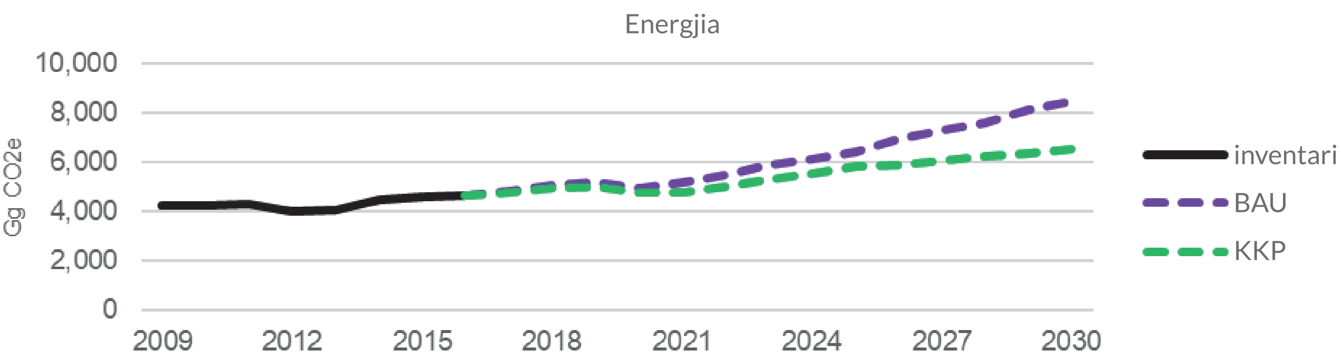
• Sektori i energjisë

Në sektorin e energjisë, sipas skenarit BaU, konsumi pritet që të rritet me shpejtësi në përputhje me zhvillimin ekonomik bazuar në teknologjitë aktuale. Emetimet e GES-ve për skenarin BaU parashikohet të rriten nga 4664 kt CO_2e në vitin 2016, në 8466 kt CO_2e në vitin 2030, dhe kjo përfaqëson një rritje prej+38,5%, siç tregohet ne grafikun e mëposhtëm.

Grafiku 17: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU për sektorin e energjisë

Grafiku 18: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e energjisë

Në grafik vihen re se emetimet për skenarin KKP (duke përfshirë masat zbutëse) parashikohet të rriten nga 4664 kt CO_2e në vitin 2016, në 6544 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një rritje prej +40,3% figurën e mëposhtme). Diferenca me skenarin BaU në vitin 2030 është -1921 kt CO_2e, dhe përbën një ndikim zbutës prej -22,7%.
Tabela e mëposhtme paraqet një përmbledhje të masave zbutëse të marra në konsideratë në skenarin KKP për këtë sektor. Lista përmbledhëse e masave të paraqitura më poshtë bazohet në listën e masave të paraqitura në Strategjinë e Energjisë dhe në të gjitha dokumentet e tjera strategjike të përmendura më sipër.

Tabela 5: Përmbledhje e masave zbutëse kryesore për sektorin e energjisë

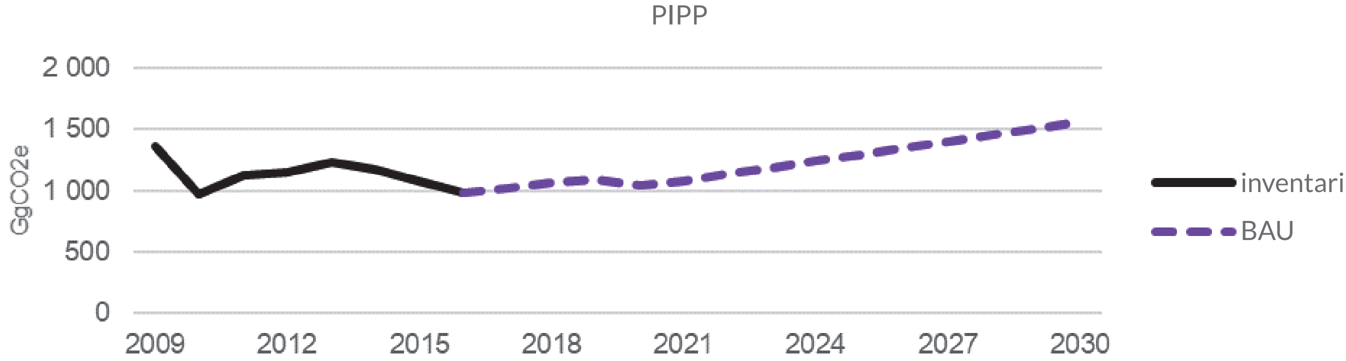
N°	Sektori	Emri	Nënsektori	Konteksti politik	Përshkrimi
E1	Energjia	Efiçenca e energjisë	Transporti	Planet Kombëtare të Veprimit për Efiçencën e Energjisë (PKVEE),SKE, Plani i Veprimit për Sektorin e Transportit, Strategjia Kombëtare e Energjisë 2018-2030	Sistem efikas transporti: Rritja e përqindjes së transportit publik për udhëtarët dhe mallrat (rrugor, hekurudhor dhe në rrugë ujore). Deri në vitin 2030, 30% e udhëtimeve të transportit rrugor me distancë më të gjatë se 300 km do të kalojnë në modalitete të tjera transporti, si p.sh. transporti hekurudhor. Deri në vitin 2050, objektivi për t'u arritur është 50%. Etiketimi i energjisë së mjeteve të reja.
E1	Energjia	Efiçenca e energjisë	Ndërtesat - rezidenciale dhe terciare	Planet Kombëtare të Veprimit për Efiçencën e Energjisë (PKVEE), Strategjia	Përmirësimi i performancës së energjisë në ndërtesa duke marrë në konsideratë kushtet klimatike dhe lokale të vendit, komfortin e brendshëm të ndërtesave dhe masat për efikasitetin e kostos. Rinovimi i stokut të ndërtesave publike çdo vit me 2% të sipërfaqes së
				Kombëtare e Energjisë 2018-2030	ngrohur/ftohur për ndërtesat që administrohen apo përdoren nga një autoritet publik ose që ofrojnë një Shërbim publik, me qëllim përmbushjen e kërkesave minimale të performancës së energjisë

N°	Sektori	Emri	Nënsektori	Konteksti politik	Përshkrimi
E1	Energjia	Efiçenca e	Sektori energjisë (prodhimi, transmetimi dhe shpërndarja e energjisë elektrike)	Planet Kombëtare të Veprimit për Efiçencën e Energjisë (PKVEE), Strategjia Kombëtare e Energjisë 2018-2030	Ndërtimi centraleve të reja Reduktimi i humbjeve të transmetimit dhe shpërndarjes nëpërmjet nxitjes së prodhimit të shpërndarë.
E1	Energjia	Efiçenca e energjisë	Industria	Planet Kombëtare të Veprimit për Efiçencën e Energjisë(PKVEE), Strategjia Kombëtare e Energjisë 2018-2030	Reduktimi i emetimeve nga industritë, bazuar në efiçencën e energjisë
E2	Energjia	Energjia e rinovueshme	Sektori energjisë	Plani Kombëtar i Veprimit për Burimet e Rinovueshme të Energjisë (PKVBRE), Plani Kombëtar i Veprimit për BRE 2019-2020	Procesi i diversifikimit dhe largimit nga energjia hidrike dhe promovimi i burimeve alternative të energjisë së rinovueshme: Deri në vitin 2030, energjia nga burimet e rinovueshme duhet të përbëjë 42% të konsumit final bruto të energjisë.
E3	Energjia	Penetrimi i gazit natyror	Furnizimi me energji	Master Plani i Gazit 2018	Rritja e penetrimit të gazit natyror. Zhvillimi i shërbimeve dhe tregut të gazit në Shqipëri bazuar në gazin natyror të furnizuar përmes Gazsjellësit Trans- Adriatik (Projekti GTA/TAP), si dhe përmes burimeve të mundshme të gazit të zbuluara dhe të përdorura në vend, ose përmes gazsjellësve, si p.sh. Gazsjellësi Adriatik-Jon (Projekti PGAJ/IAP) dhe Gazsjellësi Shqipëri-Kosovë (Projekti GShK/ALKOGAP). Shqipëria synon të krijojë një depozitë nëntokësore të gazit natyror në Dumre, pranë Elbasanit (Projekti GNN/UGS Dumre). Ndërtimi i tubacionit do të lidhë projektin GTA, pranë zonës së Stacionit të Kompresorëve të Fierit, me TEC-in e Vlorës dhe me të gjithë qarkun e Vlorës. Kjo do të bëjë të mundur rifunksionimin e TEC-it të Vlorës duke përdorur gazin natyror si lëndë djegëse.

- **Sektori i mbetjeve:**

Për sektorin e PIPP-së nuk janë hartuar ose nuk zbatohen masa zbutëse. Në sektorin e energjisë merret në konsideratë ndikimi i efiçencës së energjisë apo i masave për ndryshimin/shkëmbimin e lëndëve djegëse në industri. Për rrjedhojë, skenarët BaU dhe KKP janë identikë.

Grafiku 19: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU për sektorin e PIPP-së

Në këtë sektor paralelisht, merret në konsideratë edhe një rritje e konsiderueshme e emetimeve që lidhen me zhvillimin e incineratorëve të mbetjeve në vend

Grafiku 20: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU për sektorin e mbetjeve

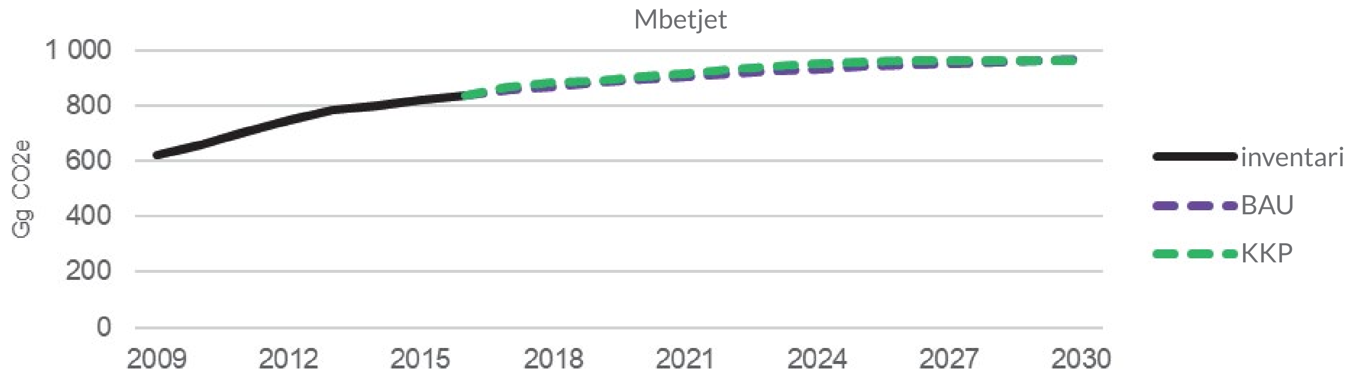

Tabela e mëposhtme paraqet një përmbledhje të masave zbutëse të marra në konsideratë në skenarin KKP për këtë sektor.

Tabela 6: Përmbledhje e masave zbutëse për sektorin e mbetjeve

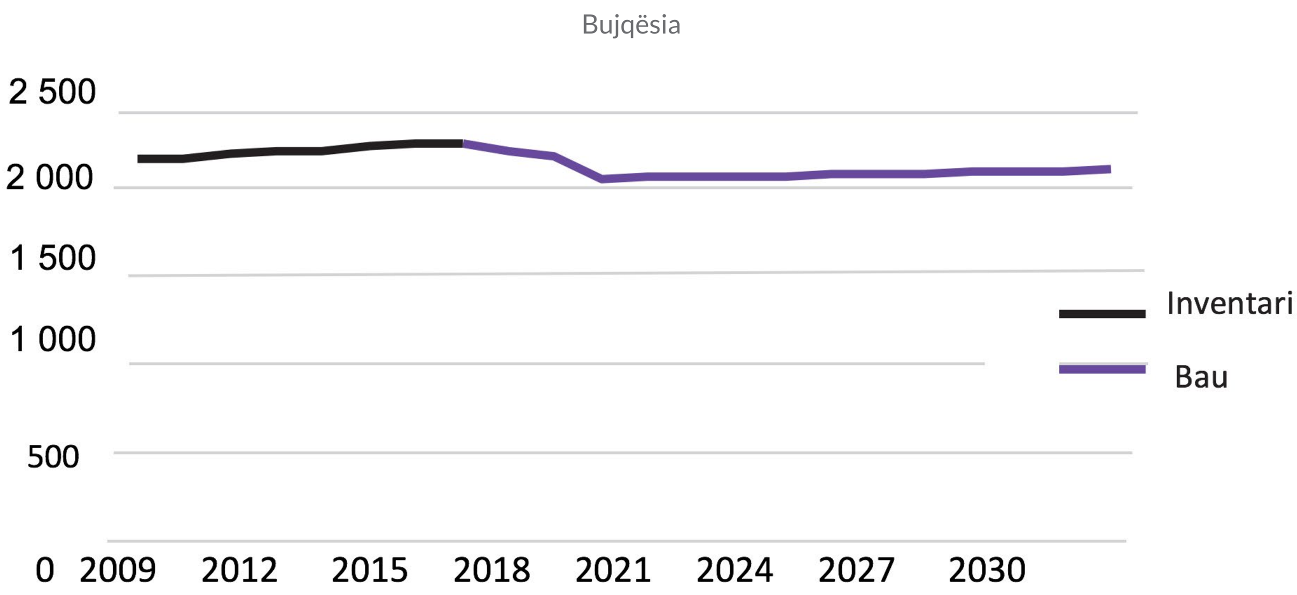
N°	Sektori	Emri	Nënsektori	Konteksti politik	Përshkrimi
M1	Mbetjet	Reduktimi I sasisë së mbetjeve që shkojnë në landfill	Landfilli	Plani Kombëtar për Menaxhimin e Mbetjeve Vendimi i Qeverisë Nr. 418, datë 27.5.2020 KK3 dhe komunikimet me ekipet e inventarit kombëtar.	Në vitin 2030, parashikohet që sasia e mbetjeve urbane që shkojnë në landfille të reduktohet me 35% kundrejt sasisë totale (sipas peshës) të mbetjeve urbane të biodegradueshme të prodhuara në vitin 2010.
M2	Mbetjet	Ngritja e Sistemeve të kapjes së metanit	Landfilli	KTK	Fillimi i kapjes së CH4 në vitin 2025 dhe zhvillimi linear deri në një nivel kapjeje prej 10% të sasisë prej 1,34 milionë ton CH4 në vitin 2030.
M3	Mbetjet	Rritje e sasisë së mbetjeve të kompostuara	Kompostimi	Strategjia Kombëtare për Mbetjet në Shqipëri - Tabela A5.1 -Projeksioni i mbetjeve	Rritje e sasisë së mbetjeve të kompostuara me 85% në periudhën 2009-2020, dhe më pas +3% çdo vit deri në vitin 2030.

N°	Sektori	Emri	Nënsektori	Konteksti politik	Përshkrimi
M4	Mbetjet	Niveli konstant i sasisë totale të mbetjeve klinike të incineruara	Incinerimi	KK3 dhe komunikimet me ekipet e inventarit kombëtar Strategjia Kombëtare për Mbetjet në Shqipëri - Tabela A5.1 - Projeksioni i mbetjeve	Niveli konstant i sasisë totale të mbetjeve klinike të incineruara.
M5	Mbetjet	Rritje e Incinerimit të MNU-ve (mbetje të ngurta urbane)	Incinerimi	KTK dhe komunikimet me ekipet e inventarit kombëtar. Strategjia Kombëtare për Mbetjet në Shqipëri - Tabela A5.1 - Projeksioni i mbetjeve	Nisja e incinerimit të MNU-ve në vitin 2017 (vetëm për testim) dhe rritje graduale ndërmjet periudhës 2021-2030. 2017: Nisja 2017 - 2018: +100% 2018 - 2019: +50% 2019 - 2020: +33% 2020 - 2021: +25% 2021 - 2030: +27%
M6	Mbetjet	Ulje e sasisë së mbetjeve të djegura në ambiente të hapura.	Djegie në ambiente të hapura	Strategjia Kombëtare për Mbetjet në Shqipëri - Tabela A5.1 - Projeksioni i mbetjeve	
M7	Mbetjet	Trajtimi i ujërave të përdorura në zonat rurale	Trajtimi i ujërave të përdorura	KK3 dhe komunikimet me ekipet e inventarit kombëtar	Nuk parashikohet ndryshim lidhur me metodat e trajtimit të ujërave të përdorura në zonat rurale. Rritje e nivelit të lidhjes së popullsisë urbane me lagunat e cekëta anaerobike.
M8	Mbetjet	Trajtimi i ujërave të përdorura në industri	Trajtimi i ujërave të përdorura	KK3 dhe komunikimet me ekipet e inventarit kombëtar	Rritje e produktit total të industrisë deri në vitin 2030, përllogaritur nga të dhënat kombëtare dhe norma e rritjes së PBB-së.
M9	Mbetjet	Rritje e konsumit të proteinave	Trajtimi I ujërave të përdorura	Organizata e Kombeve të Bashkuara për Ushqimin dhe Bujqësinë (OKBUB) - Divizioni i statistikave (DS)	Rritje e konsumit vjetor të proteinave për frymë, përllogaritur nga të dhënat e FAOSTAT.

● Sektori i bujqësisë

Në sektorin e bujqësisë, emetimet për skenarin BaU parashikohet të ulen nga 2344 kt CO_2e në vitin 2016, në 2140 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një rënie prej -8,7% (shihni figurën e mëposhtme). Megjithatë, rëniet gjatë periudhës 2016-2019 bazohen në grupet e të dhënave të OKBUB-së, dhe projeksioni sipas skenarit BaU vlerëson një rritje të vogël nga viti 2020 deri në vitin 2030, në përputhje me popullatën e bagëtive të parashikuar në KK3.

Grafiku 21: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU për sektorin e bujqësisë

Grafiku 22: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e bujqësisë

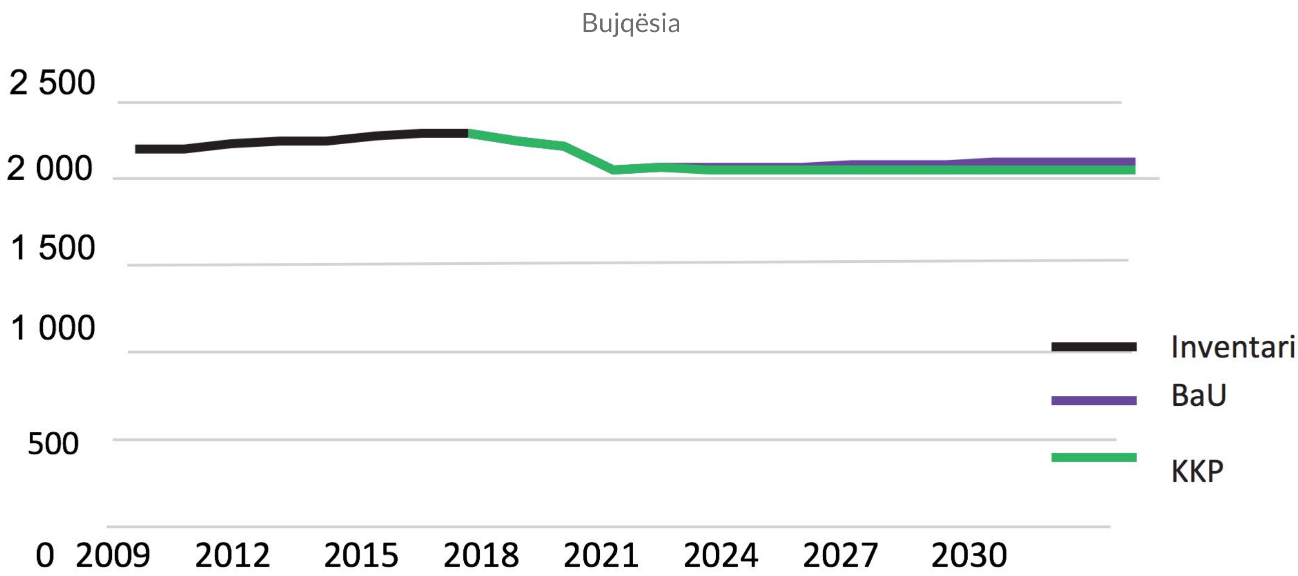

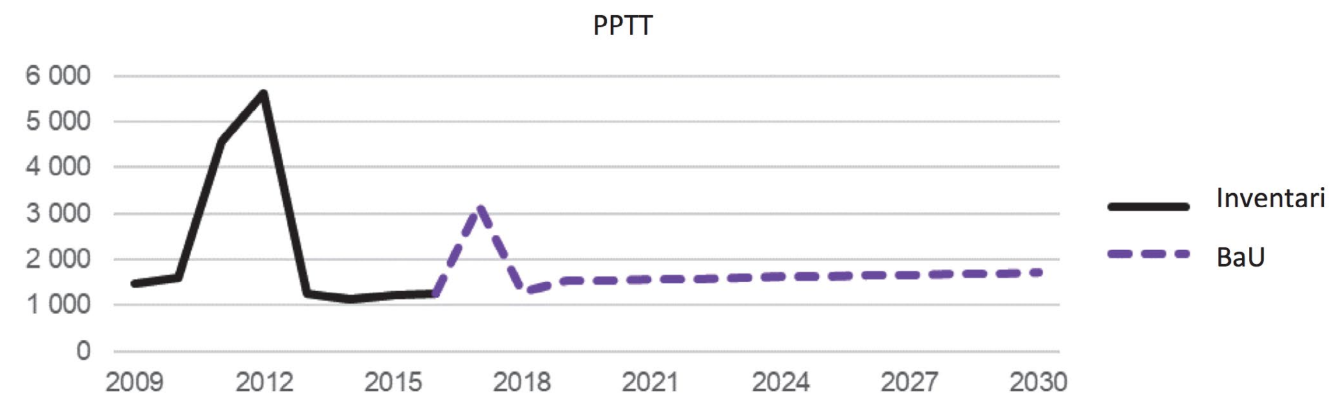
Tabela 7: Përmbledhje e masave zbutëse për sektorin e bujqësisë

N°	Sektori	Emri	Nënsektori	Konteksti politik	Përshkrimi
B1	Bujqësia	Nxitja e prodhimit bujqësor dhe konkurrueshmërisë në Shqipëri	Prodhimi blegtoral dhe i kulturave	PPB/Politika e BE-së për Zhvillimin Rural; SKZHI-II; PPK	Rritje e prodhimit, mosulje e popullatës së bagëtive, rritje e rendimentit.
B2	Bujqësia	Përmirësimi i plehërimit me plehërues të prodhuar nga azoti duke aplikuar normën e duhur	Prodhimi i kulturave bujqësore	PPB/Politika e BE-së për Zhvillimin Rural; SKZHI-II; PPK; SNZHRB; IPARD; KTK.	Ndikimi i masave B2 dhe B3 është reduktimi i normës mesatare të përdorimit të plehëruesve mineralë në kulturat bujqësore. Supozojmë se kjo normë mesatare do të ulet me 10% gjatë periudhës 2019-2030.
B3	Bujqësia	Përmirësimi i plehërimit me plehërues të prodhuar nga azoti duke aplikuar burimin e duhur	Prodhimi i kulturave bujqësore	PPB/Politika e BE-së për Zhvillimin Rural;SKZHI-II; PPK; SNZHRB; IPARD; KTK.	Përmirësimi i plehërimit me plehërues të prodhuar nga azoti duke aplikuar burimin e duhur, duke nxitur përdorimin e lëndëve organike dhe të mbetjeve të kulturave bujqësore në vend të plehëruesve mineralë. Ndikimi i masave B2 dhe B3 është reduktimi i normës mesatare të përdorimit të plehëruesve mineralë në kulturat bujqësore. Supozojmë se kjo normë mesatare do të ulet me 10% gjatë periudhës 2019-2030. Gjithashtu, gjykojmë se mund të përdoren plehërues të tjerë minerale krahas uresë, kështu që parashikojmë një ulje prej 50% të përdorimit të uresë ndërmjet viteve 2019 dhe 2030.
B4	Bujqësia	Rritje e kohës së kaluar në kullota	Blegtoria	KTK	Kjo masë zbatohet vetëm për gjedhët. Në vitin 2016, lopët qumështore kaluan 18% të kohës në kullota. Parashikohet se në vitin 2030, ato do të kalojnë 25% të kohës duke kullotur. Në vitin 2016, gjedhët e tjerë e kalonin 20% të kohës në kullota. Parashikohet se në vitin 2030, ato do të kalojnë 25% të kohës duke kullotur. Kjo masë rrit nivelin e sekuestrimit të karbonit në kullota.
B5	Bujqësia	Optimizimi i Ushqimit të kafshëve me qëllim reduktimin e emetimeve të N2O dhe CH4	Blegtoria	SKZHI-II; SNZHRB; IPARD	Teknika të përmirësuara ushqyerjeje për kafshët në vendin e strehimit të tyre (aty ku ushqyerja e tyre mund të kontrollohet). Kjo masë zbatohet vetëm për gjedhët në vendstrehime në vitin 2030, dhe përfshin nivele të ndryshme zbatimi. Teknikat e përmirësuara të ushqyerjes çojnë në: Ulje të normës së sekretimit të azotit (inputet e azotit në rastin kur ushqimi i përshtatet më mirë nevojave të kafshëve). Supozojmë se përmirësimi i ushqyerjes çon në një reduktim prej 10%. Një ulje të nivelit të CH4 enterik (shtimi i yndyrës në ushqim): sipas instrumentit MKPGES, kjo mund të çojë në një reduktim prej 4% të emetimeve të CH4 për çdo 1% yndyrë të shtuar.

• Sektori i PPTT-së

Në sektorin e PPTT-së, emetimet për skenarin BaU parashikohet të rriten nga 1319 kt CO_2e në vitin 2016, në 1772 kt CO_2e në vitin 2030, pra kemi një rritje prej +34,3% (shihni figurën e mëposhtme).

Grafiku 23: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU për sektorin e PPTT-së

Në sektorin e PPTT-së, emetimet për skenarin KKP (duke përfshirë masat zbutëse) parashikohet të ulen nga 1319 kt CO_2e në vitin 2016, në 598 kt CO_2e në vitin 2030, çka përfaqëson një rënie prej -54,7% (shihni figurën e mëposhtme).

Në sektorin e PPTT-së, emetimet për skenarin KKP (duke përfshirë masat zbutëse) parashikohet të ulen nga 1319 kt CO_2e në vitin 2016, në 598 kt CO_2e në vitin 2030, duke përfaqësuar një rënie prej -54,7% (shihni figurën e mëposhtme).

Grafiku 24: Emetimet e projektuara sipas skenarit BAU dhe skenarit KKP për sektorin e PPTT-së

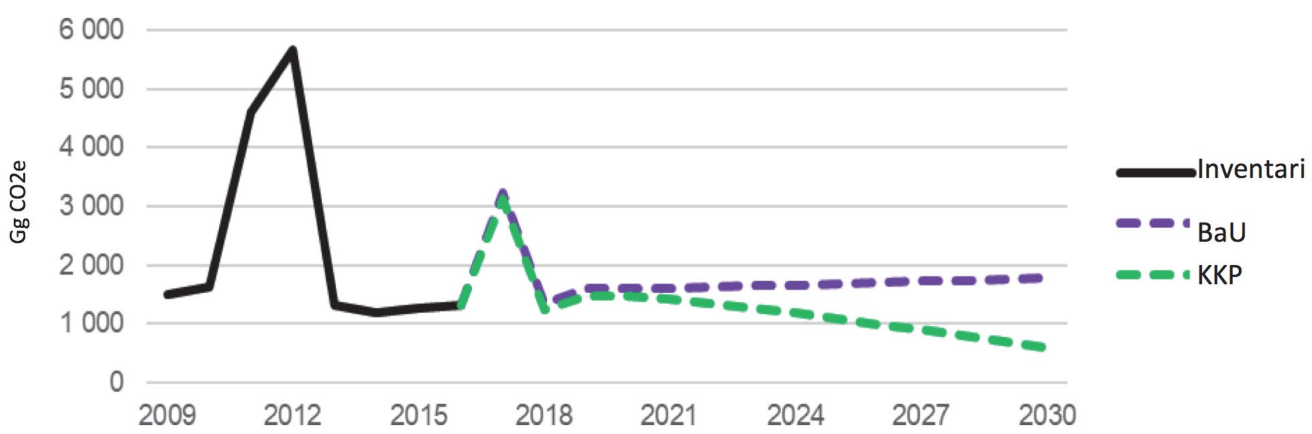

Tabela 8: Përmbledhje e masave zbutëse për sektorin e PPTT-së

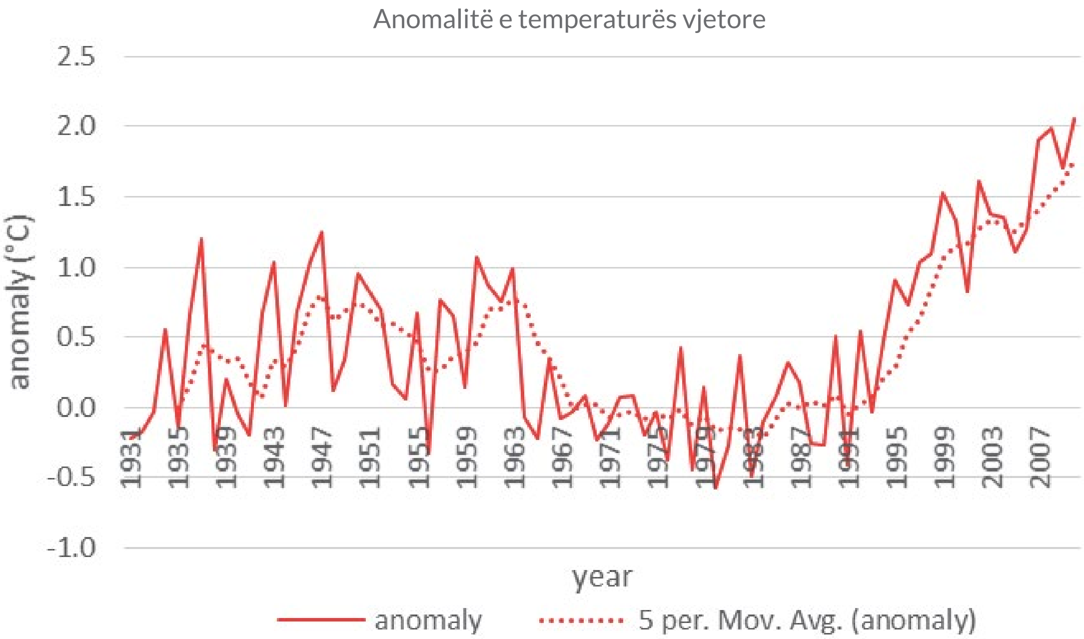
N°	Sektori	Emri	Nënsektori	Konteksti politik	Përshkrimi
P1	PPTT	Energjia: Ndryshimet në miksin e lëndëve djegëse, reduktimi I përdorimit të drurëve të zjarrit. Moratoriumi mbi drutë e zjarrit	Toka pyjore e drutë e zjarrit	SNM, SKZHI-II, DPSMB	Ndryshimi i nivelit të vjeljes së drurëve të zjarrit është në përputhje të drejtpërdrejtë me projeksionet e zbatuara në sektorin e energjisë lidhur me ndryshimet në miksin e lëndëve djegëse. Sipas skenarit BaU, konsumi i drurëve të zjarrit parashikohet të rritet me 14% ndërmjet periudhës 2016-2030 dhe të ulet me 4% sipas skenarit KKP Në vitin 2030, parashikohet që zbatimi I kësaj mase të mundësojë uljen e emetimit vjetor që përllogaritet në -314 kt CO_2e krahasuar me skenarin BaU.
P2	PPTT	Sipërfaqe të reja pyllëzimi	Toka pyjore	SNM, PPK, SNZHRB, KTK	Në bazë të rrethanave kombëtare dhe duke marrë në konsideratë tendencat aktuale, potenciali për pyllëzime të reja vlerësohet në 300 ha në vit. Në vitin 2030, parashikohet që zbatimi i kësaj mase të mundësojë uljen e emetimit vjetor që përllogaritet në -7 kt CO_2e krahasuar me skenarin BaU.
P3	PPTT	Përmirësimi i menaxhimit dhe monitorimit me qëllim parandalimin e zjarreve	Toka pyjore - çrregullimet dhe djegia e biomasës	SNM	Ndonëse nuk është e mundur të parashikohen rastet e ardhshme të zjarreve, përmirësimi i monitorimit dhe i menaxhimit të zjarreve në pyje do të ndihmojë në reduktimin e këtij rreziku. Skenari BaU merr në konsideratë një rrezik mesatar të zjarreve në pyje prej 10 000 ha/vit (një nivel më i ulët se ngjarjet e mëdha por pak më i lartë se vitet e tjera për të përfaqësuar një rrezik në rritje), ndërsa KKP merr në konsideratë një rënie progresive prej 5% të këtij rreziku. Në vitin 2030, parashikohet që zbatimi i kësaj mase të mundësojë uljen e emetimit vjetor që përllogaritet në -251 kt CO_2e krahasuar me skenarin BaU.
P4	PPTT	Përmirësimi i efiçencës së vjeljes së drurëve të zjarrit	Toka pyjore - mbetjet e drurëve të zjarrit - çrregullimet	SKZHI-II, PKVEE, KTK	Përmirësimi i efiçencës së përdorimit të drurëve të zjarrit çon në reduktimin e mbetjeve të drurëve të zjarrit. Në vitin 2030, parashikohet që zbatimi i kësaj mase të mundësojë uljen e emetimit vjetor që përllogaritet në -145 kt CO_2e krahasuar me skenarin BaU.

N°	Sektori	Emri	Nënsektori	Konteksti politik	Përshkrimi
P5	PPTT	Përmirësimi i menaxhimit të qëndrueshëm të pyjeve	Toka pyjore - rritja	SNM; SKZHI-II; PPK; IPARD; LAFKPK; DPSMB; DPP	Menaxhimi i përmirësuar i pyjeve, i zbatuar në mënyrë progresive për një sipërfaqe prej 5000 ha në vit, mundëson një normë rritjeje më të lartë të biomasës së pemëve në këto zona. Në vitin 2030, parashikohet që zbatimi i kësaj mase të mundësojë uljen e emetimit vjetor që përllogaritet në -18 kt CO_2e krahasuar me skenarin BaU.
P6	PPTT	Përmirësimi i menaxhimit të qëndrueshëm të kullotave për të rritur nivelin e sekuestrimit të karbonit dhe për të mbrojtur biodiversitetin	Kullotat	SNM; LAFKPK; SKNM	Në skenarin KKP, toka e kullotave përmirësohet përmes inputeve shtesë krahas menaxhimit bujqësor (menaxhimi i blegtorisë, më shumë inpute, siç shihet në sektorin e bujqësisë).
P7					Në vitin 2030, parashikohet që zbatimi i kësaj mase të mundësojë uljen e emetimit vjetor që përllogaritet në -202 kt CO_2e krahasuar me skenarin BaU.

Tendenca klimatike

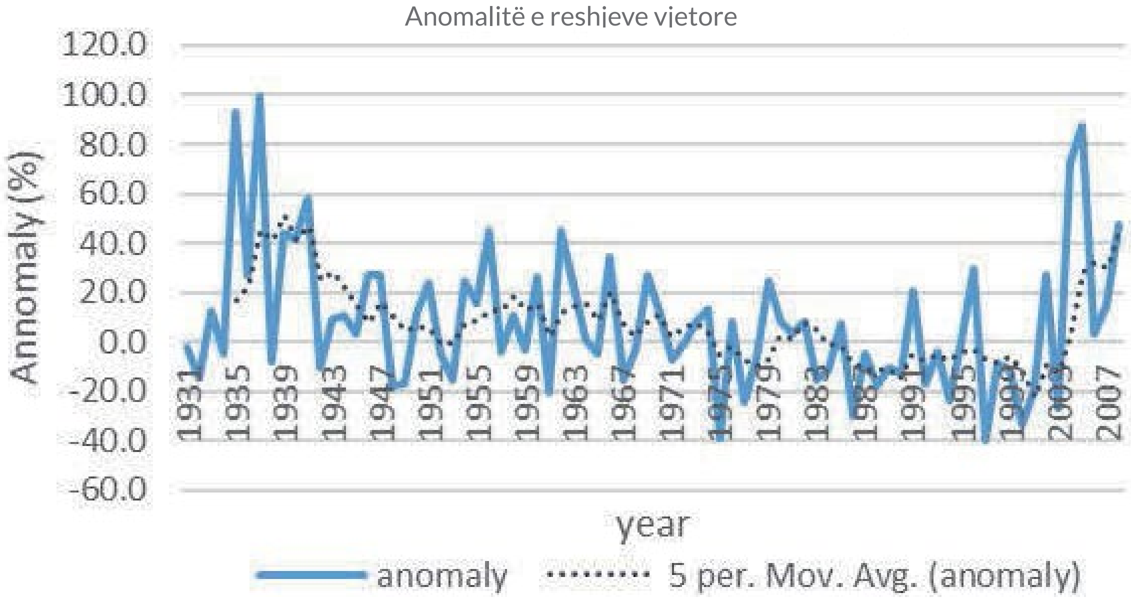
Tendenca e temperaturës mesatare për 1930-2006, krahasuar me mesataren e periudhës 1961-1990 për zonën e ujëmbledhësit të Vjosës, tregon se gjatë periudhës 1931-1970 ka pasur një anomali pozitive pasuar nga një anomali negative mes viteve 1971 dhe 2000 siç shifet në figurën e mëposhtme. Pas vitit 2000, ka pasur një periudhë me anomali pozitive nga viti 2001 e deri më sot. Kjo ka ardhur si pasojë e rritjes së temperaturave maksimale dhe minimale ditore, veçanërisht gjatë periudhës së verës

Grafiku 25: Anomalitë e temperaturës mesatare, rrjedha e poshtme e lumit Vjosa

Analiza e anomalive të **tendencës së reshjeve vjetore** për periudhën 1931-2008, në zonën e rrjedhës së poshtme të Vjosës (shihni figurën e mëposhtme) tregon se ndryshimi i vlerave normale (1961-1990) mund të ndahet në nënperiudha të ndryshme: një periudhë shumë e lagësht gjatë një periudhe e lagësht viteve 1935-1945, e ndjekur nga një periudhë e lagësht gjatë viteve 1951-1980 deri në 40% mbi vlerën normale, një periudhë e thatë gjatë viteve 1981-2000 deri në 45,3% nën vlerën normale, ndërsa që nga viti 2000 ka pasur një periudhë me rritje të nivelit të reshjeve.

Grafiku 26: Anomalitë e reshjeve, rrjedha e poshtme e lumit Vjosa

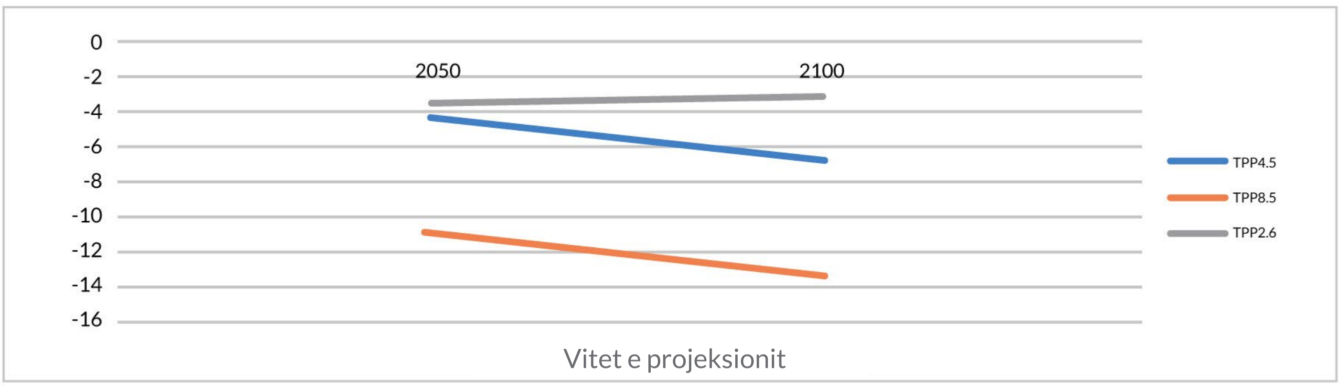

Të gjithë skenarët për Basenin e Lumit Vjosa sugjerojnë se temperatura në zonë ka gjasa të rritet. Po kështu, priten tendenca në rritje të temperaturave vjetore dhe sezonale, si në vlerat minimale edhe në ato maksimale Duke pasur parasysh qasjen e zbutjes (ngrohja në nivel global është kufizuar deri në 2°C), TPP2.6 parashikon rritjen më të ulët. Temperaturat maksimale mesatare parashikohet të arrijnë deri në 1,1°C mbi periudhën normale (1986-2005) brenda vitit 2050 dhe të mbeten në nivele të pandryshuara në vijim. TPP8.5 (ngrohja globale 4°C) shfaq projeksionet më negative me rritje të temperaturave maksimale mesatare deri në 2,0°C dhe 4,7°C, përkatësisht brenda vitit 2050 dhe 2100 (shihni figurën e mëposhtme).

• Burimet ujore

Burimet ujore janë një nga faktorët mjedisorë më të cënueshëm për sa i përket ndikimit të ndryshimeve klimatike. Ulja e prurjeve të lumenjve varet kryesisht nga ndryshimet në nivelin total të reshjeve, nga shpërndarja e tyre brenda vitit dhe nga fakti nëse reshjet bien në formën e borës apo të shiut. Të gjithë këta faktorë ndikohen nga ndryshimet klimatike.

Grafiku 27: Projeksionet e prurjeve për TPP4.5, TPP8.5 dhe TPP2.6, BLV

Ndryshimet e pritshme te reshjet dhe temperaturat do të ndikojnë jo vetëm në hidrologjinë e basenit ujëmbledhës, por edhe në kërkesën për ujë. Kërkesa për ujë në sektorin industrial dhe familjar tregon ndryshime të ngjashme në të gjithë skenarët klimatikë. Vetëm kërkesa për ujë për vaditje po ushtron presion shtesë mbi një sistem në ndryshim. Figura e mëposhtme tregon se si kërkesa totale e sistemit rritet me kalimin e kohës nga viti i parë i skenarit referencë (2016) deri në vitin e fundit të modelit (2050). Skenarë të ndryshëm shfaqin kërkesë në rritje.

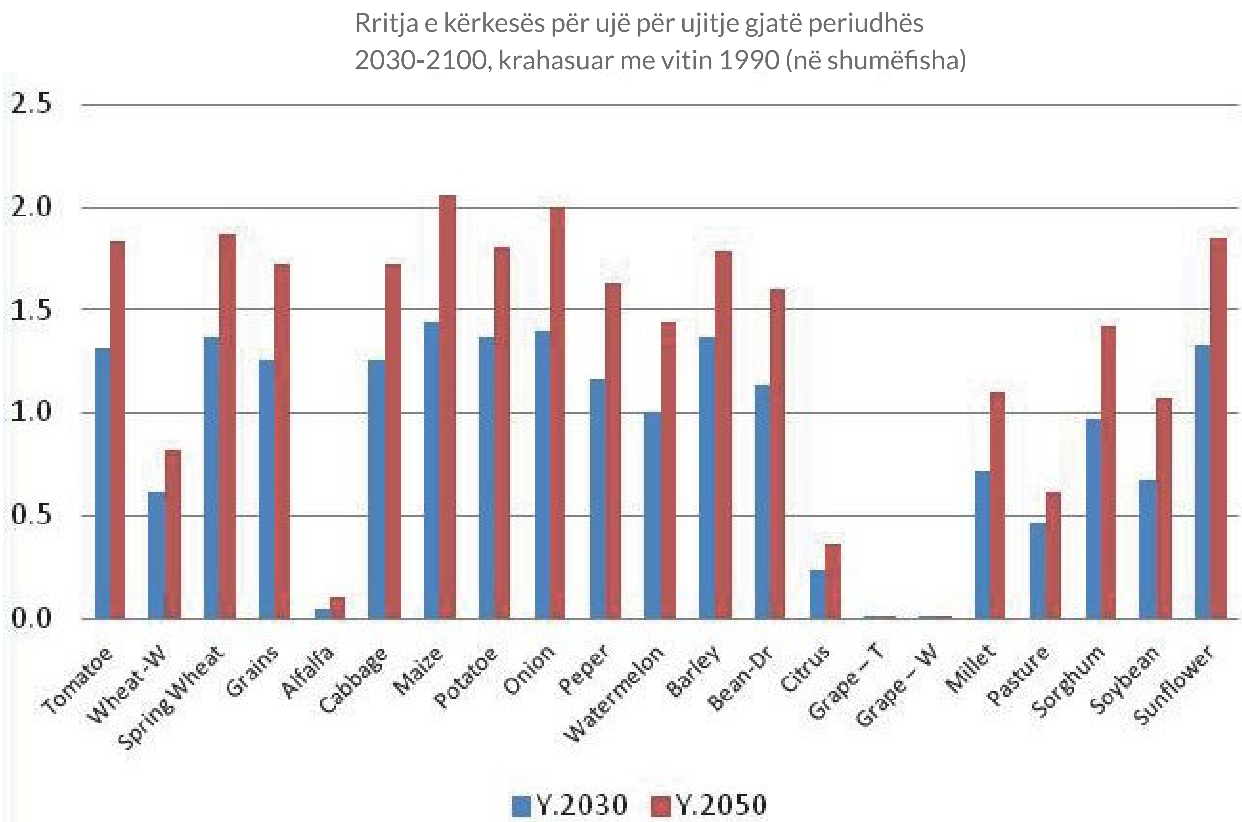
Bujqësia

Disa rezultate kryesore që lidhen me ndikimet e ndryshimeve klimatike në rendimentin e kulturave janë:

- Rritja e shpeshtësisë dhe intensitetit të thatësirave si pasojë e reduktimit të burimeve ujore shkakton stres të rëndë fiziologjik te bimët dhe kafshët
- Rritja e shpeshtësisë së përmbytjeve si pasojë e shpeshtësisë dhe intensitetit të reshjeve të dendura të shiut, për një periudhë të caktuar kohore, shkakton stres fiziologjik dhe stres të drejtpërdrejtë fizik te bimët dhe kafshët
- Koha e disponueshmërisë së ujit kur nuk ka mungesë të theksuar ose sasi të tepërt uji, por disponueshmëria e tij gjatë vitit ndryshon në mënyrë të tillë që nuk është më e përshtatshme për praktikat aktuale bujqësore, për kulturat apo për kafshët
- Ndryshimet e mundshme në nivelin e detit do të kenë ndikim të konsiderueshëm te bujqësia në zonat e rrafshëta (kryesisht zonat bregdetare që përfshijnë fushat e Fierit, të Vlorës dhe të Xarës në Sarandë), për shkak të përmbytjeve, depërtimit të ujit të kripur në tokat bujqësore, humbjes së sipërfaqes tokësore nga erozioni bregdetar etj.

Disa prej rezultateve të analizës së ndikimit sipas projeksioneve të TPP4.5, të realizuara në kuadër të KK4, janë ilustruar në figurën e mëposhtme.

Grafiku 28: Projeksioni i kërkesës për ujë për ujitje duke përdorur softuerin CROPWAT

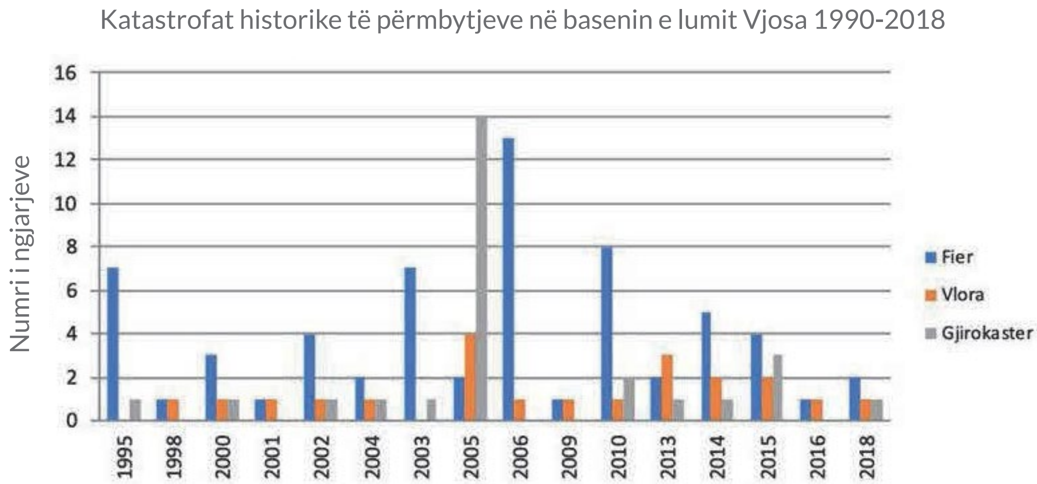
• Toka

Ndikimi i ndryshimeve klimatike në erozionin e tokës vlerësohet duke përdorur metodën e erozionit potencial (MEP). Kjo metodë vlerëson sasinë potenciale të materialit të gërryer dhe të depozituar për vitet 2035 dhe 2050, duke marrë në konsideratë skenarët e ndryshimeve klimatike TPP8.5 dhe TPP4.5.

• Menaxhimi i rrezikut të fatkeqësive (MRF)

Duke marrë në konsideratë rezultatet e skenarëve të ndryshimeve klimatike (SNK), numri i katastrofave pritet të rritet. Një nga fatkeqësitë më të rëndësishme në BLV janë përmbytjet, veçanërisht në rrjedhën e poshtme të tij.

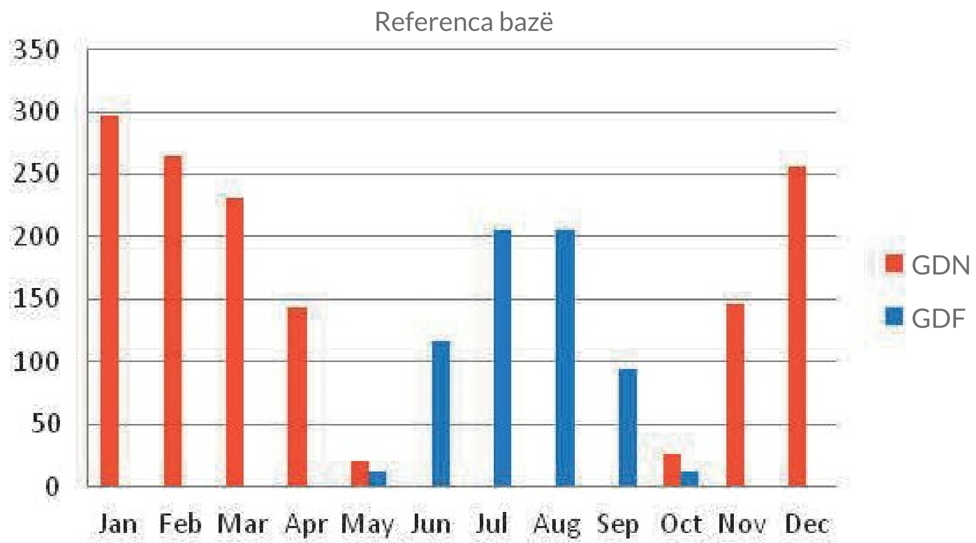
Grafiku 29: Shpërndarja e katastrofave historike të përmbytjeve në basenin e lumit Vjosa 1990-2018, në nivel prefekture. Numrat akumulativë për çdo vit

Ndikimi i ndryshimeve klimatike te biodiversiteti dhe ekosistemet e pyjeve identifikon cenueshmëritë kyçe që lidhen me ndryshimet klimatike në BLV, me fokus te zonat e mbrojtura. Në veçanti, ai identifikon ndikimin e hidrocentraleve dhe hidrocentraleve të vegjël te biodiversiteti dhe pyjet, në kushtet e ndryshimeve klimatike.

Duke pasur parasysh ndryshimet e parashikuara në temperaturat minimale dhe ato maksimale, pritet rënie e gradë-ditëve të ngrohjes dhe rritje e gradë-ditëve të ftohjes. Kjo tregon kërkesën në rritje për energji për ftohje, veçanërisht në pjesën bregdetare të BLV-së, Konispol.

Grafiku 30: Ndryshimet në gradë-ditët e ngrohjes dhe ftohjes për TPP të ndryshme, Konispol (vlerat mesatare mujore)

3.3 Presionet, forcat shtytëse, ndikimi, reagimi

Përdorimi i substancave që dëmtojnë shtresën e ozonit është një tregues i presionit që ushtrohet në mjedis duke ndikuar në proçesin e ndryshimeve klimatike.
Në zbatim të VKM nr. 10, datë 9.1.2019 "Për miratimin e rregullave për prodhimin, importin, eksportin, hedhjen në treg dhe përdorimin e substancave ozonholluese, si dhe për importin, eksportin, hedhjen në treg dhe përdorimin e produkteve e të pajisjeve që përmbajnë këto substanca", përcaktohen kuotat vjetore për importin e substancave ozonholluese të kontrolluara.
Në tabelën e mëposhtme paraqitet sasia totale e importuar e substancave ozonholluese për periudhën 2019-2021.

Burimi: Ministria e Turizmit dhe Mjedisit

2019	2020	2021
98 Ton	70.8 Ton	60 Ton

Sasia e importuar e substancave ozonholluese është ulur në vitin 2021 në krahasim me vitet e mëparshme, duke paraqitur kështu reagimin e qeverisë për minimizimin e ndikimit të substancave të kontrolluara në dëmtimin e shtresës së ozonit.
Faktorët e tjerë dhe emetimet sipas sektorëve që ndikojnë në ndryshimet klimatike janë paraqitur mësipër (pika 3.2).

KAPITULLI IV
BIODIVERSITETI DHE NATYRA

4.1 Informacion i përgjithshëm

Tematikat dhe burimi i të dhënave

Burimi i të dhënave për biodiversitetin, zonat e mbrojtura dhe monumentet e natyrës është Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura.

Monitorimi i gjendjes shëndetësore dhe vitalitetit në pyje si dhe vlerësimi i specieve drunore dhe bimëve aromatiko-mjekësore të kërcënuara dhe në rrezik zhdukje është kryer nga Agjencia Kombëtare e Pyjeve. Ky monitorim është përqëndruar në llojet kryesore që përbëjnë fondin pyjor të vendit tonë për treguesit e parametrave të fenomenit të ç'ngjyrosjes (tjetërsimit të ngjyrës së halave ose gjetheve), ç'halëzimit (rënies së halave) dhe ç'gjethëzimit (rënies së gjetheve), evidentimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve kryesore të llojeve kryesore pyjore.

Monitorimi i bimëve aromatiko-mjekësore kryhet me qëllim njohjen e dhe vlerësimin e ecurisë së statusit të tyre duke përfshirë gjendjen vegjetative dhe fitosanitare të tyre.

4.2 Vlerësimi i gjendjes

4.2.1 Biodiversiteti

Lista e kuqe e florës dhe faunës së egër shqiptare është miratuar me Urdhër të Ministrit të Mjedisit Nr 1280, date 20.11.2013 "Për miratimin e Listës së Kuqe të Florës dhe Faunës së Egër" dhe përmban 402 specie.

- ***Censusi ndërkombëtar i shpendëve ujorë dimërues***

Numërimi Ndërkombëtar i Shpendëve Dimërues, në Shqipëri u organizua në Janar 2021, me përfshirjen e Administratave të Zonave të Mbrojtura në të 12 qarqet me mbështetjen e ekspertëve ornitolog dhe specialistëve e vullnetarëve. Censusi i vitit 2021 mbuloi 31 ligatina (lumenj, liqene, rezervuare, ekosisteme bregdetare etj) në të gjithë Shqipërinë. Për vitin 2021 në total u regjistruan 64 lloje shpendësh, me një numër total individësh prej 142.376.
Llojet më shpesh të gjetura ishin: Bajzat (Fulica atra), Rosa Kryekuqe e madhe (Maraca Penelope), Rosa kërre (Anas crecca), Pulëbardha e zakonshme (Croicocephalus ridibundus) etj.
Në Divjakë – Karavasta është evidentuar numri më i madh i shpendëve më pas vjen Prespa e Madhe dhe Liqeni i Shkodrës.

Tabela 1.Shpendët Dimërues të regjistruar gjatë Censusit të vitit 2021

Nr.	Vendnumërimet	Individë	Specie
1	Divjakë-Karavasta	34241	53
2	Bunë-Velipojë	1646	22
3	Liqeni i Shkodrës	20098	20
4	Kune-Vain	9458	41
5	Patok	1981	23
6	Sektori Rinia-Lalëz	7278	26
7	Shëna-Vlash	128	6
8	Karpen	96	8
9	Fierzë	624	7
10	Seman	40	8
11	Liqeni i Thanës	9850	21
12	Liqenet e Belshit	207	10
13	Liqeni i Banjës	83	7
14	Vjosë-Nartë	11291	39

Nr.	Vendnumërimet	Individë	Specie
15	Orikum	1006	19
16	Butrint	2348	31
17	Liqeni I Pogradecit	17900	20
18	Prespë e Madhe	21294	20
19	Prespë e Vogël	70	6
20	Vau i Dejës	1201	10
21	Liqeni i Tiranës	309	7
22	Liqeni i Farkës	48	3
23	Rezervuari i Bulos	157	11
34	Syri i Kaltër	53	4
25	Liqeni i Ulzës	14	4
26	Rezevuari i Kasharit	4	2
27	Liqeni i Tapizës	27	4
28	Rezervuari i Thumanës	467	4
29	Rezervuari i Paskuqanit	62	3
30	Rezervuari i Kurjanit	363	8
31	Këneta e Roskovecit	29	2
	TOTALI	**142376**	**64**

• Monitorimi i faunës së egër në zonat e mbrojtura mjedisore

Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (AKZM) është instuticionalizuar me VKM nr. 102, datë 04.02.2015, si strukturë funksionale e Ministrisë të Turizmit dhe Mjedisit. Kjo Agjenci që nga 6-mujori i dytë i vitit 2017 e në vazhdim është përfshirë në kryerjen e punës, për ndjekjen permanente, të Vëzhgim-Monitorimit të Faunës së Egër, në territoret e sistemit të Zonave të Mbrojtura Mjedisore, sipas specieve të përcaktuara për këtë qëllim. Në Vëzhgim - Monitorim, janë gjithsej 40 specie, si më poshtë vijon:

1.	Ariu i Murmë (Ursus arctos),
2.	Mace e Egër (Felis silvestris),
3.	Rrëqebulli (Lynx lynx balcanicus),
4.	Lundërza (Lutra lutra),
5.	Dhia e Egër (Rupicarpa rupicarpa),
6.	Kaprolli (Capreolus capreolus),
7.	Baldosa (Meles meles),
8.	Ujku (Canis lupus),
9.	Çakalli (Canis aureus),
10.	Derri i Egër (Sus scrofa),
11.	Lepuri i Egër (Lepus europacus),
12.	Dhelpra (Vulpes vulpes),
13.	Zardafi/Kunadhja Gushëverdhë (Martes martes),
14.	Shqarthi/Kunadhja Gushëbardhë (Martes foina),
15.	Kryekuqe e Madhe (Anas penelope),
16.	Kryekuqe Qafëgjelbër (Anas platyrhynchos),

17.	Grilla (Anas crecca),
18.	Rosa Bishtëgjelë (Anas acuta),
19.	Rosa e Përhime (Anas strepera),
20.	Sqepluga (Anas clypeata),
21.	Marsatorja (Anas querquedula),
22.	Shapka e Ujit (Gallinago gallinago),
23.	Bajza (Fulica atra),
24.	Thëllënxa e Malit (Alectoris graeca),
25.	Pëllumb i Egër (Columba livia),
26.	Shapka (Scolopax rusticola),
27.	Turtulli (Streptopelia turtur),
28.	Shkurta (Coturnix coturnix),
29.	Lauresha (Alauda arvensis),
30.	Pelikani Kaçurrel (Pelecanus cripus),
31.	Kryekuqja e Mjeme (Aythea ferina),
32.	Kryekuqja e Vogël (Aythea nyroca),
33.	Zhytraku i Madh (Mergus merganser),
34.	Karabullaku Madh (Phalacrocorax corba),
35.	Karabullaku me Çafkë (Phalacrocorax aristotelis),
36.	Pelikani Rozë (Pelecanus onocrotalus),
37.	Çafka e Përhime (Ardea cinerea),
38.	Karabullaku i Vogël (Phalacrocorax pygmeus),
39.	Murrcaku (Netta rufina),
40.	Dallandyshja Faqebardhë e Detit (Chlidonias hybrida).

Nga këto specie, 13 janë gjitarë dhe 27 prej tyre janë shpendë. Llojet e faunës së egër grupohen në gjitarë të mëdhenj, të mesëm dhe gjitarë të vegjël, sikundër shpendët grupohen në ujorë e jo ujorë.
Nga këto 40 specie, 17 prej tyre janë shpallur objekt gjuetie, kurse 23 të tjerat, konsiderohen specie kryesore të faunës së egër, ndaj janë përcaktuar për vëzhgim dhe monitorim.
Procesi, realizohet nëpërmjet punës së përditëshme të Rangers-ave (Rojeve Mjedisore), sipas AdZM-ve në të 12-të qarqet e vendit.
Bazuar në Direktivën e Këshillit të Europës nr. 92/43/EEC e dates 21 maj 1992, mbi ruajtjen e habitateve natyrore dhe të faunës e florës së egër (Direktiva e Habitateve), dhe gjithashtu në Direktivën e Këshillit të Europë Nr. 2009/147/EC e datës 30 Nëntor 2009 mbi ruajtjen e shpendëve të egër (Direktiva e Shpendëve), AKZM ka krijuar një Sistem të Monitorimit të Faunës së Egër "AKZM-SiMF", si sistem kombëtar i monitorimit, i njehsuar me sistemin e BIONNA-s, si sistem ndërkombëtar i monitorimit. Vazhdon të praktikohet hedhja online e të dhënave nëpërmjet aplikimit të këtij sistemi të ri, në mënyrë të përditësuar.
Evidentimi i specieve dhe identifikimi i tyre realizohet sipas këtyre mënyrave; Kamera Kurth, Vrojtim direkt, Jashtëqitje, Gjurmë, Tjetër (Pupla, Qime etj). Përveç këtyre, në tërësinë e të dhënave të Rangers-ave, në bashkëpunim me specialistët e AdZM-së përkatëse, janë plotësuar edhe informacioni për datën, orën, koordinatat në gradë Decimal, dhe vendin e identifikimit (zonë e mbrojtur apo jo dhe emri popullor), konfliktet e ndodhura, lloji i dëmit të shkaktuar dhe koha e kryerjes së tij, ngordhjet e konstatuara në Faunën e Egër (koha, shkaku, mënyra e ngordhjes dhe gjinia e mosha për specien e ngordhur), pa përjashtuar këtu shënime apo sqarime të tjera specifike për çdo rast, sipas zonave të mbrojtura ku është kryer Vëzhgim-Monitorimi.

• Rrjeti kombëtar i zonave të mbrojtura mjedisore

Në Republikën e Shqipërisë, zonat e mbrojtura janë shpallur, me VKM – të përkatëse, bazuar në Ligjin nr. 8906 "Për zonat e mbrojtura", datë 06.06.2002, (të

ndryshuar) dhe me ligjin nr. 81/2017, datë 04.05.2017 “Për zonat e mbrojtura”, (në fuqi). Kjo pasi ka shumë zona të mbrojtura që janë shpallur të tilla dhe vite përpara vitit 2002.

Gjithashtu mund të përmendim edhe Vendimin e Këshillit Kombëtar të Territorit nr. 10. Datë 28.12.2020 “Për miratimin e kufijve të Zonave të Mbrojtura (ZM-ve), si hapi i parë i proçesit të shpalljes së ZM-ve mjedisore. I gjithë sistemi i zonave të mbrojtura, që përfshin aktualisht rreth 18.5% të territorit të vendit, është përcaktuar sipas kritereve të IUCN –së, në gjashtë kategori dhe konkretisht:

Tabela 2.Kategoritë e Zonave të Mbrojtura dhe sipërfaqet respektive

Nr.	Emërtimi i kategorisë së zonës së mbrojtur	Nr.	Kategoria	Sipërfaqe në Ha
1	Rezervat Strikt Natyror/Rezervat Shkencor	2	I	4800.00
2	Park Kombëtar	14	II	230707. 26
3	Monument Natyre	725	III	3470.00
4	Rezervat Natyror i Menaxhuar/Park Natyror	25	IV	169275.42
5	Peisazh i Mbrojtur	6	V	97333. 63
6	Zonë e Mbrojtur e Burimeve Natyrore të Menaxhuara/me përdorim të shumëfishtë	4	VI	18245.00
	Totali	**776**		**523831. 31**

Referuar VKM nr. 31, datë 20.1.2016 “Për miratimin e Dokumentit të Politikave Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, sistemi i vetëm i Kodeve për Sistemin e Zonave të Mbrojtura Mjedisore është ai sipas Rrjetit të Zonave Emerald për Shqipërinë duke identifikuar 25 Zona të Mbrojtura si potenciale për tu përfshirë në Rrjetin Emerald. Të dhënat e detajuara jepen në tabelën e mëposhtme:

Tabela 3. Rrjeti i Zonave Emerald për Shqipërinë

Kodi	Emri	Kategoria sipas IUCN	Territori
AL0000001	Parku Kombëtar Llogara	II	1.010
AL0000002	Parku Kombëtar Pisha e Divjakës	II	1.250
AL0000003	Parku Kombëtar Prespë	II	27.750
AL0000004	Parku Kombëtar Butrint	II	2.500
AL0000005	Rezervë Strikte Natyrore Allamani	I	1.650
AL0000006	Parku Kombëtar Tomorr	II	4.000
AL0000007	Parku Kombëtar Dajt (i zgjeruar)	II	29.347
AL0000008	Peisazh i Mbrojtur Vjosë - Nartë	V	19.412
AL0000009	Rezervat Natyror i Menaxhuar, Liqeni Shkodrës	IV	26.535
AL00000010	Parku Kombëtar i Alpeve (i propozuar)	II	77.458
AL00000011	Parku Kombëtar Kurora e Lurës - Kunorë - Valmore - Zall Gjoçaj (i propozuar)	II	16.596
AL00000012	Parku Kombëtar Bredhi i Hotovës-Dangëlli	II	14.973
AL00000013	Peizazh i Mbrojtur i Moravës (i propozuar)	V	29.155
AL00000014	Parku Kombëtar Karaburun - Orikum - Dukat (i propozuar)	II	33.036
AL00000015	Peizazh i Mbrojtur Bizë - Brosh - Bërdhet (i propozuar)	V	4.594
AL00000016	Parku Kombëtar Karavasta (i propozuar)	II	19.677
AL00000017	Rezervat Natyror i Menaxhuar Shëngjin - Ishëm (i propozuar)	IV	30.000
AL00000018	Rezervat Natyror i Menaxhuar Kuturman - Qafë Bush	IV	4.210
AL00000019	Peizazh i Mbrojtur Pogradec	V	24.350

Kodi	Emri	Kategoria sipas IUCN	Territori
AL00000020	Parku Kombëtar Gërmenj - Shelegur - Leskovik - Piskal (i propozuar)	II	30.421
AL00000021	Peizazh i Mbrojtur Lumi Buna	V	22.479
AL00000022	Parku Kombëtar Rajcë - Shebenik	II	33.927
AL00000023	Parku Kombëtar Korab	II	31.360
AL00000024	Rezervat Natyror i Menaxhuar Rrushkull - Ishëm (i propozuar)	IV	2.030
AL00000025	Rezervat Natyror i Menaxhuar Berzanë	IV	1.298

• Monumentet e natyrës

Me VKM-në nr. 187, datë 25.3.2021 "Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 303, datë 10.5.2019, të Këshillit të Ministrave, "Për miratimin e listës së rishikuar, të përditësuar, të monumenteve të natyrës shqiptare", janë shpallur gjithsej 721 monumente natyre.

Tabela 4.Baza e të dhënave e përditësuar e monumenteve të natyrës

Nr.	Qarku	Bashkia	Numri i Monumenteve të Natyrës
I	Berat	Berat	8
		Skrapar	27
		Poliçan	2
	Totali		**37**
II	Dibër	Dibër	42
		Bulqizë	18
		Mat	23
	Totali		**86**
III	Durrës	Durrës	5
		Krujë	11
		Shijak	2
	Totali		**18**
IV	Elbasan	Elbasan	15
		Librazhd	22
		Gramsh	19
		Prrenjas	11
		Belsh	4
		Peqin	5
	Totali		**76**
V	Fier	Fier	4
		Lushnjë	5
		Divjakë	9
		Patos	3
		Mallakastër	13
	Totali		**34**

Nr.	Qarku	Bashkia	Numri i Monumenteve të Natyrës
VI	Gjirokastër	Gjirokastër	12
		Përmet	21
		Libohovë	17
		Dropull	13
		Tepelenë	14
		Memaliaj	4
		Këlcyrë	4
	Totali		**85**
VII	Korçë	Korçë	11
		Pogradec	17
		Devoll	9
		Maliq	11
		Pustec	7
		Kolonjë	23
	Totali		**78**
VIII	Kukës	Kukës	15
		Has	7
		Tropojë	25
	Totali		**47**
IX	Lezhë	Lezhë	10
		Mirditë	18
		Kurbin	12
	Totali		**40**
X	Shkodër	Shkodër	57
		Vau Dejës	3
		Fushë Arrëz	9
		Pukë	12
		Malësi e Madhe	34
	Totali		**115**
XI	Tiranë	Tiranë	14
		Rrogozhinë	2
		Kavajë	7
	Totali		**23**
XII	Vlorë	Vlorë	20
		Sarandë	3
		Selenicë	10
		Himarë	28
		Delvinë	12
		Finiq	8
		Konispol	5
	Totali		**86**
	Shuma Total		**725**

Sqarojmë se, në tabelën e mësipërme (në total), përfshihen edhe 4 monumente natyror, të cilët janë shpallur me VKM nr. 102, datë 15.01.1996 me sipërfaqe dhe konkretisht janë:

1- Bredhi i Sotirës (qarku Gjirokastër): 1740.0 ha
2- Zheji (qarku Gjirokastër): 1500.0 ha
3- Syri i Kaltër (qarku Vlorë): 180.0 ha
4- Vlashaj (qarku Dibër): 50.0 ha.

4.2.2 Gjendja shëndetësore e pyjeve

Vlerësimi i gjendjes shëndetësore është kryer në bashkitë me sipërfaqe më të madhe të fondit pyjor, ku dhe është ngritur rrjeti i sipërfaqeve provë konkretisht: *Berat, Poliçan, Skrapar, Dibër, Bulqizë, Mat, Klos, Krujëë, Elbasan, Gramsh, Librazhd, Prenjas, Belsh, Peqin, Divjakë, Lushnjë Mallakastër, Gjirokastër, Libohovë, Tepelenë, Memaliaj, Përmet, Këlcyrë, Pogradec, Korçë, Maliq, Pustec, Kolonjë, Kukës, Has, Tropojë, Lezhë, Mirditë, Shkodër, Malësi e Madhe, Pukë, Fushë- Arrëz, Vau i Dejës, Tiranë, Kavajë, Vlorë, Selenicë, Himarë, Delvinë, Finiq, etj*

Tabela 5. Shkalla e fenomeneve të gjendjes shëndetësore e vlerësuar në 5 klasa.

Klasat	*Shkalla e ç'gjethëzimit (ç'halëzimit)*	*Ç'ngjyrosja*	*Dëmtuesit*	*Sëmundjet*	*Përqindja*
0	*Të pa ç'halëzuara*	*Nuk ka ç'ngjyrosje*	*Nuk janë prekur*	*Nuk janë prekur*	*0-10 %*
1	*Lehtësisht të ç'halëzuara*	*Ç'ngjyrosje e lehtë*	*Prekje e lehtë*	*Prekje e lehtë*	*11-25%*
2	*Mesatarisht të ç'halëzuara*	*Ç'ngjyrosje e mesme*	*Prekje e mesme*	*Prekje e mesme*	*26-60 %*
3	*Shumë të ç'halëzuara*	*Ç'ngjyrosje e shkallës së lartë*	*Prekje e shkallës së lartë*	*Prekje e shkallës së lartë*	*61-100%*
4	*Komplet të ç'halëzuara*	*Komplet e ç'ngjyrosur*	*Komplet të prekur*	*Komplet të prekur*	*100%*

- **Ç'halëzimi (rënia e halave), për llojet halorë**

Sipas klasave të vlerësimit rezultatet për pishën mesdhetare janë; në klasën e parë 37.24%, në klasën e dytë 25.69%, në klasën e tretë 6.63%.
Për llojin pishë e zezë, për drurët me moshë nën 50 vjet rezulton; në klasën e parë 29.31%, në klasën e dytë, 31.63%, në klasën e tretë 13.83%. Nisur nga këto vlera theksojmë kemi një rritje të përqindjes së klasës së dytë dhe të tretë. Ky fenomen është vërejtur në masivet e pyllëzuar jashtë arealit të vet dhe në terrene të eroduara dhe shumë të cekëta. Faktor tjetër që ka ndikuar në këtë situatë është edhe shkalla e lartë e prekjes nga dëmtuesi i procesionares së pishës.
Për masivet me pishë të zezë me moshë mbi 60 vjet, në klasën e parë 30.64%, në klasën e dytë kemi 30.56% dhe në klasën e tretë kemi 11.66%. Për llojin bredh rezulton se në klasën e parë 27.11%, në klasën e dytë, 34.06%, në klasën e tretë 5.45%. Për llojet e tjerë halorë kemi; në klasën e parë 28.37%, në klasën e dytë, 31.36%, në klasën e tretë 10.24%.

- **Ç'gjethëzimi rënia e gjetheve për llojet fletorë**

Për llojin ah në moshën mbi 60 vjet rezulton; në klasën e parë 38.25%, në klasën e dytë, 31.4%, në klasën e tretë 10.15%.

Për llojet e dushqeve sipas klasave të vlerësimit, për dushkajat me moshë deri 60 vjet rezulton; në klasën e parë 33.35%, në klasën e dytë, 24.29%, në klasën e tretë 7.9%.
Për llojet e dushqeve sipas klasave të vlerësimit, për dushkajat me moshë mbi 60 vjet rezulton; në klasën e parë 32.15%, në klasën e dytë, 24.82%, në klasën e tretë 10.87%.
Për fletorët e tjerë me moshë mbi 60 vjet rezulton: në klasën e parë 34.39%, në klasën e dytë, 23.21%, në klasën e tretë 3.32%. Për llojin gështenjë fenomeni i ç'gjethëzimit është i lidhur jo vetëm me kushtet e stacionit dhe ato klimatike por edhe në varësi të shkallës së prekjes nga kanceri i gështenjës dhe sëmundja e bojës.

- **Ç'ngjyrosja (tjetërsimi i ngjyrës së halave/gjetheve) për halorët**

Për llojin e pishave mesdhetare kemi; në klasën e parë 37.79%, në klasën e dytë, 28.77%, në klasën e tretë 3.8%.
Për llojin pishë e zezë me moshë nën 59 vjet rezulton; në klasën e parë 29.87%, në klasën e dytë, 29.61%, në klasën e tretë 14.13%. Për llojin pishë e zezë me moshë mbi 60 vjet rezulton; në klasën e parë 29.38%, në klasën e dytë, 27.69%, në klasën e tretë 10.68%. Ky fenomen është vërejtur në masivet e pyllëzuar jashtë arealit të vet dhe në terrene të eroduara dhe shumë të cekta.

Faktor tjetër që ka ndikuar në këtë situatë është edhe shkalla e lartë e prekjes nga dëmtuesi i procesonaries së pishës. Për llojin bredh fenomeni i ç'ngjyrosjes rezulton: në klasën e parë 32.85%, në klasën e dytë, 30.78%, në klasën e tretë 6.48%.

Për llojet halorë të tjerë rezulton: në klasën e parë 30.91%, në klasën e dytë, 25.81%, në klasën e tretë 6.92%.

- **Ç'ngjyrosja e gjetheve për fletorët**

Për llojin ah të moshës mbi 60 vjet, sipas klasave të vlerësimit kemi: në klasën e parë 30.77%, në klasën e dytë, 25.24%, në klasën e tretë 13.84%. Për llojet e dushqeve sipas klasave të vlerësimit për moshën deri 60 vjet rezulton; në klasën e parë 30.13%, në klasën e dytë, 30.14%, në klasën e tretë 7.15%. Për llojet e dushqeve sipas klasave të vlerësimit për moshën mbi 60 vjet kemi; në klasën e parë 31.09%, në klasën e dytë, 28.3%, në klasën e tretë 10.54%.

Për llojet fletorë të tjerë kemi; në klasën e parë 33.23%, në klasën e dytë, 22.31%, në klasën e tretë 10.87%.

- **Shkalla e prekjes së pyjeve nga dëmtuesit dhe sëmundjet kryesore të tyre**.

Tabela 6. Dëmtuesit dhe sëmundjet e llojeve halorë dhe fletorë

Lloji	Dëmtuesit	Sëmundjet
Pishë e zezë	Procesionaria e pishës (Thaumetopoea pityocampa, Den and Schiff),	Shyta e zakonshme (Lophodermium pinastri) Ndryshku i halave (Cronartium ribicola Fisch Ç'ngjyrosja e halave (Diplodia mutila);
	Biskpërdredhësi i pishës (Rhyacionia boliana, Den and Schiff)	
	Kuqeziu i halave (Haematoloma darsatum Ahrens),	
	Piralida e pishës (Dioryctria sylvestrella Ratz),	
Pisha Mesdhetare	Krasitësi (Tonicus Minor Htg),	
	Skolitet e pishës (Ips sexdentitus Berner),	
	Hundëgjati i pishës (Pissodes castaneus De Geer),	
Bredh	Skolitet e trungut dhe degëve të bredhit (Cryphalus piceae Ratz	Rrëzimi i halave të bredhit (Lophodermium nervisequm D.C)
	Turigjati i bredhit (Pissades piceae),	Nxirja e halave (Trichesphaeria parasitica Hartig
Selvi	Morri i selvisë (cinara cupressi Buckson	Kanceri i selvisë (Seiridium cardinale),
	Skolitet e selvisë (Phlesinus aubie, thuyae Pires),	
Ahu	Miza e Ahut (Micola fagi Hartig),	Kanceri i ahut (Nectia dittisima),
	Turigjati i ahut (Rhynchaenus fagi L.);	Vrugu i Ahut (Phytophthora fagi),
	Morri i ahut (Phyllaphis fagi L),	Kalbëzimi i ahut (Fome fomentarius),
	Breshka e lëvores së Ahut (Cryptococcus fagisuga Lindinger);	
Dushqet	Vemja e dushkut (Limantria dispar L)	Hiri i dushkut (Microsphaera alphitoides),
	Gjethpërdredhësja e dushkut (Tortrix viridana L),	Kanceri i dushkut (Cryphonectria parasitica);
	Krizomela e dushkut (Altica quercetarum)	Tharja e majave të lisit (Botryosphaera sterensi)
	Procesionaria e dushkut (Thaumetopoea processionea L),	Eshka e dushkut (Polyperus dryphilus);
	Matësi skeletues (Erannis defoliaria Cleck),	Kalbëzimi i dushkut (Armillaria mellea)
	Skolitet e dushqeve (Scolitus inricatus Ratz.),	
Gështenja	Krimbi i gështenjës (Carpocapsa Splendona Hb),	Kanceri i gështenjës (Cryphonectria parasitica).
	Turigjati i gështenjës (Corculio elephas Gyll)	Sëmundja e bojës(Phytoftora cambirora
	Minusja e gjetheve të gështënjës (Titischeria complonella Hb	Ndryshku i gështenjës (Mycosparella maculiformis

• Shkalla e prekjes nga dëmtuesit kryesorë, për vitin 2021 vlerësohet si më poshtë;

Për llojin e pishave mesdhetare kemi; në klasën e parë 35.49%, në klasën e dytë, 26.15%, në klasën e tretë 3.77%. Për llojin e pishës së zezë rezulton; në klasën e parë 31.43%, në klasën e dytë, 34.19%, në klasën e tretë 11.23%.

Nga verifikimet e kryera në terren mbi gjendjen e llojit të pishës së zezë (Pinus nigra Arn. ssp) rezulton që dëmtuesi i procesonaries së pishës (Thaumetopoea pityocampa, Den and Schiff), ka prekur thuajse të gjithë grumbujt e pishës së zezë në të gjithë territorin e vendit.

Dëmtuesi i procesonaries së pishës së zezë, është prezent në masivet e pyjeve me pishë në territoret e bashkive: Tropojë, Kukës, Pukë, Shkodër, Malësi e Madhe, Fushë-Arrëz, Vau i Dejës, Mirditë, Bulqizë, Korçë, Pogradec, Prenjas Kolonjë, Elbasan, Gramsh. Në këto masive shkalla e përhapjes është mbi 50% dhe shkalla e prekjes mesatarisht është rreth 35% , me një numër (1-3) qeska për dru. Për llojin bredh rezulton se dëmi i shkaktuar nga dëmtuesit sipas klasave të vlerësimit është; në klasën e parë 31.46%, në klasën e dytë, 27.33%, në klasën e tretë 2.%.

Për llojet halorë të tjerë si; robull, hartinë, arne, etj, fenomeni i prekjes nga dëmtuesit është i pranishëm dhe sipas klasave të vlerësimit rezulton; në klasën e parë 33.64%, në klasën e dytë, 30.12%, në klasën e tretë 4.53%.

Për llojin Ah shkalla e prekjes nga dëmtuesit paraqitet; në klasën e parë 35.16%, në klasën e dytë, 24.62% dhe në klasën e tretë 10.08%.

Në sipërfaqet e llojeve dushk dhe gështënjë shkalla e prekjes nga dëmtuesit është; në klasën e parë 30.15%, në klasën e dytë, 27.31% dhe në klasën e tretë 11.23%.

Për llojet fletorë të tjerë si; mështekën, rrap, bush, etj, fenomeni i prekjes nga dëmtuesit është; në klasën e parë 38.28%, në klasën e dytë, 24.61% dhe në klasën e tretë 9.65%.

• Shkalla e prekjes nga sëmundjet për vitin 2021 paraqitet si vijon:

Për llojin e pishave mesdhetare shkalla e prekjes është; në klasën e parë 33.16%, në klasën e dytë, 26.23% dhe në klasën e tretë 4.98%. Për pishën e zezë sipas shkallës së prekjes është: në klasën e parë 33.34%, në klasën e dytë, 34.26% dhe në klasën e tretë 3.83%.

Për llojin bredh rezulton; në klasën e parë 32.28%, në klasën e dytë, 26.31% dhe në klasën e tretë 4.98%. Për llojet halorë të tjerë si; robull, hartinë, arrne, etj, fenomeni i prekjes nga sëmundjet është i pranishëm dhe sipas klasave të vlerësimit rezulton; në klasën e parë 34.56%, në klasën e dytë, 29.77% dhe në klasën e tretë 8.51%. Për llojin Ah sipas klasave të vlerësimit të bëra për shkallën e prekjes nga sëmundjet rezulton; në klasën e parë 33.16%, në klasën e dytë, 22.83% dhe në klasën e tretë 9.93%. Për llojet dushk dhe gështenjë, shkalla e prekjes nga sëmundjet sipas klasave të vlerësimit të dëmit rezulton; në klasën e parë 34.9%, në klasën e dytë, 22.58% dhe në klasën e tretë 11.58%. Për llojet fletorë të tjerë, të tilla si; mështekën, bush, rrap etj, rezulton; në klasën e parë 36.49% në klasën e dytë, 26.38% dhe në klasën e tretë 10.82%.

Bazuar në gjendjen problematike që është parë vitet e fundit për llojin rrap (Platanus orientalis), në shtretërit e lumenjve; Shkumbin, Mat, Vjosë dhe Drino, janë kryer verifikime në terren të këtyre lumenjve ku;

1. Fenomeni i tharjes vërehet gjatë gjithë gjatësisë së shtretërve të lumenjve.
2. Kemi drurë që janë të tharë 100%.
3. Kemi drurë që kanë një tharje më masën 50-60% të drurit.
4. Drurë që janë 10-40% në fazën e fillimit të fenomenit të tharjes.
5. Fenomeni i tharjes vërehet;në drurët e të gjitha moshave me diametra nga 10 cm e lart
6. Lartësia e tyre varion nga 3 m deri në 20 m lartësi
7. Origjina e tyre është farore
8. Fenomeni vërehet edhe në drurët që janë shumë pranë njëri tjetrit një është i tharë kurse tjetri është në gjëndje të mirë vëgjetative.
9. Një dukuri e veçantë vërehet në disa individë të rrallë që fenomeni i tharjes ka ndodhur brënda një sezoni të vegjetacionit, kjo vërehet në drurë që i ka të gjitha gjethet të thara.
10. Fenomeni i tharjes së verejtur gjatë gjithë gjatësisë së lumit Shkumbin nga Prrenjasi deri në Peqin është afërsisht 10-12% të numrit të drurëve. Ky vlerësim është kryer nga vëzhgimi gjatë lëvizjes në shtratin e lumit.Në gjithë shtratin e lumit kemi drurë që janë të tharë komplet, por kemi dhe drurë që janë në fillim të fenomenit të tharjes.

Dëmtuesit më kryesor të konstatuar në këtë sipërfaqe do të përmendim;

Minuesja e gjetheve të rrapit (Lithocollettis platania. Stainton).

Sëmundjet më kryesore të konstatuara në drurët e tharë plotësisht, po edhe ata që janë në proçes tharje janë; Anekroza e rrapit (Gnomonia veneta.Kleb), (Genomonia platani.Kleb) dhe (Gloeosporium platania). Një sëmundje tjetër e hasur në llojin bush është tharja e këtij lloji në territoret e bashkisë Burrel.

4.2.3 Vlerësimi i specieve drunore dhe bimëve aromatiko-mjekësore të kërcënuara dhe në rrezik zhdukjeje.

- **Speciet drunore të rrezikuara**

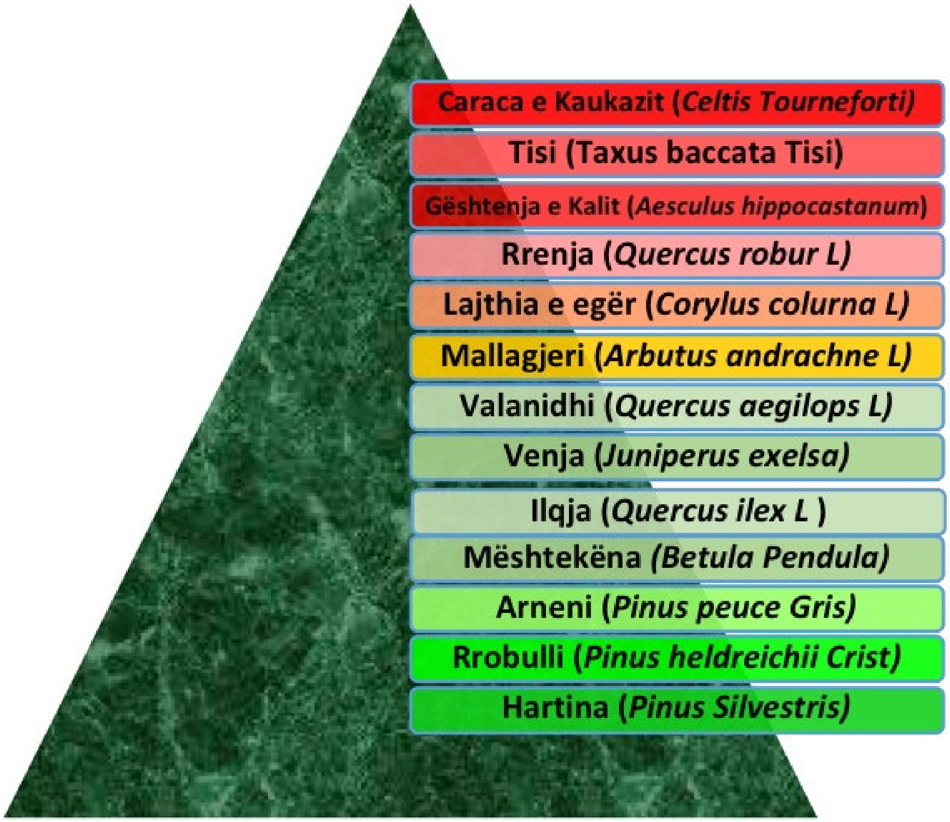
Pyjet janë ekosistemet më të përparuara natyrore dhe kanë rëndësi shumë të madhe sepse ato janë ekosisteme me biodiversitet shumë të pasur. Njohja e gjendjes së llojeve drunore të kërcënuara ose në rrezik zhdukjeje, nëpërmjet eksplorimit, verifikimit dhe grumbullimit të dhënave për çdo grumbull ose individ (ekzemplar) drurësh është proçesi i zbulimit të ndryshimeve, vënies në pah të drejtimeve, trendeve që kanë këto lloje

Tabela 7. Rrjeti i monitorimit të specieve drunore dhe statusi i kërcënimit

Nr	Lloji pyjor	Bashkia	Ekonomia Pyjore	Statusi i kërcënimit sipas listës së kuqe (IUCN)
1	Rrobull	Bulqizë Dibër Gramsh Mat Maliq Kukës Skrapar	Liqeni i Zi Lurë Sogor, Mali i Grabovës, Holtë- Lukovë Masdejë Strelcë, Mesmal Bicaj-Kolesjan Devriteroll	Vu D2
2	Arnen	Tropojë Dibër Gramsh Mat Maliq	Çerem Dragobi Lurë Sogor, Mali i Grabovës Masdejë Strelcë	EN A1b
3	Ilqe	Berat Gramsh Vlorë Mirditë	Hija e Roshnikut Lubinjë-Tunjë Llogara Gziq	EN A1b
4	Rrenjë	Fier Lezhë	Kunorë Kune - Vaine	Vu A1b
5	Lajthi e egër	Kukës Pustec Has Libohovë	Arrën Parku i Prespës Tej drini i bardhë Çajup	EN A1b
6	Caraca e tournefortit	Pustec	Parku i Prespës	Vu
7	Venja	Pustec Libohovë	Parku i Prespës Çajup	CR 1b
8	Drunakuqja	Përmet	Petran – Çarshovë, Petran-Zavalan Ali Bostivan	Vu A2b
9	Mështekën	Dibër Korçë Kukës	Kastriot-Sllovë Dardhë Shishtavec-Zapod	CR B2e
10	Gështenjë Kali	Librazhd Tepelenë	Stravaj Kurvelesh	CR A1a
11	Hartina (siperfaqe e Re)	Peshkopi Maliq Gramsh	Lurë Lenie Mali i Sogorës-Grabovë	CR A1b
12	Bliri (siperfaqe e Re)	Përmet Libohovë Vlore Shkoder	Bredhi i Hotovës Çajup Llogara Theth	CrA1c
13	Tisi (sipërfaqe e Re)	Tiranë Dibër	Bizë Lurë	VU A1b

Nga monitorimi i kryer në terren përgjatë këtij viti për gjendjen e llojeve pyjore të kërcënuara dhe në rrezik zhdukje, rezulton se llojet e monitoruara takohen në grumbuj pyjor, në grupe drurësh dhe si individ të veçantë. Shkaktarët për kërcënimin për zhdukje për llojet e mësipërme janë të ndryshëm dhe kryesisht si pasojë e ndryshimeve të treguesve klimatike apo prishjes së habitatit të tyre. Kërcënimi vjen edhe si pasojë e shfrytëzimit pa kriter të ndodhura në vitet e mëparshme apo zjarreve të shfaqura në arealin e vendndodhjes së tyre.

Më poshtë japim një renditje të llojeve sipas shkallës së kërcënimit nga më e kërcënuara tek më pak e kërcënuara.

Katër llojet e para me shkallë më të lartë rreziku, janë të kërcënuar si pasojë e ndryshimeve të treguesve klimatike apo prishjes së habitatit të tyre. Llojet e tjera janë të kërcënuara si pasojë e shfrytëzimit pa kriter apo zjarreve të shfaqura në arealin e vendndodhjes së tyre.

Për llojet si; Caracën e Kaukazit, Tisi, Rrenjën, Gështenjën e kalit, Lajthinë e egër, që janë në kufijtë ekstrem të rrezikimit, është e nevojshme ngritja e rrjetit të konservimit ,'in-situ" dhe ,"ex-situ". Grumbullimi i farave nga këto pika monitorimi dhe prodhimi i fidanëve për pyllëzim të këtyre llojeve në arealin e përhapjes së tyre, do të ndihmonte në ruajtjen dhe shtimin e këtyre llojeve në të ardhmen.

• Bimët aromatiko-mjekësore

Shqipëria karakterizohet nga një larmi e madhe biologjike dhe natyrore. Në veçanti, zonat malore të saj përfaqësojnë habitate të rëndësishme për llojet aromatiko-mjekësore të rralla, disa prej të cilave gjenden vetëm në vendin tonë. Bimët mjekësore dhe aromatike janë pjesë e atyre produkteve të biodiversitetit që mund të përdoren për përfitime ekonomike. Monitorimi i bimëve aromatiko-mjekësore kryhet me qëllim njohjen e dhe vlerësimin e ecurisë së statusit të tyre. Këto lloje janë pjesë e listes së kuqe të florës shqiptare, të klasifikuara si lloje të kërcënuara apo të rrezikuara deri në zhdukje. Duke qënë së këto bimë kanë interes të lartë për eksport, shpesh presioni që ushtrohet mbi to është i lartë.

Tabela.8 Monitorimi Sherebelës (Salvia officinalis), statusi i kërcënimit VU A1b

Zona e monitoruar	Rrethi	Përshkrimi i gjendjes
Qafa e Muzinës,	Delvinë	Gjëndja vegjetative dhe fitosanitare e sherebelës në këtë sipërfaqe monitoruese (50 m2) paraqitet më e mirë se ajo e viteve të kaluara, kjo sepse dhe presioni i ushtruar nga faktori human ka qenë më i pakët. Brenda kësaj sipërfaqeje ka dhe bimë të tjera, që do të thotë se nga ana e faktorit human nuk është ushtruar presion për grumbullimin e saj gjatë periudhës së frutifikimit. Si pasojë e këtij fenomeni edhe numri i bimëve brenda sipërfaqes është rritur
Qafa e Llogaras,	Vlorë	Gjëndja vegjetative dhe fitosanitare e sherebelës në këtë sipërfaqe monitoruese (50 m2) paraqitet shumë e mire.
Leskovik	Kolonjë	Gjëndja e kulturës së sherebelës në këtë sipërfaqe parqiteshe e mirë dhe jo e dëmtuar. Numri i bimëve brenda sipërafqes monitoruese (50 m2), rezulton të ketë një rritje të lehtë me atë të viteve paraardhëse
Mali Partizan	Berat	Nga kontrolli i kësaj sipërfaqeje monitoruese(50 m2), rezultoi se si pasojë e grumbullimit të bimëve të sherebelës jashtë normave dhe kritereve teknike gjëndja e saj paraqitet disi e dëmtuar. Kjo gjë tregon se kultura e sherebelës në këtë zonë si në të gjitha zonat e tjera në përgjithësi është nën trysninë e faktorit human.
Tërpan Lapidari i qafës së Tërpanit	Berat	Masivet e Sherebelës në sipërfaqen monitoruese(50 m2)paraqiteshin më mire se viti i kaluar. Mund të thuhet se kjo zonë përmban rezerva të konsiderueshme të Sherebelës, të cilat mund të shërbejnë si të ardhura për grumbulluesit lokalë të zonës të cilët ushtrojnë aktivitetin e tyrë në fushën e bimëve aromatiko-mjekësore
Kallmet , Lugina e Manhatisë	Lezhë	Gjendja vegjetative dhe fitosanitare e sherebelës në sipërfaqen monitoruese(50 m2) duket më e mirë se në vitet para-ardhëse. Vihen re disa dëmtime mekanike të cilat vijnë si pasojë e grumbullimit pa zbatuar të gjitha rregullat teknike të vjeljes.
Mali i Miçanit	Skrapar	Gjendja e kulturës së sherebelës në këtë zonë me sipërfaqe (50 m2) po shkon drejt degradimit si rezultat i grumbullimit të saj.
Krastë	Martanesh	Përsa i përket numrit të bimëve brenda kësaj sipërfaqeje (50 m2) vihet re një rritje e lehtë në krahasim me atë të vitit paraardhës për shkak të mos grumbullimit. Ndërsa përsa i takon gjëndjes vegjetative të bimëve të ndodhura në këtë sipërfaqe monitoruese ajo rezultont të ishte shumë e mirë.
Fushe Arrëz	Shkodër	Nga verifikimet e bëra në këtë sipërfaqe(50 m2) , lloji sherebelë ka një gjendje të mirë vegjetative dhe fitosanitare. Nuk kishte grumbullim masiv në këtë sipërfaqe dhe si rezultat ishin shfaqur dhe bimë të tjera brenda sipërfaqes duke pësuar një rritje.

Tabela 9. Monitorimi i Çajit të Malit (Sideritis raeseri), statusi i kërcënimit EN A1c

Zona e monitoruar	Rrethi	Përshkrimi i gjendjes
Zonën e Prespës, Qafa e Bigllës	Pustec	Grumbullimi i kulturës së Çajit të Malit kryhet masivisht, pasi ai kërkohet mjaft si nga tregu vendas ashtu dhe nga tregu Maqedonas. Nga kontrolli dhe verifikimi i numrit të bimëve brenda kësaj sipërfaqeje (50m2) rezultoi se ka gjendje të mirë fitosantare.
Dropull, Dervican	Gjirokastër	Nga verifikimi i bërë në terren, themi se numri i bimëve brenda sipërfaqes (50 m2) është i lartë dhe përsa i përket gjëndjes fitosantare dhe vegjetative, paraqiten shumë mirë.
Pepellash	Kolonjë	Gjëndja e kulturës së Çajit të malit në këtë sipërfaqe (50 m2) paraqitet e mirë.

Tabela 10. Monitorimi i Salepit (Orchiss. Sp) statusi i kërcënimit VUA1b

Zona e monitoruar	Rrethi	Përshkrimi i gjendjes
Zonën e Prespës, Llofka e kuqe	Pustec	Nga kontaktet e kryera me specialistët e Shërbimit Pyjor pranë Bashkisë dhe me grumbullues të kësaj kulture rezuton se kjo kulture sa vjen dhe po rrezikohet. Në sipërfaqen e ngritur (25 m2) rezultoi se ka një numër bimësh të pa ndryshuar nga viti kaluar dhe një gjëndje vegjetative e cila ishtë më e dobët se në vitin parardhës, gjë kjo e cila vinte si pasojë e mos zbatimit të rregullave të grumbullimit nga ana e personave të paliçensuar. Është e rëndësishme të theksohet fakti se për këtë kulturë duhet të tregohet më tepër kujdes për ruajtjen dhe konservimine saj si IN-SITU ashtu dhe EX-SITU.
Kepi i Rodonit	Durrës	Nga verifikimi brenda sipërfaqes (25 m2) rezulton se gjëndja fitosantare është e mirë ndërsa ajo vegjetative është e gjendjes mesatare.
Erind	Libohovë	Nga verifikimi i bërë në këtë sipërfaqe(25 m2) rezulton se ka një gjendje të mirë vegjetative dhe fitosanitare të llojit Salep.

Tabela 11. Monitorimi i Xhirokull (Colchicum automnale) statusi i kërcënimit EN A1b

Zona e monitoruar	Rrethi	Përshkrimi i gjendjes
Zona e Ballabanit	Përmet	Përsa i takon gjendjes vegjetative të bimëve në sipërfaqen (25 m2) , mund të themi që kanë një gjendje të mirë vegjetative dhe se ka një rritje të lehtë të numrit të bimëve.

Tabela 12. Monitorimi i Boronicës (Vaccinium myrtillus) statusi i kërcënimit VUA2b

Zona e monitoruar	Rrethi	Përshkrimi i gjendjes
Bjeshket e Çeremit	Tropojë	Gjëndja vegjetative dhe fitosanitare e boronices në këtë sipërfaqe monitoruese (50 m2) paraqitet shumë e mirë.
Lurë, liqeni i lopëve	Dibër	Numri i bimëve në këte sipërfaqe të re (50 m2) paraqitet i lartë. Gjendja vegjetative dhe fitosanitare është e shkëlqyer kjo si pasojë e ndërhyrjes së ulët të faktorit human dhe klimës së përshtatshme.
Shpellë e Lushkës	Pogradec	Gjendja vegjetative dhe fitosanitare është e mirë në këtë sipërfaqe (50 m2) . Numri i bimëve është i lartë.

4.3 Presionet, forcat shtytëse, ndikimi

Trysnia për përdorimin e burimeve natyrore, si nga popullata vendore ashtu edhe sektori privat dhe investimet publike është mjaft e lartë. Biodiversiteti po shkatërrohet gjithnjë e më shumë, kryesisht për shkak të veprimtarisë njerëzore, por edhe si rezultat i ndryshimeve klimatike, duke çuar në një fragmentim të mëtejshëm të habitateve, veçanërisht ato alpine. Faktorët klimatikë si temperaturat ekstreme të ulta dhe të larta kanë ndikimin e tyre në fenomenin e ç'ngjyrosjes dhe të ç'halëzimit. Gjithashtu faktor tjetër mund të përmendim dhe atë të zjarreve të rëna para fillimit të vegjetacionit.Shkalla e prekjes nga dëmtuesit dhe sëmundjet varet nga cikli biologjik i zhvillimit të tyre ku dëmtuesi i procesonaries së pishës është shfaqur gjatë gjithë vitit, kanceri i gështenjës ka qenë i pranishëm gjatë gjithë vitit. Hiri i dushkut ka qenë prezent deri në muajin korrik.

Zjarret në pyje është një tregues i presionit që ushtrohet në pyje duke ndikuar në dëmtimin e vegjetacionit, biodiversitetit dhe ekosistemin e tyre. Në tabelën në vijim paraqitet numri i zjarreve dhe sipërfaqet e djegura apo të përshkruara për vitin 2021.

Tabela 13. Numri i zjarreve sipas qarqeve, 2021

QARKU	Numri i zjarreve	Sipërfaqe e djegur (Ha)	Sipërfaqe e përshkruar (Ha)
KORÇË	69	186	77.7
KUKËS	17	43.9	8.3
DURRËS	41	59.4	17.8
LEZHË	25	330.6	443.42
TIRANË	69	93.48	23.2
SHKODËR	57	133.6	83.36
DIBËR	39	43.1	73
GJIROKASTËR	67	103.45	16.9
VLORË	90	415	23
BERAT	27	76	0.4
ELBASAN	33	84.02	41.6
FIER	68	440.3	64.5
Total	**754**	**2,009**	**873.2**

Burimi: Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile

4.4 Rekomandime

Biodiversiteti

- Të kryhet inventarizimi i florës dhe faunës
- Të zbatohet udhëzuesi për metodikat e inventarizimit të florës dhe faunës
- Monitorimi brenda territorit të Zonave të Mbrojtura ka disa vite që kryhet. Rekomandohet të realizohet monitorimi edhe jashtë territorit të Zonave të Mbrojtura.
- Në zbatim të Urdherit të Ministrit nr 1280, date 20.11.2013 "Për miratimin e Listës së Kuqe të Florës dhe Faunës së Egër", sugjerojmë që të ketë monitorim të këtyre llojeve nga AKZM për territorin brenda Zonave të Mbrojtura dhe kontrata monitorimi me ekspertë dhe institucione të fushës për llojet e listës së kuqe, për të mundësuar grumbullimin e të dhënave dhe trendin e popullatave të këtyre llojeve ndër vite.

Gjëndja shëndetësore e fondit pyjor

- Mbajtja nën kontroll të sëmundjeve dhe dëmtuesve, ku shkalla e prekjes është më e madhe se kufijtë kritikë të lejueshëm.
- Marrja e një studimi të hollësish për përcaktimin e shkaqeve që kanë sjellë fenomenin e tharjes së llojeve rrap dhe bush.
- Identifikimi i të gjitha sipërfaqeve të llojeve të pishave mesdhetare të prekura nga dëmtuesi i procesonaries së pishës si dhe marrja e masave për mbajtjen nën kontroll të këtij dëmtuesi.
- Marrja e një studimi të hollësishëm për përcaktimin e mundësisë së rehabilitimit të sipërfaqeve të përshkuara dhe të djegura nga zjarret e rëna në vitet e mëparshme që nuk kanë mundësi të ripërtërihen në mënyrë natyrale.
- Marrjen e masave për parandalimin e rënies së zjarreve si; ndërgjegjësimin e komunitetit, zbatimin e masave silvikulturore si; ndërtimin e brezave mbrojtës, hapja e korridoreve për shuarjen e zjarreve në pyje etj.
- Vënia para përgjegjësisë të kundravajtësit që është shkaktar për rënien e zjarrit, etj.
- Monitorim i dëmtuesit të gështenjes "Paraziti grerëza galeformuese" (Dryocosmus Kuriphilus Hymoneptra-Cynipidae) e cila ka mbi 3 vite që ka dëmtuar në masë gështenjat (sidomos masivet e Shkodrës dhe Malësisë së Madhe).

Duke u nisur nga situata e krijuar nga dëmtuesi procesionares së pishës rekomandohet:

- Aplikimi i luftimit të integruar (metoda mekanike me atë biologjike, i kombinuar kjo me ruajtjen e parazitëve dhe larvave të dëmtuesit. Në këtë rast, do të priten vetëm qeskat me larva, të cilat dallohen qartë nga ngjyra e bardhë karakteristike e gjendjes së tyre. Ndërkohë qeskat e majës së drurit nuk do të priten, por vetëm do të shkatërrohen.
- Nisur nga dëmi që ka shkaktuar dëmtuesi i procesonaries së pishës, sugjerojmë se duhet të ndërhyhet me metodën biologjike të luftimit të këtij dëmtuesi.
- Në këto kushte del e nevojshme riprodhimi në masë të insektit që ushqehet me larvën e dëmtuesit (koleopterit Calosoma sycophanta), në kuadrin e luftës biologjike ndaj proçesionares

Speciet drunore dhe bimët aromatiko-mjekësore të kërcënuara dhe në rrezik zhdukje

- Në vendet ku takohen speciet drunore dhe bimët aromatiko-mjekësore të kërcënuara dhe në rrezik zhdukje të vihen tabela informuese për vlerat dhe kujdesin që duhet treguar ndaj këtyre llojeve, në mënyrë që të sigurohet mbrojtja e tyre, për ti patur këto lloje në vazhdimësi dhe në të ardhmen.
- Rekomandojmë kufizimin e grumbullimit të bimëve aromatiko-mjekësore.
- Sensibilizimi i komunitetit ku grumbullohen këto bimë, përmes vendosjes së tabelave në vendet ku rriten këto bimë për rëndësinë e tyre dhe shkallën e kërcënimit për zhdukje.
- Hartimi i një strategjie për ruajtjen dhe përdorimin e burimeve bimore lokale në shkallë kombëtare dhe sidomos i atyre specieve që janë në rrezik zhdukjeje

KAPITULLI V
TOKA

5.1 Informacion i përgjithshëm

Tematikat dhe burimi i të dhënave

Monitorimi i nivelit të gërryerjes së tokës bujqësore në brigjet e lumenjve kryesor të Shqipërisë Vjosë, Osum, Seman, Shkumbin, Drin, dhe Bunë si dhe masat që duhet të merren per të parandaluar atë është kryer nga Qendra e Transferimit të Teknologjive Bujqësore. Gjithashtu është kryer dhe vlerësimi i cilësive fiziko-kimike për parametrat, konduktiviteti elektik, azoti nitrik, azoti amoniakal, fosfatet, potasi, aciditeti (pH), mbetje e thatë.

Monitorimi i punimeve gjeokimike dhe vlerësimi i riskut në zonën Kanali i Hoxharës- Plazhi i Darëzezës është kryer nga Shërbimi Gjeologjik Shqiptar për përcaktimin e ndikimit gjeogjen dhe antropogjen në këtë zonë. Nëpërmjet monitorimit vlerësohet ndikimi i shfrytëzimit të zonës dhe aktivitetit njerëzor. Gjithashtu kryhet vlerësimi i riskut të parametrave gjeokimik për ekosistemin dhe njerëzit.

Monitorimi i dinamikës së vijës bregore të rajonit të Shëngjin-Grykëderdhja e lumit Buna është kryer nga Shërbimi Gjeologjik Shqiptar. Ky monitorim për herë të fundit është realizuar gjatë vitit 2017 ku nga analiza e kryer në atë periudhë ka rezultuar që e gjithë vija bregore e këtij rajoni ka patur një dinamikë intensive të erozionit dhe akumulimit ku determinues ka qenë fenomeni i erozionit.

5.2 Monitorimi i nivelit të gërryerjes së tokës bujqësore në brigjet e lumenjve.

5.2.1 Vlerësimi i gjendjes për gërryerjet

Gërryerja vetë si fenomen është: largimi i materialeve të ngurta, të akumuluara në vite si aluvione ose jo, që ndodhen në të dy anët e lumit nga veprimi fizik i ujit, i ardhur me shpejtësi. Shtretërit e lumenjve nuk kanë pozicione stabile, ato janë në dinamikë të përherëshme duke u shoqëruar dhe me fenomene të tjera dhe shumë herë të dëmshme. Fenomeni më shqetësues i ndryshimeve të shtretërve të lumenjve është ai i marrjes me vete të aluvioneve shumë shtresore të akumuluara në vite dhe që nga njeriu janë sistemuar dhe vënë nën shfrytëzim duke i mbjellë me kultura të ndryshme bujqësore ose të shfrytëzuara për aktivitete të ndryshme social- ekonomike.

Lumi Drin

Prurja mesatare vjetore e Drinit arrin 352 m^3/sek, kurse maksimalja e regjistruar është mbi 5100 m^3/sek. Monitorimi është kryer përgjatë vijës lumore nga Gjorisa, pika ku Drini i Zi futet në trojet Shqiptare deri në pikën fundore të Arrasit..

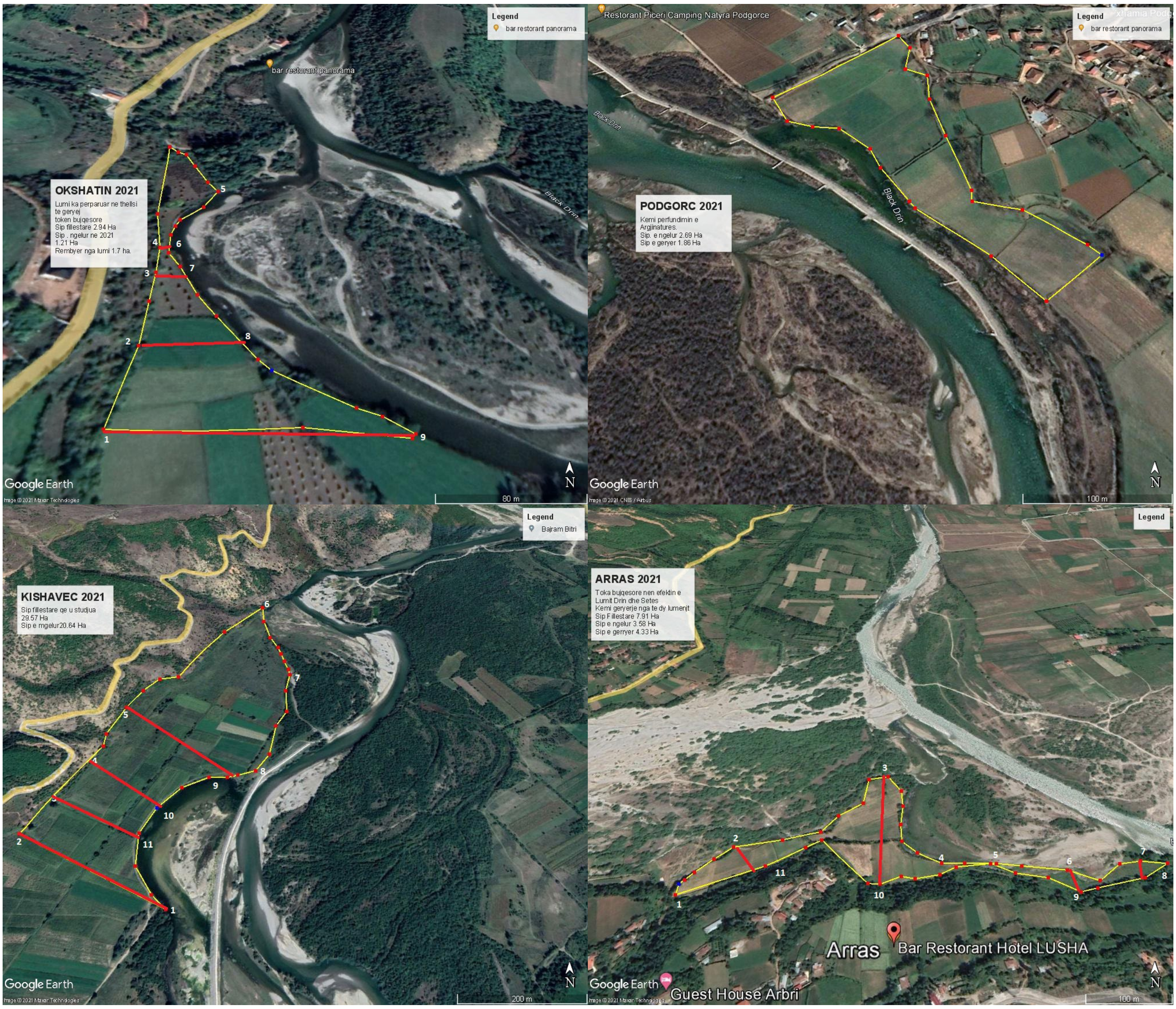
Okshatin: Gërryerja ka filluar në vitin 2014 dhe nga ai vit e në vazhdim në këtë pikë kemi një gërryerje prej afërsisht 1.7 ha. Në këtë pikë shtrati i lumit është i gjërë dhe devijimi i lumit ka ardhur si rezultat i ndërhyrjes në shtratin e lumit duke marrë materiale inerte.

Gërryerja në pikën e **Podgorcës** (Maqellarë) ka nisur para vitit 2003 dhe ka qenë intensiv, brenda 5 – 6 vitesh kemi gërryerje 1.2 ha . Në vitin 2010 kemi ndërhyrje të MBUZHR, duke ndërtuar prita mbrojtëse për të shmangur erodimin e mëtejshëm.

Pika e **Kishavecit** është një ndër pikat më të dëmtuara ndër vite në pellgun e Dibrës. Gërryerja ka filluar në vitin 2016, dhe për 5 vite kemi një sipërfaqe të eroduar prej afërsisht 8 ha .

Në **Arras** kemi dëmtim të tokës bujqësore e cila ka arrdhur nga veprimi i Lumit Drin në të djathtë dhe të përroit të Setës në anën e majtë. Vetëm për 6 vite kemi një erodim prej afro 4.33 Ha. Vazhdon të jetë në rrezikun e erodimit të mëtejshëm edhe të Setës edhe të Drinit.

Figura. 1 Topografimi në pikat e monitorimit Lumi Drin, viti 2021

Lumi Kir dhe Bunë

Prurja mesatare vjetore e Bunës arrin 670 m^3/sek. Monitorimi është kryer në zonën e Zallit të Kirit dhe Bunës në pjesën e poshtme. Në **Bardhaj**, nga prurjet e fuqishme, të shoqëruar edhe me materiale inerte të ngurta, kemi gëryerje masive në anën e majtë të rrjedhës të disa blloqeve të tokës. Brenda 14 viteve kemi rreth 2.2 Ha tokë bujqësore të gërryer.

Nga monitorimi i pikës **Ajasem** rezulton se kemi një rrjedhë të qetë, pasi lumi është në sipërfaqe të sheshtë dhe me pedencë të vogël. Por kemi gërryerje të tokës si pasojë e prurjeve shumë të mëdha që shtohen edhe nga hapja e kaskadës së Vaut të Dejës. Gjatë periudhës 2003-2020 kemi rreth 0.7 Ha tokë bujqësore të gërryer.

Pika e **Daragjatit** është shumë sensitive. Ajo ka qenë nën efektin e lumit të Bunës pas bashkimit me Drinin, duke sjellë prurje shumë të mëdha dhe me fuqi të madhe gërryese. Në këtë pikë kemi rindërtimin e një kordoni të gjatë të veprave mbrojtëse, gjë që ka sjellë ndalimin e mëtejshëm të gërryerjes së tokës bujqësore. Sipërfaqja e gërryer në pikën **Obot** është afërsisht 9 dynym. Kjo pikë është nën efektin e vazhdueshëm të rrjedhës.

Figura 2. Topografimi në pikat e monitorimit Lumi Kir dhe Bunë, viti 2021

Lumi Shkumbin

Lumi Shkumbin në pjesën e sipërme në qarkun e Elbasanit, duke filluar që në fushë Labinot dhe poshtë ka shumë pika të rrezikshme që erodon tokën bujqësore. Pas fryrjes së shtratit edhe nga përrenjtë malor me prurje relativisht të mëdha, bëhet akoma dhe më i rrezikshëm.

Në pikën e Shushicës, lumi gërryen vazhdimisht në anën e majtë. Mbi Shushicë kemi ndërhyrje me prita mbrojtëse. Kemi një gërryerje prej rreth 1 Ha tokë në periudhën prej 16 vitesh. Tokat e pikës në Bujqës ndodhen poshtë argjinaturës së ndërtuar në vitet e mëparshme. Bashkimi i Lumit Shkumbin me Përroin e Zarranikës, sjell dhe shumë materiale të ngurta, që bëjnë të mundur edhe devijimin e rrjedhës në të majtë duke marrë përpara edhe tokën bujqësore. Sipërfaqja e gërryer është 8.6 dynym. Në Paulesh gjatë periudhës 2002-2021 kemi rreth 3 Ha tokë bujqësore të gërryer. Në pikën Sulzotaj kemi gëryerje të tokës në anën e majtë, pasi kemi të bëjmë me toka aluvionale të lehta . Brenda viteve 2005-2021 kemi një sipërfaqe të eroduar prej afërsisht 1.3 Ha

Figura 3. Topografimi në pikat e monitorimit Lumi Shkumbin, viti 2021

Lumi Seman dhe Osum

Prurja mesatare e lumit Seman është 95,7m 3/s. Ujëmbledhësi i Semanit përbëhet nga fusha bujqësore me mbulesë të pakët bimore që i nënshtrohet një erozioni të madh.

Në pikën Vertop, Berat kemi një gërryerje prej 2.01 Ha.

Nga monitorimi i pikës së Moravës, Majtas rezulton se gjatë periudhës 2007-2021 është gërryer 4.76 ha tokë. Ndërsa në Moravë, Djathtas për periudhën 2004-2018 kemi gërryerje me 1.68 ha tokë. Pas vitit 2018 në këtë pikë janë ndërtuar pritat mbrojtëse duke bërë të mundur shmangien e erodimit të mëtejshëm. Në pikën Adriatik për periudhën 2004-2021 është gërryer 4.4 dynym tokë.

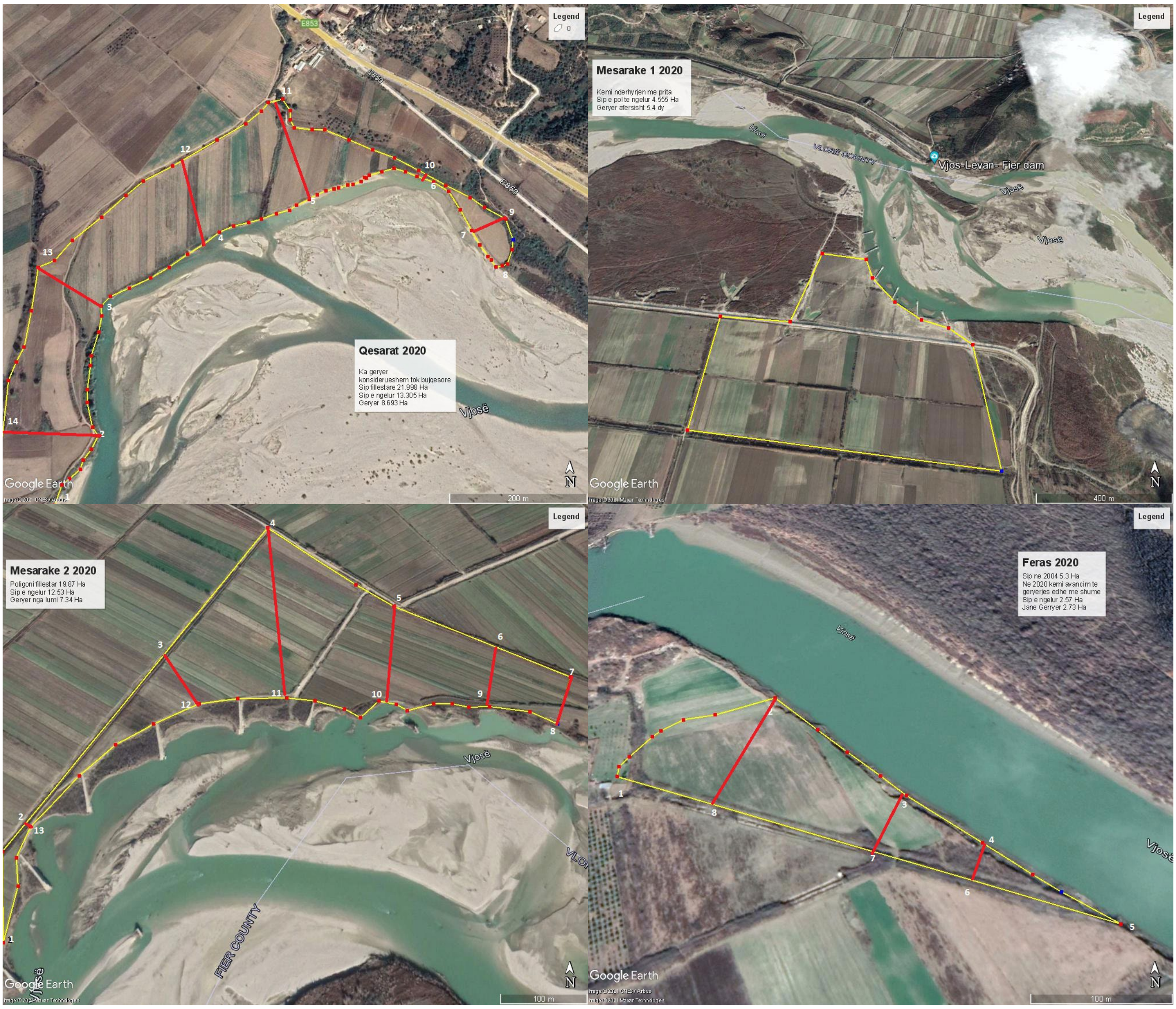
Figura 4. Topografimi në pikat e monitorimit Lumi Seman dhe Osum viti 2021

Lumi Vjosë

Prurja mesatare e ujrave në grykëderdhje është rreth 204 m^3/s. Në muajin prill, prurja është rreth dhjetë herë më e madhe se në gusht. Pika e Qesaratit është një nga pikat ku gërryerja është shumë masive. Për një peiudhë 5 – 6 vjet kemi 8.7 Ha sipërfaqe të gërryer. Në pikën Mesarake 1 kemi një zhvendosje të lumit duke ndryshuar shtratin dhe duke gërryer ndër vite afërsisht 0.54 dynym tokë. Dëmtimi i pritave në pikën Mesarake 2 gjatë vitit 2007, ka bërë që për një periudhë 10-vjeçare të kemi një gërryerje prej rreth 7.4 Ha. Në pikën Feras kemi gërryerje të tokës bujqësore në rastet e prurjeve përtej normales. Gërryerja është evidente, dhe në harkun e 10 – 13 viteve kemi një gërryerje në përmasat e 2.7 Ha.

Figura 5. Topografimi në pikat e monitorimit Lumi Vjosë viti 2021

Konkretisht nga monitorimi i pikave janë konstatuar gjithsej rreth 57.8 Ha tokë bujqësore e gërryer respektivisht; në Lumin Drin, 15 Ha , Lumin Bunë, 6.7 Ha, Lumin Shkumbin 5.9 Ha, Lumi Osum 11.2 Ha dhe lumi Vjosë rreth 19 Ha.

5.2.2 Vlerësimi i cilësive fiziko – kimike të ujit, (prurjeve) në lumenjtë kryesor

Vlerësimi për cilësinë e ujit të lumenjve bëhet duke u bazuar në kriteret e FAO-s (Food Agriculture Organization) dhe Udhëzuesin e Ekspertëve të Universitetit të Kalifornisë.

Tabela 1. Vlerat limite për cilësinë e ujërave të lumenjve

Treguesit	Simboli	Njësia matëse	Limitet
Përmbajtja e kripërave			
Konduktiviteti elektrik	EC	ds/m	0-3
Elementët Ushqyes			
Azoti nitrik	NO_3-	mg/l	0-10
Azoti amoniakal	NH_4+	mg/l	0-5
Potasi (Kalium)	K+	mg/l	0-2
Faktorë të ndryshëm			
Aciditeti	pH	-log (H+)	6.0-8.5
Mbetje e thatë		g/l	0-5

Tabela 2. Vlerat mesatare të parametrave sipas lumenjve, 2021

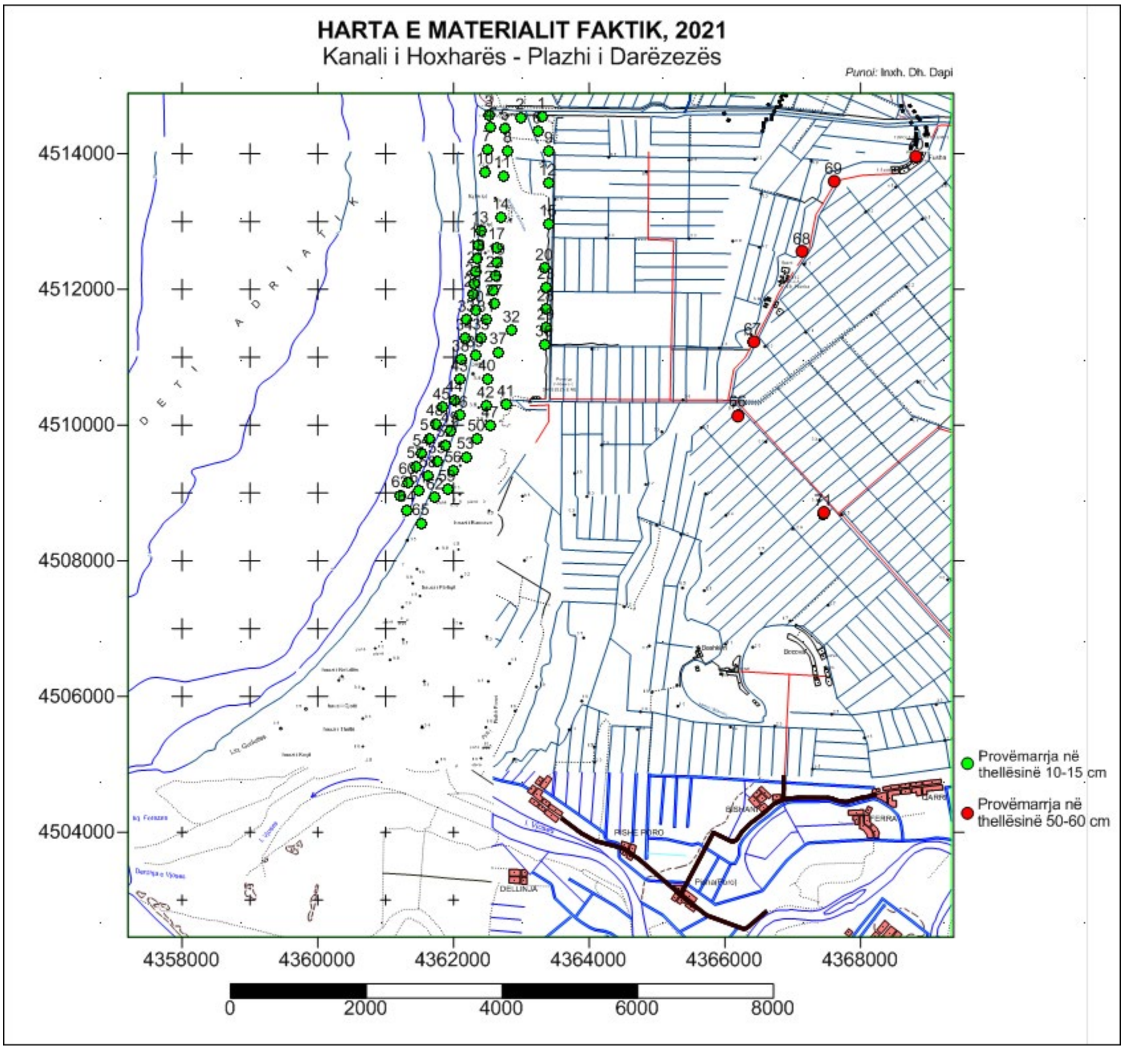
		Parametrat					
Lumi	Stacioni i monitorimit	EC	NO_3	NH_4	K	pH	Mbetje e thatë
Drin	Mjedë	0.37	0.21	0.14	0.59	7.4	0.192
Drini i Zi	Brezhdan	0.587	1.18	2.1	0.97	7.3	0.278
Vjosa	Poçem	0.417	0.82	0.59	0.96	7.2	0.214
Shkumbini	Çengelaj, Diga mbi lum	0.894	0.81	0.51	1.79	8.0	0.22
Osumi	Ura e Kuçit	0,567	1.97	1.17	1.38	7.0	0.79
Limitet		**0-3**	**0-10**	**0-5**	**0-2**	**6.0-8.5**	**0-5**

Konduktiviteti elektrik është brenda normës së lejuar për të gjithë lumenjtë duke u klasifikuar si ujëra të lehta nga pikëpamja e sasisë së kripërave të tretura. Përmbajtja e azotit nitrik, azotit amoniakal dhe kaliumitështe brenda limiteve në të gjithë lumenjtë. Nje nga treguesit kryesor për gërryeshmerinë e lumit është mbetja e thatë e cila trasportohet me masën ujore dhe përbën shkallën erozive të tokës së gërryer. Vihet re se në lumenjtë me prurje të madhe si Drini në Mjedë apo Vjosa në Poçem ka një nivel mesatar ose të ulët transportues të mbetjes së thatë në ujëra, gjë që tregon një gërryeshmëri të pranueshme jo të niveleve shumë të mëdha. Përsa i përket lumenjve të tjerë si lumi Shkumbin në Çengelaj Drini i Zi në Brezhdan ose Osumi në Urën e Kuçit ka një nivel gërryeshmërie më të larte pasi sasia transportuese aluvionale është më e lartë. Referuar rezultateve përmbajtja e parametrave të monitoruar është brenda limiteve për të gjithë lumenjtë.

5.3 Monitorimi i punimeve gjeokimike dhe vlerësimi i riskut në zonën Kanali i Hoxharës- Plazhi i Darëzezës

Për vitin 2021, u krye rikonjicioni i zonës bregdetare nga Kanali i Hoxharës deri në afërsi të grykëderdhjes së lumit Vjosa (plazhi i Darëzezës) për të përcaktuar vendmarrjet e kampioneve gjeokimike. Provëmarrja u realizua në marrjen e kampioneve në rëra dhe në toka për thellësinë deri në 15 cm dhe kampioneve të marra për sfondin gjeokimik natyror (S.Gj.N), në thellësinë deri në 60 cm.

Fig. 6. Harta skematike e materialit faktik gjeokimik për zonën e bregdetare, Kanali i Hoxharës - plazhi i Darëzezës.

5.3.1 Përcaktimi i ndikimit gjeogjen dhe antropogjen

Për të gjykuar mbi ndikimin e aktivitetit të veprimtarisë njerëzore nga shfrytëzimi i kësaj zone, llogariten përmbajtjet antropogjene të elementëve mbi vlerat normale. Për këtë llogariten përmbajtjet gjeogjene (natyrale) të elementëve në toka. Pra duhet të përcaktohet që në fillim Sfondi Gjeokimik Natyror (S.Gj.N.). Duke e menduar se toka mbi mbulesën Kuaternare, në aspektin gjeokimik, është homogjene, dhe provat e marra mbi 4-5 km larg zonës bregdetare, në thellësinë 50-60 cm nga sipërfaqja (thellësi kjo që shmang në një masë të konsiderueshme ndotjen antropogjene), pra përfaqëson një mjedis të pastër, larg burimit të ndotjes, ku mundësia e depërtimit të ndotjes është e papërfillshme (e pakët). Pra përmbajtja e elementëve në këtë thellësi është e përafërt me S. Gj. N.

Në tabelën e mëposhtme jepen parametrat gjeokimik statistikorë të Sfondit Gjeokimik Natyror në toka ne thellësinë 50-60cm, për këtë zonë (të llogaritur me programin matematikor Statistika).

Tabela 3. Parametrat statistikorë të sfondit gjeokimik natyror, Kanali i Hoxharës - plazhi i Darëzezës.

	Na%	K%	Ca%	Mg%	Fe%	Mn	Ni	Co	Cr	Cu	Zn	Pb	Cd	Li	pH	SO3%	S%
Numri provave	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Shuma	6.36	7.16	43.2	26.46	19.71	3579	1834	177	5166	477	520	9	0	219	49.1	0.296	0.118
Minimum	0.73	0.88	6.4	3.83	2.56	559	241	21	503	68	76	0	0	26	7.6	0.021	0.008
Maksimum	1.2	1.98	8.4	5.31	4.99	646	437	46	1265	94	115	6	0	63	8.8	0.086	0.034
Mesatare	1.06	1.19	7.2	4.41	3.29	596.5	305.67	29.5	861	79.5	86.67	1.5	0	36.5	8.18	0.049	0.020
Devijim standart	0.17	0.42	0.84	0.52	0.92	28.62	69.43	8.73	276.32	11.52	14.79	2.51	0.00	14.02	0.48	0.02	0.01

Tabela 4. Peshat e elementëve në faktorët gjeokimikë, për provat e sfondit gjeokimik natyror(50-60 cm)

Elementët	Faktor 1	Faktor 2
Cr	-0.812	-0.173
Ni	0.940	-0.173
Co	0.949	-0.185
Cu	0.609	0.481
Pb	-0.484	-0.818
Zn	0.824	-0.252
Mn	0.903	0.252
Fe	0.964	-0.100
K	0.955	-0.142
Na	-0.887	0.314

Vihet re se peshën më të madhe në faktorin **1** e kanë elementët **Ni, Co, Zn, Mn, Fe dhe K**. Ndërsa tek **Faktori 2** janë në përgjithësi vlera të ulta negative, me vlere pozitive janë vetëm elementët **Cu, Mn dhe Na**. Nga analiza faktoriale janë nxjerrë bashkëshoqërimet e mëposhtme:

1. **Fe - Co - Ni - Zn - Mn - (K)**
2. **Cu - Mn - Na**

Pra për të dhënat e tokave mbi mbulesën kuaternare në thellësinë 50-60cm kemi bashkëshoqërimin gjeokimik karakteristik: **Fe, Co, Ni, Zn, Cu, Mn (Na, K)** që janë krijuar në një mjedis të pa ndikuar nga veprimtaria industriale. **Natyra e tyre është me origjinë gjeogjene**, të formuara nga formacionet gjeologjike që ndërtojnë rajonin kanë bërë të mundur përqendrimin e përmbajtjeve të elementëve si **Ni, Co, Zn, Mn, Fe, K** në toka, ku në gjendjen e sotme kemi krijimin e bashkëshoqërimeve gjeokimike karakteristike për ketë thellësi. Këto bashkëshoqërime nevojiten për ti krahasuar me bashkëshoqërimet gjeokimike në rëra, në plazhin e Darëzezës të marra në thellësinë 10-15 cm.

Proçesi i përcaktimit të **sfondit gjeokimik natyror** ka një rëndësi të veçantë dhe është pikënisja e çdo studimi mjedisor. Sa më saktë që të bëhet përcaktimi i këtij parametri gjeokimik, aq më i qartë dhe më i drejtë bëhet interpretimi i materialeve gjeokimike, (përcaktimi i saktë i ndotjeve të mundshme, ndikimi i burimeve ndotëse në mjediset përkatëse etj).

Tabela 5. Parametrat statistikore të provave për thellësinë 10-15 cm.

Elementët	Na%	K%	Ca%	Mg%	Fe%	Mn	Ni	Co	Cr	Cu	Zn	Pb	Cd	Li	pH	SO3%	S%
Numri provave	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65
Shuma	49.08	33.71	821.2	269.14	127.05	44156	13519	1209	95104	4309	4050	1666	35	780	525.7	6.60	4.41
Minimum	0.53	0.37	7.2	3.42	1.62	567	151	0	504	30	30	0	0	10	7	0.01	0.004
Maksimumi	1.54	1.21	16.8	5.65	3.49	1005	322	47	3268	115	143	107	4	14	9.3	0.374	0.75
Mesatarja	**0.76**	**0.52**	**12.63**	**4.14**	**1.95**	**679.32**	**207.98**	**18.60**	**1463.1**	**66.29**	**62.31**	**25.63**	**0.54**	**12**	**8.09**	**0.10**	**0.07**
Deviacioni standart	0.14	0.11	1.82	0.40	0.29	70.68	37.53	9.64	1351.90	18.35	26.04	27.88	0.87	0.81	0.72	0.08	0.13

Tab. 6. Peshat e elementëve në faktorët gjeokimikë, për provat e radhës, në thellësinë deri 15 cm.

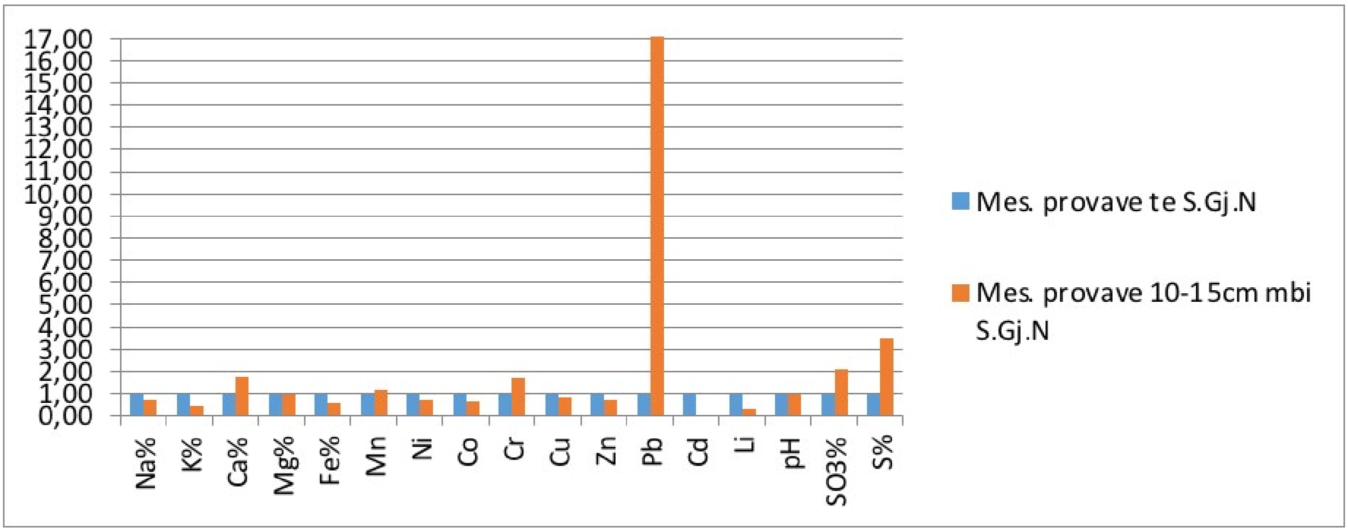
Elementët	Faktor 1	Faktor 2
Cr	0.057	0.532
Ni	0.393	0.102
Co	0.531	0.068
Cu	0.527	0.300
Pb	-0.537	0.119
Zn	0.712	0.229
Mn	0.352	0.813
Fe	0.797	0.213
K	0.522	-0.782
Na	0.713	-0.577

Referuar të dhënave, rezulton se faktori 1 është predominues. Duke u nisur nga faktorët gjeokimik që paraqiten në tabelën 6, krahasuar me vlerat **>0.7**, që konsiderohen si vlera sinjifikative (me "peshë" të rëndësishme), shohim që me "peshë" më të madhe **në Faktorin 1**, paraqiten elementët **Zn, Fe** dhe **Na**. Ndërsa tek Faktori 2 janë në përgjithësi me vlera të ulta përveç elementit **Mn**, që është me vlerë me të madhe. Kjo tregon se kemi të bëjmë me një mjedis me origjinë gjeogjene (natyrore) dhe me bashkëshoqërim gjeokimik karakteristik: **Fe - Zn - Na**.

5.3.2 Normalizimi i përmbajtjeve mesatare të elementëve me sfondin gjeokimik natyror, në Zonën bregdetare Kanali i Hoxharës-Plazhi i Darëzezës.

Normalizimi i përmbajtjeve mesatare i ndikimit në mjedis është bërë sipas vlerave të raportit të përmbajtjeve **mesatare të elementëve kimikë** të provave në thellësinë 10-15cm, me sfondin gjeokimik natyror përkatës.

Graf 1. Normalizimi i përmbajtjeve mesatare të elementëve me S.Gj.N, në Kanali Hoxharës - plazhi i Darëzezës.

Nga grafiku më sipër shohim që elementët Ca, Cr, Pb, SO3 dhe S, kanë vlera mbi sfondin gjeokimik natyror ose afër tij, ndërsa elementët e tjerë kanë vlera poshtë sfondit gjeokimik.

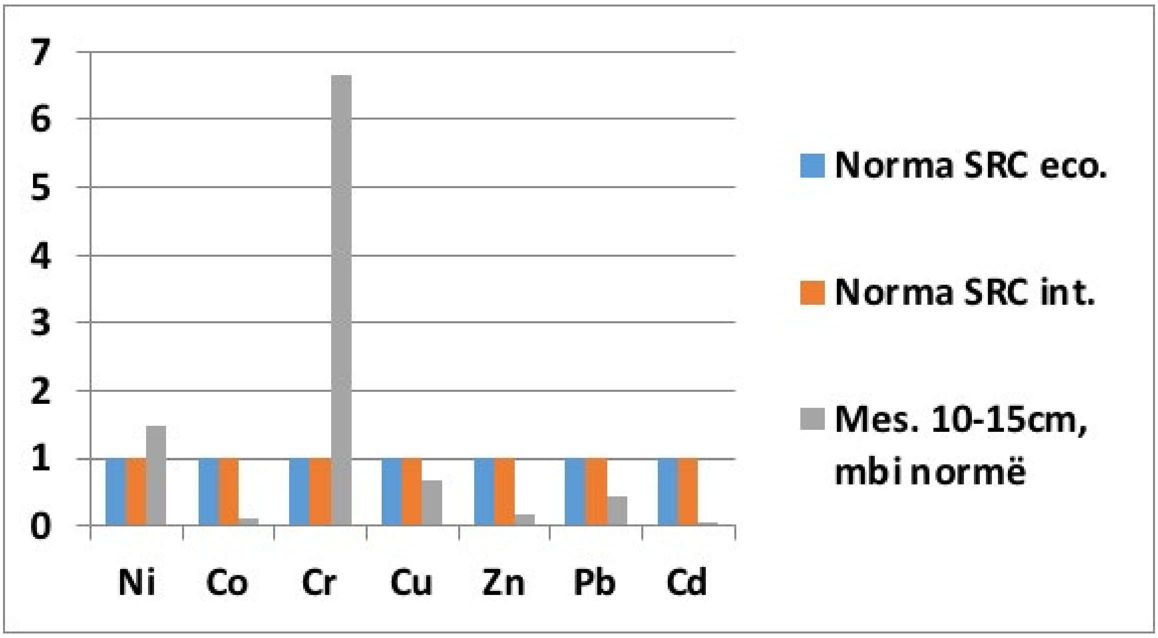
5.3.3 Vlerësimi i Riskut

Vlerësimi i riskut bazohet në vlerat e llogaritura të raportit të përmbajtjeve mesatare të elementëve të analizuar, me normat e lejuara përkatëse si dhe në vlerat e raportit të përmbajtjeve të këtyre elementëve për secilën provë, me normat e lejuara përkatëse, bazuar në listë Holandën, (Hollandliste-2014), të ndërtuara me anë të programit Surfer, duke paraqitur të dhënat e marra për SRC integruar dhe duke i përshkruar elementët Cr, Ni, Co, Cu, Zn etj, në trajtë grafike.

Tabela 7. Vlerat e normave të përmbajtjeve të elementëve në Toka, sipas Lijzen JPA

Elementët	SRC njerëz	SRC eco	SRC integr.
As	576	85	85
Ba	934	890	890
C	28	13	13
Cr total	-	220	220
Cr i tretshëm	276	220	220
Cr+6	78	220	78
Co	43	180	43
Cu	86.0	96	96
Hg	210	-	-
Hg inorganik	210	36	36
Hg organik	-	4	-
Pb	622	58	58
Mo	131	190	190
Ni	147	140	140
Zn	461	350	350

Graf. 2 Normat për SRCeco. dhe SRCintg, sipas List Holanda, krahasuar me provat gjeokimike ne thellësinë 10-15cm, zona Kanali i Hoxharës-plazhi i Darëzezës.

***SRCeco** – Përmbajtja e riskut serioz për ekosistemin.
***SRCinteg.** – Përmbajtja e riskut serioz e integruar ku përfshihen njerëzit dhe ekosistemi.

Nga të dhënat e marra në zonën bregdetare Kanali i Hoxharës deri në afërsi të grykë derdhjes së lumit Vjosa (plazhi i Darëzezës), duke i krahasuar me normat e list Holandës vëmë re që elementet **Cr** dhe **Ni** janë më të larta se norma. Elementët Cu, Pb, Zn, Co, janë me vlerë nën norma. Për elementin Ni rezulton me vlerë 1.5 herë mbi normë dhe **Cr** 6.6 herë mbi normë për SRCeco. dhe SRCintg*. Këto vlera duke qenë disi në përgjithësi të ulta nuk përbëjnë risk për njerëzit dhe ekosistemin.

5.4 Monitorimi i dinamikës së vijës bregore të rajonit të Shëngjin-Grykëderdhja e lumit Buna

5.4.1 Vlerësimi i gjendjes

Gjatë vitit 2021 kemi një dinamikë intensive të lëvizjes së vijës bregore, ku ka segmente në të cilat mbizotëron erozioni si dhe segmente të tjerë në akumulim. Për vlerësim më të lehtë, vija bregore e rajonit është ndarë në dy segmente.

Segmenti i parë që përfshin vijën bregore nga porti i Shëngjinit deri në lagunën e Vilunit (plazhet e Ranës së Hedhun dhe Rrjollit).

Segmenti i dytë që përfshin vijën bregore të plazhit të Velipojës nga kanali i Vilunit deri në grykëderdhjen e lumit Buna.

- **Vija bregore nga porti i Shëngjinit deri në lagunën e Vilunit**

Vija bregdetare në këtë segment deri në vitin 2017 ka patur në përgjithësi një dinamikë të qetë. Lëvizjet e saj kanë qenë të lehta, ku në përgjithësi ka mbizotëruar akumulimi. Plazhi Rana e Hedhun nga plazhi i Sigalit deri në Rrjoll ka një gjatësi deri 6 km dhe gjerësi nga 120 deri 400 milje(ml). Rana e Hedhun rezulton një vijë bregore e tipit abraziv ku shkëmbinjtë gëlqeror bien direkt mbi det. Gjithashtu lokalizohen edhe gjire të vegjël akumulativ që po shfrytëzohen në përgjithësi si pika turistike.

Nga matjet e kryera në këtë segment gjatë vitit 2021 në periudhën 2017-2021 dinamika e vijës bregore ka ndryshuar. Pothuaj në të gjithë gjatësinë mbizotëron erozioni. Në rajonin e plazhit të Sigal-it (pjesa jugore e segmentit) erozioni është më intensiv duke u eroduar me gjerësi rreth 14 ml. Në gjithë segmentin me gjatësi rreth 300 ml është eroduar rreth 0.24 ha plazh dhe në dy segmente me gjatësi rreth 100 ml janë akumuluar rreth 0.05 ha plazh me bilanc negativ rreth 0.19 ha.

Është e rëndësishme të theksohet se në vijën bregore nga porti i Shëngjinit deri në lagunën e Vilunit, erozioni vjen duke u rritur. Bilanci erozion-akumulim në periudhën 2013-2017 ka qenë rreth 5 ha pozitiv ndërsa në periudhën 2017-2021 është rreth 10 ha negativ.

Figura 7. Pamje satelitore të fenomeneve gjeodinamike në segmentin Shëngjin-Vilun.

• Vija bregore e plazhit të Velipojës nga kanali i Vilunit deri në grykëderdhjen e lumit Buna.

Laguna e Vilunit përbën një ekosistem mjaft interesant të këtij segmenti. Nga viti 1944 deri në vitin 1985 kanali i komunikimit të tij me detin është spostuar rreth 200 ml në veriperëndim, ndërsa nga viti 1985 deri tani është rikthyer në pozicionin e mëparshëm. Kanali i Vilunit nga viti 2013 deri në vitin 2017 është spostuar në veri rreth 80 ml dhe nga viti 2017 deri në vitin 2021 ky spostim ka vazhduar edhe për 50 ml të tjera.

Në plazhin e Velipojës vija bregore është spostuar më në veri dhe sipërfaqet e eroduara dhe akumuluara nga spostimi i kanalit nuk janë të njëjta. Nga rreth 0.8 ha që është akumuluar në plazhin e Rrjollit rreth 1.65 ha janë eroduar në plazhin e Velipojës më një bilanc negativ rreth 0.8 ha. Përsa i përket dinamikës së vijës bregore të gjithë segmentit vazhdon të jetë shumë intensive. Në rajonin jugor të plazhit të Velipojës, nga kanali i Vilunit në një distancë rreth 2.5 km në veri deri tek resorti i fundit i plazhit të Velipojës mbizotëron fenomeni i erozionit.

Në periudhën 2017-2021 deti ka përparuar në drejtim të tokës duke eroduar vijën bregore në një gjatësi rreth 1800 ml. Gjerësia e brezit të eroduar lëviz nga 5-6 deri në 30 ml duke ulur sipërfaqen e plazhit rreth 2.12 ha

Më në veri në krahun jugor të aksit të derdhjes së lumit Buna rezulton përsëri akumulim sipërfaqe të përgjithshme rreth 5.65 ha. Përballë këtij segmenti në largësi rreth 400 ml nga bregu në krahun e majtë të rrjedhjes së lumit është krijuar nga akumulimi një ishull i vogël me sipërfaqe rreth 1000 m2.

Aktualisht ritmet e erozionit nga viti 2013 deri në vitin 2017 kanë rënë dhe në ndonjë sektor të ngushtë rezulton edhe akumulim. Nga monitorimi i aksit të lumit Buna në vitin 2021 nuk vërehet ndonjë ndryshim i madh. Gjatë aksit të tij vërehen disa alternime vatrash akumulimi dhe erozioni në ekuilibër me trashësi që shkon nga disa cm deri 0.5 ml.

Figura 8. Pamje satelitore të fenomeneve gjeodinamike në segmentin e plazhit të Velipojës

Në formë tabelore jepet bilanci i përgjithshëm i erozion-akumulimit në gjithë hapësirën e segmentit Shëngjin-Derdhja e lumit Buna. Referuar të dhënave, bilanci i përgjithshëm në këtë rajon është negativ me 10.87 ha erozion.

Tabela 8. Bilanci i erozion-akumulimit në segmentin Shëngjin-Derdhja e lumit Buna.

Nr	Segmenti	Dinamika e vijës bregore				Dinamika e shelfit litoral 1985-2017			Dinamika e shelfit litoral 2017-2021		
		Akumulim		Erozion		Akumulim (ha)	Erozion (ha)	Bilanci (ha)	Akumulim (ha)	Erozion (ha)	Bilanci (ha)
		Km	%	Km	%						
3	Shëngjin - Rrijoll	1.0	8.9	10.2	91	12.5	11.2	+1.3	1.4	10.5	-9.1
2	Velipojë-Bunë	2.2	34.9	4.1	65.1	61.5	58.8	+2.7	13.15	14.92	-1.77
	Shuma	3.2		14.3		74	70	+4	14.55	25.42	-10.87

5.6 Forcat shtytëse, presionet, ndikimi, reagimi

Faktorë kryesor që ndikojnë në ndryshimin e rrjedhës së lumenjve dhe gërryerjen e tokës janë:

- Prurjet e mëdha të ardhura nga sasia e madhe e reshjeve të rëna në një kohë të shkurtër. (reshje me intensitet të lartë)
- Ndërhyrjet, e pa studiuara, në shtretërit e lumenjve si rezultat i marrjes së materialeve inerte dhe i mbushjeve të një anëshme duke ngushtuar shtratin e lumit
- Rritja e bimëve drunore në brendësi të shtratit, të cilat bëjnë të mundur devijimet e rrjedhës në drejtim të brigjeve.
- Hedhja e materialeve inerte dhe e mbeturinave të ndryshme në lumenj, të cilat sjellin ngushtim të shtratit, akumulim në fund dhe ngritje të nivelit të ujit dhe për pasojë devijim të rrymës.
- Dëmtime të argjinaturave mbrojtëse përgjatë rrjedhës së lumenjve.

Ndikim të drejtpërdrejtë në rritjen e pasojave të këtij fenomeni ka dhënë shfrytëzimi shumëvjeçar dhe pa kriter i inerteve lumore dhe veçanërisht ngritja e impianteve të përpunimit, në ato segmente ku brigjet e tyre janë të kufizuar me toka bujqësore.

Shkaqet e fenomeneve morfogjenetike të vijës bregore të rajonit të Shëngjin-Grykëderdhja e lumit Buna mund të jenë të ndryshme dhe vijnë kryesisht si rrjedhojë e prishjes së ekuilibrave ndërmjet prurjes së materialeve nga stereja dhe energjisë së rrymave e dallgëve detare që e shpërndajnë këtë material.

Këto fenomene janë të lidhura me veçoritë e zhvillimit morfotektonik, ndërtimin gjeologo-strukturor, larminë e formacioneve litologjike, dinamikën hidrologjike, si dhe me faktorë të tjerë antropogjen ku mund të përmendim mungesën e sedimenteve pas ndërtimit të shumë HEC-eve në të gjithë vendin dhe kryesisht të digave mbi lumin Drin.

5.7 Rekomandime

Gërryerja e lumenjve

- Instancat përkatëse të pushtetit qëndror MBUZHR, Bordet rajonale dhe lokale të kullimit si dhe Pushteti Lokal , duhet të marin masat e nevojshme dhe në kohën e duhur, që në momentet e fillimit të shfaqjes së fenomenit, për të bërë të mundur ruajtjen e këtij aseti shumë të rëndësishëm të pasurisë kombëtare.
- Duhet që të shmangen në mënyrë të domosdoshme ndërhyrjet në shtretërit e lumenjve, hedhjet e materialeve, apo veprime te tjera që bëjnë devijimin e rrjedhës lumore.
- Të shmanget ngritja e karrierave të inerteve si dhe të mos jepen leje shfrytëzimi për inerte në një gjatësi prej 1 km vijë lumore kur ato kanë tokë bujqësore në një ose të dy anët e tij.
- Të merren masat e nevojshme për të bërë të mundur disiplinimin e shumë përrenjve dhe burimeve të tjera malore që mbartin me vete shumë materiale inerte , në mënyrë që ato të minimizohen ose të eleminohen para se të bien në shtratin e lumit, dhe të shmanget depozitimi i tyre në shtratin e lumit pasi ndikojnë në devijimin e rrjedhës lumore.
- Bordet e kullimit si dhe Pushteti Lokal të jenë shumë operativ në ndërhyrje pasi në shumë raste ndërhyrjet në kohë japin rezultat dhe shmangin gërryerje masive.

Vija bregore të rajonit të Shëngjin-Grykëderdhja e lumit Buna

- Zonat me aktivitet të lartë erozional të vijës bregore të rajonit të Shëngjin-Grykëderdhja e lumit Buna të monitorohen çdo vit.
- Marrjen e masave për uljen e ndërtimit të HEC-eve në të gjithë vendin dhe kryesisht mbi lumin Drin.

KAPITULLI VI
NDOTJA E AJRIT

6.1 Informacion i përgjithshëm

Tematika dhe burimi i të dhënave

Monitorimi e cilësisë së ajrit urban është kryer nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit në qytetet kryesore të vendit si: Durrës, Shkodër, Korçë, Fier, Berat, Lezhë dhe Vlorë, për treguesit kryesorë të ndotjes së ajrit urban si: PM10, NO_2, SO_2, O_3, CO.

Të dhënat për cilësinë e lëndës djegëse për vitin 2021 janë siguruar nga Inspektoriati Shtetëror Teknik Industrial (ISHTI).

6.2 Vlerësimi i gjendjes

6.2.1 Cilësia e ajrit urban

Për monitorimin e cilësisë të ajrit urban janë zbatuar metodat standarte sipas të cilave përcaktohen mesataret kohore të monitorimit të cilësisë së ajrit, bazuar në direktivën CAFE të BE për një ajër të pastër dhe kërkesave të EEA për raportime. Vlerësimi është kryer duke i krahasuar me limitet sipas standarteve të Bashkimit Europian(BE)

Tabela 1. Normat e Bashkimit Europian për ajrin urban

Normat e BE	PM10 µg/m³	SO_2 µg/m³	O3 µg/m³	CO mg/m³	NO_2 µg/m³
1 orëshe		350			200
8 orëshe			120	10	
24 orëshe	50	125			
Vjetore	40				40

Monitorimi e cilësisë së ajrit urban realizohet në qytetet kryesore të vëndit si: Durrës, Shkodër, Korçë, Fier, Berat, Lezhë dhe Vlorë. Monitorimi bëhet për treguesit kryesorë të ndotjes së ajrit urban si: PM10, NO_2, SO_2, O_3, CO.

Tabela 2. Stacionet e monitorimit

Nr	Stacionet	Vend-ndodhja	Treguesit	Kordinatat
1	Durrës	Oborri i shkollës "Jusuf Puka"	NO_2, O_3, CO	41°18'50.26"N 19° 26'57.44"E
2	Shkodër	Oborri i qëndrës Shëndetësore të Reabilitimit të handikapateve mendorë.	CO	42°04'25.13"N 19°31'24.62"E
3	Korçë	Oborri i shkollës "Raqi Qirinxhi".	O_3	40°37'33.39"N 20°46'48.76"E
4	Fier	Oborri i shkollës "Janaq Kilica".	SO_2,O_3	40°43'33.4"N 19°33'17.3"E
5	Vlorë	Bashkia Vlorë	PM10	40°47'45"N 19° 49' 33"E
6	Berat	Bashkia Berat	PM10	40° 70' 24"N 19°95' 73" E
7	Lezhë	Bashkia Lezhë	PM10	41°78'17"N 19° 64' 37"E

• Vlerësimi i situatës nga grimcat e pluhurit (PM10)

Grimcat e pluhurit (PM) janë një përzierje e aerosoleve (të ngurta ose të lëngëta) që përfshin një diapazon të gjërë në madhësi dhe kompozime kimike. PM10 i referohet grimcave me diametër 10 micrometër ose më të vogël, dhe emetohet direk në atmosferë si grimca primare, ose formohet si rezultat i emisioneve të SO_2, NOx, NH3 dhe NMVOC. PM10 emetohen dhe nga shumë burime antropogjenike si djegja e lëndës djegëse, ndërtimi, pluhuri natyral pezull, kripa e detit etj. PM mund të shkaktojë dhe përkeqësojë sëmundjet e zemrës dhe mushkërive, goditjet në zemër dhe aritmi. PM mund të dëmtojnë sistemin nervor qëndror, sistemin riprodhues dhe mund të shkaktojë kancer. Gjithashtu nga ekspozimi i gjatë i njeriut në një mjedis me ndotje të madhe nga PM10 shkakton vdekje të parakohshme.

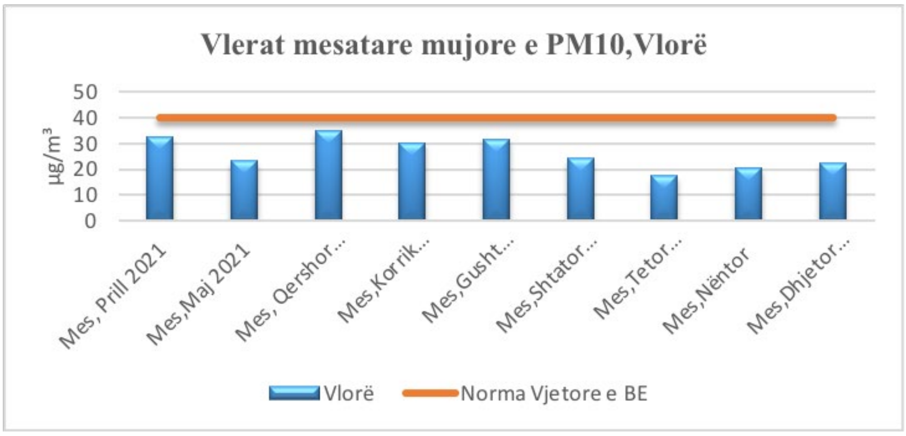
Monitorimi është realizuar me TECORA, me metodën gravimetrike dhe të dhënat janë llogaritur ditore. Aparatet TECORA për monitorimin e grimcave të pluhurit PM10 instalohen pranë Bashkive të qyteteve të marra në studim.

Tabela. 3 Vlerat mesatare të PM10 të monitoruara gjatë periudhës Prill-Dhjetor 2021.

Qytetet	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
Vlorë	32.77 μg/m³	23.31 μg/m³	35.09 μg/m³	30.39 μg/m³	31.62 μg/m³	24.14 μg/m³	17.38 μg/m³	20.58 μg/m³	22.2 μg/m³
Berat	26.92 μg/m³								
Lezhë			46.89 μg/m³						
Norma Vjetore e BE	40 μg/m³	40 μg/m³	40 μg/m³	40 μg/m³	40 μg/m³	40 μg/m³	40 μg/m³	40 μg/m³	40 μg/m³

• Qyteti i Vlorës

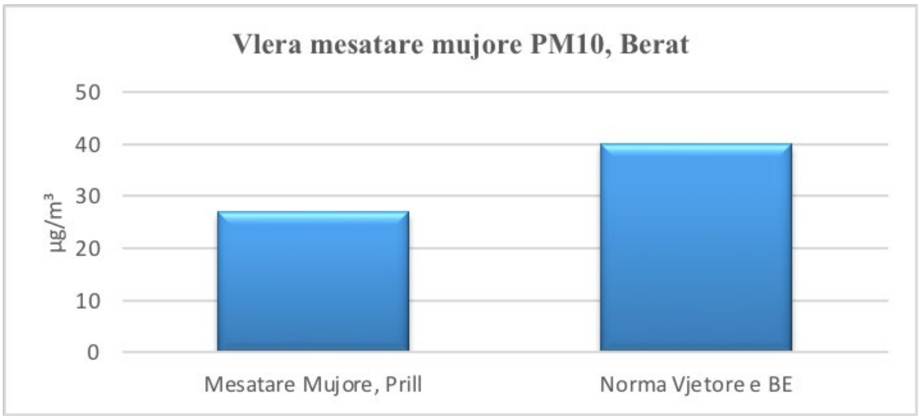
Grafiku1. Monitorimi për periudhën Prill-Dhjetor 2021 në Vlorë

Nuk ka tejkalim të normës vjetore të PM10 për vitin 2021 në qytetin e Vlorës.

- **Qyteti i Beratit.**

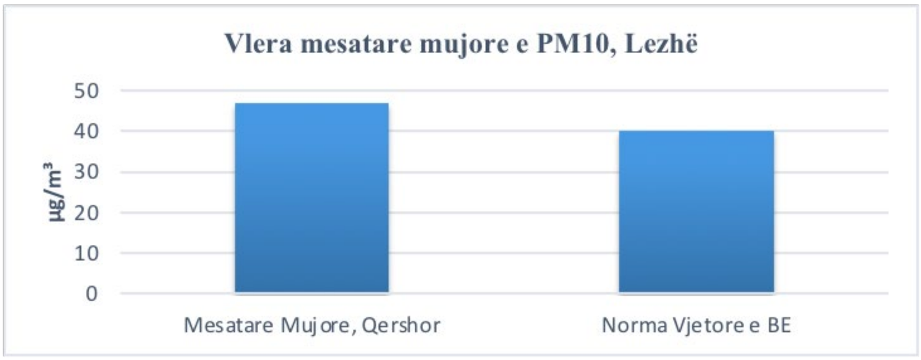
Grafiku 2. Vlera mesatare mujore e PM10, në qytetin e Beratit viti 2021.

Vihet re, se nuk ka tejkalim të normës vjetore të PM10 për muajin Prill 2021 të monitoruar në qytetin e Beratit.

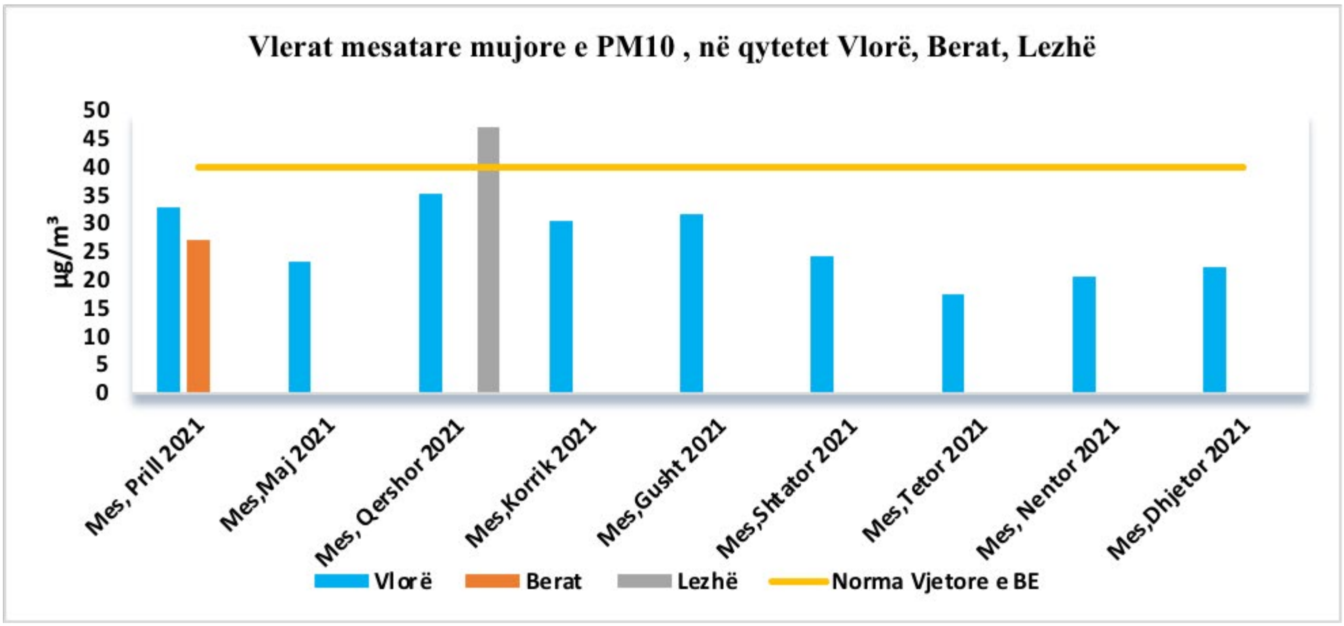
- **Qyteti i Lezhës**

Grafiku 3. Vlera mesatare mujore e PM10, në qytetin e Lezhës viti 2021.

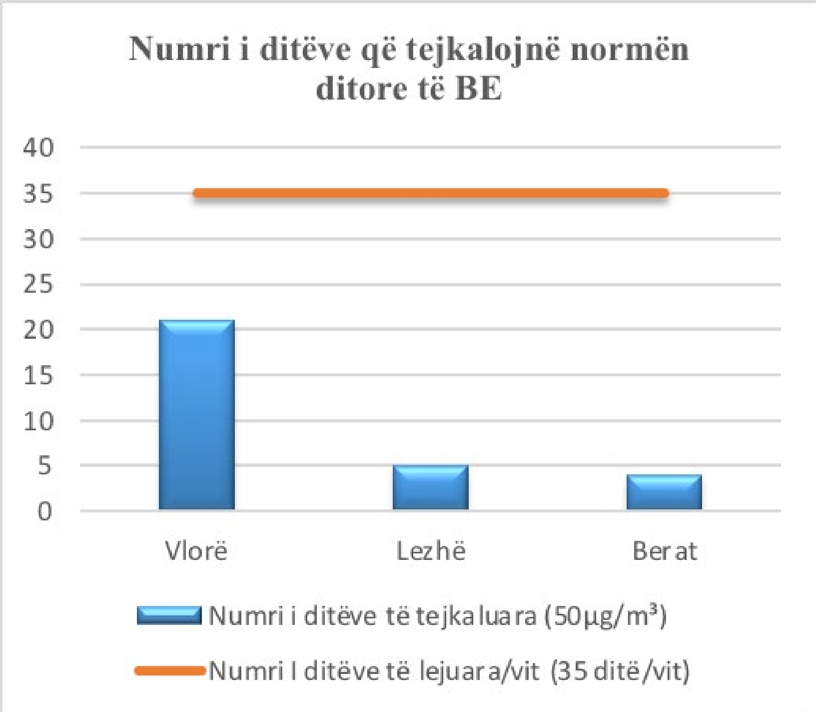

Vlera mesatare mujore e PM10 e monitoruar në qytetin e Lezhës është 46.89 µg/m³ dhe norma vjetore e BE është 40 µg/m³ rezulton që kemi një tejkalim të normës vjetore të shprehur në % prej 17.22%.

Grafiku 4. Shpërndarja e PM10 për të tre qytetet gjatë vitit 2021

Grafiku 5. Numri i ditëve që tejkalojnë normën ditore të PM10

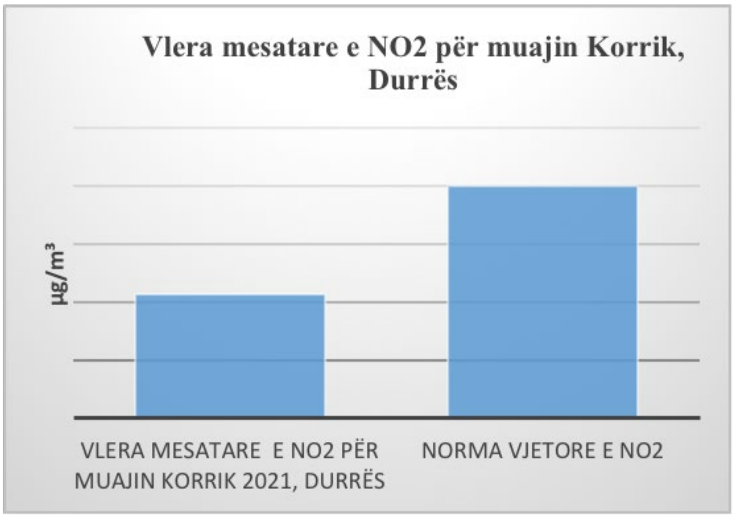
Për sa i përket tejkalimit të normës ditore të PM10 e cila është 50 µg/m³, numri i ditëve që tejkalojnë këtë normë është:

- 21 ditë në stacionin e Vlorës nga 35 ditë në vit që është norma e BE
- 5 ditë në stacionin e Lezhës nga 35 ditë në vit që është norma e BE
- 4 ditë në stacionin e Beratit nga 35ditë në vit që është norma e BE.

• Vlerësimi i situatës nga NO_2(Dioksid Azoti)

NOx është një ndotës që emetohet në atmosferë si rezultat i djegies së lëndës djegëse në proçeset industriale dhe sektori i transportit rrugor. NOx ndihmon në formimin e ozonit dhe grimcave të pluhurit. NO_2 është i lidhur me efekte të padëshiruara në shëndet dhe mund të dëmtojë mëlçinë, shpretkën gjithashtu mund të përkeqësojë sëmundjen e mushkërive duke krijuar probleme respiratore. NO_2 ndikon në formimin e shiut acid dhe në eutrofikimin e tokës dhe ujit.

Grafiku 6. Vlerat mesatare të NO_2 në stacionin e Durrësit.

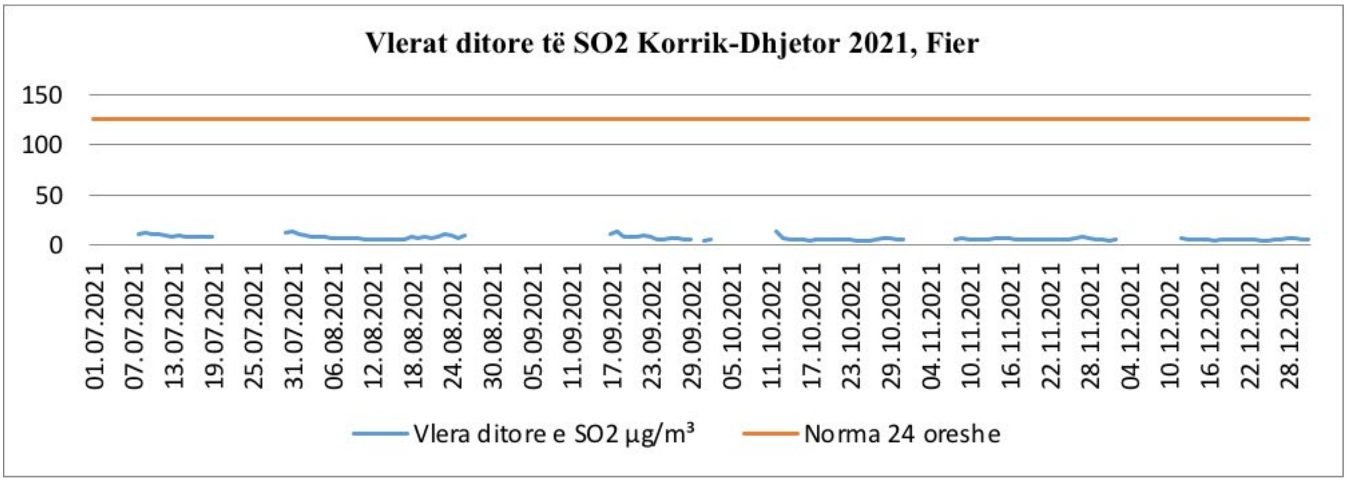

Monitorimi i NO_2 për vitin 2021 është realizuar për muajin Korrik në stacionin e Durrësit. Nga të dhënat e monitoruara rezulton se nuk kemi tejkalim të vlerës limite vjetore në këtë stacion për muajin Korrik.

• Vlerësimi i situatës nga SO_2(Dioksid Squfuri)

Burimi kryesor i SO_2 është sektori i prodhimit të energjisë elektrike. SO_2 mund të ndihmojë në formimin e grimcave dytësore sulfate dhe formimin e shiut acid. SO_2 është një ndotës që shkakton probleme serioze në shëndetin e popullatës si përkeqësimin e astmës si dhe redukton funksionin e mushkërive dhe irriton aparatin respirator. Gjithashtu ndihmon në formimin e shiut acid, impaki i të cilit mund të jetë i dukshëm duke shkaktuar dëmtimin e pyjeve dhe ekosistemin e liqeneve dhe lumenjve. Monitorim i SO_2 për periudhën Korrik-Dhjetor 2021 është realizuar në stacionin e Fierit. Bazuar në të dhënat e monitoruara rezulton se nuk ka tejkalim të vlerës limite ditore dhe as të vlerës limite orare të BE.

Grafiku 7. Vlerat ditore të SO_2 për periudhën Korrik-Dhjetor 2021, Fier.

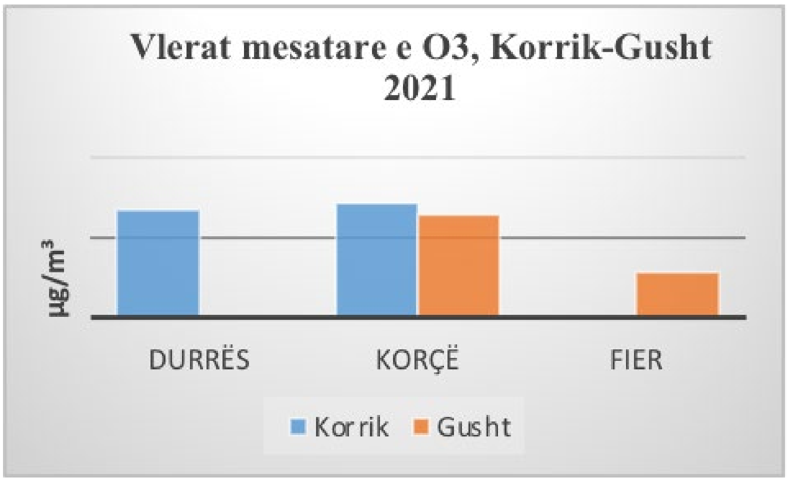

• Vlerësimi i situatës nga ozoni (O_3)

Ozoni formohet si rezultat i zinxhirit të reaksioneve kimike me gazet e emetuara në atmosferë si NOx, CO, NMVOCs dhe CH4 në prani dhe të rrezatimit diellor.

Po ashtu, ozoni kur paraqitet në nivele të larta mund të shkaktojë probleme të shëndetit respirator përkeqësimin e astmës dhe sëmundje të tjera të mushkërive. Ozoni gjithashtu është gaz me efekt serë duke kontribuar në ngrohjen e atmosferës.

Grafiku 8. Vlerat mesatare të O_3 në qytetet e Durrësit, Korçës dhe Fierit.

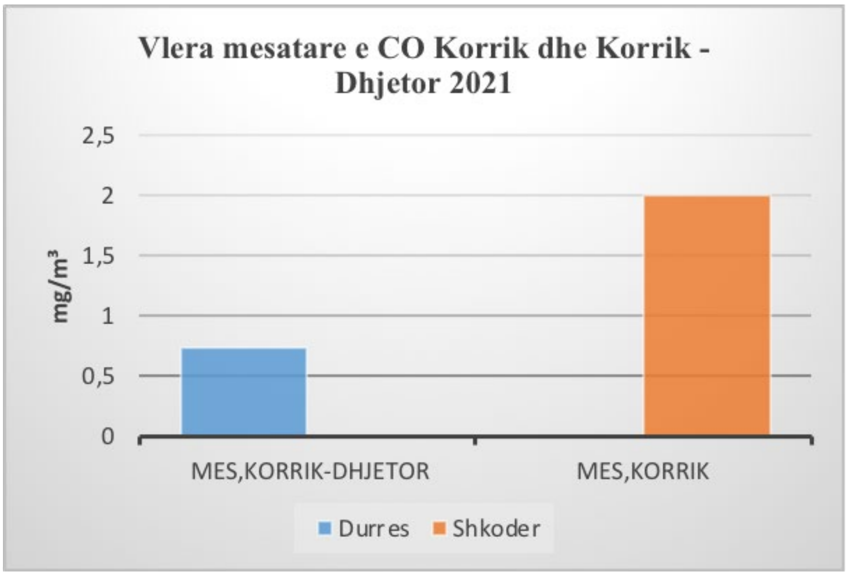

Monitorimi i O3 është realizuar në 3 stacione si: Durrës, Korçë dhe Fier për periudhën Korrik-Gusht 2021. Bazuar në mesataret 8 orare krahasuar dhe me normën 8 orare të BE, vërejmë se ka tejkalime në stacionin e Durrësit për muajin Korrik dhe në stacionin e Korçës për muajt Korrik-Gusht

- **Vlerësimi i situatës nga CO (Monoksidi i Karbonit)**

Burimet kryesore të shkarkimit të CO në ajër janë transporti rrugor, biznesi, shtëpitë dhe industria. Monoksidi i Karbonit emetohet në atmosferë për shkak të djegies jo të plotë të lëndës djegëse. Është një ndotës që në nivele të larta mund të shkaktojë probleme në zemër dhe të dëmtojë sistemin nervor Monitorimi i CO është kryer në qytetin e Durrësit për periudhën Korrik-Dhjetor dhe në Shkodër për muajin Korrik .

Grafiku 9. Vlerat 8 orare të CO në stacionet Durrës dhe Shkodër

Nuk ka tejkalim të normës 8 orare të CO në stacionin e Durrësit për periudhën Korrik -Dhjetor 2021. Gjithashtu nuk ka tejkalim të normës 8 orare të CO në stacionin e Shkodrës për muajin Korrik 2021.

6.2.2 Cilësia e lëndëve djegëse

Motorët me djegie dhe sidomos ato me naftë, janë një nga burimet më të rëndësishme të grimcave në atmosferë. Një alternativë që ka përparuar është zëvendësimi i automjeteve me benzinë dhe naftë me automjete elektrike. Për të kontrolluar ndotjen e ajrit nga djegia e lëndës djegëse, është e nevojshme të merren masa për të zvogëluar emetimin e gazrave dhe grimcave ndotëse. Kjo nënkupton masa ligjore dhe teknologjike të tilla si vendosja e dispozitave ligjore kombëtare dhe ndërkombëtare për zvogëlimin e shkarkimeve.

Ndaj kontrolli për respektimin e standarteve shtetërore për cilësinë e lëndëve djegëse, për cilësinë e naftës dhe nënprodukteve të saj, realizohet në zbatim të pikës 2 të nenit 23 të ligjit nr.8450, datë 24.02.1999, "Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre", të ndryshuar, VKM Nr.429, datë 26.06.2019 "Për cilësinë e disa lëndëve të djegshme, të lëngëta, për përdorim termik, civil dhe industrial, si dhe për përdorim në mjetet e transportit ujor", dhe Udhëzimit Nr.3492, datë 30.04.2015 "Për koordinimin ndërinstitucional dhe fiskal të naftës bruto dhe nënproduktet e saj në Republikën e Shqipërisë".

Në pikën 2 të udhëzimit të përbashkët të Ministrisë së Energjisë dhe Industrisë, Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit dhe Ministrisë së Financave me Nr.3496, datë 10.06.2016 "Për mbledhjen dhe ruajtjen e të dhënave për cilësinë e lëndëve djegëse të lëngëta, të mesme, të rënda (Gas Oil), lëndëve djegëse të rënda (heavy fuel oil), dhe lëndëve djegëse të lëngëta marine (marine fuel), përcaktohet se: ISHTI në bashkëpunim me Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave merr dhe sistemon të dhënat për prodhuesit vendas dhe tregtarët me shumicë për shkallën e përputhshmërisë me standartet shtetërore.

Në Vendimin nr. 429/2019 e miratuar nga Qeveria Shqiptare përcaktohet:

a) Llojet e lëndëve djegëse të lëngëta dhe vlerat kufi të përmbajtjes së squfurit në to.
b) Treguesit fiziko-kimikë të lëndës djegëse, të cilat duhet të përmbushen përpara tregtimit të tyre.
c) Kushtet e përdorimit të lëndëve djegëse të lëngëta nga anijet në portet, ujërat territoriale të Shqipërisë, zonat eksluzive ekonomike dhe zonat e kontrollit të shkarkimit të oksideve të squfurit në ajër.

d) Mënyrën e përcaktimit dhe monitorimit të treguesve tekniko-cilësorë të lëndës djegëse.
e) Metodat për reduktimin e shkarkimeve të lëndëve, ndotësve në ajër, dhe raportimin e përputhshmërisë me vlerat kufi të përmbajtjes së ndotësve.

Qëllimi i këtij vendimi është reduktimi i shkarkimeve të Dioksidit të Squfurit, që vjen nga djegia e lëndëve djegëse të lëngëta, të prodhuara nga hidrokarburet, duke përmirësuar cilësinë e tyre dhe duke zvogëluar efektet e dëmshme te njeriu dhe mjedisi.
Kontrolli i rregullt i cilësisë së produkteve të naftës, përfshin përcaktimin e vetive fizike dhe kimike të nënprodukteve të naftës sipas kërkesave të standarteve shtetërore ekzistuese, parandalimin e falsifikimit të cilësisë gjatë transportimit, ruajtjes dhe tregtimit, përdorimit dhe justifikimin e markave të përdorura të produkteve që subjektet kanë vendosur në tabelat e shitjes.

Testimi dhe inspektimi për çdo seri nënproduktesh nafte dhe dhënia e rezultateve laboratorike përbëjnë masa shtesë për verifikimin e testimeve të kryera nga rafineritë e naftës dhe vendeve të origjinës së produkteve. Shtimi i qëllimshëm i ndotësve që mund të kryhen gjatë shpërndarjes është i vështirë të identifikohet nëse nuk bëhen analizat laboratorike dhe nuk monitorohen me kujdes.

Gjatë vitit 2021 janë analizuar në total 94 mostra produktesh të ndryshme mazuti në stacione të ndryshme ku janë vënë re:

1. Për produktin **Mazut** A.F.T sh. a: janë analizuar **8 mostra** përgjatë vitit 2021 dhe janë vënë re, se rezultatet e treguesve si pika e flakërimit, viskoziteti në 100°C (mm2/s), viskoziteti në 100°C (°E), uji (%volum), hiri (% mase) squfuri (% mase) dhe fuqia kalorifike janë brenda kufijve të lejuar.
2. Për produktin **Mazut Elva 2001** sh. a: gjatë vitit 2021 janë analizuar gjithsej **44 mostra**, ku edhe për këto mostra rezultatet e treguesve të matur janë brenda normave të lejuara dhe marrja e mostrave është në përputhje me standartin S SH EN ISO 3170:2005.
3. Për produktin **Mazut Europetrol Durrës Albania**: janë analizuar **10 mostra** përgjatë gjithë vitit dhe gjithashtu është vëne re se treguesit e matur janë brenda kufijve të lejuar.
4. Për produktin **Mazut Resuli sh. a**: janë analizuar **4 mostra** përgjatë gjithë vitit dhe është vënë re, se të gjitha rezultatet përkojnë me normat e vendosura të lejuara.
5. Për produktin **Mazut Alb Impex sh. a**: janë analizuar **20 mostra** përgjatë vitit 2021 dhe gjithashtu është vënë re se rezultatet janë brenda kufijve të lejuar.
6. Për produktin **Mazut Trios sh. a**: nga analizimi i **4 mostrave** vjetore rezulton se treguesit e matur janë brenda kufijve të lejuar ku pika e flakërimit është > 80°C, viskoziteti në 100°C (mm2/s) varjon nga 12-21.8, viskoziteti në 100°C (°E) varion nga 2.05-3.20, hiri (% mase) varion nga 0.034 -0.075, squfuri (% mase) varion nga 0.533-0.745 dhe fuqia kalorifike janë brenda kufijve të lejuar.
7. Për produktin **BOLV OIL sh. a**: rezultatet e mostrës së analizuar **përgjatë vitit** janë brenda kufijve të lejuara dhe në përputhje me standartet e vendosura.
8. Së fundmi për produktin **Mazut Izvor 99 sh. a**: janë analizuar gjithsej **3 mostra** ku edhe për këto mostra të shtatë treguesit e paraqitur për cilësinë e lëndëve djegëse janë brenda kufijve të lejuara.

Metodat e marrjes së mostrave që zbatohen janë në përputhje me standartin S SH EN-ISO 3170:2005, ndërsa kryerja e analizave është analizuar në laboratorin e këtij institucioni i cili funksionon sipas S SH ISO/IEC 17025:2017.
Nuk janë marrë mostra për lëndët djegëse të lëngëta marine (marine fuel). Për mungesë të instrumentave për marrjen e kampioneve dhe atyre laboratorike, për rrjedhojë nuk janë kryer analizat në lëndët djegëse të lëngëta për Nikel-Vanadium, Poliklor-bifenil, Poliklor-trifenil.
Për plotësimin e nevojave të ekonomisë, janë importuar nga Maqedonia e Veriut, Mazut me përmbajtje Squfuri më të vogël se 1%.
Nga ana e ISHTI janë planifikuar investimet për ngritjen e infrastrukturës së nevojshme për kontrollin e përmbajtjes së Squfurit në lëndët djegëse që përdorin anijet, tragetet dhe mjete të tjera detare që qarkullojnë në ujërat territoriale dhe zonat e mbrojtura të Republikës së Shqipërisë, si dhe ankorohen në porte gjatë ngarkimit, shkarkimit dhe qëndrimit, duke përfshirë kohën e shpenzuar kur nuk janë të angazhuara në kohën e ngarkesave.

Metodat e marrjes së mostrave që zbatohen janë në përputhje me standartin S SH EN-ISO 3170:2005, ndërsa kryerja e analizave është analizuar në laboratorin e këtij institucioni i cili funksionon sipas S SH ISO/IEC 17025:2017.

Nuk janë marrë mostra për lëndët djegëse të lëngëta marine (marine fuel). Për mungesë të instrumentave për marrjen e kampioneve dhe atyre laboratorike, për rrjedhojë nuk janë kryer analizat në lëndët djegëse të lëngëta për Nikel-Vanadium, Poliklor-bifenil, Poliklor-trifenil.

Për plotësimin e nevojave të ekonomisë, janë importuar nga Maqedonia e Veriut, Mazut me përmbajtje Squfuri më të vogël se 1%.

Nga ana e ISHTI janë planifikuar investimet për ngritjen e infrastrukturës së nevojshme për kontrollin e përmbajtjes së Squfurit në lëndët djegëse që përdorin anijet, tragetet dhe mjete të tjera detare që qarkullojnë në ujërat territoriale dhe zonat e mbrojtura të Republikës së Shqipërisë, si dhe ankorohen në porte gjatë ngarkimit, shkarkimit dhe qëndrimit, duke përfshirë kohën e shpenzuar kur nuk janë të angazhuara në kohën e ngarkesave.

6.3 Forcat shtytëse, presionet, ndikimi

Një faktor i rëndësishëm që ndikon në cilësinë e ajrit në atmosferë, është edhe cilësia e lëndëve djegëse. Emetimet e automjeteve motorike janë një nga shkaqet kryesore të ndotjes së ajrit. Ndër gazrat e lëshuar janë: monoksidi i karbonit, dioksidi i karbonit, oksidet e azotit dhe dioksidi i squfurit. Monoksidi i karbonit (CO) e ka burimin kryesor nga djegia jo e plotë e lëndës djegëse nga motorët e automjeteve. Monoksidi i karbonit është një gaz shumë i rrezikshëm, pasi kur thithet në përqendrime të larta, zëvendëson oksigjenin në gjak dhe mund të shkaktojë vdekjen. Këto gazra vijnë gjithashtu edhe nga trafiku i automjeteve. Burim tjetër i emetimeve në ajër janë sektori i ndërtimit, rikonstruksionet urbane si dhe prishjet e ndërtesave.

Ajri i ndotur ndikon jo vetëm tek njerëzit me probleme shëndetësore, por edhe tek ata të shëndetshëm, përfshirë këtu si: irritimin e rrugëve të frymëmarrjes shoqëruar kjo me vështirësi në frymëmarrje, irritimi i syve, hundës dhe fytit, kollitjes, shtrëngimi i kraharorit, gulçim sidomos gjatë ecjes, ushtrimeve ose aktiviteteve të tjera në natyrë.

Nivele të larta të ndotjes së ajrit mund të shkaktojnë probleme të menjëhershme shëndetësore, duke përfshirë përkeqësimin e sëmundjeve kardiovaskulare , i sëmundjeve të organeve të frymëmarrjes duke shtuar ngarkesën në zemër dhe mushkëri, të cilat duhet të punojnë më shumë për të furnizuar trupin me oksigjen dhe si pasojë do të kenë qelizat e dëmtuara në sistemin e frymëmarrjes.

6.4 Rekomandime

- Përmirësim të infrastrukturës rrugore, transportit dhe cilësisë së karburanteve.
- Shtim i numrit të makinave dhe autobusëve me karburante ekologjike në transport publik.
- Zëvendësimi i automjeteve me benzinë dhe naftë me automjete elektrike.
- Kontroll të rreptë të shkarkimeve nga aktivitetet industriale.
- Promovim të burimeve të pastra dhe të rinovueshme të energjisë.
- Rritjen e sipërfaqeve të gjelbra.
- Marrje të masave nga djegiet e pakontrolluara të mbetjeve urbane.
- Reduktim të emetimeve nga ndërtimet dhe konstruksionet urbane.

KAPITULLI VII
MENAXHIMI I MBETJEVE

7.1 Informacion i përgjithshëm

Tematikat dhe burimi i të dhënave

Mbetjet marrin vlerë kur menaxhohen në mënyrën e duhur. Mirëmenaxhimi i tyre sjell përfitim ekonomik dhe mbron mjedisin dhe shëndetin e njerëzve. Burimi i të dhënave për këtë raportim është marrë nga disa institucione publike si:

- Njësitë e Qeverisjes Vendore
- Agjencia Kombëtare e Mjedisit
- Projekti GIZ "Menaxhimi i Modernizuar i Mbetjeve të Ngurta dhe Ekonomia Ricikluese në Respekt të Mjedisit".
- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
- Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale

Për qëllim të këtij raportimi do të kuptojmë me mbetje të ngurtë lëndën, objektin ose pjesë e tij, që nuk përdoren më ose që zotëruesi do t'i hedhë. Lëndët, objektet ose pjesët e tyre vlerësohen si mbetje, për sa kohë që materialet e nxjerra prej tyre ose energjia e prodhuar nuk përfshihen në proçesin e prodhimit.

7.2 Vlerësimi i gjendjes

7.2.1 Menaxhimi i mbetjeve përgjatë vitit 2021

Viti 2021 sikurse edhe viti 2020 u karakterizua nga sfidat që solli në të gjithë sektorët e ekonomisë Pandemia COVID '19 , e cila ka sjellë efekte edhe në sektorin e menaxhimit të integruar të mbetjeve. Mbetjet e grumbulluara dhe përpunuara në total gjatë vitit 2021 vlerësohen të kenë arritur në rreth 890,000 Tonë në të gjithë vendin (duke konsideruar këtu edhe ato pak bashki që nuk kanë raportuar). AKM nuk ka një shifër të raportuar në lidhje me sasinë vjetore të mbetjeve të gjeneruara në të gjithë vendin. Shifrat bazohen në grumbullimin e mbetjeve nga bashkitë, kompanitë e liçensuara dhe institucione të tjera publike sipas përgjegjësive ligjore të raportimit.

- **Raportimi për mbetjet**

Bazuar në Vendimin e Këshillit të Ministrave numër 687, datë 29.07.2015 "Për miratimin e rregullave për mbajtjen, përditësimin dhe publikimin e statistikave të mbetjeve", Njësitë e qeverisjes vendore kanë detyrimin të dorëzojnë të dhënat mbi rrymat e mbetjeve të gjeneruara në territorin që ato administrojnë deri më 31 janar të çdo viti. Gjithashtu Ministria përgjegjëse për infrastrukturën, energjinë, shëndetësinë dhe bujqësinë kanë detyrimin të raportojnë rrymat e përcaktuara në vendimin më sipër deri në 10 shkurt të çdo viti.
Në bazë të këtij vendimi kanë respektuar detyrimin ligjor të raportimit në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit për vitin 2021 në total vetëm 59 bashki. Bashkitë Polican dhe Fier nuk kanë raportuar sipas këtij detyrimi ligjor, Gjithsesi për të dhënë një pamje të plotë të sasive totale të mbetjeve të grumbulluara nga bashkitë edhe shifrat për këto bashki janë plotësuar me të dhëna në këtë raport bazuar në ushtrimin e peshimit të mbetjeve për bashkinë Poliçan dhe shifrave të vitit pararendës të raportuar nga bashkia Fier. Sipas formatit të kërkuar të raportimit bashkitë japin informacion në lidhje me sasitë e mbetjeve të grumbulluara sipas disa rrymave të cilat janë: organike (shtëpiake); inerte; spitalore; plastike; metalike; dru; letër dhe karton; bateri të dala jashtë përdorimit; goma të dala jashtë përdorimit; vajra të përdorur; produkte të kafshëve; tekstile; elektrike dhe elektronike; mbetje mikse; të depozituara në landfill; të depozituara në incinerator; të depozituara gjithsej; mbetje industriale.
Nisur nga pamundësia për të peshuar mbetjet por edhe për shkak të kapaciteteve të vogla pranë bashkive për të raportuar sipas rrymave (për shkak të mosnjohjes së metodologjisë së vlerësimit apo matjes së rrymave të mbetjeve) bashkitë raportojnë kryesisht për rrymat e mbetjeve: shtëpiake; inerte; spitalore; plastike; metalike; dru; letër dhe karton; dhe të depozituara në landfill apo incinerator). Për rrjedhojë po japim më poshtë sasitë totale të mbetjeve të grumbulluara dhe depozituara sipas bashkive më poshtë. Sikurse vihet re raportimi vjen duke u stabilizuar për shkak të rritjes së numrit të bashkive që raportojnë por edhe përmirësimit të cilësisë së të dhënave të raportuara. Përmirësimi i cilësisë së të dhënave vjen për shkak të rritjes së numrit të bashkive që depozitojnë mbetjet në landfille sanitare apo incinerator (ku peshimi bëhet në hyrje të depozitimit) nga 18 bashki në vitin 2020 në 26 bashki në 2021 por edhe si rrjedhojë e peshimit të mbetjeve nga AKM me mbështetjen e GIZ (Agjencia Gjermane për Zhvillim).
Përpos bashkive pranë AKM raportojnë të gjitha ato kompani që kanë leje mjedisore dhe sipas lejes mjedisore kryejnë aktivitete që mund të kenë ndikim në mjedis. Raportimi i këtyre kompanive përfaqëson mbetje të krijuara dhe transferuara nga aktiviteti ekonomik dhe industrial. Përveç këtyre kompanive mbetjet raportohen edhe nga Ministria e Mbrojtjes (për mbetjet e rrezikshme nga aktiviteti i tyre); Ministria e Shëndetësisë (si pjesë e mbetjeve spitalore dhe gjithë spitalet e tjera private) si edhe Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (në lidhje me mbetjet e eksportuara).

Monitorimi për mbetjet është bazuar mbi treguesit sipas VKM Nr 1189 /2009 "Për rregullat dhe proçedurat për hartimin dhe zbatimin e Programit Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit", të cilat janë pjesë e Kategorisë Ç, "Treguesit mjedisor të trysnisë në mjedis", pika 3, të cilat përfshijnë dhe kufizohen vetëm në: (i) sasitë vjetore të prodhimit, (ii) shpërndarja e mbetjeve sipas bashkive dhe qarqeve, (iii) përmbajtja në përqindje e përbërësve ndotës, (iv) përbërja merceologjike e mbetjeve.

Sipas këtij vendimi, ministria përgjegjëse për bujqësinë, ministria përgjegjëse për infrastrukturën/transportin, ministria përgjegjëse për shëndetësinë dhe ministria përgjegjëse për industrinë, janë të detyruara të plotësojnë formatin e raportimit të statistikave vjetore të mbetjeve dhe t'ia dorëzojnë Agjencisë Kombëtare të Mjedisit brenda datës 10 shkurt të çdo viti.

E njëjta periudhë raportimi si më sipër parashikohet edhe në VKM numër.687/2015, "Për miratimin e rregullave mbi mbajtjen, përditësimin dhe publikimin e statistikave mbi mbetjet" i cili ka hyrë në veprim në janar 2019, ku edhe bashkitë janë përgjegjëse për të raportuar të dhënat mbi mbetjet sipas formularëve përkatës.

● Mbetjet bashkiake

Grumbullimi, transferimi dhe trajtimi i mbetjeve vlerësohet se përfaqëson mbi 70% të gjenerimit të tyre në nivel bashkie përsa i përket mbetjeve bashkiake. Të dhënat për bashkitë bazohen mbi vetëdeklarimin e tyre. Bashkitë përgjithësisht i mbështesin shifrat e deklaruara nga vlerësimi i tyre, pasi peshimi i sasive të mbetjeve të grumbulluara nga bashkia mungon.

Tabela 1. Sasia vjetore të mbetjeve sipas bashkive

Qarku	Bashkia	2020	2021
Shkodër	**Shkodër Qark**	**40,738,000**	**42,021,840**
	Shkodër	34,378,000	33,314,000
	Malësi e Madhe	445,000	2,362,840
	Pukë	2,000,000	1,800,000
	Vau Dejës	3,325,000	3,475,000
	Fushë-Arrëz	590,000	1,070,000
Lezhë	**Lezhë Qark**	**21,593,000**	**33,182,600**
	Kurbin		10,112,600
	Lezhë	17,213,000	18,690,000
	Mirditë	4,380,000	4,380,000
Kukës	**Kukës Qark**	**14,009,000**	**27,031,000**
	Kukës	7,819,000	11,150,000
	Tropojë	6,190,000	12,204,000
	Has		3,677,000
Dibër	**Dibër Qark**	**18,833,000**	**22,994,000**
	Dibër	8,150,000	8,592,000
	Bulqizë	4,150,000	9,651,000
	Mat	4,633,000	4,100,000
	Klos	1,900,000	651,000
Tiranë	Tiranë Qark	341,849,671	367,721,200
	Tiranë	254,604,655	244,787,000
	Kamëz	33,990,000	34,568,000
	Vorë	48,380,016	47,360,000
	Kavajë		13,490,700
	Rrogozhinë	4,875,000	27,515,500
Durrës	Durrës Qark	72,576,000	83,065,096
	Durrës	43,545,000	55,306,196
	Shijak	9,947,000	9,558,900
	Krujë	19,084,000	18,200,000

Elbasan	**Elbasan Qark**	**48,190,780**	**42,048,900**
	Elbasan	27,595,623	23,316,000
	Belsh	2,045,010	2,160,000
	Cërrik	3,046,947	3,903,800
	Peqin	3,587,100	3,587,100
	Gramsh	4,800,000	2,980,000
	Librazhd	2,409,600	3,022,000
	Përrenjas	4,706,500	3,080,000
Fier	**Fier Qark**	**120,053,661**	**89,525,650**
	Fier	48,221,000	48,221,000*
	Divjakë	19,976,000	4,530,000
	Lushnje	30,043,661	13,432,100
	Mallakastër	1,895,000	4,354,550
	Patos	13,182,000	13,182,000
	Rroskovec	6,736,000	5,806,000
Berat	**Berat Qark**	**35,216,000**	**24,518,829**
	Berat	13,115,000	10,329,500
	Poliçan	4,406,000	1,127,329*
	Skrapar	2,000,000	1,511,000
	Kucove	9,016,000	9,016,000
	Dimal	6,679,000	2,535,000
Korçë	**Korçë Qark**	**48,813,840**	**47,800,860**
	Korçë	19,129,000	21,639,000
	Devoll	4,224,000	4,219,220
	Kolonjë	4,200,000	1,095,000
	Maliq	7,700,000	7,300,000
	Pustec	820,000	1,013,000
	Pogradec	12,740,840	12,534,640
Vlorë	**Vlorë Qark**	**75,522,710**	**93,977,910**
	Vlorë	60,000,000	69,210,000
	Selenicë	1,452,400	6,737,000
	Delvinë		1,172,440
	Finiq		640,000
	Himarë	4,107,000	3,983,310
	Konispol	690,000	730,000
	Sarandë	9,273,310	11,505,160
Gjirokastër	**Gjirokastër Qark**	**19,342,900**	**14,130,500**
	Gjirokastër	7,833,400	4,648,000
	Dropull	1,500,000	1,550,000
	Këlcyrë	1,209,500	1,209,500
	Libohovë		800,000
	Memaliaj		643,000
	Përmet	4,500,000	4,850,000
	Tepelenë	4,300,000	430,000
	TOTAL (ne kg)	**856,738,562**	**888,018,385**

Shënim : * Bashkia Fier janë të dhëna të vitit të kaluar, Poliçan vlerësim nga peshimi

Peshimi ndodh vetëm në ato bashki të cilat dërgojnë mbetjet në impiantet e trajtimit përfundimtar të mbetjeve (si landfill apo incinerator rajonal) për rrjedhojë bashkitë që kanë shifra të bazuara në peshim janë gjithsej 27, si më poshtë:

Tabela 2. Bashkitë dhe impiantet e depozitimit përfundimtar të mbetjeve,

Impianti rajonal (sipas zonës së mbetjeve)	Dërgojnë mbetjet në Incenerator ose Landfill sanitar	Dërgojnë mbetjet në vend depozitime të thjeshta
Bajkaj (Landfill sanitar) Qarku Vlorë dhe Gjirokastër (Zona e mbetjeve Vlorë Jug)	1. Sarandë 2. Himarë 3. Finiq 4. Delvinë 5. Konispol	1. Gjirokastër 2. Përmet 3. Këlcyrë 4. Tepelenë 5. Memaliaj 6. Libohovë 7. Dropull
Bushat (Landfill sanitar) Shkodër dhe Lezhë	6. Shkodër 7. Lezhë 8. Vau-Dejës 9. Kurbin 10. Malësi e Madhe	8. Mirditë 9. Pukë 10. Fushë-Arrëz
Maliq (Landfill sanitar) Korçë	11. Korçë 12. Maliq 13. Devoll 14. Kolonjë 15. Pogradec	11. Pustec
Sharra (Landfill sanitar + incinerator) Tiranë dhe Durrës	16. Tiranë 17. Durrës 18. Kamëz 19. Vorë 20. Shijak 21. Kavajë	12. Krujë
Berat (Landfill sanitar) Berat	Në projektim & ndërtim	13. Berat 14. Urë-Vajgurore / Dimal 15. Kuçovë 16. Poliçan 17. Skrapar
Vlorë (Landfill sanitar) Qarku Vlorë (Zona e mbetjeve Vlorë Veri)	Në ndërtim	18. Vlorë 19. Selenicë
Incinerator (sipas zonës së mbetjeve)	Dërgojnë mbetjet	Nuk dërgojnë mbetjet
Elbasan (Incinerator) Qarku Elbasan	22. Elbasan 23. Cërrik 24. Belsh 25. Librazhd 26. Gramsh	20. Peqin 21. Përrenjas 22. Rrogozhinë (Qarku Tiranë)
Fier (Incinerator) Qarku Fier	Finalizuar. Në pritje marrja në dorëzim e veprës	23. Fier 24. Lushnje 25. Divjakë 26. Patos 27. Rroskovec 28. Mallakastër
Nuk ka impiant rajonal të ndërtuar apo në ndërtim		
Dibër Qarku Dibër		29. Dibër 30. Bulqizë 31. Mat 32. Klos
Kukës Qarku Kukës		33. Kukës 34. Has 35. Tropojë

Në inceneratorin e Elbasanit tashmë shkojnë edhe bashkia Gramsh. Në lanfillin e Sharrës depozituan për herë të parë gjatë vitit 2021 edhe bashkitë: Kavajë, Shijak, Durrës dhe Vorë. Në landfillin e Maliqit depozituan për herë të parë gjatë vitit 2021 edhe bashkia Pogradec. Në landfillin e Bushatit është shtuar edhe Bashkia Kurbin.

Ndërtimi i inceneratorit të Fierit përfundoi, ndërkohë që pritet të bëhet operacional gjatë vitit 2022. Për rrjedhojë edhë bashkitë në këtë qark do të dërgojnë mbetjet në këtë infrastrukturë rajonale. Janë duke u ndërtuar edhe dy landfille rajonale ai i Beratit dhe ai i Vlorës të cilët do ti shërbejnë zonës së mbetjeve (Qarku Berat dhe Qarku Vlorë Veri), të cilat pritet të rrisin më tej numrin e bashkive që depozitojnë mbetjet në to.

Raportohet se gjatë vitit 2021 në këto impiante rajonale të depozitimit përfundimtar të mbetjeve janë depozituar rreth 573 mijë Ton (ose 65% e mbetjeve të grumbulluara në të gjithë vendin). Sasia e mbetjeve që depozitohen në impiante sanitare të cilat ofrojnë kushte të kontrolluara të grumbullimit të mbetjeve është rritur me rreth 40% brenda një viti (2021 kundrejt vitit 2020). Kjo rritje ka të bëjë me faktin se disa bashki i janë shtuar listës së atyre bashkive që grumbullojnë mbetjet në këto impiante si: Gramsh; Kurbin; Durres; Shijak; Vorë; Kamëz; Kavajë dhe Pogradec

Tabela 3. Depozitimi përfundimtar i mbetjeve në impiante

Nr.	Impianti për depozitimin përfundimtar të mbetjeve (Landfill sanitar / incinerator)	Sasia vjetore e mbetjeve të depozituara në Ton (2020)	Sasia vjetore e mbetjeve të depozituara në Ton (2021)
1	Landfilli Bushatit (Vau-Dejës)	54,916	67,954
2	Landfilli Sharrës (Tiranë)	298,150	405,071
3	Incineratori Elbasanit	35,097	35,382
4	Incineratori Fierit		0
5	Landfill Beratit		0
6	Landfilli Maliqit	31,029	46,788
7	Landfilli Bajkaj (Sarandë)	9,277	18,031
8	Landfilli Vlorës		0
	TOTAL	**428,469**	**573,226**

Bazuar në VKM-në e raportimit bashkitë filluan të dorëzojnë të dhënat e tyre tek AKM në janar 2022 (si vit raportimi 2021). Duke qenë se jo të gjitha bashkitë raportuan edhe pse AKM insistoi në dorëzimin e raportit vjetor pranë saj, të dhënat për bashkitë të cilat nuk kanë raportuar janë marrë nga raporti i peshimit të mbetjeve në disa bashki të vendit. Ushtrim të cilin AKM e realizoi me mbështetjen e GIZ.

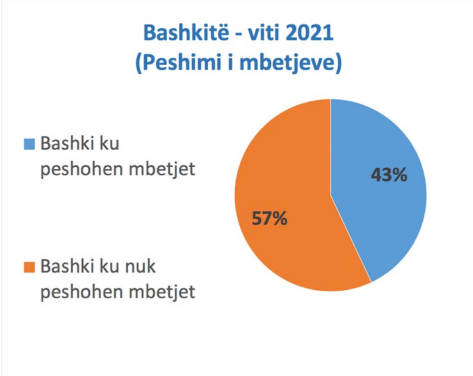

Vihet re se bashkitë raportojnë shumë pak ose aspak në lidhje me rrymat e mbetjeve. Për rrjedhojë këtë vit të dhënat sipas rrymave nuk janë bërë pjesë e këtij raporti.

Tabela 4.Peshimi i mbetjeve të grumbulluara nga bashkitë

Peshimi i mbetjeve në vite	2020	2021
Bashki që **peshojnë** mbetjet në vend depozitimin përfundimtar (landfill sanitar ose incinerator)	18	26
Bashki që **nuk peshojnë** mbetjet në vend depozitimin përfundimtar (vend depozitim i thjeshtë)	43	35
Numri total i bashkive	**61**	**61**

Grafiku1. Peshimi mbetjeve për bashkitë

Vetëm 43% e bashkive peshojnë mbetjet e tyre të ngurta në pikën përfundimtare të depozitimit (landfill ose incinerator – lutem referoju tabelës më sipër). Për rrjedhojë të dhënat janë të bazuara në vetëdeklarimin e bashkive nisur nga një koefiçient i gjenerimit të mbetjeve për frymë sipas strategjisë kombëtare për menaxhimin e integruar të mbetjeve 2015-2025 e cila është rishikuar dhe miratuar në vitin 2020 e që përfshin periudhën 2020-2035.

Nisur nga deklarimet e bashkive të cilat konsiderohen të fryra, AKM me mbështetjen e projektit të Agjencisë Gjermane për Zhvillim (GIZ) bëri peshimin e mbetjeve në 27 bashki të vendit (të cilat nuk depozitojnë mbetjet e tyre në pika përfundimtare ku ndodh peshimi) ku në 7 prej të cilave u peshuan dy herë mbetjet përgjatë dy sezoneve (periudhë e thatë dhe periudhë e lagësht).

Të dhënat e marra nga peshimi i mbetjeve treguan një diferencë midis realitetit dhe deklarimit nga ana e bashkive. Në përfundim të proçesit të peshimit AKM i dërgoi bashkive përkatëse vlerësimet në lidhje me sasitë vjetore të mbetjeve të grumbulluara nga bashkitë përkatëse, të cilën rekomandonte ta raportonin si pjesë e raportimit vjetor. Një raport të detajuar të rezultateve të peshimit dhe vlerësimit vjetor të mbetjeve në bashkitë përkatëse do ta gjeni si aneks të kësaj RGJM-je.

• Mbetjet nga aktivitetet e liçensuara

Aktivitetet e liçensuara pranë AKM-së, të cilat kanë impakt në mjedis dhe prodhojnë apo përpunojnë mbetje, kanë detyrimin sipas kritereve të lejes së dhënë të raportojnë në mënyrë periodike pranë AKM. Për vitin 2021 raportohet se janë krijuar, përpunuar apo transferuar rreth 430 mijë ton mbetje të parrezikshme dhe të rrezikshme. Kategoritë e mbetjeve të raportuara bëhen sipas kodit përkatës të mbetjeve. Në mënyrë të agreguar këtu jepen kategoritë kryesore të raportuara.

Tabela 6. Mbetjet e raportuara nga aktivitetet

Mbetje sipas katallogut (agreguar të ngjashme) në Kg	Viti 2021
Mbetje ambalazhi letre dhe kartoni	544,498
Plastikë	26,383
Mbetje ambalazhi qelqi	14,270
Mbetje ambalazhi metalike	125
Vajra dhe dhjamëra ushqimore	64,380
Pilat, bateritë dhe akumulatorët	5,766,523
Mbetje druri dhe të tjera druri	20,480
Mbetjet e përziera urbane	31,429,771
Mbetje nga pastrimi i ujërave të zeza	161,480
Llumra nga gropat septike	3,137,799
Goma jashtë përdorimit	45,392
Skrap	11,928,582

Alumin	1,204,370
Dhera dhe gurë	277,779,503
Mbetje nga industria e hekurit dhe e çelikut + metale	3,655,848
Tekstilet	285,620
Mbetje spitalore, medikamentesh dhe të tjera lidhur me aktivitetin e tyre	932,886
Mbetje të fibrave tekstile të përpunuara	3,533,900
Baltë nga shpime te ndryshme	20,221,851
Ujëra të zeza	2,020
Mbetje të tjera të pabiodegradueshme	491,180
Mbetje inerte	903,040
Mbetje nga pastrimi i ujërave të zeza (e lëngët) + ngurtë	739,360
Bateri alkaline	3,422,313
Mbetje nga metalurgjia termike e plumbit	12,996
Bakër, bronz, tunxh	361,906
Hekur dhe çelik	63,102
Zink	23,133
Mbetje të përziera nga ndërtimi dhe të prishjeve	197,600
Skorie e papërpunuar	22,794,460
Smërç nga mulliri	1,529,160
Llumrat nga trajtimi i ujërave të zeza urbane	252,000
Mbetje të biodegradueshme	20,175,173
Mbetje të lëkurës së regjur (prerje, kanale mostrime, pluhura nga përpunimi), që përmbajnë krom	169,040
Balta që përmbajnë lëndë të rrezikshme	291,720
Përzierje mbetjesh nga seperatorët ujë/nafte	7,332,660
Vaj sintetik motori, ingranazhi dhe lubrifikues	37,540
Vajrat minerale të makinerive që përmbajnë halogjenë (përveç emulsioneve dhe solucioneve)	84,430
Mbetje vajrash hidraulike	5,400
Mbetje ambalazhi që përmbajnë ose janë të kontaminuara me substanca të rrezikshme	1,059
Absorbentë, material filtrues (duke përfshirë filtra naftë të paspecifikuar) dhe rroba mbrojtëse të kontaminuara nga substanca të rrezikshme	225
Vajra të ndotura nga lundrime të tjera	2,956,423
Baltë dhe mbetje të tjera nga shpimet për naftë hidrokarbure	829,040
Baltë dhe mbetje të tjera nga shpimet që përmbajnë substanca të rrezikshme	4,285,240
Mbetje të lëngshme ujore, që kanë substanca të rrezikshme	624,970
Mbetje të tjera të paspecifikuara	305,670
Vajra motori, ingranazhesh dhe lubrifikues të paklorinuar me bazë minerale	200
Total (në ton)	**428,645**

- **Mbetjet Spitalore**

Mbetjet spitalore, të cilat klasifikohen si mbetje të rrezikshme raportohen nga spitalet private dhe spitalet publike si detyrim ligjor pranë Ministrisë së Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale.

Sasia totale e mbetjeve spitalore, farmaceutike dhe të tjera të lidhura me to sipas këtij raportimi rezulton të jetë rreth 1,337 Ton.

Tabela 7. Sasia e gjeneruar e mbetjeve spitalore

Nr	Qarku	Sasia e mbetjeve, Kg
1	Tiranë	707,564
2	Durrës	36,005
3	Shkodër	159,878
4	Vlorë	40,869
5	Elbasan	44,734
6	Korçë	191,853
7	Fier	45,019
8	Gjirokastër	15,946
9	Lezhë	33,469
10	Dibër	16,609
11	Berat	25,048
12	Kukës	19,623
	Totali në kg	**1,337,000**

Është për tu theksuar se pranë AKM raportojnë mbetje spitalore, dentare dhe medikamente e të tjera të lidhura me to nga kompani të cilat janë të pajisur me leje mjedisi nga AKM si pjesë e industrisë që ka impakt në mjedis. Sipas këtij raportimi për vitin 2021 janë gjeneruar rreth 933 Ton mbetje (referojuni tabelës 6. të këtij kapitulli). Për rrjedhojë vlerësohet se në total mbetjet spitalore të grumbulluara gjatë vitit 2021 janë rreth 2,270 Ton.

Eksporti i mbetjeve

Rezulton se përgjatë gjithë vitit 2021 janë eksportuar rreth 48 mijë Ton mbetje nga të cilat vetëm pak më shumë sesa 1% e tyre janë mbetje të rrezikshme (spitalore dhe substanca të lëngshme ujore), ndërkohë që gjithë pjesa tjetër duket se janë mbetje të cilat shkojnë për riciklim si: plastikë, qelq, metale, dru, letër dhe karton si dhe vajra të përdorur.

Tabela.8 Eksporti i mbetjeve gjatë vitit 2021

Të dhënat e informacionit	Kodi i Katalogut Shqiptar	Viti 2021 / sasia ne Kg
Sasia e mbetjve të rrezikshme (Mbetje te lengshme ujore qe kane substanca te rrezikshme)	16	470,660
Sasia e mbetjeve Spitalore të rrezikshme dhe Dentare	07 01 02*	1,666
Sasia e mbetjeve Plastike	15 01 02	486,705
Sasia e mbetjeve të Qelqit	15 01 07	
Sasia e mbetjeve Metalike	15 01 04	13,328,196
Sasia e mbetjeve të Drurit	15 01 03	24,611,135
Sasia e mbetjeve të Letër dhe Kartonit	03 03 08	9,082,686
Sasia e mbetjeve të Vajrave të përdorur	12 01 06*	97,880
Total mbetje të eksportuara ne Ton		**48,079**

Burimi: Ministria e Turizmit dhe Mjedisit

• Riciklimi

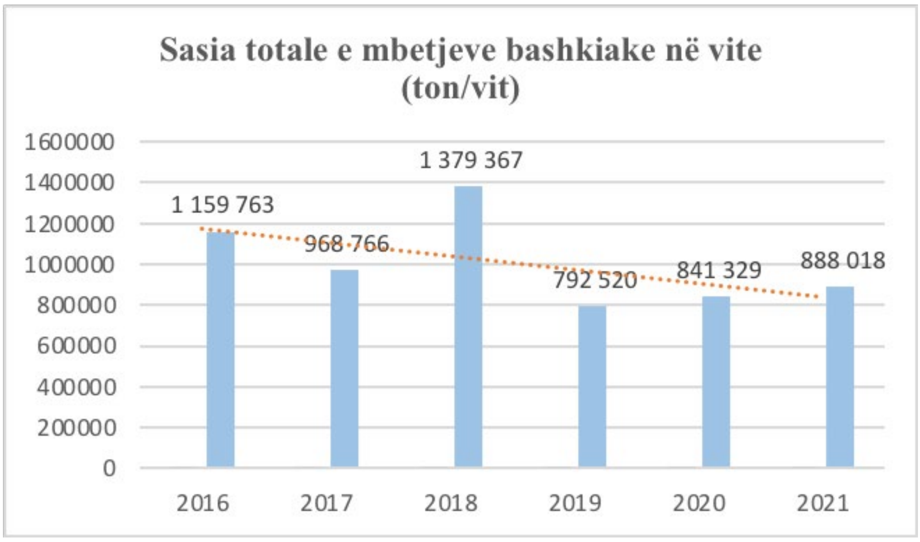
Riciklimi është një nga hallkat më të rëndësishme në hierarkinë e mbetjeve adaptuar në legjislacionin shqiptar dhe në Strategjinë Kombëtare për Menaxhimin e Integruar të mbetjeve të Ngurta 2020-2035. Riciklimi ka njohur rritje në vend krahasuar me disa vite më parë, pasi janë ngritur kompani që grumbullojnë metalet, plastikën, letrën dhe qelqin dhe i riciklojnë ato të cilat janë liçensuar dhe pajisur me lejen përkatëse nga AKM. Edhe për rryma të tjera mbetjesh ka filluar grumbullimi dhe menaxhimi i tyre. Për t'u përmendur janë mbetjet spitalore, të baterive, të vajrave, të pajisjeve elektrike dhe elektronike. Përpjekjet për ndarjen në burim të mbetjeve, kanë qenë të shpeshta, por pa rezultat pozitiv. Kjo për shkak të mungesës së plotë të infrastrukturës por edhe të ndërgjegjësimit publik. Për fat të keq nuk mund të nxjerrim nga raportet e kompanive të riciklimit të dhëna në lidhje me sasitë vjetore të ricikluara dhe sipas rrymave të mbetjeve.

7.3 Tendenca ndër vite

Tabela 5. Sasia vjetore e mbetjeve bashkiake në vite sipas Qarqeve (në kg)

Nr.	Qarku	2017	2018	2019	2020	2021
1	Shkodër	44,228,580	46,250,000	31,790,750	40,738,000	42,021,840
2	Lezhë	4,288,000	24,118,250	-	21,593,000	33,182,600
3	Kukës	9,698	10,138,000	-	14,009,000	27,031,000
4	Dibër	7,200,000	18,946,000	-	18,833,000	22,994,000
5	Tiranë	226,584,000	514,003,950	465,152,779	341,849,671	367,721,200
6	Durrës	152,940,640	114,924,000	10,299,000	72,576,000	83,065,096
7	Elbasan	42,161,000	38,847,870	43,645,393	48,190,780	42,048,900
8	Fier	33,016,450	200,000	20,513,731	120,053,661	89,525,650
9	Berat	15,855,400	41,587,000	-	35,216,000	24,518,829
10	Korçë	46,598,000	16,960,000	80,471,859	48,813,840	47,800,860
11	Vlorë	70,921,260	171,860,510	73,087,884	75,522,710	93,977,910
12	Gjirokastër	2,537,000	4,467,000	-	19,342,900	14,130,500
	TOTAL	646,340,028	1,002,302,580	792,519,781	856,738,562	888,018,385

Grafiku 2. Gjenerimi i mbetjeve ndër vite

Vihet re një rritje e lehtë e sasive totale të mbetjeve përgjatë 2 viteve të fundit, e shpjeguar kjo me rritjen e nivelit të raportimit nga ana e bashkive. Ndërkohë ulja kundrejt vitit 2018 e më herët vjen si rrjedhojë e përmirësimit të cilësisë së të dhënave për shkak të peshimit të tyre si në pikën e depozitimit ashtu edhe nga peshimi i kryer nga AKM me ndihmën e GIZ.

7.4 Forcat shtytëse, presionet, reagimi, ndikimi

Rritja e konsumit, zhvillimi industrial, turizmi janë forca shtytëse që çojnë në rritjen e gjenerimit të mbetjeve. Gjenerimi i mbetjeve urbane, industriale dhe të rrezikshme janë tregues i presionit. Mosmenaxhimi i duhur i mbetjeve është një nga presionet që i ushtrohet mjedisit duke sjellë pasoja negative në mjedis dhe shëndetin e njerëzve. Mbetjet kur hidhen në mënyrë të parregullt, paraqesin rrezik serioz mjedisor për shëndetin e njerëzve, kafshëve dhe të gjitha gjallesave. Hedhja e mbetjeve pranë lumenjve ka ndikim negativ në cilësinë e ujërave të lumenjve si dhe të trupave ujorë pritës. Ndikimi kryesor i hedhjes së plastikës në mjedis, është se duhen shumë vite që ato të shpërbëhen. Përveç kësaj, nëse mbeturinat plastike digjen, ato lëshojnë një substancë toksike në ajër, duke shkaktuar ndotjen e ajrit dhe si pasojë efekte negative në shëndetin e njerëzve. Sasia e mbetjeve urbane të depozituara në landfill sanitar/incinerator është tregues i reagimit dhe lidhet me masat e duhura për mirëmenaxhimin e mbetjeve.

Një menaxhim i integruar i mirë i mbetjeve nënkupton proçeset që përfshijnë përdorimin e burimeve të mbetjeve në mënyrë më efiçiente dhe me një ndikim sa më të vogël mbi mjedisin.
Për këtë bashkitë të cilat janë ofruesit e shërbimit të pastrimit për komunitetin si edhe gjithë operatorët e liçensuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) me ndikim në mjedis, u kërkohet që menaxhimin e mbetjeve ta kryejnë sipas parimit të përgjegjshmërisë ndaj mjedisit.
Menaxhimi i mbetjeve në mënyrë të përgjegjshëm ndaj mjedisit nënkupton ndërmarrjen e të gjithë hapave praktikë për të siguruar që mbetjet menaxhohen në mënyrë të tillë, që të mbrohet shëndeti i njerëzve dhe mjedisit prej ndikimeve negative që shkaktojnë mbetjet. Këto proçese përfshijnë:

- menaxhimin e mbledhjes së rrymave të ndryshme të mbetjeve, duke zbatuar hierarkinë e mbetjeve;
- vënien në dispozicion të komunitetit të infrastrukturës për mbledhjen, ndarjen, riciklimin, rikuperimin dhe depozitimin e mbetjeve;
- sigurimin e paisjeve me leje të posaçme dhe përmbushjen e kërkesave bazë sipas Lejes mjedisore të dhënë / lëshuar nga AKM si edhe monitorimi dhe zbatimi me rigorozitet i kushteve të lejes;
- dërgimin e mbetjeve vetëm tek pikat e autorizuara;
- raportimin periodik pranë AKM sipas kuadrit ligjor dhe kushteve të lejes së dhënë;
- kryerjen e inspektimit mjedisor nga ana e AKM për respektimin e kushteve të lejes dhe kuadrit ligjor përkatës për bashkitë dhe qytetarët;
- rritjen e ndërgjegjësimit dhe edukimit të të gjithë aktorëve të përfshirë në menaxhimin e mbetjeve për të qënë më miqësorë ndaj mjedisit.

7.5 Gjetje dhe rekomandime

Menaxhimi i mbetjeve është një shërbim i cili ofrohet tërësisht nga bashkitë nëpërmjet infrastrukturës vendore dhe rajonale. Rryma specifike mbetjesh menaxhohen nga operatorë privatë që kanë aktivitete me ndikim në mjedis si industri prodhuese dhe përpunuese ushqimi apo industriale, spitalet etj. Si rrjedhojë e rritjes së monitorimit të territorit dhe aktiveteteve të licensuara nga AKM dhe inspektoriati i mjedisit (tashmë pjesë e saj) janë rritur dhe përmirësuar raportimet që bëjnë këta operatorë. Nga ana tjetër është rritur numri i bashkive që depozitojnë mbetjet urbane në pika fundore si landifill sanitar apo incenerator, për rrjedhojë edhe raportimet e bashkive janë më të sakta pasi mbetjet në këto pika fundore peshohen në hyrjen e tyre.

Me qëllim përmirësimin e cilësisë së të dhënave AKM përgjatë fundit të vitit 2020 si edhe gjithë vitin 2021 ka iniciuar një aktivitet të ri në lidhje me peshimin e mbetjeve në pikat e depozitimit nga të gjitha bashkitë që nuk depozitojnë në landfill apo incinerator. Aktivitet që ka treguar se raportimet ndryshojnë nga shifrat e vërteta diku më shumë e diku më pak. AKM në vijim të këtij ushtrimi peshimi u ka kërkuar zyrtarisht bashkive që të raportojnë mbetjet sipas vlerave të nxjerra nga peshimi. Edhe gjatë vitit 2022 AKM me mbështetjen e Agjencisë Gjermane për Zhvillim (GIZ) do të vazhdojë peshimin edhe në ato bashki ku ende nuk është kryer ky ushtrim.

Është për tu theksuar fakti se edhe numri i bashkive që kanë raportuar pranë AKM është rritur ndjeshëm këtë vit, gjithësesi vëmendje u duhet tërhequr bashkive që raportimi të kryhet brenda fundit të muajit Janar të cdo viti kalendarik. Përpos sasive totale të mbetjeve të grumbulluara dhe depozituara bashkitë kanë përgjegjësinë ligjore të raportojnë edhe mbetjet sipas rrymave të tyre sipas formatit të VKM-së së statistikave të mbetjeve. Kjo do të rriste informacionin për sektorin e për rrjedhojë përmirësimin e hartimit të politikave dhe menaxhimit më të mirë të tyre.

KAPITULLI VIII
NDOTJA NGA KIMIKATETE

8.1. Informacion i përgjithshëm

Tematikat dhe burimi i të dhënave
Informacioni për situatën e gjendjes së kimikateve të rrezikshme në subjekte të ndryshme, është marrë nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjetikës.

Burimi i të dhënave për magazinat e kimikateve të vjetra si dhe gjendjen e pikave të nxehta mjedisore në vendin tonë është Dokumenti i Politikave Strategjike dhe Plani Kombëtar i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve 2020-2035.

Të dhënat për sasinë e importuar të produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe të produkteve plehëruese janë siguruar nga Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

8.2 Vlerësimi i gjendjes

8.2.1 Kimikatet nga industria

Gjendja e kimikateve në subjekte të ndryshme për vitin 2021 paraqitet në tabelën e mëposhtme

Tabela 1. Gjendja e kimikateve në subjekte të ndryshme

Nr.	Subjekti	Lloji i kimikateve	Sasia	Situata/kushtet.
1	Ndërmarrja e Furnizimit Industri-Miniera (NFIM), Elbasan	Cianure Kimikate (lindan, sulfure, etj.)	14,7 ton 100 ton	Ambalazh thasë nejloni dhe fuçi metalike ku ka filluar korozioni.
2	Uzina e Prodhim Çelikut (UPÇ), Elbasan	Kimikate dhe reagent laboratorikë		Ambalazhi në gjendje të kënaqëshme
3	Reparti i Inspektim Shpëtim Miniera (RISHM), Tiranë	Trioksid arseniku Klorur mërkuri Cianur kaliumi	5,5 kg 1 kg 0,5 kg	Të ambalazhuara
4	Albkrom sh.a. (Miniera Bulqizë Ferro-Krom Burel)	Kalium Acid pluhur Sufine azbesti Difilamine	4350 kg 350 kg 25 kg 17 litra	Pranë minierës
5	Ndërmarrja Industriale Nr.1, Tiranë	Cianur potasi	33 kg	Ambalazhuar në fuçi metalike pjesërisht të amortizuara
6	Ndërmarrja Goma, Durrës	Mineral kromi pluhur	25 ton	Në gjendje të hapur
7	Petrol Alba sh.a., Tiranë	-.Azbest pluhur (ish TEC Cërrik) -.Kimikate (ish TEC Kuçovë) -.Acid sulfurik (ish TEC Fier) -. Azbeste pluhur (ish TEC Fier)	670 kg Sasi e papërcaktuar 14,87 ton 9,24 ton	Ambalazhuar në thasë të amortizuar Shishe qelqi, etiketë e palexueshme Rezervuarë metalikë Ambalazhuar në thasë të amortizuar
8	Korporata Elektroenergjetike Shqiptare (KESH), Tiranë	-.Izolues i matsave (HEC Fierzë) -.Vaj turbine (HEC Koman) -.Bateri akulumatore (HEC Vau Dejës) -.Matësa gjeneratori (HEC Vau Dejës)	350 kg 17335 litra 268 copë 525 copë	Në kuti metalike Në fuçi metalike (Izoluar me azbest)
9	Ndërmarrja e Tekstileve BERATEX, Berat	Bojra dhe kimikate	102 ton	Ambalazhuar në fuçi metalike (pjesërisht të koroduara)
10	Albbakër sh.a., në likuidim	Kimikate dhe reagentë	Sasi e papërcaktuar	Pjesërisht të hapura
11	Kombinati i Tekstileve të Pambukta, Tiranë	Kimikate bojra	24,6 ton	Ambalazhuar në thaës (pjesërisht të çarë)
12	Uzina e Plehrave Azotike, Fier	Kimikate Karbonat kaliumi	10 ton 50 ton	Ambalazuar në bidona Ambalazhuar në thaës (pjesërisht të çarë)
13	Albpetrol sh.a., Fier	Cianur Kaliumi Cianur bakri Nitrat kaliumi Oksid plumbi Hekzametafosfat kaliumi Bikromat kaliumi Sulfat kaliumi etj.	390 kg 920kg 1225kg 200kg 8448 kg 4150 kg 1380kg Në total: 116 ton	Ambalazhet prej çeliku të koroduara, thasët pjesërisht të çarë

Burimi: Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë

Tabela 2. Magazinat e kimikateve në vend, Iloji i kimikateve që ato kanë të depozituar

Magazinat e kimikateve të vjetra	Përbërja e kimikateve dhe mbetjeve	Sasia (e përafërt) në kg
Ndërmarrja për furnizimin e minierave	Cianide dhe kimikate të tjer	15,000
Ish Kombinati Energjetik	Kimikate për përdorim në laborator	300
Kompleksi Laç	Kimikate për përdorim në laborator	60
Laboratori i impiantit të bakrit Rubik	Kimikate për përdorim në laborator	70
Laboratori i impiantit të bakrit Rubik	Kimikate për përdorim në laborator	70
Azotiku Fier	Acid formik, V2O5, TS 605, potasium karbonate	93,300
Dega Rajonale Tropojë	Kimikate për përdorim në laborator	18,300
Laboratori gjeologjik qendror	Kimikate për përdorim në laborator	5,000
Dega Rajonale Rubik	Kimikate për përdorim në laborator	280
Dega Rajonale Pukë	Kimikate për përdorim në laborator	230
Totali		**241,270**

Burimi: Dokumenti i Politikave Strategjike dhe Plani Kombëtar i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve 2020-2035.

Tabela 3. Pikat e nxehta mjedisore në Shqipëri

Pikat e nxehta mjedisore në Shqipëri	Sasia potenciale e mbetjeve që ato kanë të depozituara	Përshkrimi i gjendjes
Kompleksi i shkrirjes së metaleve Elbasan	1.5-2.0 million ton	Me potencialin më të lartë të ndotjes nga mbetjet e metaleve të rënda si **ferronikel dhe ferrokromit**, të trashëguara gjatë 35 viteve të fundit, duke ndotur ujrat e lumit Shkumbin.
Zona e minierës së bakrit Rreshen	N/A	Një ndër zonat më të mëdha për nxjerrjen e bakrit e vendosur në shtratin e lumenjve Mat-Fan, ku vlerësohet të këtë përqëndrime të larta të **arsenikut dhe metaleve të renda** në rrjedhën e lumenjve dhe sistemin e ujitjes së tokave bujqësore.
Zona e minierës së bakrit Kurbnesh	N/A	Vlerësohet si një ndër zonat më të mëdha të shkatërruara nga depozitat e mbetjeve me përqëndrime të larta të **bakrit**, shumë pranë rrjedhave të lumenjve Mat- Fan.
Zonat e bakrit Rubik dhe Reps	N/A	Vlerësohet si një nga zonat minerare me prodhimtari më të lartë (rreth 350k t në vit), dhe njihet për depozitat e **bakrit**, të cilat janë shumë pranë rrjedhës të lumit Fan.
Zona e minierës së bakrit Fushë Arrëz	N/A	Një nga zonat më të mëdha të minierave të **bakrit** në vend, e cila prodhonte rreth 320,000 Mt/vit xeheror bakri (kur operonte me kapacitet të plotë).
Zona e depozitave të ferronikelit Pogradec	N/A	Në këtë zonë ka depozita të mbetjeve nga **ferronikel** të depozituara pranë liqenit të Ohrit nga minierat e dikurshme në Përrenjas, Gurin të Kuq dhe Bitinskë.
Zonave e minierave të bakrit Rehovë	N/A	Zonë e minerës së **bakrit** në rrjedhën e lumit Osum në kufi me Greqinë. Raportohet të jetë një zonë e ndotur dhe bar i djegur rreth saj.
Zona e minierave të bakrit Kalimash/Kukës, Gjegjan	N/A	Zonë e minierës së **bakrit**, ku përqëndrime të **arsenikut** shkarkohen në ujrat e Drinit të mesëm. Zona e Gjegjanit raportohet të jetë më e ndotura.

Pikat e nxehta mjedisore në Shqipëri	Sasia potenciale e mbetjeve që ato kanë të depozituara	Përshkrimi i gjendjes
Nxjerrja e naftës në Ballsh, Kuçovë, Patos Marinzë	Në zonën e Ballshit shkarkohen rreth 20,000 ton naftë në mjedisin përreth	Në zonën e Patos Marinzës ujrat sipërfaqësorë dhe nëntokësorë ndotën seriozisht nga puset e naftës, gjatë nxjerrjes me pompa, nga tubacionet dhe impiantet e paratrajtimit, dhe në ajër shkarkohen gazi sulfurik dhe hidrokarbure të ndryshme. Ujrat e përdorur nga këto impiante shkarkohen në ujrat e lumit Gjanica, ku përveç **përbërësve të naftës** kanë edhe **lëndë toksike**
Mbetjet plastike nga PVC Lushnje	N/A	N/A
PVC Vlorë	N/A	5km larg qytetit të Vlorës, 5-6 ha të fabrikës së vjetër të PVC, janë të ndotur më **Hg** deri në një thellësi 1.0 -1.5 m nën nivelin e tokës
Uzina e azotikut Fier	850 m^3 solucione të mbetura nga prodhimtaria e uzinës	Potencialisht toka dhe ujrat nëntokësorë janë të ndotura me përmbajtje **arseniku**, të cilat derdhen në tubacionet e ujit të pijshëm apo shkarkohen në rrjedhën e lumenjve.
Mbetjet e pakontrolluara në lendfillin e Sharrës	N/A	N/A
Fabrika e superfosfatit Laç	30,000 ton mbetje hekuri	Mbetjet janë të depozituara në zonën e fabrikës, e cila nuk kishte parashikuara shtresa mbrojtëse apo sistem drenazhimi
Impianti i prodhimit të letrës Lezhë	N/A	N/A
Depozitat në Balëz Elbasan	216 ton mbetje të kimikatesh si, dikloremetan, kripëra të arsenikut, nitrate amoni, hidrokside të amonit	Në vitin 2008, uevidentua depozitimi i mbetjeve të kimikateve si, dikloremetan, kripëra të arsenikut, nitrate amoni, hidrokside të amonit etj (PNUD). Në vitin 2010, rreth 90 ton kimikate nga magazina në **Balëz të Elbasanit** u ripaketuan dhe u transportuan për në Gjermani, Belgjikë dhe Greqi nga një kompani greke.
Zona e Porto Romanos Durrës	N/A	Një nga zonat më të ndotura që në fillim të viteve '90 prej Ndërmarrjes së Kimikateve. Është vlerësuar prania e një sasie të madhe të kimikateve të rrezikshme të depozituara si **hekzaklorociklohekzan dhe krom (VI)**. Këto kimikate vlerësohen si shumë të rrezikshme, që shkaktojnë dëme në mjedisin përreth dhe në shëndetin e njerëzve. Dhurime të huaja kanë bërë të mundur që ndër vite të ndërmerren fushata pastrimi të kësaj zone. Në 2004, një fond i Bankës Botërore mundësoi pastrimin e një sipërfaqe prej 78,000m2 . Gjatë vitit 2010-2011, një fond i Qeverisë Hollandeze mundësoi pastrimin e 3 "pikave të nxehta duke mbledhur në mbrojtëse të veçanta rreth 60,000m^3 tokë të ndotur.
Stacioni hekurudhor në Bajzë të Shkodrës	80 ton mbetje të sodium florsilikatit dhe mbetje të trajtimit të lëkurave	Në vitet 1991-1992 kimikate të rrezikshme të transportuar nga Gjermania u lanë në kushte aspak të favorshme. Një vit më pas, 1993, një pjesë e tyre u rikthyen përsëri në Gjermani, por pjesa më e madhe e tyre mbeti atje. Një investigim i vitit 2008, identifikoi rreth 80 ton të sodium florsilikatit dhe mbetje të trajtimit të lëkurave. Një pjesë e këtyre mbetjeve u eksportua në Britaninë e Madhe për asgjësim dhe një pjesë e tyre u depozitua në një lendfill në Shqipëri.

8.2.2 Përdorimi i kimikateve në bujqësi

Përdorimi i produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe i produkteve plehëruese në bujqësi janë tregues të presionit që ushtrohet në mjedis. Përveç funksionit pozitiv të mbrojtjes dhe rritjes së bimëve kanë edhe ndikim negativ në tokë dhe mjedis. Ujërat e vaditjes përmes rrjedhjes së tyre shkaktojnë ndotje të ujërave sipërfaqësore duke transportuar përmbajtje të kimikateve që vijnë si rezultat i përdorimit të produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe të produkteve plehrëruese kimike.

Tabela 4. Sasia e importuar e produkteve për mbrojtjen e bimëve

Nr.	Emërtimi	2019		2020		2021	
		kg	litër	kg	litër	kg	litër
1	Fungicide	227706	77530	456451	44730	449149	98548
2	Insekticide	134257	115410	175264	84080 l	83449	90258
3	Herbicide	146124	63894	109210	202469	18783	178586
4	Rodenticide	20500	-	27118	-	2060	-
5	Të tjera	28500	14310	18581	15557 l	5000	63738
	Total	**557087**	**271144**	**786624**	**346836**	**558441**	**431130**

Burimi: Autoriteti Kombëtar i Ushqimit

Tabela 5. Sasia e importuar e produkteve plehëruese (PP)

Nr.	Emërtimi	Njësia	2019	2020	2021
1	PP të thjeshta të azotit(N) total	Ton	31809	27368	59889
-	Nitrat	Ton	4754	6092	25012
-	Ure	Ton	27055	21276	34877
2	PP të thjeshta të fosforit (P) (Superfosfat pluhur dhe granular)	Ton	16650	2693	15602
3	PP të përbëra + mikroelemente total	Ton/litra	103329 dhe 10464 litra	102254	33097
-	NP (DAP)	Ton	262	2181	15307
-	NK (Azot, Fosfor)	Ton	489	3	18
-	PK (Fosfor, Kalium)	Ton	13	2697	
-	Të përbëra NPK+mikroelemente	Ton/litra	102565 dhe 10464 litra	97373	17772
4	PP bazuar në elemente dytësore	Ton	31	31	36
5	PP bazuar në mikroelemente	Ton	6	8	25
	Total		**151825 Ton dhe 10464 litra**	**132354 Ton**	**108649 Ton**

Burimi: Autoriteti Kombëtar i Ushqimit

Sasia e mbetjeve nga plehrat kimike dhe pesticideve të skaduara nga përdorimi në bujqësi në Vlorë dhe Fier paraqitet si mëposhtë:

Vlorë	Fier
1.04 litra + 0.00012 ton Produkte të Mbrojtjes së Bimëve	9.15 litra+0.0045 ton Produkte të Mbrojtjes së Bimëve 0.007 ton Produkte Plehëruese

Burimi: Autoriteti Kombëtar i Ushqimit

8.3 Forcat shtytëse, presionet ndikimi

Zhvillimi i aktiviteteve industriale, bujqësore si dhe kimikatet e gjeneruara dhe të magazinuara apo të mbetura stok nga ish industria janë forcat shtytëse dhe presionet që ndikojnë në ndotjen e mjedisit nga këto kimikate. Ndikimet negative të pranisë të kimikateve afër zonave të banuara janë të konsiderueshme përsa i përket shëndetit të njerëzve. Pikat e nxehta mjedisore paraqesin risk për mjedisin dhe shëndetin për shkak të kontaminimit të tokave nga kimikatet, ndotjes së ujërave nëntokësore dhe sipërfaqësore, ndotjes së ajrit.

8.4 Rekomandime

- Rehabilitimi i zonave të nxehta mjedisore (hotspot)
- Reduktimi i përdorimit të kimikateve në bujqësi dhe zhvillimi i bujqësisë organike
- Menaxhimi dhe asgjësimi i duhur i kimikateve laboratorike të papërdorshme për të shmangur magazinimin e tyre.
- Përdorimi i teknologjive më të mira në dispozicion nga sektori i industrisë për uljen e sasisë të kimikateve që gjenerojnë gjatë proçeseve teknologjike.

KAPITULLI IX
ZHURMAT MJEDISORE

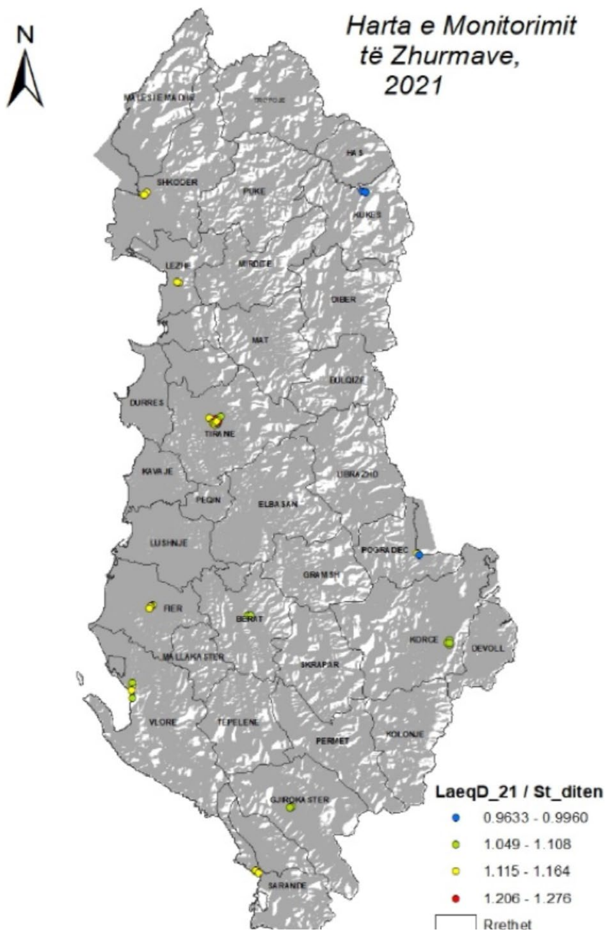
9.1. Informacion i përgjithshëm

Zhurmë mjedisore është çdo tingull, i padëshiruar apo i dëmshëm, i lëshuar nga veprimtaritë njerëzore, përfshirë zhurmën e lëshuar nga mjetet e transportit, nga trafiku rrugor, hekurudhor, ajror dhe nga sheshet ku zhvillohen veprimtari industriale,etj”. Gjenerimi i zhurmave ka efekte negative në shëndetin e njeriut si dhe në mjedis dhe për këtë duhen marrë masa mbrojtëse për zvogëlimin e nivelit të zhurmave në mjedis nëpërmjet ndërhyrjeve dhe të veprimeve, që merren ndaj burimit të zhurmës, si dhe në vendin e ndikimit të saj negativ, duke e sjellë atë në nivelin kufi.

Tematika dhe burimi i të dhënave

- Monitorimi i zhurmave urbane në qytetet Tiranë, Korçë, Gjirokastër, Sarandë, Berat, Pogradec, Kukës, Shkodër, Fier, Vlorë dhe Lezhë” kryhet nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për periudhen e ditës dhe natës.

9.2. Vlerësimi i gjendjes së zhurmave mjedisore

Matjet e zhurmave bëhen në mungesë të reshjeve, mjegullës dhe borës, shpejtësia e erës nuk duhet të jetë më e lartë se 5 m/s, mikrofoni i mbrojtur me kufje anti-erë. Zinxhiri i matjeve duhet të jetë në përputhje me kushtet meterologjike të periudhës në të cilën bëhen matjet dhe në përputhje me normat e CEI 29-10 dhe EN 60804/1994.

Nivelet kufi të zhurmës për mjedise të caktuara si dhe efekti në shëndet sipas Udhëzimit Nr.8 datë 27.11.2007 jepen në tabelën e mëposhtme.

Tabela 1. Nivelet kufi të zhurmës për mjedise të caktuara

Mjedisi specifik	Efekti kritik në shëndet	LAeq dB(A)	Koha bazë (orë)	LAmax Fast
Zona e jashtme e banimit	-Shqetësim serioz gjatë ditës dhe mbrëmjes. -Shqetësimi moderuar gjatë ditës dhe mbrëmjes	55 50	16 16	- -
Në brendësi të banesave Në brendësi të dhomës së fjetjes	-Kuptueshmëri e fjalëve dhe shqetësime të lehta gjatë ditës dhe mbrëmjes -Prishja e gjumit natën	35 30	16 8	- -
Nga ana e jashtme e dhomës së fjetjes	Prishje e gjumit, dritare e hapur	45	8	-
Klasa mësimi, kopshte fëmijësh (brënda)	Kuptueshmëri e fjalëve, vështirësi në shpjegim, komunikim,bashkëbisedim	35	Gjatë mësimit	-
Dhomat e fjetjes në kopshte (brënda)	Prishje e gjumit	30	Koha e gjumit	-
Ambjente pushimi (shlodhjeje)	Bezdisje,shqetësim (burime të jashteme)	55	Koha e pushimit	-
Spitale, salla/dhoma (brënda)	-Prishja e gjumit natën -Prishja e gjumit ditën dhe në mbrëmje	30 30	8 16	40 -
Spitale, salla trajtimi(brënda)	Interferencë (ndërfutje) në pushim, çlodhje	# 1		
Zona industriale, tregtare, qarkullimi (mjedis i jashtëm dhe i brendshëm)	Humbje dëgjimi	70	24	110
Ceremoni, festivale, qëndra argëtimi	Humbje dëgjimi (klientet < 5 herë/ vit)	100	4	110
Fjalime, ligjerata, manifestime të jashtme apo të brëndshme	Humbje dëgjimi	85	1	110
Muzikë dhe tinguj difuze në kufjet e dëgjimit	Humbje dëgjimi	85 #4	1	110
Impulsione zanore nga lodrat, plasjet artificiale e armët e zjarrit	- Humbje dëgjimit (të rriturit) -Humbje dëgjimit (fëmijët)			140#2 120#2
Parqet natyrore zonat e mbrojtura	Prishje e qetësisë	#3		

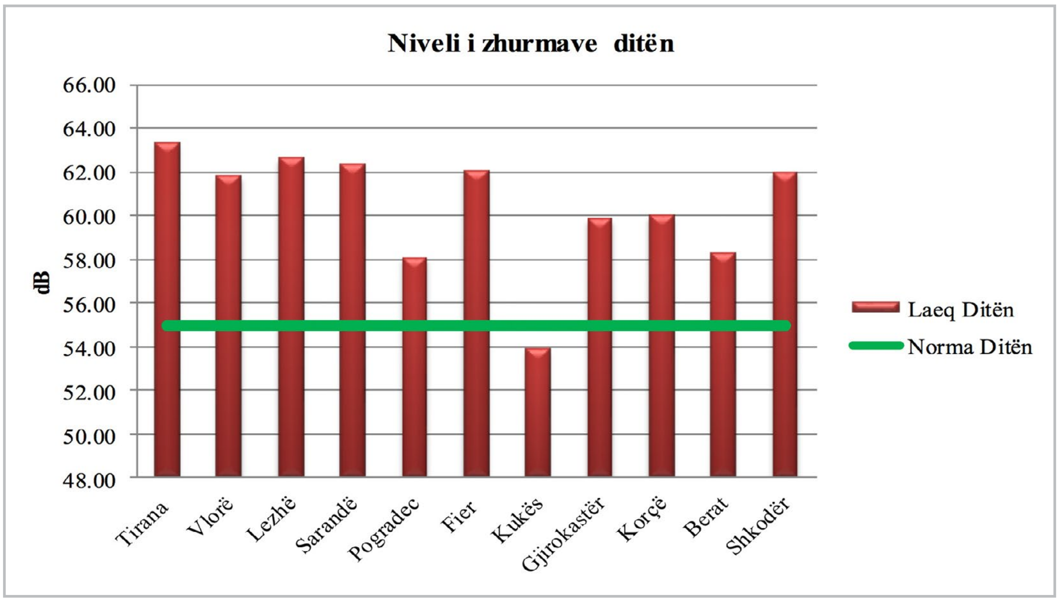
LAeq dB(A) = Niveli ekuivalent i zhurmës i matur në shkallën A
Koha bazë (orë) = koha bazë e ekspozimit
LAmax Fast = Niveli i matur në shkallën A në mënyrën fast (të shpejtë).
1 = Sa më poshtë (e ulët) që të jetë e mundur
2 = Presioni akustik maksimal (LAF, maximum) matur 100 [illegible]m larg veshit
3 = Zonat e jashtme qetësuese duhet të mbrohen dhe raporti i zhurmës me zhurmën bazë duhet të ruhet sa më i ulët që të jetë e mundur.
4 = Poshtë (nën) kufjet e dëgjimit, përshtatur me vlerat në ambjent të hapur.

Monitorim i zhurmave mjedisore kryhet për një kohë matje 24 orëshe dhe niveli ekuivalent i presionit akustik LAeq për periudhën e ditës llogaritet nga ora 06^{00}- 23^{00} dhe LAeq për periudhën e natës nga ora 23^{00}- 06^{00}.

Tabela 2 - Vlerat mesatare të nivelit të zhurmave Laeq ditën dhe natën.

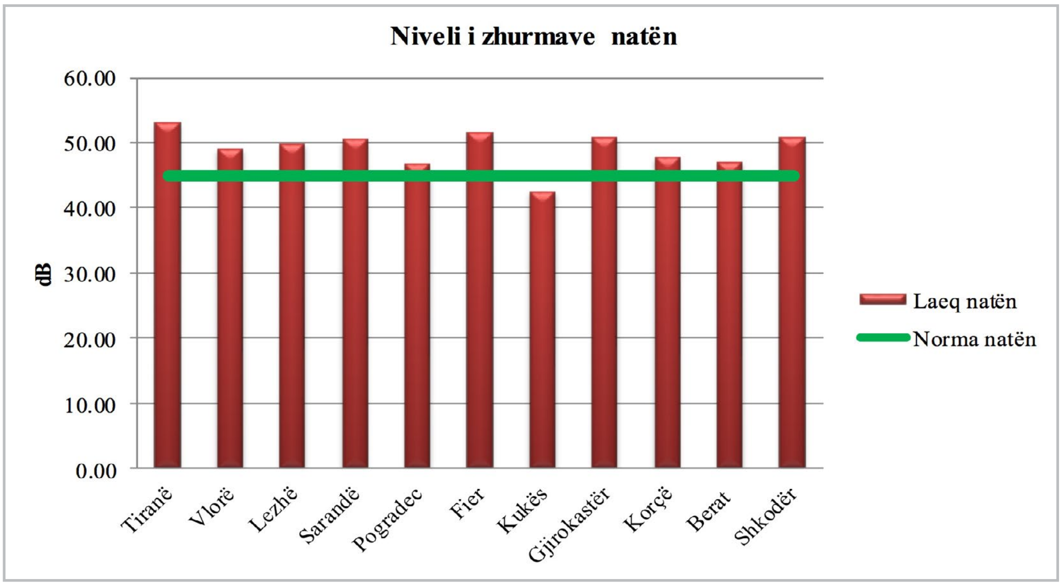
	Laeq Ditën dB	Laeq Natën dB
Tirana	63.36	53.05
Vlorë	61.82	49.05
Lezhë	62.64	49.83
Sarandë	62.36	50.39
Pogradec	58.07	46.60
Fier	62.07	51.62
Kukës	53.88	42.41
Gjirokastër	59.83	50.8
Korçë	59.99	47.72
Berat	58.26	47.07
Shkodër	62.01	50.84
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**

Grafiku 1. Niveli i zhurmave ditën, në qytetet e monitoruara.

Shihet se kemi tejkalimin të normës ditën (55 dB) në të gjitha qytetet, duke përjashtuar qytetin e Kukësit i cili është nën normën e lejuar. Niveli më i lartë i zhurmave është vlerësuar në stacionet e Tiranës ku kemi tejkalim të normës në masën 15.2%, Lezhës 13.89%, Sarandës 13.38%, Fierit 12.85% dhe Shkodra 12.74%. Nivelet më të ulëta janë monitoruar në Korçë, Gjirokastër, Berat dhe Pogradec.

Grafiku 2. Niveli i zhurmave natën në qytetet e monitoruara

Kemi tejkalimin të normës natën (45 dB) në të gjitha qytetet, përveç qytetit të Kukësit. Niveli më i lartë është monitoruar në stacionet e Tiranës me një tejkalim në shkallën 17.88%, qytetit të Fierit në masën 14.7% , Gjirokastrës me 12.8% dhe Shkodrës me 12.8%.

9.2.1 Vlerësimi i nivelit të zhurmave mjedisore sipas qyteteve

- **Qyteti Tiranë**

Tabela 3. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Tiranë

Tiranë	Laeq Ditën	Laeq Natën
Rruga e Elbasanit	67.4	59.3
Kryqëzimi "Vasil Shanto"	60.69	49.48
Kryqëzimi "21 Dhjetori"	70.19	52.48
Shkolla e Bashkuar	60.95	51.64
Farmacia 10	61.84	52.61
Laprakë, Kryqëzimi i spitalit	63	55.13
Partizani i panjohur	62.97	51.76
Selvia	62.3	51.15
Ish Banka Amerikane (Blloku)	62.48	52.07
Drejtoria e Policisë	62.65	53.73
Stacioni i trenit	66.35	53.77
Pallati i Kongreseve	62.75	55.13
Skënderbeu	62.3	51.15
Shkolla "Edit Durham"	61.85	52.23
Stadiumi Dinamo	62.68	54.22
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**

Referuar të dhënave vlerësohet se kemi tejkalim të normës ditën dhe të normës natën. Nivelet më të larta janë monitoruar në stacionin 21 Dhjetori në vlerën 70.19 dB dhe më e ulëta në stacionin Vasil Shanto 60.69 dB. E shprehur në përqindje kemi tejkalim të normës me 27.6% tek stacioni 21 Dhjetori dhe në masën 10.34% tek stacioni Vasil Shanto me nivelin më të ulët.

Qyteti Vlorë

Tabela 4. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Vlorë

Vlorë	Laeq Ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Uji i ftohtë	60.66	53.46	40°25'42.12"N 19°29'29.70"E
Hote Bolonja	63.68	48.87	40°27'12.71"N 19°29'12.90"E
Xhamia	62.15	45.63	40°28'5.03"N 19°29'29.70"E
Hyrje e qytetit	60.81	49.14	40°28'41.35"N 19°29'18.99"E
Niveli kufi	55 dB	45 dB	

Bazuar mbi të dhënat, kemi tejkalim të normës ditën dhe natën në të gjitha stacionet e monitoruara. Niveli i zhurmave natën është vlerësuar të jetë më i ulët tek Xhamia

Qyteti Lezhë

Tabela 5. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Lezhë

Lezhë	Laeq Ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Kryqëzimi Lagjja Gurra	63.02	48.3	41° 4631.90"N 19°38'09.30"E
11 Janari	62.26	51.37	41° 46'49.64"N 19°38'36.63"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Në stacionin e 11 Janarit niveli i zhurmave ditën është 13.2 % më e lartë se norma ndërsa natën 14.1% më e lartë se norma. Në stacionin e Kryqëzimit te Lagjja Gurra niveli i zhurmave ditën është 14.58% më i lartë se norma, ndërsa natën është në masën 7.3% më i lartë se norma, e shpjeguar kjo nga saldimet e subjekteve private që operonin në këtë zonë, rruga jo e mirë dhe xhirimi i gomave.

Qyteti Sarandë

Tabela 6. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Sarandë

Sarandë	Laeq Ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Kryqëzimi Lagje Kodër	61.42	47.96	39°52'23.57"N 20° 0'1.12"E
Tregu i Valutës	64.01	53.4	39°52'32.08"N 20° 0'15.84"E
Bashkia	60.64	48.55	39°52'30.50"N 20° 0'24.95"E
Hotel Butrinti	63.38	51.65	39°52'9.88"N 20° 0'52.57"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Niveli i zhurmave në qytetin e Sarandës, krahasuar me normën si ditën ashtu dhe natën rezulton i lartë në të gjitha stacionet. Nivelet më të larta për periudhën e ditës janë në stacionin Tregu i Valutës dhe Hotel Butrinti.

Qyteti Pogradec

Tabela 7. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Pogradec

Pogradec	Laeq ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Terminali i autobuzave	61.79	47.51	40° 54'25.77"N 20°39'02.03"E
Hyrja e qytetit	54.36	45.7	40° 54'00.56"N 20°39'23.79"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Në stacionin tek terminali i autobuzave kemi tejkalim të normës ditën me 12.3% dhe në stacionin Hyrja e qytetit jemi nën normën e lejuar. Po ashtu edhe niveli i zhurmave natën ka tejkalim në stacionin tek terminali i autobuzave në masën 5.57%.

• Qyteti Fier

Tabela 8. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Fier

Fier	Laeq ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Banka (Tregu)	63.2	50.84	40°43'31.65"N 19°33'22.82"E
Kryqëzimi i hyrjes me unazën	63.36	51.92	40°43'52.43"N 19°34'3.99"E
Kryqëzimi për në Vlorë	62.74	53.85	40°43'9.73" N 19°33'15.51"E
Prefektura	59	49.89	40°43'40.70"N 19°33'36.69"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Niveli i zhurmave ditën dhe natën është më i lartë se norma ditën në të katër stacionet. Niveli më i lartë ditën është matur në vlerën 63.36 dB me një tejkalim në vlerën 15.2%.
Niveli i zhurmave natën është më i lartë se norma në stacionin Kryqëzimi për në Vlorë ku kemi tejkalim të normës në masën 19.6%. Kjo për arsye se është rrugë nacionale ndërlidhëse ku numri i makinave që hyjnë e dalin në qytet është më i lartë se në stacionet e tjera.

• Qyteti Kukës

Tabela 9. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Kukës

Kukës	Laeq Ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Bashkia	52.98	42.31	42° 04'38.26"N 20°24'58.02"E
Stacioni i autobusave	54.78	42.52	42° 04'32.10"N 20°25'33.37"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Referuar të dhënave vërehet se nuk kemi tejkalim të normës ditën dhe natën

• Qyteti Gjirokastër

Tabela 10. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Gjirokastër

Gjirokastër	Laeq Ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Kryqëzimi në hyrje	60.55	52.83	40° 05'03.44"N 20°08'40.60"E
Rrethrrotullimi tek stadiumi	59.11	48.78	40° 04'48.78"N 20°08'17.56"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Kemi tejkalim të normës për periudhën e ditës dhe të natës. Në stacionin e kryqëzimit në hyrje niveli i zhurmave ditën e tejkalon normën me 10%, ndërsa niveli i zhurmave natën e tejkalon normën me 17.4%.Në stacionin e Rrethrrotullimit tek stadiumi, niveli i zhurmave ditën e tejkalon normën ditën me 7.47% ndërsa niveli i zhurmave natën e tejkalon me 8.4 %.

• Qyteti Korçë

Tabela 11. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Korçë

Korçë	Laeq Ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Kryqëzimi i Spitalit	60.94	48.93	40°36'45.73"N 20°47'1.51"E
Telekomi	60.78	54.29	40°37'4.32"N 20°46'55.68"E
Tregu i shumicës	59.89	44.93	40°37'3.88"N 20°46'33.88"E
Kryqëzimi në hyrje qytetit	58.35	46.22	40°37'26.74"N 20°46'55.94"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Shihet se niveli më i lartë i zhurmave ditën është monitoruar në stacionin Kryqëzimi i Spitalit në nivelin 10.8% mbi normën e lejuar dhe në masën 8.73% për nivelin e zhurmave natën.

• Qyteti Berat

Tabela 12. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Berat

Berat	Laeq Ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Bashkia	58.83	47.32	40° 42'11.50" N 19°57'23"E
Kryqëzimi i spitalit	57.7	46.81	40° 42'03.12"N 19°58'07.64"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Kemi tejkalim të normave për periudhën e ditës dhe natës në të dy stacionet e monitoruara.

• Qyteti Shkodër

Tabela 13. Niveli i zhurmave për periudhën e ditës dhe natës, Shkodër

Shkodër	Laeq Ditën	Laeq Natën	Koordinatat
Universiteti (Hotel Rozafa)	61.31	51.56	40° 42'03.12"N 19°58'07.64"E
Kryqëzimi me hyrjen e qytetit	62.72	50.13	40° 42'11.50" N 19°57'23"E
Niveli kufi	**55 dB**	**45 dB**	

Në stacionin Kryqëzimi i hyrjes, niveli i zhurmave e tejkalon normën ditën me 14%, ndërsa në stacionin Universiteti (Hotel Rozafa) niveli i zhurmave ditën e tejkalon normën me 11.5%. Niveli i zhurmave natën e tejkalon normën me 14.57%.

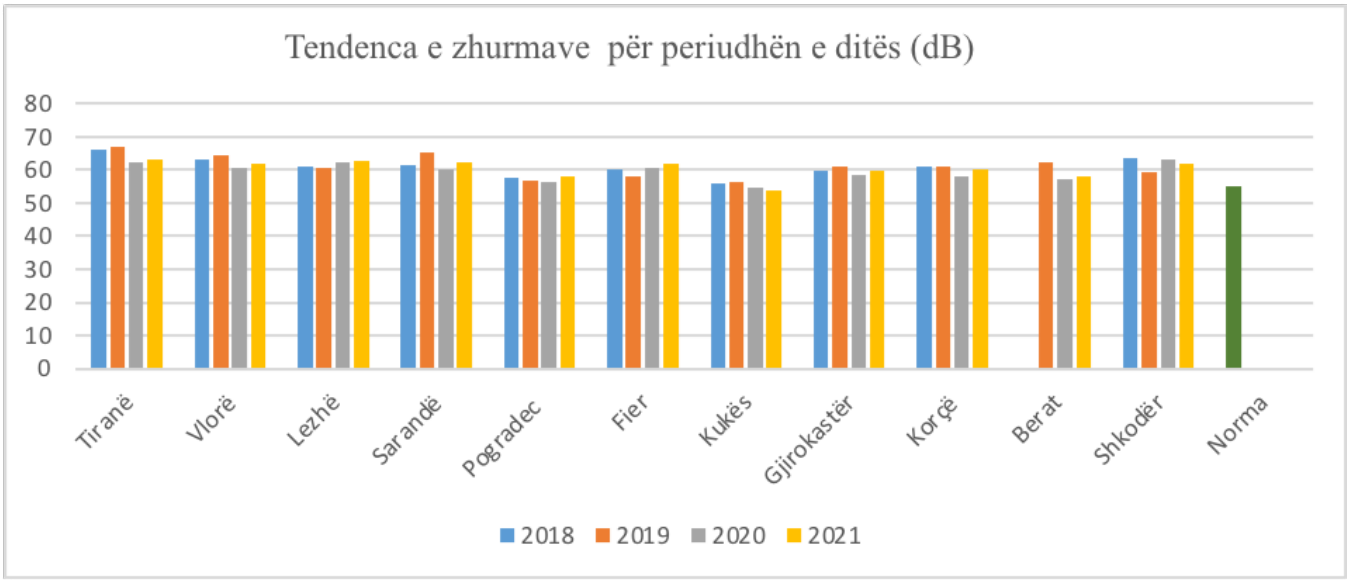
Vlerësohet se përgjatë vitit 2021, niveli i ndotjes nga zhurmat është i lartë, pothuajse në të gjitha qytetet duke përjashtuar qytetin e Kukësit
Niveli më i lartë është monitoruar ne qytetin e Tiranës ku kemi tejkalim të normës ditën me 22.4% dhe natën me 31.7%.

9.2.2 Tendenca në vite

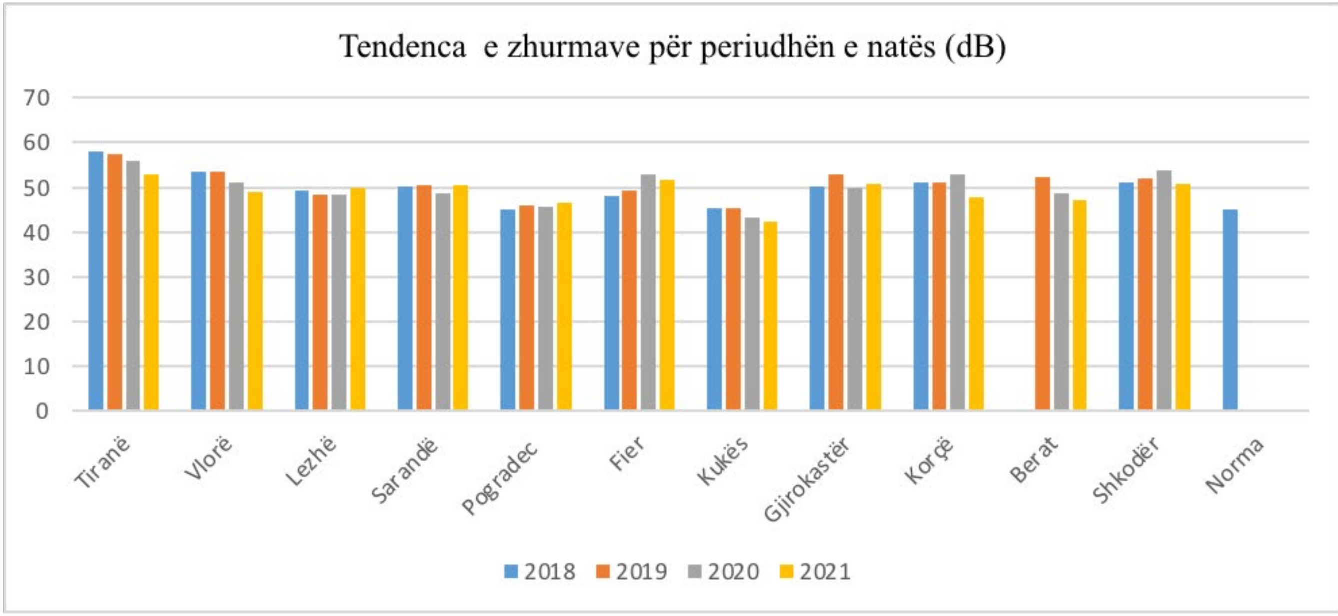
Tabela 14. Tendenca e zhurmave mjedisore 2018-2021 për periudhën e ditës dhe natës (dB)

	2018		2019		2020		2021	
	Laeq Ditën	Laeq Natën	Laeq Ditën	Laeq Natën	Laeq Ditën	Laeq Natën	Laeq Ditën	Laeq Natën
Tiranë	66.10	57.94	67.15	57.49	62.47	56.00	63.36	53.05
Vlorë	63.34	53.41	64.6	53.44	60.47	51.1	61.82	49.05
Lezhë	61.23	49.38	60.69	48.44	62.12	48.5	62.64	49.83
Sarandë	61.66	50.12	65.16	50.6	60.1	48.7	62.36	50.39
Pogradec	57.44	45	56.78	46.08	56.33	45.52	58.07	46.60
Fier	60.17	47.99	58.16	49.36	60.47	52.89	62.07	51.62
Kukës	55.99	45.46	56.42	45.24	54.76	43.35	53.88	42.41
Gjirokastër	59.57	50.09	61	53	58.34	49.89	59.83	50.8
Korçë	61	51.13	60.96	51.02	58.05	52.89	59.99	47.72
Berat			62.25	52.17	57.1	48.6	58.26	47.07
Shkodër	63.47	51.1	59.36	52.14	63.15	53.83	62.01	50.84

Grafiku.3 Tendenca e nivelit të zhurmave për periudhën e ditës 2018-2021

Grafiku.4 Tendenca e nivelit të zhurmave për periudhën e natës 2018-2021

9.3 Forcat shtytëse, presioni dhe ndikimi

Ndikimi kryesor në rritjen e nivelit të zhurmave në qytetet e monitoruara është vlerësuar fluksi i madh i automjeteve në akset rrugore që është tregues i forcave shtytëse. Gjendja motorike e automjeteve në qarkullim dhe mosha e vjetër e tyre që përfaqësojnë treguesit e presionit, sjellin uljen e parametrave optimale të certifikatës teknike të automjetit, lidhur me emetimin e zhurmës, boritë e automjeteve ku drejtuesit e të cilëve u bien pa kriter.

Gjatë natës, zhurma mjedisore duke filluar në nivelet Laeq në 45 dB mund të shkaktojë efekte negative në gjumë të tilla si lëvizjet e trupit, zgjimet, shqetësimet, si dhe efektet në sistemin kardiovaskular që bëhen të dukshme mbi 55 dB.

9.4 Rekomandime

Masat që duhet të ndërmerren për zvogëlimin e ekspozimit ndaj zhurmave përfshijnë

- Instalimin e barrierave të zhurmave rrugore dhe hekurudhore,
- Reduktimi i numrit të automjeteve në rrugë duke shtuar korsi te biçikletave,
- Shtimi i brezave mbrojtës të gjelbër midis zonave të banuara dhe rrugëve kryesore, si dhe shtimi i "zonave të qeta" në qytete
- Zbatimi rigoroz i teknikave për minimizimin e zhurmave në ndërtimin e rrugëve dhe zonave në ndërtim.

KAPITULLI X
AKTIVITETET INDUSTRIALE

10.1 Informacion i përgjithshëm

Ndotja industriale është ndotja e cila lidhet drejtpërdrejt me aktivitetet industriale të cilat mund të ndikojnë negativisht në komunitet dhe mjedisin përreth.
Industria në vendin tonë i referohet prodhimit të mallrave brenda një ekonomie. Aktivitetet e përfshira janë furnizimi me energji, industria nxjerrëse, industria prodhuese (hekuri dhe çeliku, metali me ngjyra, minerale jo metalike, kimikate, pulpë, letër dhe dru, ushqim dhe pije, prodhime të tjera) industria e mbeturinave (përfshirë menaxhimin e mbeturinave, riciklimin e disa prej tyre dhe trajtimin e ujërave të zeza).

Tashmë ndotja nga industria në vendin tonë është subjekt i legjislacionit kombëtare i përputhur me legjislacionin evropian dhe ndërkombëtar, si dhe standardeve që kufizojnë emetimet në ajër, ujë dhe tokë, minimizimin e mbeturinave dhe përdorimin e burimeve natyrore.
Agjencia Kombëtare e Mjedisit menaxhon sistemin e informacionit mjedisor me të dhënat e grumbulluara nga operatorët ekonomike të pajisur me leje mjedisore të tipit A dhe B, institucionet e varësisë si dhe nga ministritë e linjës të cilat kanë detyrim ligjor të raportojnë mbi të dhënat mjedisore.

10.2 Vlerësimi i gjendjes

Gjatë vitit 2021 kemi një rritje të numrit të dorëzimit të raporteve të vetmonitorimit nga Operatorët të cilët janë të pajisur me leje mjedisore për zbatimin e kushteve të vendosura në të në zbatim të ligjit nr.53/2020 Për një ndryshim në ligjin Nr. 10 431, datë 9.6.2011 Për mbrojtjen e mjedisit, nenit 44 Detyrimet e operatorit për monitorimin e përputhshmërisë si dhe janë subjekt të VKM-së Nr.742 datë 09.09.2016 "Për funksionimin dhe menaxhimin e regjistrit të shkarkimit e të transferimit të ndotësve, miratimin e listës së veprimtarive dhe të ndotësve, që janë subjekt i këtij regjistri, si dhe të formularit të deklarimit të të dhënave për shkarkimet dhe për transferimin e ndotësve nga operator" , ku kanë filluar të ndërgjegjësohen dhe plotësojnë formatin e raportimit sipas detyrimeve të përcaktuara. Numri i operatorëve të cilët kanë raportuar për vitin 2021 është rreth 1314 nga të cilat 77 janë operator të pajisur me Leje Mjedisi Tipi A dhe 1237 operatorë të pajisur me Leje Mjedisi Tipi B.

Tabela 1. Numri i subjekteve të cilat kanë realizuar vetëmonitorimin për lejet e mjedisit të tipit A dhe B të ndara përkatësisht në secilin qark, për vitin 2021

Qarku	Viti 2021		
	Leje Tipi A	Leje Tipi B	Total
Tiranë	10	341	351
Durrës	12	168	180
Lezhë	5	87	92
Gjirokastër	1	29	30
Vlorë	1	101	102
Berat	4	74	78
Fier	11	113	124
Kukës	1	28	29
Shkodër	2	70	72
Dibër	14	73	87
Elbasan	14	72	86
Korçë	2	81	83
Totali	**77**	**1237**	**1314**

Qarku Tiranë

Në qarkun e Tiranës janë dorëzuar **351 Raporte Vetëmonitorimi**, ku më së shumti janë subjekte që operojnë në fushën e industrisë prodhuese si: Industria Minerare, Industria Kimike dhe ajo Hidrokarbure dhe më pak të përmendura janë Industria e Drurit, Industria e Peshkut, Industria e Mishit, Industria Teknologjike, Industria e Prodhimit të Birrës etj.

Qarku Elbasan

Për qarkun e Elbasanit janë dorëzuar **86 Raporte Vetëmonitorimi** nga subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Kimike dhe Industrisë Metalore dhe më pak në Industrinë Minerare, Industrinë e Menaxhimit të Mbetjeve dhe Industrive të tjera.

Qarku Durrës

Për qarkun e Durrësit janë dorëzuar **180 Raporte Vetëmonitorimi** ku përfshihen subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Hidrokarbure, Industrisë Minerare, Industrisë Metalore dhe Industrisë së Lehtë dhe Ushqimore. Në qarkun e Durrësit vihet re një shumëllojshëri Industrish operuese të cilat përshin gjithashtu Industrinë Kimike, Industria e Përpunimit të Peshkut.

Qarku Dibër

Në qarkun e Dibrës janë dorëzuar **87 Raporte Vetëmonitorimi**, ku më së shumti janë subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Metalore dhe asaj Minerare.

Qarku Shkodër

Për qarkun e Shkodrës janë dorëzuar **72 Raporte Vetëmonitorimi** nga subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Minerare, Industrisë Metalore dhe Industrisë së Përpunimit të Duhanit , Industrinë e Përpunimit të Peshkut, Industrinë Hidrokarbure, Industri Ushqimore.
Në qarkun e Shkodrës vihen re se operojnë edhe subjekte të tjera që ushtrojnë aktivitetin e tyre në Industrinë e Pijeve, Industrinë e Menaxhimit të Mbetjeve dhe Industrinë e Përpunimit të Drurit.

Qarku Kukës

Për qarkun e Kukësit janë dorëzuar **29 Raporte Vetëmonitorimi** ku më së shumti janë subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Minerare dhe Industrisë Metalore. Gjithashtu vihet re se operojnë edhe shoqëri të industrisë së Prodhimit të Pijeve Alkolike.

Qarku Korçë

Për qarkun e Korçës janë dorëzuar **83 Raporte Vetëmonitorimi** ku përfshihen subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Minerare, Industrisë Hidrokarbure dhe Industrisë Kimike. Në qarkun e Korçës vihet re nje shumëllojshmëri industrish operuese ku pasohet me Industrinë e Lehtë dhe Ushqimore, Industrinë Energjitike dhe Industrinë e Pijeve, Thertore, Rritje intensive e shpendëve në një instalim, etj.

Qarku Berat

Për qarkun e Beratit janë dorëzuar **78 Raporte Vetëmonitorimi** të cilat janë nga subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Minerare dhe Industrisë Hidrokarbure. Gjithashtu operojnë aktivitete që bëjnë pjesë në Industrinë Metalore dhe në Industrinë e Lehtë dhe Ushqimore.

Qarku Gjirokastër

Për qarkun e Gjirokastrës janë dorëzuar **30 Raporte Vetëmonitorimi** ku më së shumti janë subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Minerare dhe Industria e Përpunimit të Drurit. Po ashtu operojnë aktivitete që bëjnë pjesë në prodhimin e Pijeve jo-alkoolike dhe në Industrinë e Lehtë dhe Ushqimore.

Qarku Vlorë

Për qarkun e Vlorës janë dorëzuar **102 Raporte Vetëmonitorimi** ku pjesa më e madhe janë subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Hidrokarbure, Industrisë Minerare, Industrisë Metalore dhe Industrisë së Përpunimit të Peshkut. Vihet re një shumëllojshëri industrish operuese të cilat përfshijnë Industrinë e Pijeve, Industria e Lehtë dhe Ushqimore, Menaxhimi i mbetjeve dhe Industria Tekstile.

Qarku Fier

Për qarkun e Fierit janë dorëzuar **124 Raporte Vetëmonitorimi** ku më së shumti janë subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Hidrokarbure, Industrisë Minerare, Industrisë Metalore dhe Industrisë së Përpunimit të Peshkut. Industrinë e Pijeve, Industria e Lehtë dhe Ushqimore në një masë pak më të ulët. Gjithashtu vihen re se operojnë edhe subjekte të tjera që ushtrojnë aktivitetin e tyre në Industrinë e Menaxhimit të Mbetjeve dhe Industria Tekstile.

Qarku Lezhë

Për qarkun e Lezhës janë dorëzuar **92 Raporte Vetëmonitorimi** ku më së shumti janë subjekte që operojnë në fushën e Industrisë Metalore, Industrisë Minerare, Industria e Menaxhimit të Mbetjeve, Industria Hidrokarbure, Industria e Përpunimit të Peshkut. Operojnë edhe subjekte që përfshihen në Industrinë e Përpunimit dhe Industrinë Ushqimore.
Secili subjekt ka realizuar vetëmonitorimin e burimeve të shkarkimit të veprimtarisë së vet duke u bazuar në kushtet e lejeve dhe në afatet kohore të përcaktuara në to.
Në varësi të lejeve të mjedisit të miratura për secilin subjekt janë përcaktuar dhe komponentët që monitorohen nga subjektet për shkarkimet në ajër, në tokë dhe ujë. Niveli i zhurmave, vibrimet si dhe parametra të tjerë referuar aktivitetit të subjekteve.

Nga raportet e vetëmonitorimit të dërguara nga subjektet pranë Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për vitin 2021 rezulton se parametrat e matur të përcaktuar në lejen mjedisore të tyre janë brenda normave të përcaktuara në legjislacion përkatës.

10.3 Tendenca në Vite

Gjatë vitit 2021 vërejmë se kemi një rritje të konsiderueshme të numrit të raporteve të vetëmonitorimit të lejeve të tipit A dhe B.

Tabela 2. Numri i raporteve të vetëmonitorimit të protokolluara në vite

Vitet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lejet e Tipit A dhe B	422	835	995	813	1100	779	930	1314

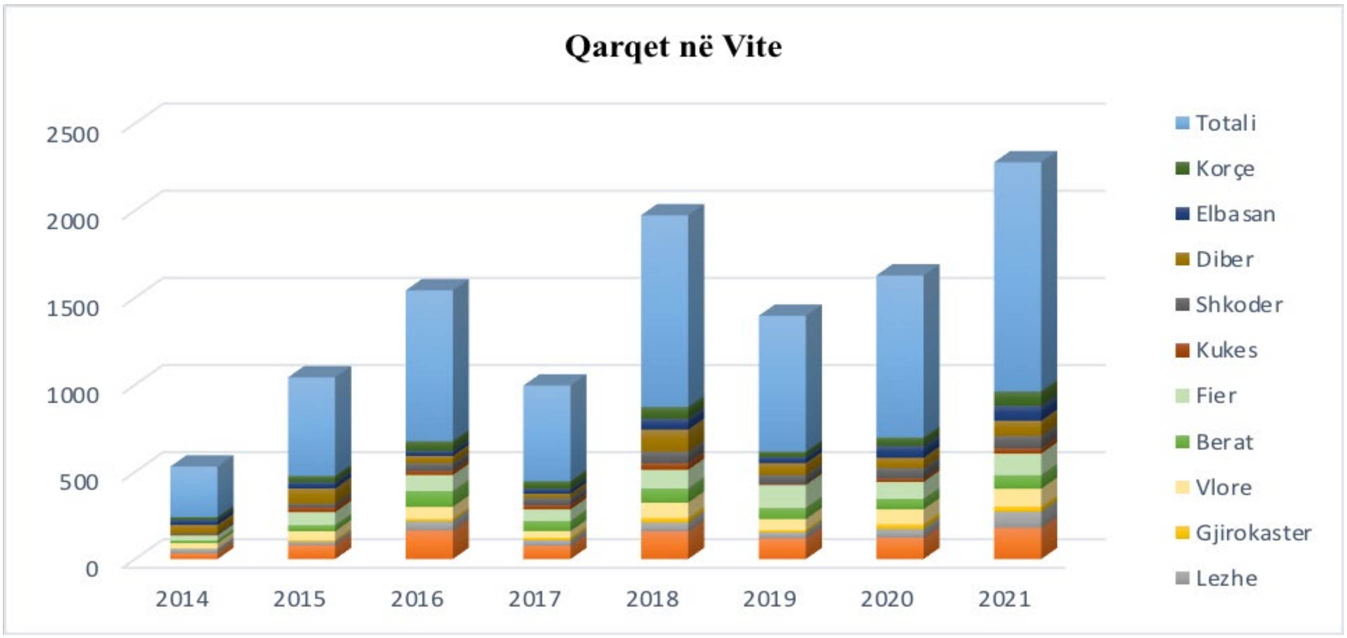
Kjo vjen si pasojë e rritjes së kontrollit inspektues të subjekteve të pajisur me Leje mjedisi si dhe ndërgjegjësimit të subjekteve për detyrimet që kanë në Lejet mjedisore.

Të gjitha raportet e vetëmonitorimit të dërguara pranë AKM-së janë regjistruar në formë elektronike dhe është bërë analizimi i tyre.

Tab. 2 Numri i subjekteve të cilat kanë realizuar vetëmonitorimin për lejet e mjedisit A dhe B në secilin qark, për vitin 2014 – 2021

Vitet / Qarku	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tiranë	49	89	188	145	227	162	232	351
Durrës	33	80	165	77	160	119	124	180
Lezhë	27	21	53	31	49	35	49	92
Gjirokastër	1	9	14	15	28	13	28	30
Vlorë	31	50	68	38	87	63	85	102
Berat	15	35	91	58	82	64	60	78
Fier	29	75	92	67	107	131	97	124
Kukës	3	27	23	23	37	5	19	29
Shkodër	8	21	45	43	67	53	60	72
Dibër	49	88	41	23	126	68	59	87
Elbasan	29	35	29	29	62	35	68	86
Korçë	16	36	56	43	68	31	49	83
Totali	290	566	865	549	1100	779	930	1314

Grafiku Nr.1 Numri i raporteve të vetëmonitorimit për subjektet e pajisura me Leje Mjedisi Tipi A dhe Leje Mjedisi Tipi B

10.3 Forcat shtytëse, presionet, ndikimi

Aktivitetet industriale kanë ndikimin e tyre në mjedis dhe në shëndet në varësi të llojit të aktivitetit që ato kryejnë, lëndës djegëse që përdorin, si dhe llojit të ndotësve që ato shkarkojnë në ajër ,tokë dhe ujë. Mund të përmendim zhveshje të bimësise përreth, ndryshimet klimatike, eutrofikimin e liqeneve ose lumenjve, ndotje të tokës për shkak të depozitimit të mbetjeve në vite, kryesisht për metalet e rënda. Disa nga efektet në shëndet mund të përmendim sëmundjet respiratore të cilat vijnë si rezultat i grimcave të pluhurit, sëmundjet kardivaskulare, disa lloje të ndryshme sëmundjesh kancerogjene, infeksione lëkure, syri ose veshi.

Tregues i reagimit janë inspektimet e kryera nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe degët rajonale të mjedisit ndaj aktiviteteve të ndryshme me qëllim sigurimin e zbatimit të legjislacionit dhe kushteve të përcaktuara në lejen mjedisore. Inspektimet e kryera për vitin 2021 paraqiten në tabelën e mëposhtme.

Tabela 3. Inspektimet e kryera gjatë vitit 2021

Nr	Deget Rajonale të AKM	Inspektime te realizuara në Sektorin e Mjedisit	Inspektime të realizuara në Sektorin e Burimeve Natyrore (ujërat)
1	Agjencia Rajonale e Mjedisit (Lezhë, Shkodër , Kukës)	215	56
2	Agjencia Rajonale e Mjedisit (Tiranë, Durrës, Dibër)	276	-
3	Agjencia Rajonale e Mjedisit (Fier,Vlorë,Gjirokastër)	219	86
4	Agjencia Rajonale e Mjedisit (Berat, Elbasan, Korçë)	156	84
5	Sektori i Inspektimit Qendër në AKM	184	64
	TOTALI	1050	290

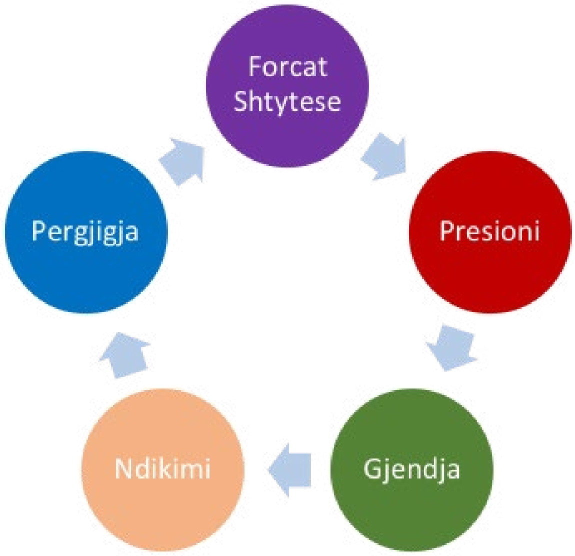
10.4 Rekomandime

- Për kompani të mëdha ose të pajisura me Leje Mjedisore të Tipit A, të bëhet monitorimi i vazhdueshëm i parametrave të ajrit.
- Të gjithë operatorët që bëjnë trajtimin e peshkut si dhe të prodhimet të pijeve alkolike apo produkteve ushqimore të instalojnë impiante të trajtimit të ujërave teknologjike.
- Të merren masa për shkarkimet nga mjetet motorrike.

KAPITULLI XI
PRESIONET, FORCAT SHTYTËSE DHE SEKTORËT E TYRE

11.1 Informacion i përgjithshëm

Në këtë kapitull trajtohen treguesit mjedisor dhe përfaqësimin e tyre në lidhje me marrëdhënien apo ndikimin që kanë me sektorët e mjedisit duke ndjekur modelin DPSIR. Disa prej treguesve paraqiten në kapitujt e tjerë të Raportit të Gjendjes në Mjedis sipas çështjeve që trajtohen.

Modeli DPSIR për treguesit mjedisor është një nga çështjet që trajtohet në vlerësimin e gjendjes. Ky model përdoret nga Agjencia Europiane e Mjedisit dhe përfaqëson marrëdhëniet ndërmjet pesë kategorive të treguesve mjedisor:

D	- driving forces	- forcat shtytëse
P	- pressures	- presionet
S	- state	- gjendja
I	- impacts	- ndikimet
R	- responses	- përgjigja ose reagimet

Treguesit mjedisor sipas DPSIR.

Sektori i mjedisit	Emri i treguesit	Lloji i treguesit sipas DPSIR
Ajri	Cilësia e ajrit në zonat urbane	Tregues i gjendjes
	Emisionet e gazrave acidifikuese	Tregues i presionit
	Emisionet nga dëmtuesit e ozonit	Tregues i presionit
	Emisionet e grimcave primare pezull dhe demtuesit e grimcave sekondare pezull	Tregues i gjendjes
Ndryshimet klimatike	Temperatura vjetore e ajrit	Tregues i gjendjes
	Sasia vjetore e reshjeve	Tregues i gjendjes
	Përdorimi i substancave që dëmtojnë shtresën e Ozonit	Tregues i presionit
	Trendi i emisioneve të gazrave serrë	Tregues i presionit
	Projeksionet e emisioneve të gazrave serrë	Tregues i presionit
Ujërat	Nutrientet ne ujërat sipërfaqësor	Tregues i gjendjes
	Nevoja biokimike per oksigjen, NBO	Tregues i gjendjes
	Indeksi i cilësisë të ujërave sipërfaqësor	Tregues i gjendjes
	Cilësia i ujit të pijshëm	Tregues i gjendjes
	Përdorimi i burimeve të ujërave të ëmbla	Tregues i presionit
	Humbjet e ujit	Tregues i reagimit
	Qasja në ujësjellësit publik	Tregues i reagimit
	Qasja në kanalizimet publike	Tregues i reagimit
	Qasja në impiantet për trajtimin e ujërave të zeza	Tregues i reagimit

Sektori i mjedisit	Emri i treguesit	Lloji i treguesit sipas DPSIR
Biodiversiteti	Diversiteti i llojeve	Tregues i gjendjes
	Përfaqësimi dhe gjendja e llojeve të zgjedhura	Tregues i gjendjes
	Llojet e huaja - alohtone dhe invazive	Tregues i gjendjes
	Zjarret pyjore	Tregues i presionit
	Zonat e mbrojtura	Tregues i reagimit
Mbetjet	Sasia e gjeneruar e mbetjeve urbane	Tregues i presionit
	Sasia e gjeneruar e mbetjeve industri-ale	Tregues i presionit
	Sasia e gjeneruar e mbetjeve te rrezikshme	Tregues i presionit
	Sasia totale e mbetjeve urbane të depozituara	Tregues i reagimit
	Sasia totale e mbetjeve urbane të ricikluara	Tregues i reagimi
Toka/dheu	Ndryshimi i destinimit të përdorimit të tokës	Tregues i presionit
	Erozioni	Tregues i gjendjes
Bujqësia	Sipërfaqet me bujqësi organike	Tregues i reagimit
	Përdorimi i plehrave	Tregues i presionit
	Përdorimi i substancave për mbrojtjen e bimëve	Tregues i presionit
Peshkimi	Vlerësimi i biomasës së fondit peshkor dhe kuotave të lejuara për peshkim	Tregues i gjendjes
Energjetika	Konsumi i energjisë primare sipas burimeve energjetike	Tregues i forcave shtytëse
	Konsumi i energjisë finale sipas sek-torëve	Tregues i forcave shtytëse
	Varësia nga importet e energjisë	Tregues i forcave shtytëse
	Intensiteti energjetik	Tregues i reagimit
	Konsumi i energjisë primare nga burimet e ripërtërishme të energjisë	Tregues i reagimit
Transporti	Trafiku i pasagjerëve	Tregues i forcave shtytëse
	Transporti i mallrave	Tregues i forcave shtytëse
	Mosha mesatare e mjeteve motorike	Tregues i presionit
	Numri i automjeteve	Tregues i presionit
	Numri i viktimave të aksidenteve rrugore	Tregues i presionit
Turizmi	Vizitat e turistëve	Tregues i forcave shtytëse
	Netët e qëndrimit të turistëve	Tregues i forcave shtytëse
	Intensiteti i turizmit (Numri i shtretërve dhe shkalla e shfrytëzimit të këtij kapaciteti)	Tregues i forcave shtytëse
	Numri i turistëve (vizitorëve) në Parqe Kombëtare	Tregues i forcave shtytëse

11.2 Të dhënat për presionet dhe forcat shtytëse sipas sektorëve

• Sektori i ujërave

Faktorët kryesor që ndikojnë në cilësinë e ujërave janë shkarkimet e ujërave urbane të patrajtuara në ujërat pritëse. Mbulimi me ujësjellës dhe sistemin e kanalizimeve si dhe impiantet e trajtimit të ujërave urbane janë tregues të reagimit dhe përfshijnë akvitetetet që duhet të kryejne institucionet përkatëse për përmirësimin e situatës si dhe parandalimin e ndotjes së ujërave sipërfaqësore dhe bregdetare.

Tabela 1. Mbulimi me ujësjellës- kanalizime sipas shoqërive për vitin 2021

Shoqeria	Mbulimi me ujesjelles (%)	Mbulimi me kanalizime (%)
	11 Mujori	11 Mujori
Shkoder	56	44.3
Fushe arrez	96.6	37.5
Puke	39.4	25.4
Vau i dejes	57.3	6.2
Malesi e madhe	58.3	1.9
Lezhe	74.6	61.6
Mirdite	55.3	39.8
Kurbin	46.2	37
Kukes	74.7	50.8
Tropoje	55.8	24.7
Has	69.1	0
Tirane	96.0	89.7
Kamez	72.1	82.6
Kavaje	97.8	73.3
Rrogozhine	66	7.8
Vore	56.4	50.8
Durres	90.8	54.6
Kruje	43.5	25.7
Diber	92.3	41.1
Bulqize	51	28.3
Burrel	83.7	46.6
Klos	34.4	6
Elbasan	70.9	56.9
Librazhd	28.7	21
Gramsh	89	0
Cerrik	67.2	31.6

Shoqeria	Mbulimi me ujesjelles (%)	Mbulimi me kanalizime (%)
Belsh	72.1	14.4
Peqin	46.9	12.7
Korce	91.6	65.3
Pogradec	85.5	50.3
Maliq	66.3	26.5
Pustec	51.7	24.2
Bilisht	97	0
Erseke	100	81.6
Berat	80.8	63.7
Ura Vajgurore	39.9	13.7
Polican	68.7	67.8
Skrapar	92.8	51.2
Fier	68.1	46.6
Lushnje	72.8	37.4
Divjake	55	0
Patos	50.4	33.1
Roskovec	50.2	31.3
Mallakaster	77.5	21.6
Vlore	90.8	63.3
Selenice	74.4	6.6
Himare	91	18.3
Delvine	89.1	38.1
Sarande	96.2	79.4
Finiq	44.4	0
Konispol	94.9	0
Gjirokaster	100	40.3
Tepelene	76.8	48.5
Kelcyre	46.7	0
Permet	95.7	68.6
Libohove	100	0
Dropull	100	1.7
Memaliaj	51.4	31.9

Shënim: Vlerat 0 tregojnë që mbulimi me kanalizime nuk kryhet nga Shoqëria por nga Bashkia

Tregues tjetër i reagimit është impiantet e trajtimit të ujërave urbane të cilat paraqiten si mëposhtë vijon.

Tabela 2.Impiantet për trajtimin e ujërave të ndotura (ITUN) në vitin 2021

Emri i Shoqërisë	Emërtimi i ITUN	Vendndodhja	Sipërfaqja sipas projektit	Popullsia ekuivalente sipas projektit (Banorë)	Lloji i impiantit të trajtimit	Kapaciteti trajtues sipas projektit (m³/ditë)	Volumi ujit të ndotur që hyn në ITUN (000m³)(11 mujori)
Sh.A UK Korçë	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Korçe	Korçë	12 ha	85,000	- Uji trajtohet në nivel sekondar - Ka shkarkim të ujrave nga fabrika birra Korça në ITUN (ndotje në nivel detergjentesh pastrimi) - Trupa pritëse, Përrua	15,000	4,202
Sh.A UK Pogradec	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Pogradec	Buçimas, Pogradec	15 ha	50,000	- Uji trajtohet në nivel: paraprak, primar, sekondar & terciar (reduktim i fosforit) - Nuk shkarkojnë ujra industriale në ITUN - Trupa pritëse, Liqen	38 l/s	2,477
Sh.A UK Durrës	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Durres	Porto Romano Durrës	70 ha	250,000	-ITUN Durrës përdor një teknologji të llumit aktiv, të avancuar me trajtim biologjik terciar, ku përftohet Biogaz për prodhimin e energjisë elektrike . Perbehet nga: linja e paratrajtimit, trajtimit primar, sekondar dhe terciar (reduktim i fosforit) & (Reduktim i azotit) - Trupa pritëse, Det	60,000	8,606
	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Lalëz	Hamallaj Durrës	1.5ha	15,000	ITUN Lalëz përdor Llum aktiv (Pranim /Paratrajtim/ Oksigjenim /Dekantues/Trashues/ Qetësues /Centrifugë)	2,500	
Sh.A UK Lezhë	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Shëngjin	Kune, Shëngjin	29.5ha	60,000	- Biodiversitet, trajtim biologjik deri në nivel primar i avancuar - Nuk shkarkojnë ujra industriale në ITUN. - Trupa pritëse, Lum	12,240	854
Sh.A UK Sarandë	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Sarandë	Fshati Çukë, Sarandë	30ha	60,000	Impiant me trajtim biologjik të ujrave nëpërmjet pondeve te ajruara, trajtimi i ujrave deri në nivel sekondar - Nuk shkarkojnë ujra industriale në ITUN - Trupa pritëse, Lum	12,240	1,131
Sh.A UK Kavajë	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Kavajë	Qerret, Kavajë	18 ha	25,000	- Uji trajtohet në nivel sekondar. - Shkarkojnë ujra industriale në ITUN dhe janë të paratrajtuar. - Trupa pritëse, Det	4,500	10,568
Sh.A UK Shkodër	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Shkodër	Shirokë	1913 m²	25,000	- Trajtim biologjik me llum aktiv - Nuk shkarkojnë ujra industriale në ITUN	350	285
	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Velipojë	Velipojë	2.8 ha	48,300	- Uji trajtohet me basene SBR dhe rreze ultraviolet.	15,800	
Sh.A UK Vlorë	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Vlorë	Vlorë	25.5 ha	210,000	- Uji trajtohet me paratrajtim dhe trajtim primar. - Nuk shkarkojnë ujra industriale në ITUN - Trupa pritëse, Det	42,000	5,416
	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Orikum	Orikum	2ha	55,000	I përfunduar, pritet të lidhet me sistemin e kanalizineve	4,000	

Emri i Shoqërisë	Emërtimi i ITUN	Vendndodhja	Sipërfaqja sipas projektit	Popullsia ekuivalente sipas projektit (Banorë)	Lloji i impiantit të trajtimit	Kapaciteti trajtues sipas projektit (m³/ditë)	Volumi ujit të ndotur që hyn në ITUN (000m³)(11 mujori)
Sh.A UK Tiranë	Impianti i trajtimit të ujit të ndotur Tiranë	Kashar, Tiranë	53ha	335,880	ITUN trajton ujin e ndotur deri në nivelin sekondar me rrugë biologjike. Linja e trajtimit të ujit të ndotur: përmban njësi paratrajtimi si: grila mekanike e automatike dhe stacion pompimi që dërgon ujin te niveli primar i trajtimit dekantuesi primar; Niveli sekondar i trajtimit është projektuar si filtër me pikim & dekantues sekondar. Pasi uji del i trajtuar nga niveli sekondar kalon në një njësi dizinfektimi. Më pas uji shkarkohet në trupën ujore më te afërt. Linja e trajtimit te llumit është projektuar me keëo elemente: Trashues llumi; Tretës llumi & shtretër tharjeje për llumin. Impjanti është në ndërtim	75,843	

• Biodiversiteti

Zjarret pyjore janë tregues i presionit që ushtrohet mbi biodiversitetin dhe pyjet duke shkaktuar degradim të tyre. Në tabelat e mëposhtme paraqitet numri i zjarreve gjatë vitit 2021 si dhe sipërfaqe e djegur dhe e përshkuar sipas bashkive dhe në nivel qarku. Të dhënat janë marrë nga databaza e Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile.

Qarku KORÇË.

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
KORÇË	11	16,5 Ha	8 Ha
DEVOLL	12	65.3 Ha	23,2 Ha
POGRADEC	12	37,5 Ha	35.3
MALIQ	7	2.7 Ha	-
KOLONJË	25	64 Ha	11,2 Ha
PUSTEC	2	E pa matur	-

Qarku KUKËS.

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
KUKËS	10	38.9 Ha	3.3 Ha
TROPOJË	6	0.8 Ha	5 Ha
HAS	1	4.2 Ha	-

Qarku DURRËS.

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
DURRËS	19	28.3Ha	12 Ha
KRUJË	15	23.1Ha	5 Ha
SHIJAK	7	8 Ha	0.8 Ha

Qarku LEZHË

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
LEZHË	8	9.4 Ha	11.32 Ha
MIRDITË	9	270.5 Ha	386 Ha
KURBIN	5	4.6 Ha	6.1 Ha
LAÇ	3	46 Ha	40 Ha

Qarku TIRANË

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
TIRANË	28	32.1 Ha	2.6 Ha
VORË	7	32.91 Ha	20 Ha
KAVAJË	11	8 Ha	0.6 Ha
KAMËZ	13	5.17 Ha	-
RROGOZHINË	10	15.3 Ha	-

Qarku SHKODËR

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
SHKODËR	14	63.1 Ha	10.75 Ha
PUKË	7	10.2 Ha	0.1 Ha
MALËSI E MADHE	10	48 Ha	---
FUSHË-ARRËZ	4	11 Ha	50.31 Ha
VAU I DEJES	22	1.3 Ha	22,2 Ha

Qarku DIBËR

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
DIBËR	12	8.2 Ha	18.1 Ha
MAT	9	3.1 Ha	14 Ha
BULQIZË	10	25.2 Ha	36 Ha
KLOS	8	6.6 Ha	4.9 Ha

Qarku GJIROKASTËR

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
GJIROKASTËR	21	12.2 Ha	7.3 Ha
TEPELENË	11	33.2 Ha	---
PËRMET	14	15.1 Ha	0.2 Ha
MEMALIAJ	11	14.5 Ha	7 Ha
DROPULL	5	22.3 Ha	2 Ha
KËLCYRË	4	6,15 Ha	---
LIBOHOVË	1	---	0.4 Ha

Qarku VLORË

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
VLORË	35	108 Ha	20 Ha
SELENICË	24	124.1 Ha	3 Ha
HIMARË	8	5.7 Ha	-
SARANDË	2	6 Ha	-
DELVINË	6	36.5 Ha	-
KONISPOL	4	88 Ha	-
FINIQ	11	46.7 Ha	-

Qarku BERAT

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
BERAT	14	57.8 Ha	---
SKRAPAR	7	11.3 Ha	0.4 Ha
DIMAL	2	0.7 Ha	---
POLICAN	4	6.2 Ha	---

Qarku ELBASAN

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
ELBASAN	12	30.8 Ha	31 Ha
LIBRAZHD	2	1.22 Ha	---
PRRENJAS	2	1.2 Ha	---
CËRRIK	1	5 Ha	---
GRAMSH	11	13.8 Ha	10.6 Ha
PEQIN	4	25 Ha	---
BELSH	1	7 Ha	---

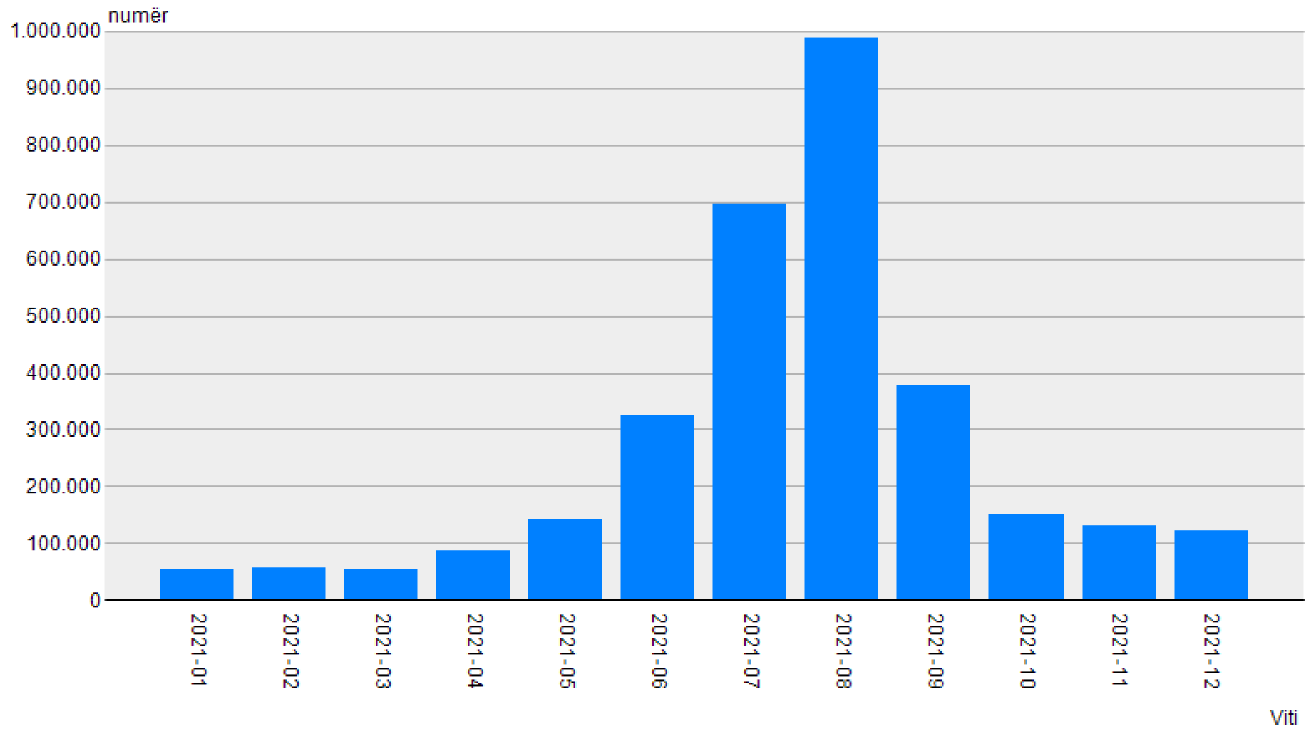
Qarku FIER

BASHKIA	NUMRI I ZJARREVE	SIPËRFAQE E DJEGUR	SIPËRFAQE E PËRSHKRUAR
FIER	20	240.8 Ha	3.5 Ha
LUSHNJE	11	26.8 Ha	---
PATOS	8	65 Ha	1 Ha
DIVJAKË	4	70 Ha	10 Ha
MALLAKASTËR	15	28.5	50 Ha
ROSKOVEC	10	9.2 Ha	---

- **Sektori i Turizmit**

Vizitat e turistëve është një tregues i forcave shtytëse për sektorin e turizmit. Numri i shtetasve të huaj të hyrë në Shqipëri gjatë vitit 2021 është 5.688.649, duke u rritur me 2,1 herë, në krahasim me vitin 2020. Më poshtë paraqiten netët e qëndrimit të turistëve për vitin 2021 që përfaqëson një tregues të forcave shtytëse. Një natë qëndrimi është çdo natë që një vizitor / turist (rezident ose jo-rezident) aktualisht shpenzon (fle apo qëndron) në një njësi akomodimi.

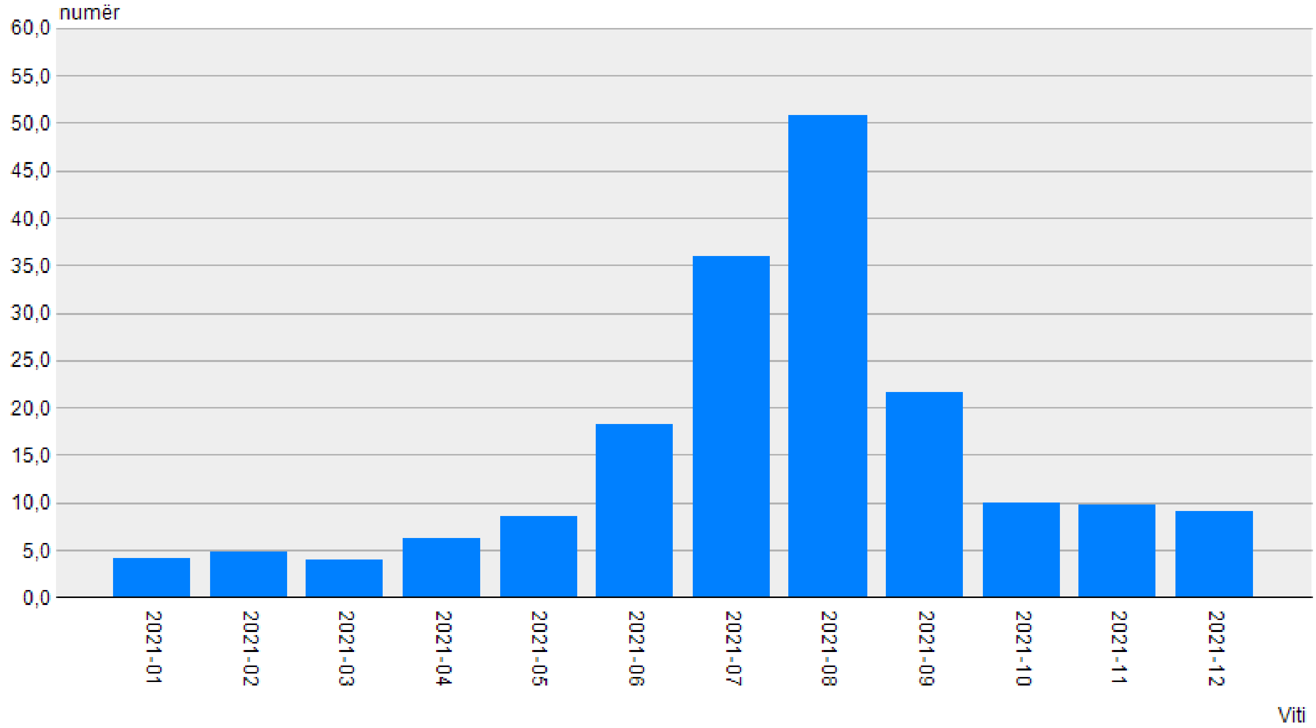
Numri i netëve të qëndrimit sipas Viti. Gjithsej, Numri i netëve të qëndrimit.

Burimi: INSTAT.

Intesiteti i turizmit (numri i shtretërve dhe shkalla e shfrytëzimit të këtij kapaciteti) është tregues i forcave shtytëse Norma neto e shfrytëzimit të shtretërve tregon përqindjen e shfrytëzimit të shtretërve për Hotelet dhe akomodime të ngjashme për vitin 2021.

Norma neto e shfrytëzimit të shtretërve sipas Viti. Norma neto e shfrytëzimit të shtretërve.

Burimi: INSTAT.

Agjencia Kombëtare e Bregdetit është institucioni përgjegjës për mbrojtjen dhe zhvillimin e një mjedisi të qëndrueshëm të zones bregdetare, nëpërmjet monitorimit dhe kontrollit të zonës bregdetare në funksion të zhvillimit të qëndrueshëm të turizmit. Sipërfaqet ranore të shfrytëzuara për plazh publik dhe privat sipas bashkive paraqiten si mëposhtë vijon:

Tabela. 3. Sipërfaqet publike dhe të menaxhuara gjatë sezonit turistik 2021

SEZONI TURISTIK 2021					
Nr.	**Bashkia**	**Sipërfaqe e menaxhuar, m2**	**Sipërfaqe e menaxhuar, %**	**Sipërfaqe publike, m2**	**Sipërfaqe publike %**
1	SHKODËR	155.343	74.4	53.626	25.6
2	LEZHË	397.730	70.7	164.149	29.3
3	DURRËS	512.592	49.4	524.539	50.6
4	KAVAJË	175.160	62.5	104.978	37.4
5	RROGOZHINË	315.629	76.8	94.897	23.1
6	DIVJAKË	138.907	78.5	37.890	21.4
7	POGRADEC	96.490	66.7	48.106	33.2
8	FIER	415.368	79.8	104.717	20.1
9	VLORË	550.044	77.4	160.310	22.5
10	HIMARË	272.801	65.9	140.048	34
11	SARANDË	104.256	89.5	12.126	10.4

Turizmi kulturor

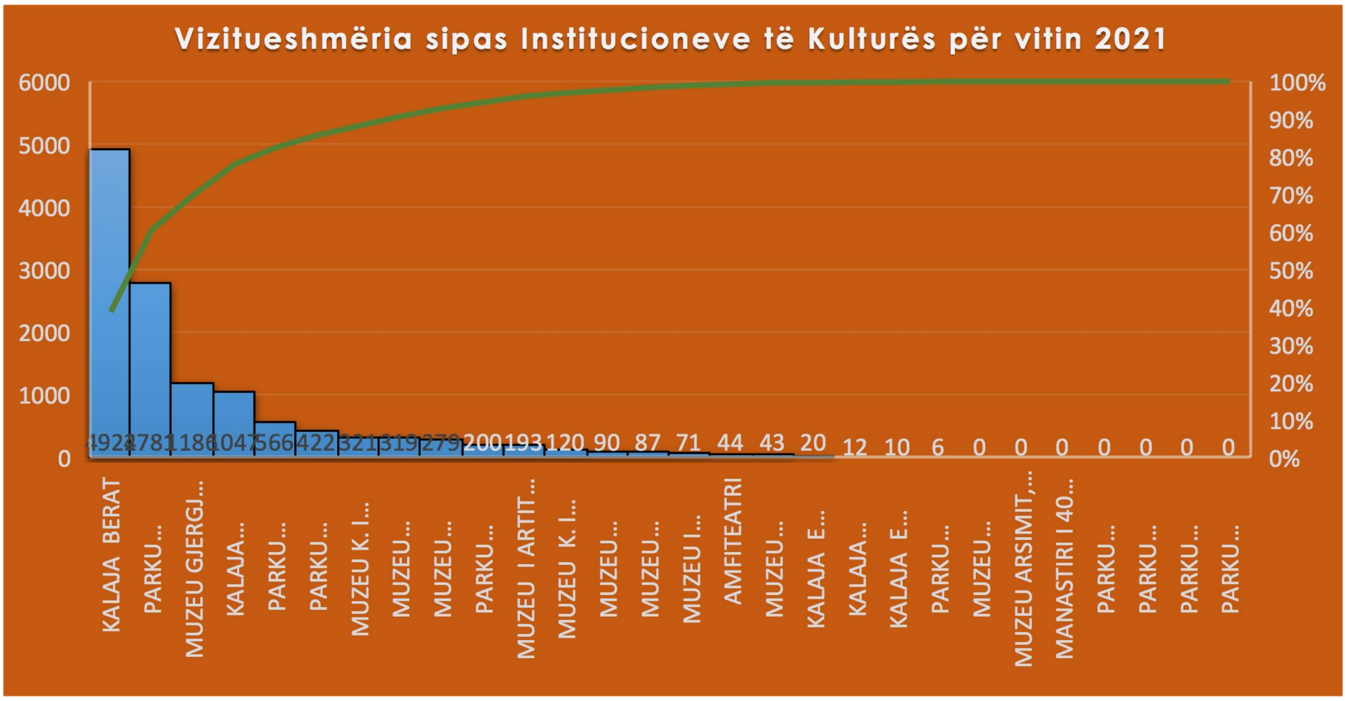
Viti 2021 në total u mbyll me rreth 424 mijë vizitorë të huaj dhe vendas që kanë vizituar Institucionet e Kulturës në vendin tonë. Rritja vjetore krahasuar me vizitueshmërinë e 28 institucioneve të kulturës që është 2.2 herë më shumë se viti paraardhës, por ende mbetet 60 % më pak se viti 2019. Më poshtë po japim tabelën e vizitueshmërisë së institucioneve me të njëjtën periudhë të dy viteve paraadhëse.

Tabela 4. Vizitueshmëria e institucioneve kulturore viti 2019-2021

EMËRTIMI I INSTITUCIONIT	Janar-Dhjetor 2019	Janar -Dhjetor 2020	Janar -Dhjetor 2021	Rritja (%)
MUZEU HISTORIK KOMBËTAR TIRANË	72,613	5,571	16,757	200.8
MUZEU ARKEOLOGJIK DURRËS	19,683	2,312	8,682	275.5
MUZEU I PAVARSISË VLORË	5,019	1,530	2,500	63.4
MUZEU GJERGJ KASTRIOTI, KRUJË	74,980	18,135	41,122	126.8
MUZEU ETNOGRAFIK, KRUJË	30,120	6,653	11,866	78.4
MUZEU ETNOGRAFIK BERAT	10,646	888	3,816	329.7
MUZEU IKONOGRAFIK ONUFRI, BERAT	53,097	5,428	16,992	213.0
MUZEU I ARTIT MESJETAR, KORÇË,	10,771	1,614	3,609	123.6
MUZEU ARKEOLOGJIK, KORÇË,	1,710	429	748	74.4
MUZEU ARSIMIT, KORÇË,	2,382	0	6,491	-
MUZEU K. I FOTOGRAFISË MARUBI	16,076	2,529	6,927	173.9
MUZEU K. I PËRGJIMEVE " SHTËPIA ME GJETHE"	20,729	4,199	12,713	202.8
TOTALI MUZE	317,826	49,288	132,223	168.3
KALAJA BERAT	139,558	25,264	76,973	204.7
KALAJA GJIROKASTËR	115,353	30,139	55,412	83.9
KALAJA PORTOPALERMOS	28,990	4,341	8,923	105.6
KALAJA E KANINËS	4,545	768	1,535	99.9
KALAJA E HIMARËS	3,693	1,136	1,983	74.6
AMFITEATRI	21,817	878	4,321	392.1
MANASTIRI I 40 SHËNJTORËVE	1,200	101	648	541.6
TOTALI KALA E MONUMENTE TË TJERA	322,395	62627	149,795	139.2
PARKU KOMBËTAR BUTRINT	236,723	34,694	52,924	52.5
PARKUT ARKEOLOGJIK APOLONI	60,250	7,822	30,575	290.9
PARKU ARKEOLOGJIK BYLIS	4,595	625	2,400	284.0
PARKU ARKEOLOGJIK SHKODËR	111,075	31,768	50,215	58.1
PARKU ARKEOLOGJIK LEZHË	5,000	1,373	2,759	100.9
PARKU ARKEOLOGJIK AMANTIA	1,399	271	548	102.2
PARKU ARKEOLOGJIK ORIKUM	3,451	1,317	1,020	-22.6
PARKU ARKEOLOGJIK FINIQ	1,182	50	514	928.0
PARKU ARKEOLOGJIK ANTIGONE	1,185	632	592	-6.3
TOTALI PARQE ARKEOLOGJIK	424,860	78,552	141,547	80.2
TOTALI NUMRI I VIZIOREVE	1,065,081	190,467	423,565	122.4

Burimi: Ministria e Kulturës

Grafiku 3. Vizitat në institucionet e kulturës

● Turizmi natyror

Në lidhje me turizmin natyror nga të dhënat e Agjencisë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura, rezulton se viti 2021 u mbyll me 4.295,998 vizitorë të huaj dhe vendas, që kanë vizituar zonat tona të mbrojtura, që rezulton 67,8% më shumë se numri i vizitorëve gjatë vitit paraardhës.

Në grafikun e mëposhtëm paraqiten vizitorët që kanë vizituar zonat e mbrojtura në muajin dhjetor në tre vitet e fundit. Nga grafiku kuptohet që numrin më të madh të vizitoreve e kanë zonat e mbrojtura të Korçës, e ndjekur nga zonat e mbrojtura të Durrësit e Fierit.

Grafiku 4. Vizitorët në Zonat e Mbrojtura

	TIRANA	VLORA	LEZHË	GJIROKASTËR	KUKËS	KORÇË	BERAT	ELBASAN	SHKODËR	DIBËR	FIER	DURRËS
DHJETOR 2019	9 347	6 374	9 384	1 339	2 772	59 040	280	3 672	8 050	568	4 850	9 900
DHJETOR 2020	7 940	1 498	5 655	1 003	2 112	94 381	115	986	3 250	412	19 550	13 600
Dhjetor 2021	5 260	7 381	12 535	1 961	3 125	105 298	1 413	4 135	11 600	921	14 200	15 900

Burimi Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura

Sektori Energjetik

Të dhënat për sektorin energjetik janë siguruar nga INSTAT.

Gjatë vitit 2021, energjia elektrike në dispozicion u rrit me 10,9 %.

Prodhimi neto vendas i energjisë elektrike arriti vlerën 8.963 GWh nga 5.313 GWh energji të prodhuar në vitin 2020, duke shënuar një rritje të prodhimit me 68,7 %.
Ky prodhim u realizua nga hidrocentralet publike në masën 59,6 %, nga hidrocentralet private dhe koncensionare në masën 39,9 % dhe nga të tjerë prodhues (Fotovoltaikë) në masën 0,5 % të prodhimit neto vendas të energjisë elektrike.

Hidrocentralet publike, në vitin 2021, prodhuan 5.344 GWh nga 3.090 GWh të prodhuar në vitin 2020, duke shënuar kështu një rritje të prodhimit me 72,9 %.

Hidrocentralet private dhe koncensionare, prodhuan 3.578 GWh nga 2.191 GWh të prodhuar një vit më parë, duke shënuar një rritje të prodhimit të energjisë elektrike me 63,3 %.

Humbjet në rrjet kanë arritur vlerën 1.785 GWh nga 1.631 GWh, duke shënuar kështu një rritje me 9,5 %.

Humbjet në transmetim janë rritur me 32,4 % dhe pesha që zënë në totalin e humbjeve në rrjet është 12,8 %.

Humbjet në shpërndarje zënë një peshë më të madhe, rreth 87,2 % të humbjeve në rrjet dhe janë rritur me 6,8 %, krahasuar me vitin 2020.

Përdorimi i energjisë elektrike nga konsumatorët, në vitin 2021, arriti vlerën 6.630 GWh nga 5.958 GWh që ishte në vitin 2020.

Përdorimi i energjisë elektrike nga konsumatorët familjarë u rrit me 4,2 %, duke arritur vlerën 3.090 GWh nga 2.966 GWh që ishte në vitin 2020, ndërsa **përdorimi** nga **konsumatorët jo familjarë** u rrit me 18,3 %, duke arritur vlerën 3.540 GWh nga 2.992 GWh që ishte një vit më parë.

Konsumi i energjisë primare sipas burimeve energjitike, konsumi final i energjisë sipas sektorëve, dhe varësia nga importet e energjisë janë tregues të forcave shtytëse në sektorin energjetik. Të dhënat për këta tregues paraqiten në tabelat e mëposhtme.

Tabela 5.Konsumi i energjisë primare sipas burimeve energjitike.

Prodhimi dhe konsumi i energjive parësore *(ktoe)*					
Emërtimi	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Prodhim i produkteve parësore	**2,013**	**1,661**	**1,997**	**1,727**	**1,480**
– Qymyr	4	46	98	31	42
– Naftë	1,056	959	911	1,005	758
– Gaz natyror	79	82	73	64	49
– Energji elektrike	669	389	735	448	457
– Dru zjarri	188	168	162	160	155
– Të tjera	17	17	18	19	19
Disponibël për konsum final	**2,060**	**2,147**	**2,132**	**2,116**	**1,880**
– Qymyr	61	100	186	113	134
– Naftë	1,270	1,299	1,206	1,291	1,018
– Gaz natyror	51	54	46	7	7
– Energji elektrike	474	515	519	532	543
– Dru zjarri	190	165	159	157	160
– Të tjera	15	16	16	17	17

Burimi: INSTAT.

Tabela 6. Konsumi final i energjisë sipas sektorëve

Konsumi i energjisë sipas degëve (*ktoe*)					
Emërtimi	2016	2017	2018	2019	2020
Konsumi final i energjisë në:	1,917	2,070	2,077	2,067	1,848
Industri	318	413	416	378	388
Transport	827	828	832	860	627
Konsumatorët familjarë, biznese, administrata publike etj	669	689	711	710	718
- nga të cilët konsumatorë familjarë	499	485	500	492	528
Bujqësi	74	74	80	79	75
Peshkim	29	39	38	40	41
Të tjera	0	22	0	0	0

Burimi: INSTAT.

Tabela 7. Varësia nga importet e energjisë

Bilanci i përgjithshëm i energjisë (*ktoe*)					
Emërtimi	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Konsumi i brendshëm bruto	**2,309**	**2,366**	**2,332**	**2,340**	**2,055**
Prodhimi i produkteve primare	2,013	1,661	1,997	1,727	1,480
Import	1,358	1,569	1,377	1,636	1,498
Ndryshimi i gjendjeve	133	177	113	100	70
Eksport	895	650	899	892	822
Depozituar	34	36	31	31	31
Konsumi në degën e energjisë	**115**	**156**	**135**	**119**	**86**
Humbje në shpërndarje	125	107	100	91	71
Disponibël për konsum final	**2,060**	**2,147**	**2,132**	**2,116**	**1,880**
Konsumi final joenergjetik	143	77	55	49	31
Konsumi final i energjisë	**1,917**	**2,070**	**2,077**	**2,067**	**1,848**

Burimi: INSTAT.

Importi bruto i energjisë elektrike (energji në marrje) arriti vlerën 2.253 GWh nga 3.239 GWh që ishte një vit më parë, duke shënuar kështu një rënie me 30,4 %. Eksporti bruto i energjisë elektrike (energji në dhënie) arriti vlerën 2.800 GWh nga 963 GWh duke shënuar një rritje me 2,9 herë.

Shkëmbimi i energjisë elektrike (diferenca mes eksportit dhe importit bruto të energjisë), në vitin 2021, ka arritur vlerën pozitive prej 548 GWh, krahasuar me vitin 2020 ku kishte nje vlerë negative prej 2.276 GWh.

Sektori Hidroenergjitik

Lidhur me Sektorin Hidroenergjitik, Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore administron 167 kontrata aktive:

- 124 jane kontrata koncesioni, ku 13 prej tyre në fazë ndërtimi dhe 11 ne fazë prodhimi.
- 43 janë kontrata sipas VKM 822/2015.

Tabela 8. Kontratat e koncesionit aktive në fazë ndërtimi

Nr.	Qarku	HEC-i	Nr. I HEC-eve
1	Kukës	Valbonë	1
2	Gjirokastër	Bënçë, Tepelenë	2
3	Korçë	Zerec	1
4	Kukës	Domaj (ROT)	1
5	Gjirokastër	Meshanik, Guvë	2
6	Kukës	Dragobia	1
7	Berat	Backa-Staravecka	5
8	Berat	Vokopola 1, 2, 3	3
9	Dibër	Plepi	2
10	Lezhë	Kaçinar	4
11	Korçë	Mesmal 1, 2, 3, Selca 2	4
12	Dibër	Shutri 1 & Shutri 2	2
13	Kukës	Veleshica 1, 2	2
SHUMA			30

Tabela 9. Kontratat e koncesionit aktive në fazë prodhimi energjie

Nr	Qarku	HEC	Nr. i HEC	Nr	Qarku	HEC	Nr. i HEC
1	Elbasan, Berat	Lenie, Çorovodë	2	57	Berat	Faqekuq 1, Faqekuq 2	2
2	Dibër	Tucep	1	58	Vlorë	Fterrë, Fterrë 1	2
3	Elbasan	Stranik, Zall Tore	2	59	Dibër	Përroi Zalli I Licones (Koka 1)	1
4	Vlorë	Sasaj	1	60	Elbasan	Sllabinjë 2B, 2C, 2D & 2D/1, 2E	5
5	Berat	Bogovë	1	61	Berat	Nishova 1, Nishova 2	2
6	Dibër	Tërnova, Zall Bulqiza	2	62	Lezhë	Hurdhas 1, Hurdhas 2, Hurdhas 3	3
7	Korçë	Gjanç	1	63	Elbasan	Sotirë 1, Sotirë 2	2
8	Elbasan	Xhyrë	1	64	Shkodër	Kaskada e Hec-eve në lumin Dardhë	2
9	Vlorë	Smokthina	1	65	Korçë	Qafezezë	1
10	22 HEC-e Vendore	Arras, Funarës, Dukagjin, Nikolicë, Bulqizë, Lurë, Orgjost, Lekbibaj, Velcan, Zerqan, Borsh, Leshnicë, Shoshan, Ujanik, Karpicë, Barmash, Lunik, Homesh, Muhur, Rajan, Mar-jan, Treskë 2	22	66	Kukës	Pobreg	1
11	Elbasan	Egnatia	1	67	Korçë	Cemerica 1, 2, 3	3
12	Elbasan	Tervol	1	68	Elbasan	Rapuni 3, 3-a, 4	3
13	Korçë	Verbë-Selcë	1	69	Dibër	Lena 1, 2, 2-A	3
14	Korçë	Qytezë	1	70	Berat	Vertop	1
15	Gjirokastër	Çarshovë	1	71	Elbasan	Spatharë	1
16	Elbasan	Labinot Mal	1	72	Korçë	Lenie Hec 1, Shalës Hec 2, Strelce Hec 3	3
17	Elbasan	Stëblevë	1	73	Shkodër	Shutinë	1
18	Kukës	Lapaj	1	74	Dibër	Shkallë, Cerruje 1, Cerruje 2, Rrupe, Klos	5

Nr	Qarku	HEC	Nr. i HEC	Nr	Qarku	HEC	Nr. i HEC
19	Gjirokastër	Lengarica	1	75	Korçë	Kozel, Helmes 1, Helmes 2	3
20	Dibër	Peshku	1	76	Dibër	Germani 1, 2	2
21	Dibër	Stavec, Stavec 1	2	77	Lezhë	Kaskada e Fanit	3
22	Korçë	Sllabinjë	1	78	Lezhë	Bisak	1
23	Dibër	Kacni	1	79	Dibër	Ostren I Vogël	1
24	Dibër	Tuçep 2	1	80	Tiranë	Çekrezë 1, 2	2
25	Elbasan	Stravaj	1	81	Dibër	Koxheraj	1
26	Berat	Vlushe	1	82	Elbasan	Ligjancë 1, Ligjancë 2	2
27	Vlorë	Bistrica3, Bistrica 4	2	83	Berat	Ujanik 2	1
28	Dibër	Selishte	1	84	Shkodër	Truen	1
29	Dibër	Lura 1, Lura 2, Lura 3	3	85	Dibër	Lashkiza Hec 1, 2, 3	3
30	Elbasan	Rapuni 1, Rapuni 2	2	86	Korçë	Treska 3: Hec 1, 2, 3	4
31	Korçë	Strelca 1, Strelca 3	2	87	Korçë	Zerec 1, 2	2
32	Dibër	Martanesh	1	88	Dibër	Malla	1
33	Dibër	Prelle 1, Prelle 2	2	89	Korçë	Danas	1
34	Elbasan	Holta Kabash, Holta Porocan	2	90	Elbasan	Shpella Poshtë II	1
35	Elbasan	Bishnica 1, Bishnica 2	1	91	Vlorë	Driza	1
36	Shkodër	Ashta 1, 2	2	92	Lezhë	Seke, Zais	2
37	Dibër	Darsi 1, Darsi 2	2	93	Dibër	Seta 1, 2, 3	3
38	Lezhë	Klos	1	94	Lezhë	Zall Xhuxhë nr. 1, 2	2
39	Elbasan	Gur Shpat 1 & 2	2	95	Dibër	Shengjun	1
40	Tiranë	Murdhari 1, Murdhari 2	2	96	Dibër	Ballenjë	1
41	Korçë	Niçe	1	97	Shkodër	Gjadër 1/1, 1/2, 2, 3, 4, 6	6
42	Korçë	Radovë	1	98	Lezhë	Shëngjon 1, 2, 3	3
43	Korçë	Lubonjë	1	99	Berat	Tomorric, Dobrenj	1
44	Gjirokastër	Picar 1	1	100	Kukës	Perrollaj	1
45	Korçë	Dishnicë	1	101	Korçë	Kasollet e Selcës 1, 2	2
46	Kukës	Borje, Oreshkë, Cernaleve 1, Cerna-leve	4	102	Korçë	Qarr	1
47	Berat	Belesova	2	103	Elbasan	Gavran 1, Gavrani	2
48	Kukës	Bele 1 & Topojan 2; Orgjost I Ri; Bele 2 & Topojan 1	5	104	Berat	Vendresh	1
49	Elbasan	Hec-et në përroin Sheja e Hotolish-tit: Liqenet, Maja e Madhe, Zanore, Dragostunjë, Frari, Hotolisht, Ura	7	105	Lezhë	Blaç	1
50	Korçë	Molla	1	106	Kukës	Skatina	1
51	Dibër	Zalli I Okshtunit	7	107	Shkodër	Arsti	1
52	Kukës	Shemri; Mgull	2	108	Shkodër	Kabash 1, Kabash 2	2
53	Shkodër	Kryezi, Kryezi I Epërm	2	109	Elbasan	Kaskada e Devollit	3
54	Dibër	3 Hec-et në prr Trebisht H/C-1, H/C-2, H/C-2A	3	110	Elbasan	Llenga Hec 1, 2, 3	3
55	Gjirokastër	Shtika 1, Shtika 2, Shtika 3, Shtika 4	1	111	Shkodër	Lumzi, Tuci	2
56	Gjirokastër	Gostivisht, Langarica 3, Ura e Dashit	3				
SHUMA							228

Tab.10. Kontrata aktive sipas VKM 822/2015 në fazë ndërtimi

Nr.	Qarku	HEC-i	Nr. I HEC-eve
1	Dibër	Borie, Lurë	1
2	Kukës	Terfojë	1
3	Dibër	Jetoni	1
4	Dibër	Miresh	1
5	Lezhë	Eme	1
6	Elbasan	Polemi	1
7	Dibër	Daznjane	1
8	Dibër	Shelli	1
9	Lezhë	Thirre	1
10	Berat	Mivas 1	1
11	Kukës	Drita	1
SHUMA			11

Tab.11. Kontratat aktive sipas VKM 822/2015 në fazë prodhimi energjie

Nr	Qarku	HEC	Nr. i HEC	Nr	Qarku	HEC	Nr. i HEC
1	Korçë	Osoje	1	17	Korçë	Goricë	1
2	Kukës	Lusen 1, 2, 3	3	18	Korçë	Lozhan (Hec ekzistues)	1
3	Korçë	Vilë	1	19	Korçë	Razdoll	1
4	Elbasan	Kalis	1	20	Elbasan	Orenjë ka-tund & veri	3
5	Dibër	Letaj	1	21	Elbasan	Vadar	1
6	Kukës	Trojet	1	22	Berat	Dukona	1
7	Elbasan	Miraka	1	23	Dibër	Deni	1
8	Korçë	Kamenica	1	24	Dibër	Gur I Zi	1
9	Kukës	Thanza	1	25	Elbasan	Strori	1
10	Elbasan	Pishat	1	26	Korçë	Voskopojë	1
11	Dibër	Gurra	1	27	Shkodër	Dobrinjë	1
12	Shkodër	Muras	1	28	Korçë	Marjan-Gu-ra e veshëve	1
13	Dibër	Antena	1	29	Lezhë	Rrëshen	1
14	Dibër	Ndërfushas	1	30	Elbasan	Kamican	1
15	Gjirokastër	Kaparjel	1	31	Elbasan	Mivas	1
16	Shkodër	Meshurdh	1	32	Elbasan	Prevalli	1
SHUMA							36

• Sektori Hidrokarbur

Gjatë vitit 2021 kanë kryer aktivitetin e tyre për zhvillimin e vendburimeve të naftës dhe gazit 7 kompani, ndërkohë që në fushën e kërkimit të hidrokarbureve kanë kryer aktivitetin e tyre 2 kompani në 3 blloqe kërkimi.

Tab. 12 Treguesit kryesorë të prodhimit të realizuar gjatë vitit 2021

Nr.	Kompania	Vendburimi	Prodhim nafte / ton	Prodhim Gazi Mijë Nm^3	Prodhim Uji Teknologjik Mijë m^3	Prodhim Rërë m^3
1	Bankers Petroleum	Patos-Marinza	607,114	54,730	3,495	2,988
2	Sherwood International	Kuçovë	1,125	176	1,669	-
3	Terraoilsëiss	Visokë	16,624	333	54,081	-
4	Anio Oil & Gas	Ballsh-Hekal	25,410	515	226,200	-
5	FinPek Petroleum	Finiq-Krane	307	-	-	-
6	Fin-Pek Petroleum	Pekisht-Murriz	899	-	-	-
7	Delvina Gas Com-pany	Delvinë	-	-	-	-
8	Shell Upstream Albania	Blloku 2-3 I kërkimit	-	-	-	-
9	Shell Albania Block 4	Blloku 4 I kërkimit	-	-	-	-
10	Eni Albania BV	Blloku I kërkimit Dumre	-	-	-	-
SHUMA			651,479	55,754	285,445	2,988

Burimi: Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore

• Sektori Minerar

Lidhur me këtë sektor të dhënat janë siguruar nga Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore. Gjithsej janë 582 leje minerare shfrytëzimi aktive, nga të cilat 280 janë minerare për mineralet ndërtimore dhe 302 leje minerare për mineralet metalore, të cilat pasqyrohen në të dhënat e mëposhtme:

Mineralet ndërtimore, (280 subjekte minerare)
Sipërfaqja e liçencuar = 91.255 km2 ose 0.326% e gjithë territorit.
Sipërfaqja e prekur nga operacionet e shfrytëzimit = 5.7351 km2 ose 0.0205% e gjithë territorit.

Tab.13. Lejet e shfrytëzimit, të ndara sipas bashkive, për mineralet ndërtimore

Nr.	Bashkia	Nr. i subjekteve	Nr.	Bashkia	Nr. i subjekteve
1	Belsh	4	26	Malësi e Madhe	1
2	Berat	10	27	Maliq	5
3	Bulqizë	1	28	Mallakastër	3
4	Cërrik	3	29	Mat	6
5	Devoll	3	30	Memaliaj	2
6	Dibër	1	31	Mirditë	5
7	Dropull	5	32	Patos	3
8	Durrës	2	33	Përmet	5
9	Elbasan	8	34	Pogradec	8
10	Fier	6	35	Poliçan	3
11	Finiq	3	36	Prrenjas	5
12	Fushë-Arrëz	1	37	Pukë	2
13	Gjirokastër	1	38	Rrogozhinë	2
14	Has	1	39	Sarandë	3
15	Himarë	10	40	Selenicë	19
16	Kavajë	5	41	Shijak	4
17	Këlcyrë	3	42	Shkodër	4
18	Klos	2	43	Skrapar	17
19	Kolonjë	3	44	Tepelenë	2
20	Korçë	8	45	Tiranë	12
21	Krujë	25	46	Tropojë	2
22	Kukës	3	47	Dimal	22
23	Kurbin	10	48	Vau i Dejës	5
24	Lezhë	9	49	Vlorë	6
25	Librazhd	7			
SHUMA					280

Tab.14. Lejet minerare, sipas llojit të mineraleve Ndërtimore & Prodhimi

Nr.	Lloji i mineralit	Nr.Subjekteve	Prodhimi vjetor 2020		Prodhimi 6-mujori I-rë 2021	
			m^3	ton	m^3	ton
1	Argjilë & Shiste Argjilore	17		924,950		266,302
2	Bazalte	5				2,500
3	Bitum & Zhavorr Bituminoz & Rërë Bituminoze	14		178,294		59,843
4	Gur dekorativ (Gabro)	2				
5	Gëlqeror Mermerizuar	36	19,336		3,425	
6	Gëlqeror Pllakor	14	15,767		20,777	
7	Gur Gëlqeror (Inert)	138	2,454,833	2,521,898	1,549,891	1,372,910
8	Olivinte	1				3,000
9	Gips & Gips-Alabastër	8		11,880		56,867
10	Traktolite	2			138	
11	Konglomerat & Zhavorre & Zhure	9	88,436		31,821	
12	Kuarc & Rërë Kuarcore	7		20,500		4,200
13	Qymyr Guri	2		2,577		1,700
14	Ranor Silicor	23	13,292		7,178	
15	Ndërtimor Efuziv	1	27,083			
16	Travertinë	1			1,020	
SHUMA		280	2,618,747	3,660,099	1,614,250	1,767,322

Mineralet metalore (302 subjekte minerare)

Në të gjithë vendin, aktiviteti minerar i subjekteve zhvillohet kryesisht me shfrytëzim nëntokësor dhe me karrierë. Në shfrytëzimin nëntokësor realizohet kryesisht minerali i kromit dhe bakrit, ndërsa shfrytëzimi i hekur-nikelit dhe nikelit-silikat bëhet me karriera.
Për mineralin e kromit janë aktive 255 leje minerare shfrytëzimi:
- 249 leje minerare për shfrytëzimin e mineralit të kromit .
- 1 leje Ni-Sulfur & krom.
- 4 leje sterile kromi.
- 1 lejes skorie Fe-Cr.

Për mineralin e bakrit janë aktive 16 leje minerare shfrytëzimi
Për mineralin e Fe-Ni dhe Ni-Si janë aktive 31 leje minerare shfrytëzimi (Shfrytëzim të shallmave të hekurit).

Tab.15. Lejet e shfrytëzimit, sipas bashkive per mineralet Metalore

Nr.	Bashkia	Nr. i Lejeve
1	Bulqizë	124
2	Dibër	7
3	Elbasan	2
4	Has	18
5	Korçë & Devoll & Maliq	5
6	Kukës	31
7	Lezhë & Mirditë	10
8	Prrenjas	16
9	Fushë-Arrëz	9
10	Mat	2
11	Klos	22
12	Pogradec	14
13	Pukë & Vau i Dejës	3
14	Librazhd	7
15	Tropojë	32
SHUMA		302

Tab.16. Lejet minerare sipas llojit të mineraleve Metalore & Prodhimi

Nr.	Lloji i Mineralit	Nr. Lejeve	Prodhimi vjetor 2020	Prodhimi 6 mujori I-rë, 2021
			ton	ton
1	Krom	255	626,627	287,695
2	Bakër	16	333,715	267,599
3	Fe-Ni	31	432,673	172,912
SHUMA		302	1,393,015	728,206

Për 6-mujorin e I-rë të 2021, 49% të prodhimit të kromit e ka Bulqiza.

Tab.17. Prodhimi i Koncentrat Kromit

Nr.	Bashkia	Nr. Fabrikave	Prodhimi vjetor 2020	Prodhimi 6 mujori I-rë, 2021
			ton	ton
1	Bulqizë	7	25,761	12,474
2	Kukës	4	4,964	1,524
3	Klos	1		756
4	Has	1	0	0
5	Librazhd	2	135	0
SHUMA		15	30,861	14,754

Tab.18. Prodhimi i Koncentrat të Bakrit

Nr.	Bashkia	Nr. Fabrikave	Prodhimi vjetor 2020	Prodhimi 6 mujori I-rë, 2021
			ton	ton
1	Pukë	1	17,361	9,059
2	Mirditë	1	10,820	5,283
SHUMA		2	28,181	14,342

Tab.19. Prodhimi i Ferro Kromit

Nr.	Bashkia	Prodhimi vjetor 2020	Prodhimi 6 mujori I-rë, 2021
		ton	ton
1	Mat (Burrel)	18,414	31,706
2	Elbasan	35,129	12,459
SHUMA		53,543	44,165

- ## Transporti

Sektori i transportit është një nga forcat shtytëse që ndikon në ndotjen e ajrit urban. Infrastruktura e dobët rrugore dhe trafiku i rënduar i pasagjerëve apo transporti i mallrave janë forcat shtytëse që i ushtohen mjedisit. Të dhënat për këto tregues janë marrë nga INSTAT

Tabela 20 Transporti i mallrave 2017-2021, në 000/ton

Përshkrimi	2017	2018	2019	2020	2021
Volumi i mallrave me hekurudhë	150	199	708	629	632
Volumi i mallrave me det	4,022	3,890	4,455	4,277	4,840
Volumi i mallrave me ajër	2,0	2,3	2,2	1,8	2,0

Tabela 21. Transporti i pasagjerëve 2017-2021

Përshkrimi	2017	2018	2019	2020	2021
Numri i pasagjerëve me hekurudhë	65,980	75,881	59,787	17,948	24,018
Numri i pasagjerëve me det	1,507,116	1,522,896	1,574,095	379,084	862,757
Numri i pasagjerëve me ajër	2,630,338	2,947,172	3,338,147	1,310,614	2,928,275

Aksidentet rrugore dhe të aksidentuarit janë tregues i presionit për sektorin e transportit. Gjithashtu mosha mesatare e mjeteve motorike dhe numri i automjeteve janë tregues i presionit

Tabela 22. Aksidente rrugore 2014-2021

Përshkrimi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aksidente	1.914	1.992	2.032	1.978	1.718	1.498	1.234	1.376
Aksidente nën veprimin e alkolit	123	98	123	90	79	57	59	45
Të aksidentuarit (vrarë + plagosur)	2,617	2,692	2,778	2,611	2,291	2,044	1,598	1,860
Nga të cilët: Të vdekur	264	270	269	222	213	227	181	197

Tabela 23. Mjetet rrugore dhe mosha motorike, 2019 - 2020

Përshkrimi	2019	2020
Autoveturë	499,779	539,497
Automjet për transport të përzier	44,679	46,844
Motor	30,470	33,899
Kamion	13,538	13,819
Autobus	7,493	7,627
Automjet për transport të veçantë	6,435	6,860
Ciklomotor	6,590	6,661
Gjysëm rimorkio	6,137	6,361
Tërheqës	4,504	4,763
Automjet për përdorim të veçantë	3,554	3,755
Makinë bujqësore	1,293	1,743
Rimorkio për transport mallrash	1,705	1,527
Makinë teknologjike	786	874
Motokarro	825	819
Rimorkio për transport të veçantë	75	645
Rimorkio kamperi	559	598
Motomjet për transport të përzier	159	164
Autokamp	116	117
Rimorkio për përdorim të veçantë	64	69
Rimorkio për transport pasagjerësh	60	56
Autokarro	47	43
Motor me kosh	34	35
Të tjera	35	35
TOTAL	**628,937**	**676,811**
0-2 vjet	8,249	8,363
3-5 vjet	17,667	19,279
6-10 vjet	45,056	46,079
11-20 vjet	369,168	311,525
> 20 vjet	188,781	180,834

• Bujqësia

Përdorimi i produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe i produkteve plehëruese në bujqësi janë tregues të presionit që ushtrohet në mjedis. Përveç funksionit pozitiv të mbrojtjes dhe rritjes së bimëve kanë edhe ndikim negativ në tokë dhe mjedis.

Tabela 24. Sasia e importuar e produkteve për mbrojtjen e bimëve

Nr.	Emërtimi	2019		2020		2021	
		kg	litër	kg	litër	kg	litër
1	Fungicide	227706	77530	456451	44730	449149	98548
2	Insekticide	134257	115410	175264	84080 l	83449	90258
3	Herbicide	146124	63894	109210	202469	18783	178586
4	Rodenticide	20500	-	27118	-	2060	-
5	Të tjera	28500	14310	18581	15557 l	5000	63738
	Total	**557087**	**271144**	**786624**	**346836**	**558441**	**431130**

Burimi: Autoriteti Kombëtar i Ushqimit

Tabela 25. Sasia e importuar e produkteve plehëruese (PP)

Nr.	Emërtimi	Njësia	2019	2020	2021
1	PP të thjeshta të azotit(N) total	Ton	31809	27368	59889
-	Nitrat	Ton	4754	6092	25012
-	Ure	Ton	27055	21276	34877
2	PP të thjeshta të fosforit (P) (Superfosfat pluhur dhe granular)	Ton	16650	2693	15602
3	PP të përbëra + mikroelemente total	Ton/litra	103329 dhe 10464 litra	102254	33097
-	NP (DAP)	Ton	262	2181	15307
-	NK (Azot, Fosfor)	Ton	489	3	18
-	PK (Fosfor, Kalium)	Ton	13	2697	
-	Të përbëra NPK+mikroelemente	Ton/litra	102565 dhe 10464 litra	97373	17772
4	PP bazuar në elemente dytësore	Ton	31	31	36
5	PP bazuar në mikroelemente	Ton	6	8	25
	Total		**151825 Ton dhe 10464 litra**	**132354 Ton**	**108649 Ton**

Burimi: Autoriteti Kombëtar i Ushqimit

Sipërfaqet me bujqësi organike janë tregues i reagimit dhe përfaqësojnë veprime që ndërmerren për mbrojtjen e mjedisit duke ulur përdorimin e kimikateve në bujqësi. Të dhënat janë marrë nga INSTAT.

Tabela 26. Sipërfaqe me prodhime organike në tokë bujqësore (Ha), 2020

Emërtimi	Sipërfaqe			- nga e cila në serra
	Gjithsej	Në proces çertifikimi	E çertifikuar	
Tokë e punueshme	760.5	42.7	717.8	2.9
Bimë aromatike dhe mjekesore)*	755.4	38.2	717.2	2.3
Perime	2.9	2.9	-	0.6
Foragjere	1.6	1.6	-	-
Të tjera	0.5	-	0.5	-
Drufrutorët	136.5	101.8	34.7	-
Pemë frutore	43.7	43.5	0.2	-
Ullinj	80.1	46.0	34.1	-
Vreshta	12.7	12.3	0.4	-
Gjithsej	897.0	144.5	752.5	2.9

)*Këtu janë përfshirë edhe erëzat e gatimit

• Peshkimi

Në vitin 2020, zënia e peshkut nga të gjitha kategoritë ujore, ka qenë 16.892 ton nga 15.011 ton që ishte në vitin 2019, duke shënuar një rritje me 12,5 %.

Tabela 27. Zëniet sipas kategorive ujore (Janar- Shtator) 2021, në ton

Kategoritë ujore	Tremujori I	Tremujori II	Tremujori III
Detar	735	935	1280
Bregdetar	127	138	170
Laguna	34	11	72
Ujëra të brëndshme	844	696	980
Akuakultura	1,668	2095	2180
Molusqe	181	225	279
TOTAL	**3,589**	**4,100**	**4,961**

Burimi: MBZHR, Sektori i Peshkimit

Përsa i përket kuotave të lejuara për peshkim, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, në zbatim të Rekomandimit të Komisionit të Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun(GFCM/44/2021/1) miratuar me Urdhrin e Ministrit Nr 639, datë 22.12.2021 "Për vendosjen e një regjimi sforco të peshkimit për specie kryesore fundore në detin Adriatik (nënzonat gjeografike 17 dhe 18)", të gjitha anijet peshkimit që peshkojnë peshq fundorë nuk duhet të kalojnë 22 109 ditë peshkimi në vitin 2022.

Gjithashtu në zbatim të Rekomandimit të Komisionit të Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM/44/2021/1) miratuar me Urdhrin e Ministrit Nr 11, datë 14.1.2022 "Për një plan menaxhimi për një shfrytëzim të qëndrueshëm të rezervave të pelagjikëve të vegjël në detin Adriatik(nënzonat gjeografike 17 dhe 18)", zënia e pelagjikëve të vegjël (sardele + açuge) për vitin 2022 është 4650 ton dhe për vitin 2023 është 4301 ton.

PËRMBLEDHJE

Ujërat e baseneve të Drinit, të Shkumbinit, Ishëm-Erzen, Semanit dhe Vjosës, klasifikohen si ujra të embla dhe të ngopura me oksigjen. Ujërat e baseneve Shkumbin dhe Vjosë janë të cilësisë së mirë, ujerat e baseni te Drinit – Bunë janë të cilësisë së varfër dhe të basenit të Matit i cilësisë së moderuar. Kurse ujërat e basenit Ishëm-Erzen dhe Semanit janë të cilësisë së keqe. Bazuar mbi të dhënat e tendencës në vite, vërehet se kemi përmirësim të cilësisë të ujërave të basenit Shkumbin në vitin 2021 krahasuar me vitin 2020, duke kaluar nga cilësi e moderuar në cilësi të mirë.

Ujërat e tributarëve: duke referuar vlerave të parametrave, Lumi i Pogradecit, dhe Tushemishtit, klasifikohen në ujëra me cilësi shumë të mirë. Ndërsa lumi i Vërdovës klasifikohet në një lum me cilësi të keqe.

Ujërat e liqeneve të Prespës, Ohrit, dhe Shkodrës duke u nisur nga vlerat e transparencës, të nevojës kimike për oksigjen, nevojës biokimike për oksigjen, përmbajtja e nitrateve, fosforit, klorofila –a dhe indeksi trofik (TSI), rezultojnë të cilësisë mezotrofike. Gjendja e cilësisë të liqenit të Shkodrës, Ohrit dhe Prespës për periudhën 2018-2021 paraqitet e njëjtë.

Ujërat nëntokësorë në Basenet i Drinit, Matit, Baseni Erzen-Ishëm, Baseni i Shkumbinit, i Semanit, Baseni Vjosës, Zonës Jonike, jane ujra të ëmbla, neutralë me alkalinitet të dobët deri ne alkalinë, të pijshëm, me një fortësi që varion nga e butë - në mesatare deri në të fortë.

Cilësia e ujërave bregdetare në Dhërmi, Borsh, Lukovë, Zvërnec, Ksamil, Shëngjin dhe Velipojë, referuar të dhënave për periudhën 2019 - 2021, vlerësohen se ka prani e përmbajtjes së amonjakut për zonat bregdetare Dhërmi, Borsh, Lukovë, Ksamil gjatë viteve 2020-2021 krahasuar me vitin 2019, ku nuk kishte prani të amonjakut. Ka një luhatje të lehtë të vlerave nga viti në vit, por gjendja e cilësisë të ujërave bregdetare është e njëjtë. Ujërat paraqiten me cilësi të mirë.

Sipas vlerësimit mikrobiologjik (mikroorganizmave E. Coli dhe S. Fecal), ujërat bregdetare larëse ndahen cilësi shumë e mirë 51%, cilësi e mirë 32%, cilësi e mjaftueshme 8% dhe cilësi e keqe 9%. Plazhe që kanë ngarkesë të madhe mikrobike janë: plazhi Zhiron dhe Plepat në Durrës; Mak Albania në Kavajë; Plazhi i vjetër (ish kampi i pionierëve), Plazhi i Vjetër (ish kabina) dhe Shkolla e Marinës në Vlorë; Liqenin i Ohrit në Pogradec si pikat e monitorimit Hotel Enkelana (ish Turizmi), Hotel Depo, Hotel 1 Maji, Pika e molit Dogana, kompleksi.

Referuar vlerësimit për Lagunat: Ka përkeqësim të gjendjes në Lagunën e Butrintit duke kaluar nga cilësi mezotrofike(2020) në cilësi eutrofike në vitin 2021; Laguna e Karavastasë është me cilësi eutrofike referuar periudhës 2020-2021. Laguna e Nartës ka përmirësim të cilësisë së ujërave, duke kaluar nga cilësi eutrofike në cilësi mezotrofike në vitin 2021.

Ndikimi i shkarkimeve të lëngëta urbane në zonat bregdetare: Përmbajtja e lartë e NBO_5 (nevoja biokimike për oksigjen), dhe e NKO (nevoja kimike për oksigjen), përmbajtja e fosforit total mbi vlerat e lejuara, si dhe vlerat e larta të lëndës pezull mbi limitin e lejuar në stacionet në Vlorë dhe Sarandë, tregon se ka shkarkime urbane të patrajtuara. Të tilla janë: stacionet Dr1 – Hidrovori në Durrës; V1 – në det pas hidrovorit tek Pylli i Sodës, V2 – në det pas stacionit të pompimit Vlorë, Sarandë S1 – në det, kolektori, në stacionin Dr1 – Hidrovori Durrës, si dhe stacioni V1 – Hidrovori Vlorë.

Ndryshimet klimatike: Kontribuesit më të rëndësishëm të emetimeve të Gazeve me Efekt Serë (GES) në Shqipëri janë sektori i Energjisë , Bujqësisë, Pyjet dhe Përdorimet e tjera të tokës. Gazi me efekt serë më i rëndësishëm në Shqipëri është CO_2, emetimet e të cilit janë më të larta se gazet e tjerë CH_4, N_2O dhe HFC. Duke marrë në konsideratë të gjithë sektorët (energjia, bujqësia, proçeset industriale, mbetjet), emetimet e CO_2 sipas projeksionit të skenarit BAU (punë si zakonisht) parashikohet të rriten nga 10 139 kt CO_2e në vitin 2016, në 15 148 kt CO_2e në vitin 2030, duke përfaqësuar një rritje prej +49,4%.
Sasia e importuar e substancave ozonholluese është ulur në vitin 2021 në krahasim me vitet e mëparshme 2019 dhe 2020.

Tendenca klimatike: Referuar analizës së përshtatjes dhe skenarëve për Basenin e Lumit Vjosë, parashikojnë se temperatura në këtë zonë ka gjasa të rritet. Temperaturat maksimale mesatare parashikohet të arrijnë deri në 1,1°C mbi periudhën normale (1986-2005) brenda vitit 2050 dhe të mbeten në nivele të pandryshuara në vijim. Nga viti 2000 ka pasur një periudhë me rritje të nivelit të reshjeve.

Biodiversiteti në Shqipëri është i larmirshëm: Për vitin 2021 në total u regjistruan 64 lloje shpendësh ujorë dimërues, me një numër total individësh prej 142.376. Inventarizimi i faunës së egër në zonat e mbrojtura mjedisore përfshin 40 specie. Nga këto specie, 13 janë kafshë dhe 27 prej tyre janë shpendë. Rrjeti kombëtar i zonave të mbrojtura mjedisore përfshin rreth 18.5% të territorit të vendit (Sip. 523831. 31 Ha). Janë gjithsej 725 monumente natyre.

Gjendja shëndetësore në pyje; Përsa i përket fenomenit të ç'halëzimit (rënia e halave), për llojet halorë dhe ç'gjethëzimit për llojet fletorë, si dhe ç'ngjyrosja (tjetërsimi i ngjyrës së halave/gjetheve) rezulton se ka **një përqindje më të lartë që janë në klasën e parë** (lehtësisht të ç'halëzuara/ç'gjethëzuara/ç'ngjyrosura) dhe pasohen me klasën e dytë (mesatarisht të ç'halëzuara/ç'gjethëzuara/ç'ngjyrosura).
Ka një përqindje të ulët të klasës së tretë (shumë të ç'halëzuara/ç'gjethëzuara/ç'ngjyrosura .

Rezulton që prekja e pyjeve **nga dëmtuesit dhe semundjet** varion nga e lehtë dhe mesatare. Kemi një përqindje të ulët që i përket klasës së tretë (prekje e shkallës së lartë). **Speciet drunore më të rrezikuara** janë Caraca e Kaukazit, Tisi, Rrenja, Gështenja e kalit, Lajthia e egër. Gjendja vegjetative dhe fitosanitare e **bimëve aromatiko-mjekësore** si Çaji i malit, Sherebelë, Xhirokull, Salep dhe Boronicë në përgjithësi paraqitet e mirë.

Gërryerja e tokës bujqësore në brigjet e lumenjve: Janë konstatuar gjithsej rreth 57.8 Ha tokë bujqësore e gërryer respektivisht; në Lumin Drin, 15 Ha , Lumin Bunë, 6.7 Ha, Lumin Shkumbin 5.9 Ha, Lumi Osum 11.2 Ha dhe Lumi Vjosë rreth 19 Ha.

Vlerësimi i riskut gjeokimik në zonën Kanali i Hoxharës- Plazhi i Darëzezës. Elementët Cu, Pb, Zn, Co, janë me vlerë nën norma. Për elementin Ni rezulton me vlerë 1.5 herë mbi normë dhe Cr 6.6 herë mbi normë për SRCeco. (Përmbajtja e riskut serioz për ekosistemin) dhe SRCintg. (Përmbajtja e riskut serioz e integruar ku përfshihen njerëzit dhe ekosistemi). Këto vlera duke qenë disi në përgjithësi të ulta nuk përbëjnë risk për njerëzit dhe ekosistemin.
Dinamika e vijës bregore të rajonit të Shëngjin-Grykëderdhja e lumit Buna është intensive dhe mbizotëron erozioni. Bilanci i përgjithshëm i erozion-akumulimit është negativ me -10.87 Ha erozion.

Cilësia e ajrit urban: Vlerat e PM10 janë brenda normës së BE në Vlorë dhe Berat. Ndërsa në Lezhë tejkalon normën me 17.22%. Vlera e NO_2 e monitoruar në Durrës është brenda vlerës limite vjetore. Nga monitorimi i SO_2 në stacionin e Fierit, rezulton se nuk ka tejkalim të vlerës limite ditore dhe as të vlerës limite orare të BE. Përsa i përket ozonit (O3) kemi tejkalime në stacionin e Durrësit për muajin Korrik dhe në stacionin e Korçës për muajt Korrik-Gusht, ndërsa në Fier është brenda limitit të BE. Nuk ka tejkalim të normës 8 orare të BE referuar vlerave të CO në Durrës dhe Shkodër.

Menaxhimi i mbetjeve: Sasia vjetore e gjeneruar e mbetjeve bashkiake është 888.018 Ton. Gjatë vitit 2021 në impiante rajonale të depozitimit përfundimtar të mbetjeve (landfill/incinerator) janë depozituar rreth 573 mijë Ton (ose 65% e mbetjeve të grumbulluara në të gjithë vendin). Sasia e mbetjeve që depozitohen në impiante sanitare të cilat ofrojnë kushte të kontrolluara të grumbullimit të mbetjeve është rritur me rreth 40% brenda një viti (2021 kundrejt vitit 2020). Rreth 57 % e bashkive nuk i peshojnë mbetjet, ndërsa 43% i peshojnë mbetjet. Për vitin 2021 raportohet se janë krijuar, përpunuar apo transferuar rreth 430 mijë Ton mbetje të parrezikshme dhe të rrezikshme. Sasia totale e mbetjeve spitalore, farmaceutike dhe të tjera të lidhura me to, rezulton të jetë rreth 1,337 Ton. Përgjatë gjithë vitit 2021 janë eksportuar rreth 48 mijë Ton mbetje.

Ndotja nga kimikatet e magazinuara në subjekte të ndryshme që konsiderohen si pika të nxehta mjedisore vazhdon të jetë e pranishme. Sasia e kimikateve të depozituara në magazinat e vjetra është rreth **241,270 Kg**. Gjatë vitit 2021 janë importuar **558441 Kg** dhe **431130 Litër** produkte për mbrojtjen e bimëve. Ndërsa sasi e importuar e produkteve plehëruese është **108649 Ton**. Sasia e mbetjeve nga plehrat kimike dhe pesticideve të skaduara nga përdorimi në bujqësi në Vlorë është 1.04 Litra + 0.00012 Ton Produkte të Mbrojtjes së Bimëve dhe në Fier 9.15 Litra+0.0045 Ton Produkte të Mbrojtjes së Bimëve.

Niveli i zhurmave në qytetet Tiranë, Korçë, Gjirokastër, Sarandë, Berat, Pogradec, Kukës, Shkodër, Fier, Vlorë dhe Lezhë. Vlerësohet se përgjatë vitit 2021, niveli i ndotjes nga zhurmat për periudhën e ditës dhe natës është i lartë, pothuajse në të gjitha qytetet duke përjashtuar qytetin e Kukësit. Niveli më i lartë vërehet në qytetin e Tiranës ku kemi tejkalim të normës ditën me 22.4% dhe natën me 31.7%.

Aktivitetet industriale: Numri i operatorëve të cilët kanë raportuar për vitin 2021 është 1314 nga të cilat 77 janë operator të pajisur me Leje Mjedisi Tipi A dhe 1237 operatorë të pajisur me Leje Mjedisi Tipi B. Nga raportet e vetëmonitorimit të dërguara nga subjektet pranë Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për vitin 2021 rezulton se parametrat e matur të përcaktuar në lejen mjedisore të tyre janë brenda normave të përcaktuara në legjislacion përkatës. Gjatë vitit 2021 kemi një rritje të konsiderueshme të numrit të raporteve të vetëmonitorimit të lejeve të tipit A dhe B krahasuar me vitet e mëparshme. Kjo vjen si pasojë e rritjes së kontrollit inspektues të subjekteve të pajisur me leje mjedisi si dhe ndërgjegjësimit të tyre. Gjatë vitit 2021 janë kryer 1,340 inspektime.

ANEKS I

VLERËSIMI I TË DHËNAVE TË MBETJEVE BASHKIAKE MBËSHTETUR TE PESHIMI NË VENDDEPOZITIME

Projekti:
Menaxhim i Modernizuar dhe Miqësor ndaj Klimës i Mbetjeve dhe Riciklimit

Autorë:

Dr. Ornela Shapo
Artur Galanxhi
Ekspertë të GIZ-it

Të dhëna të sakta për mbetjet bashkiake si bazë për zhvillimin e politikave dhe përmirësimin e menaxhimit të mbetjeve për qytetarët.

1.Cilësia e të dhënave në sektorin e MIMN-së sot

Në Shqipëri, të dhënat nga sektori i menaxhimit të mbetjeve shërbejnë për tre qëllime:
për gjenerimin e statistikave për zhvillimin e Planeve të Integruara të Menaxhimit të Mbetjeve dhe Strategjisë Kombëtare për vendim marrjen për hapjen e një venddepozitimi të ri në zonë; dhe për përditësimin e përgjithshëm të statistikave të mbetjeve për bashkinë, duke dhënë informacion për përmirësimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve për komunitetin lokal.
Realiteti tregon se bashkitë i mbështesin të dhënat e tyre vetëm tek numri i popullsisë, i shumëzuar me një koefiçient të mbetjeve të prodhuara për frymë, i cili ndryshon midis bashkive të mëdha dhe atyre të vogla, si dhe midis zonave urbane dhe atyre rurale.

Në venddepozitime, parë në rrafshin kombëtar, mungesa e peshoreve për matjen e peshës në venddepozitime dhe e objekteve të trajtimit të mbetjeve krijon sfida të mëdha për mbledhjen e të dhënave dhe aftësinë për të ofruar një shërbim efektiv të menaxhimit të mbetjeve. Për më tepër, aty ku të dhënat e mbetjeve mblidhen përmes "metodave të vlerësimit", verifikimi i të dhënave të tilla është i vështirë. Rasti i Strategjisë Kombëtare (SK) për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035 i mbështetur nga GIZ-i/DKTI-ja është një shembull klasik në këtë drejtim.
Situata aktuale në Shqipëri me raportimin e të dhënave parashikon vetëdeklarim drejtpërdrejt nga bashkitë në AKM (bazuar në VKM nr. 687/2015, e ndryshuar me VKM nr. 538/2021).

Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) ka një bazë të konsoliduar të dhënash për menaxhimin e mbetjeve të mbledhura nga bashkitë si dhe nga bizneset që kanë ndikim mbi prodhimin e mbetjeve në mjedis, përfshirë përpunimin dhe trajtimin. AKM-ja ka detyrimin të verifikojë të dhënat e raportuara nga bashkitë dhe më pas t'i hedhë ato në sistemin e Regjistrit të Shkarkimit dhe Transferimit të Ndotësve (RSHTN), t'i përpunojë ato më tej dhe të përgatisë raportin vjetor dhe t'i ndajë ato më tej me Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit (MTM) si dhe me institucione të tjera qendrore, njësitë e qeverisjes vendore (NJQV - bashki) dhe Institutin e Statistikave (INSTAT).

Sot 18 nga 61 bashki dorëzojnë mbetjet në venddepozitime sanitare ose inceneratorë, gjë që do të thotë se vetëm për këto bashki grumbullimi i mbetjeve peshohet në hyrje të venddepozitimit përfundimtar, duke bërë që 30% e bashkive të peshojnë mbetjet e tyre, ndërsa pjesa tjetër e 70% të bashkive e bazojnë raportin e tyre dhe menaxhimin e shërbimeve në vlerësime.

2.Metodologjia e peshimit të mbetjeve bashkiake - ushtrim

Deri në vitin 2020, AKM-ja nuk i ka verifikuar të dhënat e raportuara nga bashkitë apo kompanitë e tjera private që kanë marrë leje nga ajo për menaxhimin e mbetjeve. Gjatë fundit të vitit 2020 dhe gjysmës së parë të vitit 2021, AKM-ja, së bashku me GIZ-in/DKTI-në, ka mbështetur peshimin e mbetjeve të hedhura në vendgrumbullimet bashkiake (jo venddepozitime sanitare dhe inceneratorë) në 27 bashki, nga të cilat në 7 prej tyre ushtrimi i peshimit është bërë dy herë, (në tetor 2020 dhe në verë 2021). Peshimi u zgjodh për ato bashki të cilat nuk i depozitojnë mbetjet e tyre në venddepozitime sanitare apo inceneratorë.

Ky ushtrim shërbeu për të përmirësuar të dhënat e sektorit të mbetjeve për Raportin e Gjendjes Mjedisore të AKM-së në vitin 2020 dhe për vitin më pas, pra për vitin 2021. Të dhënat e përmirësuara për sektorin do të kontribuojnë për negociatat e Shqipërisë me BE-në për kapitullin
27. Peshorja e lëvizshme është një nga mjetet e verifikimit të përdorura nga AKM-ja për ushtrimin e peshimit, e cila është ofruar nga GIZ-i (2 peshore të lëvizshme të tipit ura peshimi me një bosht të vetëm (UPB) u përdorën për këtë qëllim).

Ushtrimi i peshimit u realizua falë përpjekjeve të përbashkëta të ekipeve të GIZ-it/DKTI-së dhe AKM-së në çdo qark për të siguruar pjesëmarrjen dhe kontrollin cilësor të proçesit. Rezultatet janë çertifikuar nga bashkitë përkatëse dhe angazhimi i tyre ka qenë shumë i lartë dhe pjesëmarrës. Për të siguruar suksesin e ushtrimit të peshimit, MTM-ja nxori një urdhër të ministrit për të gjithë kryetarët e bashkive bazuar në VKM nr. 687/2015 (që ka të bëjë me raportimin e të dhënave të sektorit të mbetjeve). Urdhëri tregon se inspektorët e AKM-së verifikojnë të dhënat e vetëdeklaruara nga bashkitë duke matur mbetjet e dorëzuara në venddepozitimet përkatëse për çdo bashki. Nga ana tjetër, AKM-ja ka mbështetur proçesin duke dërguar një inspektor për të qenë pjesë e proçesit (validimi i proçesit) bazuar në një kalendar të paracaktuar për të gjitha bashkitë, ku është përcaktuar dita, ora dhe vendi ku zhvillohet peshimi i mbetjeve të bashkisë. Bashkitë kishin detyrimin të koordinoheshin me kompanitë private të nënkontraktuara (ose me strukturat e tyre të brendshme) që kamionët të ndiqnin kalendarin e përcaktuar dhe kërkohej të ishte i pranishëm një person nga bashkia dhe një person nga Zyra Rajonale e AKM- së/Inspektoratit.
I gjithë ky ushtrim u mbështet nga GIZ-i/DKTI-ja.

Roli i projektit ishte të koordinonte datat dhe orën për bashkitë për matjet e mbetjeve dhe të siguronte mbështetjen e ushtrimit nga bashkitë, si dhe të ofronte ekspertë që kishin përdorur metodën e urave të peshimit për të matur mbetjet e bashkive të hedhura në venddepozitimet e tyre.

Ekipit të peshimit (ekspertëve) iu ofrua trajnim fillestar. U përdorën dy ura peshimi paralelisht në dy bashki të ndryshme. Mbetjet e depozituara në venddepozitime peshoheshin gjatë 5-6 ditëve të javës (në disa raste vetëm gjatë 3-4 ditëve pasi bashkia grumbullonte mbetje vetëm një herë në dy ditë në zonat e saj administrative). Kamionët e grumbullimit të mbetjeve u drejtuan me kujdes për tu vendosur mbi dyshekët e nivelimit dhe sensorët e peshimit me një shpejtësi prej afërsisht 5 km/orë, pasi sistemi peshon në lëvizje. Sensorët e urës së peshës peshojnë më pas çdo bosht dhe regjistrojnë peshat në terminal. Peshat u printuan më pas në një printer të lidhur me peshoren e lëvizshme. Për çdo kamion pesha regjistrohej dy herë, në hyrje dhe në dalje të venddepozitimit. Të dhënat e identifikimit të automjetit u hodhën më pas në shiritin e printuar për t'u siguruar që pesha "në hyrje" e automjeteve të lidhej me peshën "në dalje" të automjeteve. U sigurua që për çdo automjet të printohej një shirit me informacion përpara se të peshohej kamioni tjetër. Gjatë ushtrimit, u morë koha e nevojshme për proçesin për të shmangur peshimet e pasakta. Përfaqësuesi i GIZ- it/DKTI-së ishte i pranishëm në ditën e parë të ushtrimit të peshimit në çdo bashki.

Foto nga ushtrimi i peshimit në Bashkinë e Tepelenës

3.Rezultatet e peshimit të mbetjeve bashkiake

Ushtrimi i peshimit ka çuar në mbledhjen e një dokumentacioni shumë të detajuar si dhe në nënshkrimin e një deklarate rezultatesh nga përfaqësues të bashkive përkatëse, përfaqësues të ofruesve të shërbimeve të punësuar nga Projekti i GIZ-it dhe nga shoferi i kamionit të mbetjeve bashkiake. Fletët e të dhënave të detajuara janë dhënë për çdo bashki, të shoqëruara me foto të aktiviteteve të kryera çdo ditë për verifikim të mëvonshëm nëse është e nevojshme. Raporti i referohet jo vetëm të dhënave konkrete për rezultatin e peshimit të mbetjeve bashkiake, por edhe informacionit të mbledhur, të tilla si pyetjet drejtuar ofruesit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve, bashkive përkatëse si dhe vëzhgimeve nga stafi i përfshirë si, për shembull:

- pesha e kamionit në hyrje të venddepozitimit
- pesha e kamionit në dalje të venddepozitimit
- numri i targës së kamionit
- gjendja e kamionit (i vjetër; shumë i vjetër; i ri; në kushte të mira)
- njësia administrative e bashkisë ku grumbulloheshin mbetjet nga kamioni përkatës;
- përqindja e përzierjes së mbetjeve bashkiake kundrejt mbetjeve organike dhe atyre të gjelbërta nga gardhet dhe kopshtet;
- numri i kontejnerëve të mbledhur nga kamioni përkatës
- etj.

Rezultati i hapave të mësipërm **prodhon të dhëna** mbi:
- grumbullimin ditor të mbetjeve të bashkisë (e dhënë e matur)
- periodicitetin ose shpeshtësinë e grumbullimit të mbetjeve të njësisë administrative brenda bashkisë
- (e dhënë e matur)
- sasinë neto të mbetjeve të mbledhura (e dhënë e matur)
- llojin e kamionit (informacion i verifikuar)
- mbulimin sipas ditës (vlerësim)
- mbulimin e popullsisë në total (vlerësim)
- vëzhgimin e tipologjisë së mbetjeve (e dhënë e vlerësuar)
- numrin e kazanëve të mbledhura sipas ngarkesës (vetëdeklarim)
- numrin e turneve (vetëdeklarim)

3.1 Faza e parë e ushtrimit të peshimit (nëntor 2020 dhe pranverë - verë 2021)

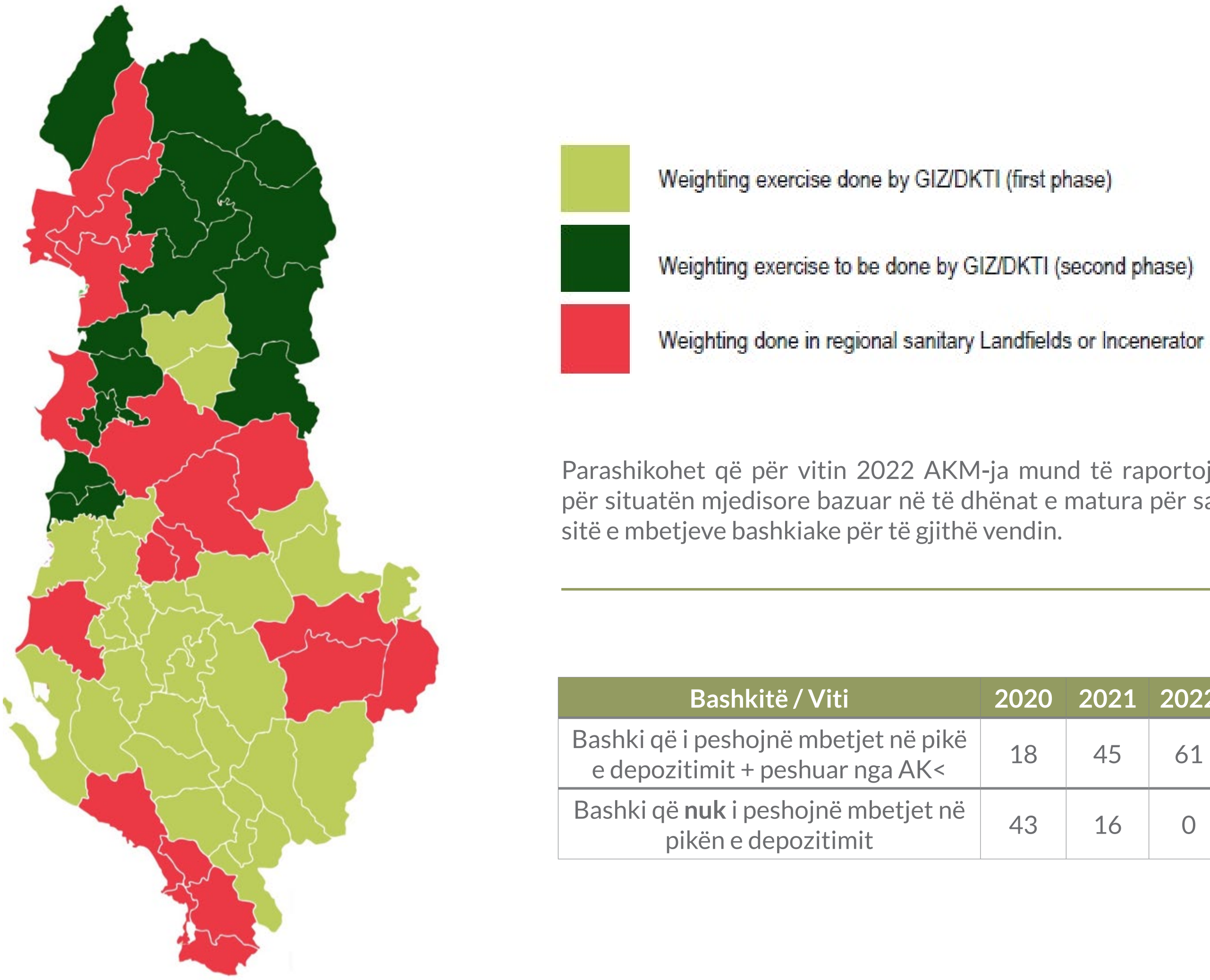
Për shkak të ushtrimit të peshimit të mbështetur nga GIZ-i/DKTI-ja, numri i bashkive që raportuan shifra bazuar në matje konkrete është rritur ndjeshëm.

Figura 1. Nr. i bashkive ku janë peshuar mbetjet gjatë periudhës 2020 – 2021

Figura 2. Hartëzimi i peshimit në nivel bashkiak – Fundi i 2021-it

Parashikohet që për vitin 2022 AKM-ja mund të raportojë për situatën mjedisore bazuar në të dhënat e matura për sasitë e mbetjeve bashkiake për të gjithë vendin.

Bashkitë / Viti	2020	2021	2022
Bashki që i peshojnë mbetjet në pikë e depozitimit + peshuar nga AK<	18	45	61
Bashki që **nuk** i peshojnë mbetjet në pikën e depozitimit	43	16	0

3.2 Ushtrimi i peshimit gjatë periudhës tetor – nëntor 2021

AKM-ja me mbështetjen e GIZ-it/DKTI-së ka kryer dy herë matje/peshim të mbetjeve bashkiake në bashkitë partnere të GIZ-it, konkretisht në Peqin, Roskovec, Gjirokastër, Kelcyrë, Skrapar, Prrenjas dhe Mallakaster (7 në total). Fillimisht, gjatë periudhës 5 tetor – 6 nëntor 2020 si ushtrim i periudhës së vjeshtës (sezoni i lagësht). Raundi i dytë i peshimit u krye në fund të gushtit - fillim të shtatorit duke përfaqësuar sezonin e thatë dhe pikun e prodhimit të mbetjeve.

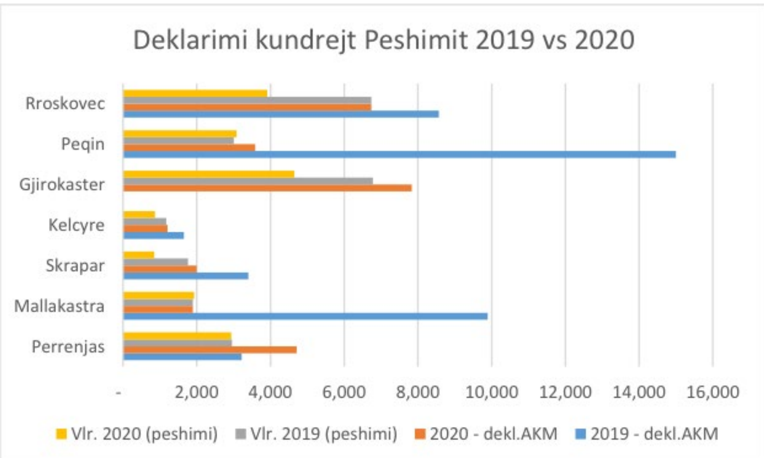
Matjet në secilën bashki varionin, pasi tipologjitë e bashkive janë të ndryshme për shkak të madhësisë dhe mënyrës së tyre të funksionimit. Tabela e mëposhtme ofron një përmbledhje të matjeve për çdo bashki (matjet ditore dhe vlerësimet vjetore)

Tabela 1. Rezultatet e peshimit të bashkive partnere të GIZ-it/DKTI-së

No.	Bashkia	Deklarimi bashkive ne AKM Tonë/ Vit 2019 4	Deklarimi bashkive ne AKM Tonë/Vit 2020	Rezultati peshimit Tonë/Vit (2020)	Rezultati peshimit Tonë/Vit (2021)	Vleresim(mesatare e dy pushi-meve)	Popullsia (sipas Vleresim se korri-gjuar te QQ)	Vleresimi / gr mbetje per fryme/ dite
1	Perrenjas	3,219	4,707	2,958	2,935	2,946	24,906	324
2	Mallakastra	9,893	1,895	1 ,895	1,931	1,913	27,062	194
3	Skrapar	3,398	2,000	1,759	846	1,302	11,397	313
4	Kelcyre	1,652	1,210	1,171	865	1,018	6,113	456
5	Gjirokaster	No report	7,833	6,776	4,648	5,712	27,864	562
6	Peqin	15,000	3,587	3,000	3,082	3,041	26,136	319
7	Rroskovec	8,566	6,736	6,736	3,910	5,323	21,742	671

Përfshirja e AKM-së dhe koordinimi i procesit të raportimit në fillim të vitit 2021 bëri të mundur që bashkitë t'i dorëzonin AKM-së si raport vjetor për vitin 2020 të dhëna të cilat dolën nga rezultati i peshimit në periudhën tetor – nëntor 2020 për 7 bashki.

Figura 3. Bashkitë partnere të GIZ-it/DKTI-së

Grafiku tregon diferencën në raportim midis vitit 2019 dhe 2020. Të dhënat e llogaritura për mbetjet e grumbulluara për frymë tregojnë se bashki të ngjashme kanë shifra të ngjashme, gjë e cila jep besim se rezultati i peshimit ofron një kontribut të rëndësishëm për saktësinë e të dhënave dhe vlerësimet e mëtejshme.

3.3 Ushtrimi i peshimit në periudhën mars – shtator 2021

Ushtrimi i peshimit u krye në 27 bashki gjatë periudhës mars – fillim shtatori 2021. U realizua një program matjeje prej minimumi 3 ditësh dhe maksimumi 6 ditësh sipas specifikimeve më poshtë. Të dhënat e përgatitura u bazuan në matjet ditore të ekstrapoluara në vlerësimin vjetor bazuar në ushtrimin e peshimit për 27 bashkitë dhe krahasimin me të dhënat e deklaruara nga bashkitë në AKM (në janar 2021) për vitin 2020 tregojnë një devijim midis deklarimit dhe matjes. Më evident është dallimi në ato bashki ku shërbimi kryhet nga një operator privat.

Tabela 2. Rezultatet e peshimit në 27 bashki në sezonin e thatë të vitit 2021

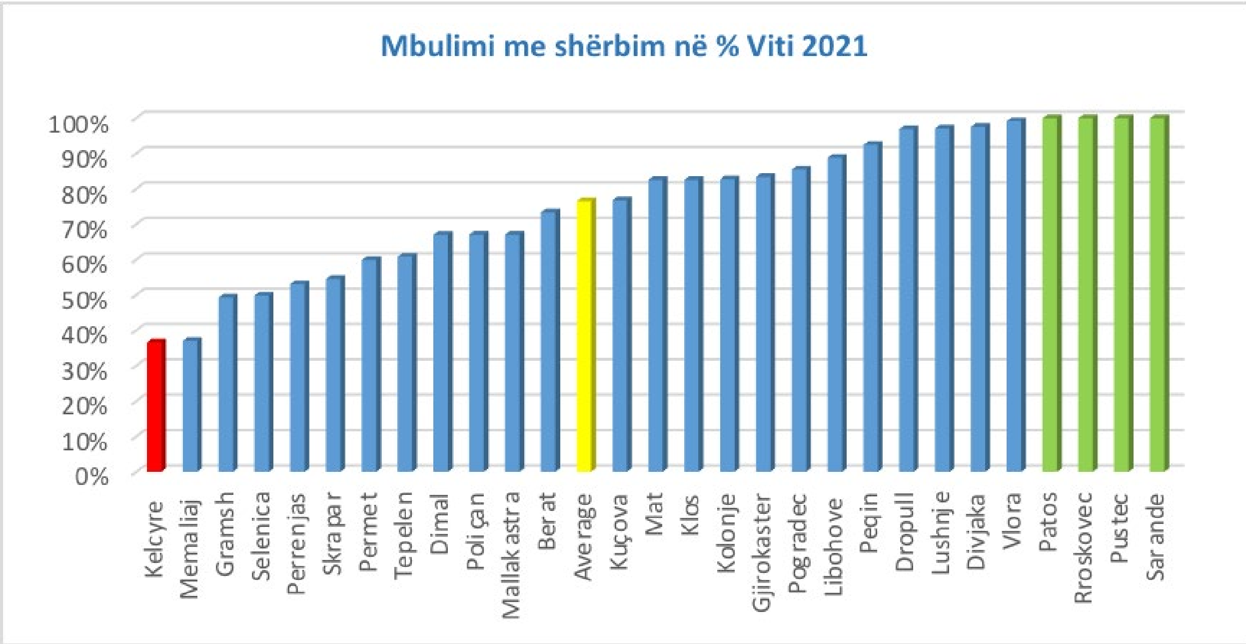
Nr.	Bashkia	Deklarimi bashkive ne AKM Toné/Vit (2020)	Rezultati peshimit Mbetje totale te grumbulluara Tone/Vit 2021	Shmangia (Peshim kundrejt deklarimit) in %	Operimi i grumbullimit te mbetjeve
1	Permet	4,500	2,781	38%	Bashkia
2	Tepelene	4,300	1 ,297	70%	Bashkia
3	Memaliaj	Nuk raporton	643	NA	SHZA Kalemi
4	Libohove	Nuk raporton	1,094	NA	Bashkia
5	Dropull	1,500	1 ,020	32%	Bashkia
6	Kucove	9,016	4,316	52%	Viola green
7	Ure Vajgurore	6,679	2,535	62%	ED Construction
8	Berat	13,115	8,854	32%	Ante Group
9	Polican	4,406	1,127	74%	Cotoni Center
10	Patos	13,182	3,438	74%	Bashkia
11	Lushnje	30,044	13,320	56%	Leal shpk
12	Divjake	19,976	4,530	77%	Bashkia
13	Vlore	60,000	37,228	38%	* Duka shpk * Rej shpk *Bajtel shpk
14	Selenice	145	235	-62%	Bashkia
15	Gramsh	4,800	2,352	51%	Kurora shpk
16	Kolonje	4,200	735	82%	Bashkia
17	Pogradec	12,741	11 ,807	7%	Rej shpk
18	Pustec	820	703	14%	Bashkia
19	Klos	1,900	651	66%	Bashkia
20	Mat	4,633	3,447	26%	Ante Group
21	Mallakaster	1,895	1 ,931	-2%	Bashkia
22	Perrenjas	4,707	2,935	38%	Bashkia
23	Skrapar	2,000	846	58%	Bashkia
24	Kelcyre	1,210	865	28%	Bashkia
25	Gjirokaster	7,833	4,648	41%	Bashkia
26	Peqin	3,587	3,082	14%	Viola green
27	Rroskovec	6,736	3,910	42%	Bashkia

Bashkitë ku mbetjet u peshuan për herë të dytë shfaqën një diferencë të vogël ndërmjet deklarimit dhe peshimit pasi kanë raportuar te AKM-ka bazuar në rezultatet konkrete të peshimit të një viti më parë. Me vetëm një përjashtim (Këlcyra – ku diferenca është 0%), të 6 bashkitë e tjera shfaqin sasi pak më të larta, pasi peshimi i dytë përfaqëson periudhën e verën, që është kulmi i prodhimit të mbetjeve për popullsinë vendase. Vlerësimi përfundimtar i bashkive ku mbetjet janë peshuar dy herë (gjatë sezonit të thatë dhe të lagët) është mesatarja e dy rezultateve. Kjo do të thotë se ka të dhëna të disponueshme më të sakta për sasitë e mbetjeve të grumbulluara.

Tabela 3. Vëzhgimi i përbërjes së mbetjeve

Nr.	Bashkia	Numri i ditëve të peshimit	Vlerësimi mesatare vjetor në ton	Mbetje urbane miks në %	Mbetje organike dhe nga oborret në % kundrejt totalit
1	Përmet	6	2,781	45	55
2	Tepelenë	6	1,297	40	60
3	Memaliaj	4	643	40	60
4	Libohovë	5	1,094	30	70
5	Dropull	3	1,020	40	60
6	Kucovë	6	4,316	45	55
7	Urë Vajgurore	6	2,535	40	60
8	Berat	6	8,854	45	55
9	Polican	5	1,127	40	60
10	Patos	6	3,438	40	60
11	Lushnje	6	13,320	40	60
12	Divjakë	6	4,530	30	70
13	Vlorë	6	37,228	45	55
14	Selenicë	5	235	30	70
15	Gramsh	6	2,352	35	65
16	Kolonjë	3	735	35	65
17	Pogradec	6	11,807	45	55
18	Pustec	5	703	30	70
19	Klos	2	651	40	60
20	Mat	6	3,447	40	60
21	Mallakastër	5	1,931	50	50
22	Përrenjas	5	2,935	40	60
23	Skrapar	5	846	50	50
24	Këlcyrë	5	865	30	70
25	Gjirokastër	5	4,648	40	60
26	Peqin	5	3,082	40	60
27	Rroskovec	6	3,910	40	60

Përbërjet e mbetjeve janë mbledhur dhe janë vlerësuar përafërsisht si më poshtë. Vihet re një përqindje e lartë e mbetjeve organike dhe e mbetjeve të kopshtit prej më shumë se 55% në të 27 bashkitë. Në disa prej tyre me profil të lartë rural, të tilla si Selenica, Libohova, Divjaka, niveli i mbetjeve organike të vërejtura shkon edhe deri në 70%, gjë që tregon potencialin e madh për kompostim për të ulur depozitimin e mbetjeve në vend depozitim dhe emetimin e metanit.

4.Sasitë e mbetjeve bashkiake sipas qarqeve dhe bashkive

Gjatë fazës së parë u peshuan mbetjet e 27 bashkive, të cilat përfaqësojnë 60% të të gjitha bashkive që nuk i dërgojnë mbetjet e tyre bashkiake në venddepozitime sanitare apo inceneratorët e vendosur në 7 qarqe: Gjirokastër, Berat, Fier, Elbasan, Korçë, Vlorë dhe Dibër. Peshimi në 6 nga 7 qarqe mundëson të dhëna të bazuara në matje për të gjithë jugun e Shqipërisë, ndërsa qarku i Dibrës do të mbulohet tërësisht gjatë fazës së dytë të peshimit të mbetjeve, e cila do të përfundojë brenda fillimit të verës së vitit 2022. U vu re se bashkitë e Përmetit, Libohovës dhe Dropullit mbledhin gjithashtu mbetje inerte të hedhura në venddepozitime të paligjshme dhe/ose të transferuara në venddepozitimet e bashkive gjatë ushtrimit të peshimit.

4.1 Qarku i Gjirokastrës

Nr.	Bashkia	Vendgrumbullimi i mbetjeve bashkiake
1	Përmet	Brackoll
2	Tepelenë	Majkoshë
3	Memaliaj	Nogila
4	Libohovë	Bulo
5	Dropull	Glinë
6	Këlcyrë	Vorri i Bobit
7	Gjirokastër	Gërhot
	Qarku i Gjirokastrës	**Venddepozitimi i Bajkajt**

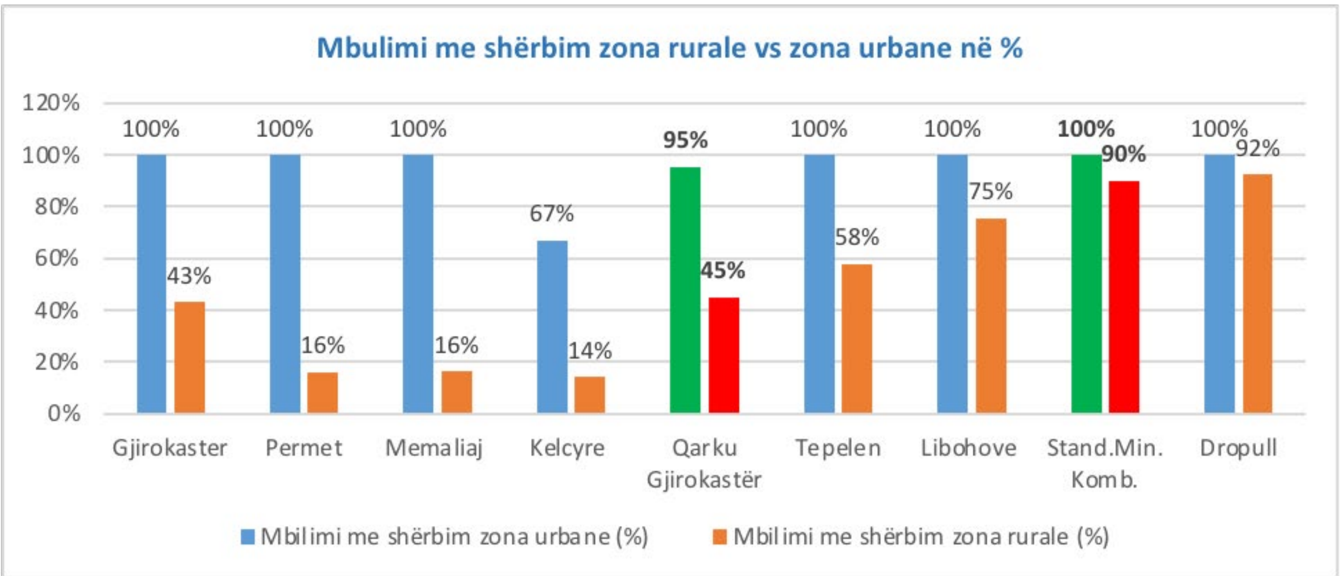
Qarku i Gjirokastrës përbëhet nga 7 bashki. Gjirokastra është qendra e qarkut. I gjithë qarku është pjesë e zonës së mbetjeve të Vlorës jugore. Kjo do të thotë që i gjithë qarku duhet t'i dërgojë mbetjet në venddepozitimin e Bajkajt, pasi stacionet e transferimit të zonave të mbetjeve të jenë funksionale. Sot, të gjitha bashkitë brenda rajonit i hedhin mbetjet e tyre në vendgrumbullimet bashkiake, të cilat nuk përfshijnë as masa minimale për të ulur rreziqet mjedisore. Bashkia Gjirokastër ka marrë miratimin nga AKM-ja për rehabilitimin e venddepozitimit për një periudhë të përkohshme deri në 5 vjet deri sa të ndërtohet stacioni i transferimit që do t'u shërbejë të dyjave, Kelcyrës dhe Gjirokastrës. Të shtata bashkitë nuk i peshojnë mbetjet e grumbulluara dhe të hedhura në vendgrumbullimet e tyre bashkiake. AKM-ja me mbështetjen e GIZ-it/DKTI-së ka matur mbetjet për 6 ditë. Rezultatet e ushtrimit jepen më poshtë.

Nr.	Bashkitë	Popullsia (formula e korrigjuar e MF)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Rezultati i peshimit në bashki për 6 ditë (në kg)	Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/pers/ditë)
1	Përmet	11,423	50	10	6,841	60%	106,680	2,781	0.67
2	Tepelenë	8,949	23	14	7,003	61%	24,865	1,297	0.40
3	Memaliaj	10,657	54	7	3,950	37%	12,335	643	0.17
4	Libohovë	3,667	18	8	3,256	89%	20,990	1,094	0.53
5	Dropull	3,503	41	39	3,395	97%	19,555	1,020	0.52
6	Këlcyrë	6,113	50	10	2,241	37%	16,595	865	0.39
7	Gjirokastër	27,864	39	7	22,858	83%	89,135	4,648	0.46
8	**Qarku i Gjirokastrës**	**72,176**	**275**	**95**	**49,545**	**66%**	**290,155**	**12,348**	**0.47**

Nr.	Norma e gjenerimit të mbetjeve (Kg/person/ditë)	Vetëdeklarimi (AKM 2020)	SK dhe VKM 538/2021	Rezultatet e peshimit
1	Përmet	1.08	0.57	0.67
2	Tepelenë	1.32	0.55	0.40
3	Memaliaj	NA	0.49	0.17
4	Libohovë	NA	0.48	0.53
5	Dropull	1.17	0.53	0.52
6	Këlcyrë	0.54	0.53	0.39
7	Gjirokastër	0.77	0.85	0.46
8	**Qarku Gjirokastër**		**0.65**	**0.47**

Norma e gjenerimit të mbetjeve si kilogram mbetje për banor në ditë është një normë e vlerësuar e dhënë nga strategjia kombëtare si dhe e përfshirë në VKM Nr. 538/2021 për gjenerimin e të dhënave dhe raportimin për mbetjet bashkiake. Normat janë llogaritur sipas sasive të mbetjeve bashkiake të deklaruara nga vetë bashkitë në AKM në vitin 2020 si dhe ato që dalin nga ushtrimi i peshimit. Vlerat që dolën nga ushtrimi i peshimit ishin më të vogla se ato të vetëdeklaruara nga bashkitë dhe shumë afër me ato të parashikuara nga SK-ja dhe metodologjia.

Mbulimi i popullsisë me shërbim mesatarisht për zonën urbane për të gjithë qarkun është 95% ndërsa në zonat rurale mesatarisht 45%, që është shumë afër standardit minimal të shërbimit të përcaktuar nga Strategjia Kombëtare për zonën urbane ndërsa gati gjysma e standardit për zonën rurale

Detaje për secilën bashki sipas njësive administrative jepen më poshtë.

• Bashkia Përmet

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Përmet qytet	5,945	1	1	5,945	100%	6
2	Çarshovë	1,727	9	0	0	0%	0
3	Frashër	387	8	1	48	13%	2
4	Petran	1,622	15	5	541	33%	2
5	Qendër	1,742	17	3	307	18%	2
6	**Bashkia Përmet**	**11,423**	**50**	**10**	**6,841**	**60%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	**106,680**
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	15,240
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	**2,781**
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	**0.67**
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	45 - 55
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	**60%**
- zona urbane	100%
- zona rurale	16%

• Bashkia Tepelenë

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Tepelenë qytet	4,342	1	1	4,342	100%	6
2	Kurvelesh	705	5	5	705	100%	2
3	Lopes	723	4	0	-	0%	0
4	Qendër	3,179	13	8	1,956	62%	3
5	**Bashkia Tepelenë**	**8,949**	**23**	**14**	**5,447**	**61%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	24,865
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	3,552
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	1,297
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.40
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	61%
- zona urbane	100%
- zona rurale	58%

- **Bashkia Memaliaj**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Memaliaj qytet	2,647	1	1	2,647	100%	6
2	Buz	737	13	0	-	0%	0
3	Memaliaj F	1,606	8	1	201	13%	2
4	Krahes	2,554	10	2	511	20%	2
5	Luftinje	1,734	15	0	-	0%	0
6	Qesarat	1,379	7	3	591	43%	2
7	**Bashkia Memaliaj**	**10,657**	**54**	**7**	**3,950**	**37%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	12,335
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	1,762
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	643
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.17
Ofruesi i shërbimit	Kalemi
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	37%
- zona urbane	100%
- zona rurale	16%

- **Bashkia Libohovë**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Libohovë	1,992	1	1	1,992	100%	6
2	Qendër	1,264	7	7	1,264	100%	2
3	Zagori	411	10	0	0	0%	0
4	**Bashkia Libohovë**	**3,667**	**18**	**8**	**3,256**	**89%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	20,990
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	2,999
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	711
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.53
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	0 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	30 - 70
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	89%
- zona urbane	100%
- zona rurale	75%

- **Bashkia Dropull**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Drop. Poshtëm (qytet)	2,100	16	16	2,100	100%	3
2	Pogon	432	7	7	432	100%	3
3	Drop. Sipërm	971	18	16	863	89%	3
4	**Bashkia Dropull**	**3,503**	**41**	**39**	**3,395**	**97%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	19,555
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	2,794
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	663
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.52
Ofruesi i shërbimit	bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	97%
- zona urbane	100%
- zona rurale	92%

- **Bashkia Gjirokastër**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Gjirokastër qytet	19,386	1	1	19,386	100%	6
2	Odrie	433	5	-	-	0%	0
3	Picar	937	5	-	-	0%	0
4	Antigone	998	5	1	200	20%	2
5	Cepo	918	11	1	83	9%	2
6	Lazarat	2,801	2	2	2,801	100%	2
7	Lunxheri	1,941	10	2	388	20%	2
8	**Bashkia Gjirokastër**	**27,414**	**39**	**7**	**22,858**	**83%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	89,135
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	12,734
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	4,648
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.46
Ofruesi i shërbimit	bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	3 + 3
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	83%
- zona urbane	100%
- zona rurale	43%

- **Bashkia Këlcyrë**

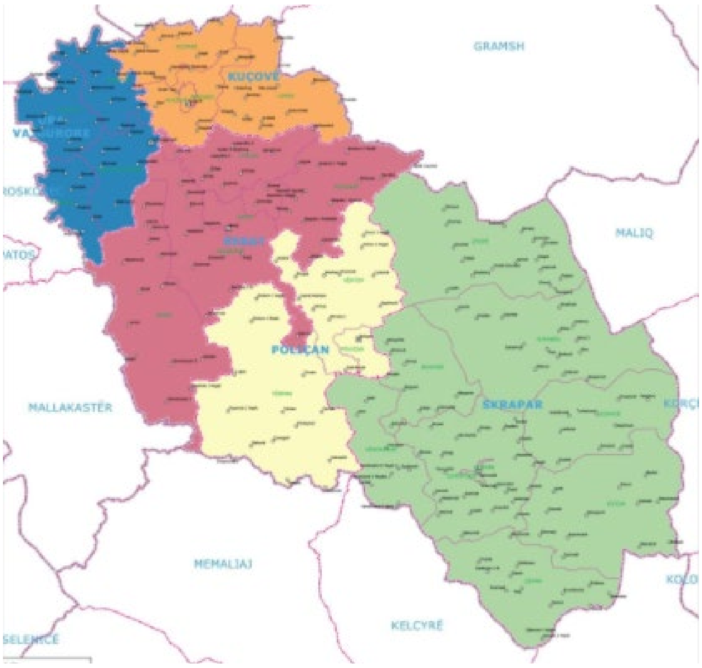
Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Këlcyra qytet	2,651	6	4	1,767	67%	3
2	Ballaban	1,047	15	2	140	13%	2
3	Dishnicë	1,159	15	2	155	13%	2
4	Suke	1,256	14	2	179	14%	2
5	Bashkia Këlcyrë	6,113	50	10	2,241	37%	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	16,595
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	2,371
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	865
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.39
Ofruesi i shërbimit	bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	30 - 70
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	37%
- zona urbane	67%
- zona rurale	14%

4.2 Qarku Berat

Harta e Qarkut Berat

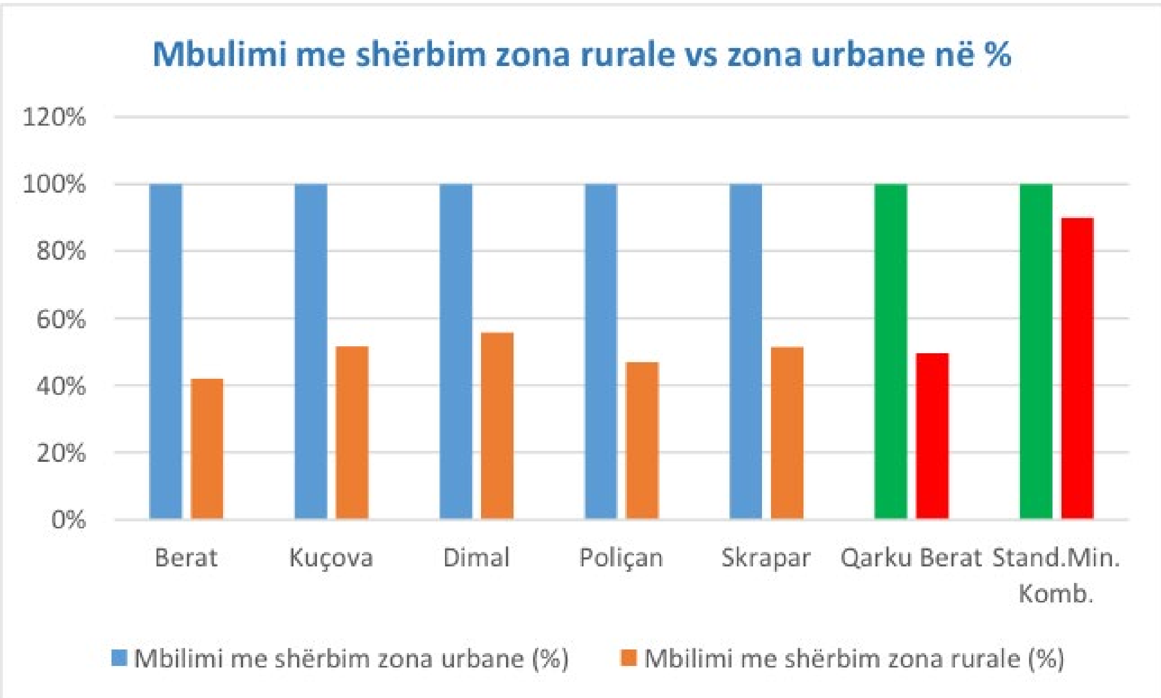
Nr.	Bashkia	Vendgrumbullimet bashkiake
1	Berat	Shesh Orizaj
2	Kuçova	Rreth Tapi
3	Dimal	Sqepur
4	Poliçan	Zona F
5	Skrapar	Pilispigë
6	**Qarku i Beratit**	**Venddepozitimi i Beratit**

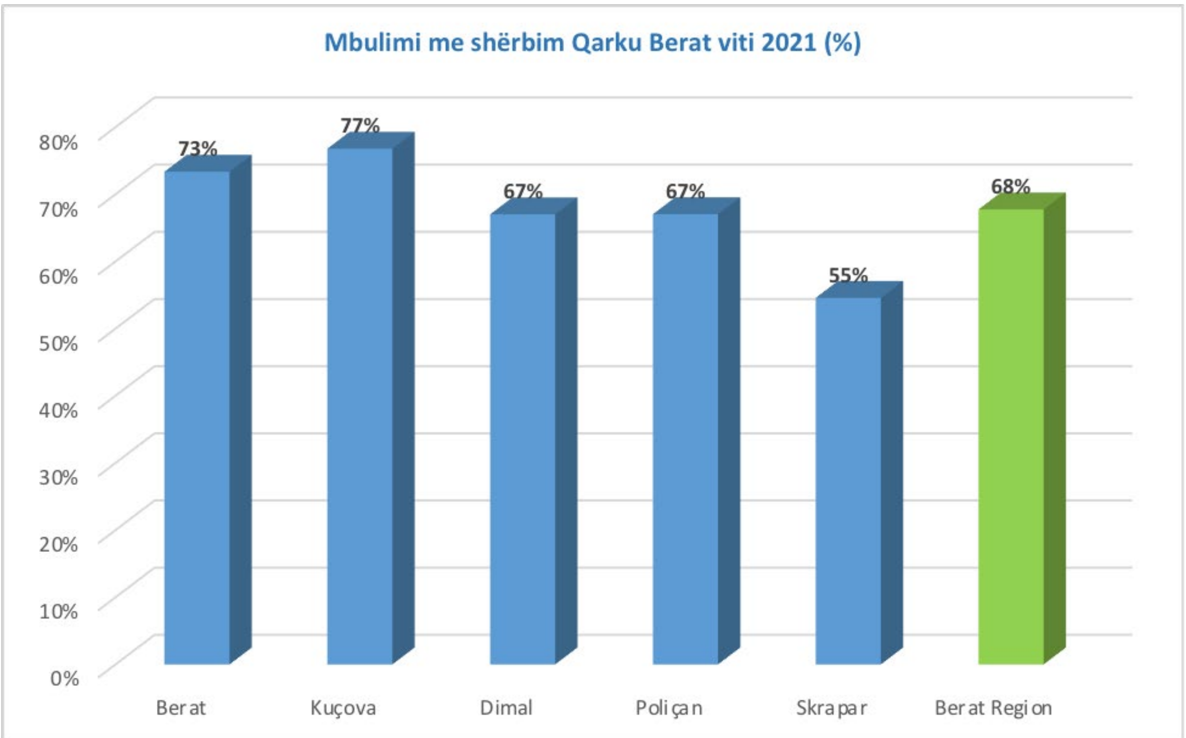
Qarku i Beratit përbëhet nga 5 bashki. Berati është qendra e qarkut. I gjithë qarku është pjesë e zonës së mbetjeve të Beratit. Kjo do të thotë që i gjithë qarku duhet të dorëzojë mbetjet bashkiake në venddepozitimin e Beratit, pasi venddepozitimi sanitar rajonal me të gjitha stacionet e transferimit të jenë funksionale. Sot të gjitha bashkitë brenda rajonit i hedhin mbetjet në vendgrumbullimet e tyre bashkiake, të cilat nuk përfshijnë as masa minimale për të ulur rreziqet mjedisore. Të pesë bashkitë nuk i peshojnë mbetjet e grumbulluara dhe të hedhura në vendgrumbullimet e bashkisë. AKM-ja, me mbështetjen e GIZ-it/DKTI-së, ka peshuar mbetjet në 6 ditë në Berat, Skrapar, Dimal, Kuçovë dhe Poliçan. Rezultatet e ushtrimit jepen më poshtë.

Nr	Bashkitë	Popullsia (formula e korrigjuar e MF)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Rezultati i peshimit në bashki për 6 ditë (në kg)	Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/pers/ditë)
1	Berat	60,031	51	22	44,034	73%	169,800	8,854	0.40
2	Kuçova	31,261	32	17	24,000	77%	82,770	4,316	0.38
3	Dimal	28,301	34	20	18,969	67%	48,620	2,535	0.25
4	Poliçan	28,301	27	9	7,433	67%	21,620	1,127	0.11
5	Skrapar	11,397	24	13	6,220	55%	16,225	846	0.20
6	**Qarku i Beratit**	**159,291**	**168**	**81**	**100,655**	**68%**	**339,035**	**17,678**	**0.30**

Nr.	Norma e gjenerimit të mbetjeve (Kg/person/ditë)	Vetëdeklarimi (AKM 2020)	SK dhe VKM 538/2021	Rezultati i peshimit
1	Berat	0.60	0.85	0.40
2	Kuçova	0.79	0.69	0.38
3	Dimal	0.65	0.44	0.25
4	Poliçan	0.43	0.46	0.11
5	Skrapar	0.48	0.51	0.20
6	**Qarku Berat**		**0.68**	**0.27**

Normat e gjenerimit të mbetjeve tregojnë shifra që nuk janë në përputhje me ato të vetëdeklarimit dhe strategjisë kombëtare. Mbulimi me shërbim mesatarisht për zonën urbane për të gjithë qarkun është 100%, ndërsa për zonat rurale 50% që është brenda standardit minimal të shërbimit të përcaktuar nga Strategjia Kombëtare për zonën urbane, ndërkohë që është thuajse gjysma e standardit për zonat rurale.

Detaje për secilën bashki sipas njësive administrative jepen më poshtë

- **Bashkia Berat**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Berati qytet	32,450	1	1	32,450	100%	6
2	Velabisht	7,171	13	7	3,861	54%	2
3	Otllak	5,516	10	8	4,413	80%	2
4	Sinje	7,723	14	2	1,103	14%	2
5	Roshnik	7,171	13	4	2,206	31%	2
6	**Bashkia Berat**	**60,031**	**51**	**22**	**44,034**	**73%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	169,800
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	24,257
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	8,854
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.40
Ofruesi i shërbimit	ANTEG
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	3 + 2
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	45 - 55
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	73%
- zona urbane	100%
- zona rurale	42%

- **Bashkia Kuçovë**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popull-sisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Kuçova qytet	16,254	1	1	16,254	100%	6
2	Kozarë	5,325	11	8	3,873	73%	2
3	Perondi	3,389	7	6	2,905	86%	2
4	Lumas	6,293	13	2	968	15%	2
5	**Bashkia Kuçovë**	**31,261**	**32**	**17**	**24,000**	**77%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	24,865
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	3,552
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	1,297
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.11
Ofruesi i shërbimit	Viola G
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	45 - 55
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	77%
- zona urbane	100%
- zona rurale	52%

- **Bashkia Dimal**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Dimali qytet	7,232	6	6	7,232	100%	6
2	Kutalli	9,643	6	4	6,429	67%	2
3	Cukalat	4,051	10	4	1,620	40%	2
4	Poshnje	7,375	12	6	3,688	50%	2
7	**Bashkia Dimal**	**28,301**	**34**	**20**	**18,969**	**67%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	48,620
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	6,946
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	2,535
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.25
Ofruesi i shërbimit	ED Cons.
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	2 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	45 - 55
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	53%
- zona urbane	100%
- zona rurale	56%

- **Bashkia Poliçan**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Poliçani qytet	4,318	1	1	4,318	100%	6
2	Trepan	1,716	14	2	245	14%	2
3	Vertop	4,919	12	7	2,869	58%	2
7	**Bashkia Poliçan**	**28,301**	**27**	**9**	**7,433**	**67%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	21,620
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	3,089
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	1,127
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.07
Ofruesi i shërbimit	Kotoni C
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	67%
- zona urbane	100%
- zona rurale	47%

- **Bashkia Skrapar**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Çorovoda qytet	740	1	1	740	100%	6
2	Bogovë	1098	9	6	732	67%	2
3	Çepan	3045	14	6	1,305	43%	2
4	Gjerbes	813	14	6	348	43%	2
5	Leshnje	496	9	3	165	33%	2
6	Potom	897	12	6	449	50%	2
7	Qendër	2545	24	16	1,697	67%	2
8	Vendreshe	984	8	4	492	50%	2
9	Zhepe	779	16	6	292	38%	2
10	Bashkia Skrapar	11,397	24	13	6,220	55%	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	16,225
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	2,318
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	550
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.31
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	0 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	50 - 50
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	55%
- zona urbane	100%
- zona rurale	51%

4.3 Qarku Elbasan

Harta e Qarkut Elbasan

Nr.	Bashkia	Vendgrumbullimet bashkiake
1	Gramsh	Incineratori i Elbasanit
2	Përrenjas	Krastë
3	Peqin	Varrezat
4	Cërrik	Incineratori i Elbasanit
5	Librazhd	Incineratori i Elbasanit
6	Belsh	Incineratori i Elbasanit
7	Elbasan	Incineratori i Elbasanit

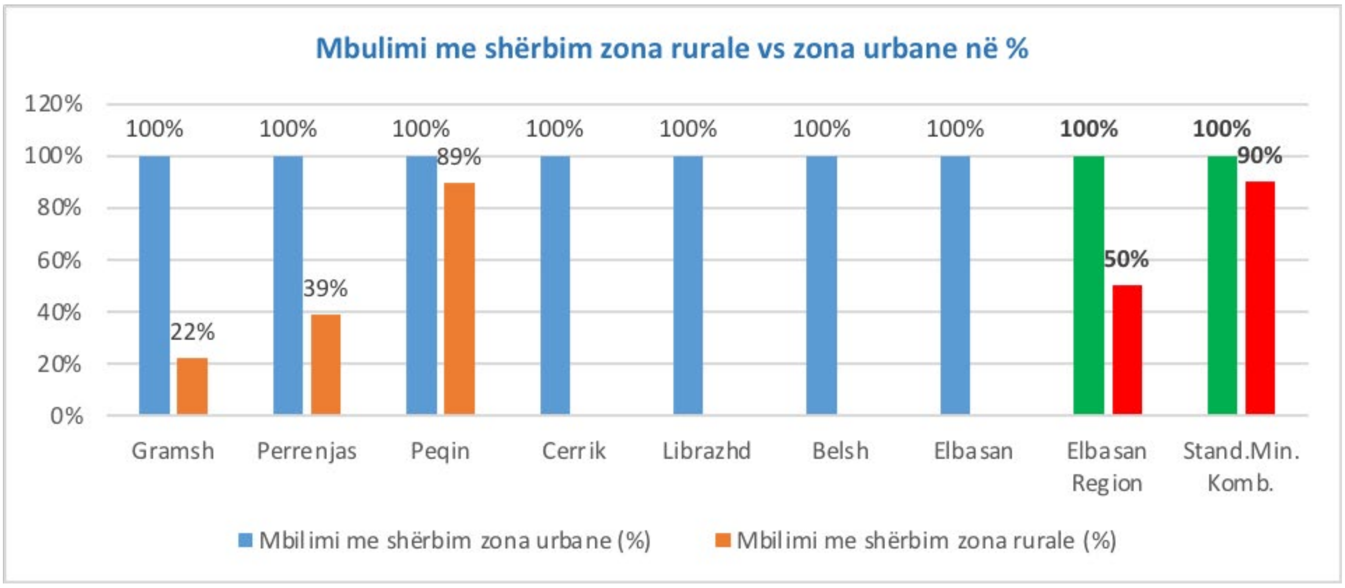
Qarku i Elbasanit përbëhet nga 7 bashki. Elbasani është qendra e qarkut. I gjithë qarku është pjesë e zonës së mbetjeve të Elbasanit. Kjo do të thotë që i gjithë qarku duhet të dorëzojë mbetjet bashkiake në inceneratorin e Elbasanit, ku stacionet e parashikuara të transferimit janë funksionale. Sot 5 bashki brenda qarkut i transferojnë mbetjet e tyre në inceneratorin e Elbasanit (përkatësisht: Elbasani, Cërriku, Belshi, Librazhdi dhe Gramshi i cili filloi vetëm pak muaj më parë). Perrenjasi, Peqini i hedh mbetjet në vendgrumbullimet e tyre bashkiake. Të gjitha bashkitë që depozitojnë mbetjet në incenerator, i peshojnë mbetjet në portën e inceneratorit. AKM-ja, me mbështetjen e GIZ-it/DKTI-së, ka peshuar mbetjet për 6 ditë në Peqin, Përrenjas dhe Gramsh. Rezultatet e ushtrimit jepen më poshtë.

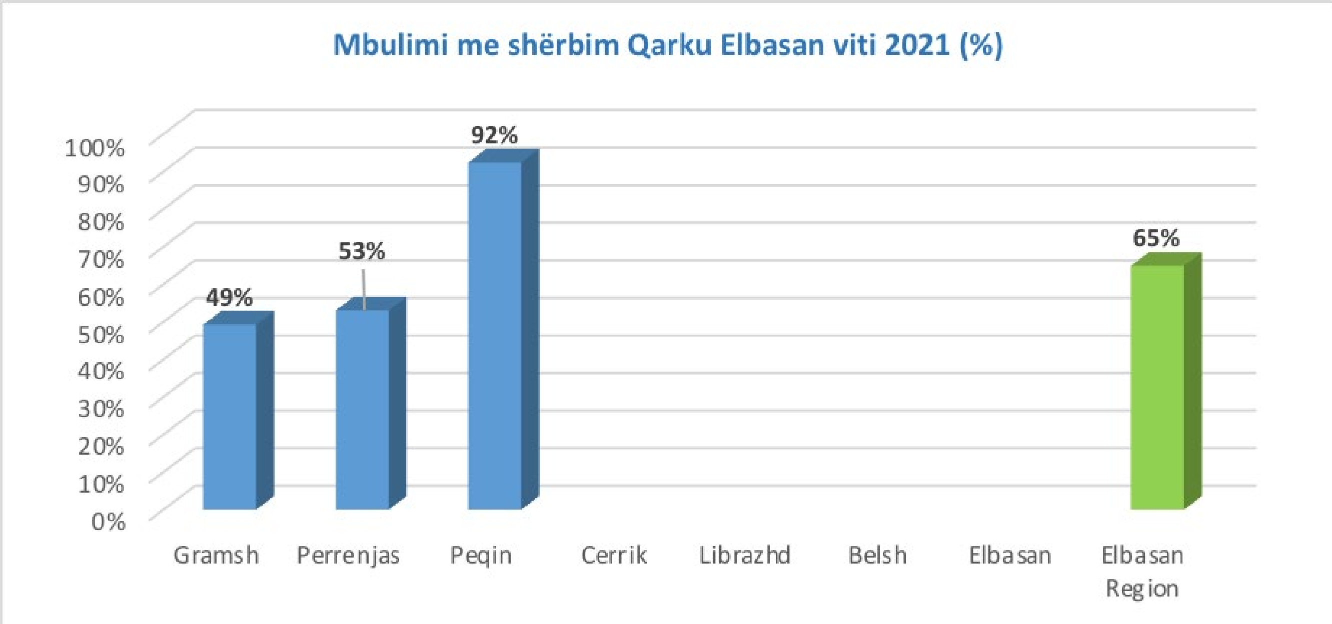
Nr.	Bashkitë	Popullsia (formula e korrigjuar e MF)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Rezultati i peshimit në bashki për 6 ditë (në kg)	Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/pers/ditë)
1	Gramsh	24,231	95	20	11,937	49%	45,115	1,176	0.13
2	Perrenjas	24,906	26	12	13,217	53%	56,280	2,935	0.32
3	Peqin	26,136	51	45	24,054	92%	59,113	3,082	0.32
4	Cerrik	27,445	28					3,047	2.75
5	Librazhd	31,892	52					2,410	0.21
6	Belsh	19,503	34					2,045	0.29
7	Elbasan	141,714	116					27,596	0.53
8	**Qarku i Elbasanit**	**295,827**	**402**	**77**	**49,207**	**65%**	**160,508**	**42,290**	**0.39**

Nr.	Norma e gjenerimit të mbetjeve (Kg/person/ditë)	Vetëdeklarimi (AKM 2020)	SK dhe VKM 538/2021	Rezultatet e peshimit
1	Gramsh	0.54	0.50	0.13
2	Perrenjas	0.50	0.47	0.32
3	Peqin	1.57	0.47	0.32
4	Cërrik	0.50	0.44	2.75
5	Librazhd	0.52	0.47	0.21
6	Belsh	0.51	0.40	0.29
7	Elbasan	0.87	0.82	0.53
8	**Qarku i Elbasanit**		**0.65**	**0.39**

Normat e gjenerimit të mbetjeve tregojnë shifra të cilat nuk janë në përputhje me ato të vetëdeklarimit dhe strategjisë kombëtare

Mbulimi i shërbimit mesatarisht për zonën urbane të të gjithë qarkut është 100%, ndërsa në zonat rurale 50%, gjë që është brenda standardit minimal të shërbimit të përcaktuar nga Strategjia Kombëtare për zonën urbane ndërsa gati gjysma e standardit për zonën rurale.

Detaje për secilën bashki sipas njësive administrative jepen më poshtë

- **Bashkia Gramsh**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Gramshi qytet	8,440	1	1	8,440	100%	6
2	Kodoviat	2,355	12	4	785	33%	2
3	Kukur	2,560	9	2	569	22%	2
4	Kushove	659	8	2	165	25%	2
5	Lenie	779	6	4	519	67%	2
6	Pishaj	4,906	20	5	1,227	25%	2
7	Poroçan	1,269	5	0	0	0%	2
8	Skënderbegas	1,239	13	0	0	0%	2
9	Sult	631	9	0	0	0%	2
10	Tunje	1,393	12	2	232	17%	2
11	**Bashkia Gramsh**	**24,231**	**95**	**20**	**11,937**	**49%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	45,115
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	6,445
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	2,352
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.27
Ofruesi i shërbimit	Kurora
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	2 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	35 - 65
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	49%
- zona urbane	100%
- zona rurale	22%

- **Bashkia Përrenjas**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Përrenjas qytet	5,847	3	3	5,847	100%	6
2	Qukës	8,211	11	6	4,479	55%	2
3	Rrajce	8,421	7	2	2,406	29%	2
4	Stravaj	2,427	5	1	485	20%	2
5	**Bashkia Perrenjas**	**24,906**	**26**	**12**	**13,217**	**53%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	56,280
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	8,040
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	2,935
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.32
Ofruesi i shërbimit	REI
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	3 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	53%
- zona urbane	100%
- zona rurale	39%

- **Bashkia Peqin**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Peqin qytet	6,353	1	1	6,353	100%	6
2	Gjocaj	5,207	10	10	5,207	100%	2
3	Karine	1,350	7	7	1,350	100%	2
4	Pajove	6,626	12	10	5,522	83%	2
5	Perparim	3,423	14	10	2,445	71%	2
6	Sheze	3,177	7	7	3,177	100%	2
7	**Bashkia Peqin**	**26,136**	**51**	**45**	**24,054**	**92%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	59113
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	8,445
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	3,082
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.32
Ofruesi i shërbimit	Viola G
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	2 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	92%
- zona urbane	100%
- zona rurale	89%

• 4.4 Qarku Fier

Harta e Qarkut Fier

Nr.	Bashkia	Vendgrumbullimet bashkiake
1	Lushnje	Sarave
2	Divjaka	Guri Gomares
3	Patos	Sheqishte
4	Mallakastra	Kash
5	Rroskovec	Marinzë
6	Fier	Incineratori i Fierit
7	Qarku Fier	Inceneratori i Fierit

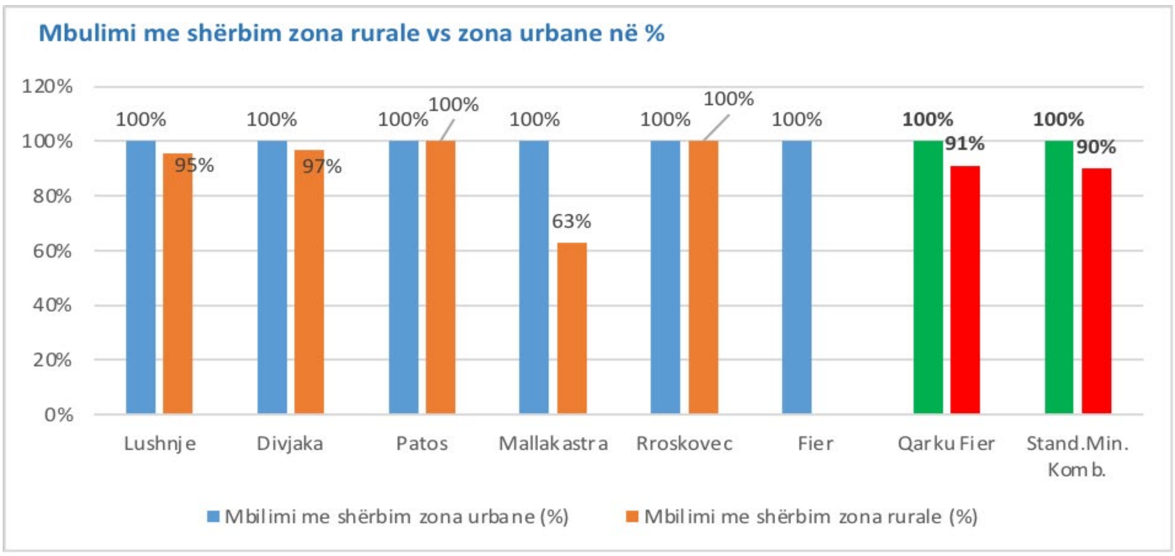
Qarku i Fierit përbëhet nga 6 bashki. Fieri është qendra e qarkut. I gjithë rajoni është pjesë e zonës së mbetjeve të Fierit. Kjo do të thotë që i gjithë qarku duhet të dorëzojë mbetjet në inceneratorin e Fierit, pasi stacionet e transferimit janë funksionale. Sot, vetëm bashkitë e Fierit brenda qarkut transferojnë mbetjet në inceneratorin e Fierit, të gjitha bashkitë e tjera po planifikojnë të dorëzojnë mbetjet pasi të kenë kapacitetet financiare për të përballuar koston e transportit.

Kur u krye ushtrimi në këtë qark, inceneratori i Fierit nuk ishte në gjendje pune. Ushtrimi i peshimit u krye për të gjitha bashkitë me përjashtim të bashkisë së Fierit, e cila pretendonte se ishte shumë e ngarkuar dhe nuk shihte ndonjë dobi nga ushtrimi i peshimit, pasi inceneratori do të vihej së shpejti në përdorim. AKM-ja, me mbështetjen e GIZ-it/DKTI-së ka peshuar mbetjet për 6 ditë në Lushnje, Divjakë, Patos, Mallakaster, Rroskovec. Rezultatet e ushtrimit jepen më poshtë.

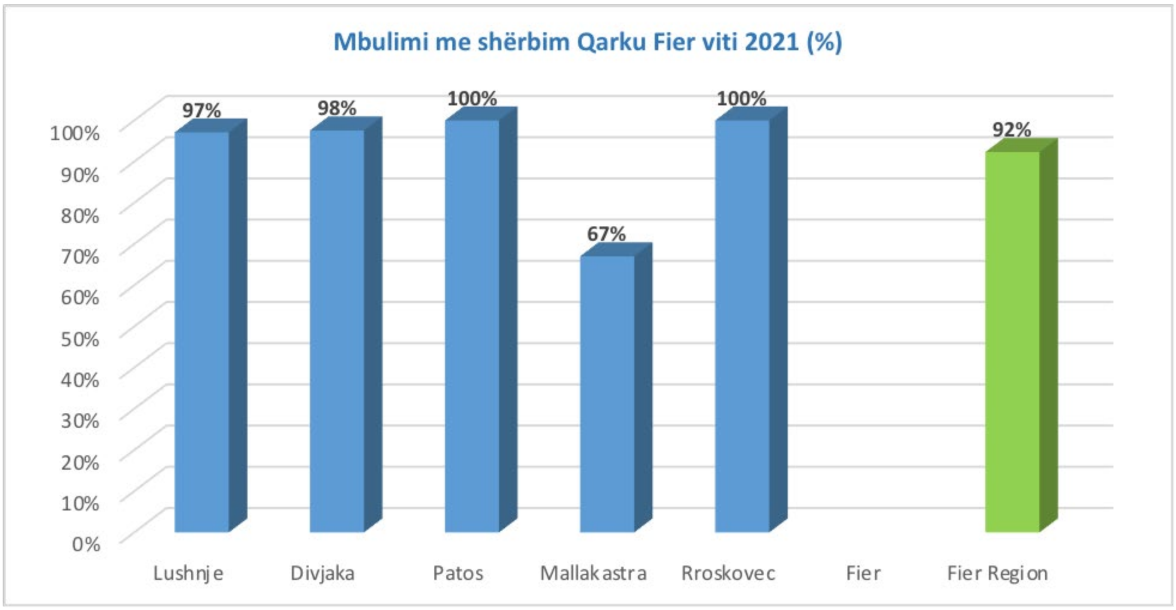
Nr.	Bashkitë	Popullsia (formula e korrigjuar e MF)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Rezultati i peshimit në bashki për 6 ditë (në kg)	Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/pers/ditë)
1	Lushnje	83,659	88	83	81,244	97%	255,450	13,320	0.44
2	Divjaka	34,254	37	36	33,418	98%	86,870	4,530	0.36
3	Patos	22,959	19	19	22,959	100%	65,940	3,438	0.41
4	Mallakastra	28,301	27	9	7,433	67%	37,035	1,931	0.19
5	Rroskovec	21,742	9	9	14,204	65%	74,987	3,910	0.49
6	Fier	120,655	81						
7	**Qarku i Fierit**	**311,570**	**261**	**156**	**159,258**	**85%**	**520,282**	**27,129**	**0.24**

Nr.	Norma e gjenerimit të mbetjeve (Kg/person/ditë)	Vetëdeklarimi (AKM 2020)	SK dhe VKM 538/2021	Rezultatet e peshimit
1	Lushnje	0.98	0.62	0.44
2	Divjaka	1.60	0.40	0.36
3	Patos	1.57	0.84	0.41
4	Mallakastra	0.18	0.48	0.19
5	Rroskovec	0.85	0.47	0.49
6	Fier	1.09	0.75	
7	**Rajoni Fier**		**0.64**	**0.38**

Normat e gjenerimit të mbetjeve tregojnë shifra të cilat nuk janë në përputhje me ato të vetëdeklarimit dhe Strategjisë Kombëtare.

Mbulimi i shërbimit mesatarisht për zonën urbane për të gjithë qarkun është 100%, ndërsa për zonat rurale 91%, gjë që është brenda standardit minimal të shërbimit të përcaktuar nga Strategjia Kombëtare si për zonën urbane ashtu edhe për atë rurale. Bashkia e Lushnjes ka rezultatet më të larta, ndërsa rezultatet më të dobëta i ka Mallakastra. Vini re se nuk kemi të dhëna për bashkinë e Fierit.

Detaje për secilën bashki sipas njësive administrative jepen më poshtë

- **Bashkia Lushnje**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Lushnje qytet	31,105	3	3	31,105	100%	6
2	Allkaj	4,319	8	7	3,779	88%	2
3	Ballagat	2,461	7	6	2,109	86%	2
4	Bubullime	5,548	7	7	5,548	100%	2
5	Dushk	7,872	7	7	7,872	100%	2
6	Fier Shegan	7,023	14	12	6,020	86%	2
7	Golem	5,243	6	6	5,243	100%	2
8	Hysgjokaj	2,603	5	4	2,082	80%	2
9	Karbunare	4,193	11	11	4,193	100%	2
10	Kolonje	5,728	9	9	5,728	100%	2
11	Krutje	7,564	11	11	7,564	100%	2
12	**Bashkia Lushnje**	**83,659**	**88**	**83**	**81,244**	**97%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	255,450
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	36,493
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	13,320
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.44
Ofruesi i shërbimit	LEAL
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	5 + 3
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	97%
- zona urbane	100%
- zona rurale	95%

• Bashkia Divjakë

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Divjaka qytet	8,445	10	10	8,445	100%	3
2	Grabian	3,638	3	3	3,638	100%	3
3	Gradishte	7,521	9	8	6,685	89%	3
4	Remas	4,449	8	8	4,449	100%	3
5	Terbuf	10,201	7	7	10,201	100%	3
6	**Bashkia Divjakë**	**34,254**	**37**	**36**	**33,418**	**98%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	86,870
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	12,410
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	4,530
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.36
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	3 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	30 - 70
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	98%
- zona urbane	100%
- zona rurale	97%

Bashkia Patos

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Patos	15,397	8	8	15,397	100%	3
2	Ruzhdie	2,326	5	5	2,326	100%	3
3	Zharez	5,236	6	6	5,236	100%	3
4	**Bashkia Patos**	**22,959**	**19**	**19**	**22,959**	**100%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	65,940
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	9,420
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	3,438
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.41
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1 + 3
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	100%
- zona urbane	100%
- zona rurale	100%

Bashkia Mallakastër

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Ballsh qytet	7,657	1	1	7,657	100%	6
2	Aranitas	2,714	6	2	905	33%	2
3	Fratar	3,221	6	4	2,147	67%	2
4	Greshice	1,152	2	2	1,152	100%	2
5	Hekal	2,623	4	2	1,312	50%	2
6	Kute	1,977	5	2	791	40%	2
7	Ngraçan	588	2		-	0%	2
8	Qender	6,253	12	10	5,211	83%	2
9	Selite	877	4	3	658	75%	2
10	**Bashkia Mallakastër**	**27,062**	**42**	**26**	**19,832**	**73%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	37,035
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	5,291
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	1,931
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.07
Ofruesi i shërbimit	bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	2 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	50 - 50
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	73%
- zona urbane	100%
- zona rurale	63%

- **Bashkia Roskovec**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Roskovec qytet	4,975	1	1	4,975	100%	6
2	Kuman	5,611	4	4	5,611	100%	2
3	Kurjan	3,618	4	4	3,618	100%	2
4	Strum	7,538	5	5	7,538	100%	2
5	**Bashkia e Rroskovecit**	**21,742**	**9**	**9**	**21,742**	**100%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	74,987
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	10,712
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	2,542
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.32
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	2 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	65%
- zona urbane	100%
- zona rurale	100%

4.5 Qarku Korçë

Harta e Qarkut të Korçës

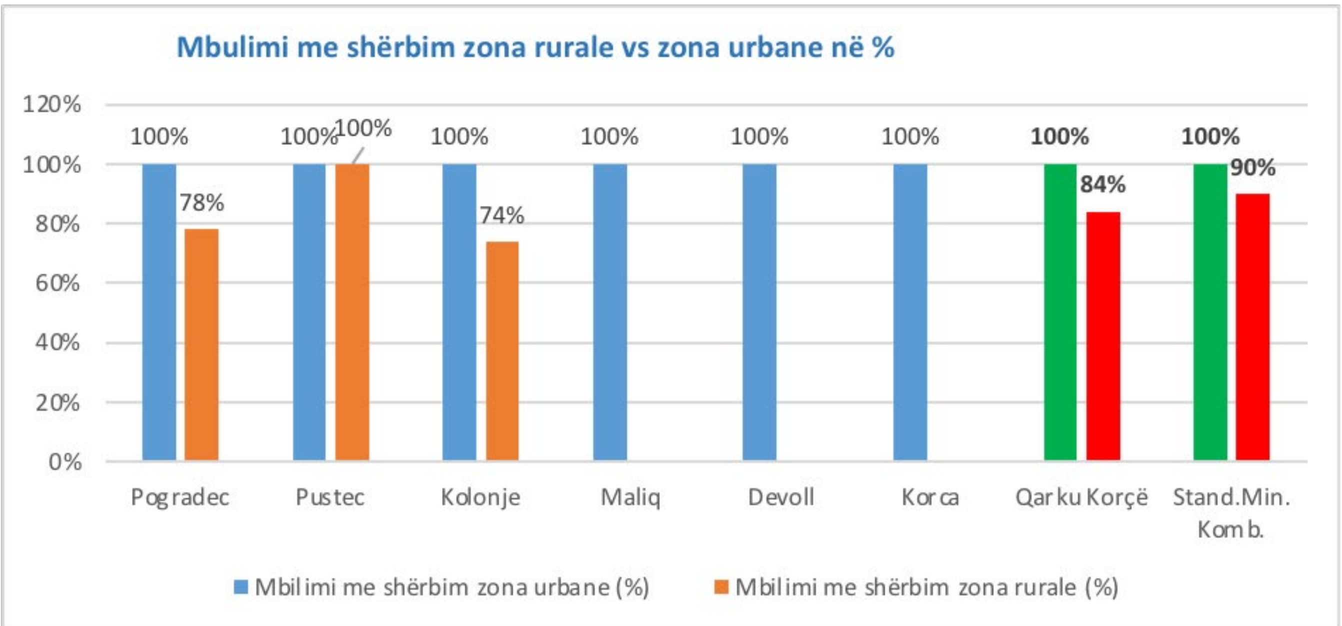
Nr.	Bashkia	Vendgrumbullimi bashkiak
1	Pogradec	Venddepozitimi Maliq
2	Pustec	Gorricë e Madhe
3	Kolonjë	Paçomene ST
4	Maliq	Venddepozitimi Maliq
5	Devoll	Venddepozitimi Maliq
6	Korca	Venddepozitimi Maliq
7	Qarku Korçë	Venddepozitimi Maliq

Qarku i Korçës përbëhet nga 6 bashki. Korça është qendra e qarkut. I gjithë rajoni është pjesë e zonës së mbetjeve të Korçës. Kjo do të thotë që i gjithë rajoni duhet të dorëzojë mbetjet në venddepozitimin sanitar të Maliqit, ku stacionet e parashikuara të transferimit janë funksionale. Sot vetëm bashkitë e Korçës, Maliqit, Devollit i transferojnë mbetjet në vendepozitimin rajonal, të gjitha bashkitë e tjera po planifikojnë të depozitojnë mbetjet pasi të kenë kapacitetet financiare për të përballuar koston e transportit. AKM-ja, me mbështetjen e GIZ-it/DKTI-së, ka peshuar mbetjet për 6 ditë në Pogradec, Pustec dhe Kolonjë. Rezultatet e ushtrimit jepen më poshtë.

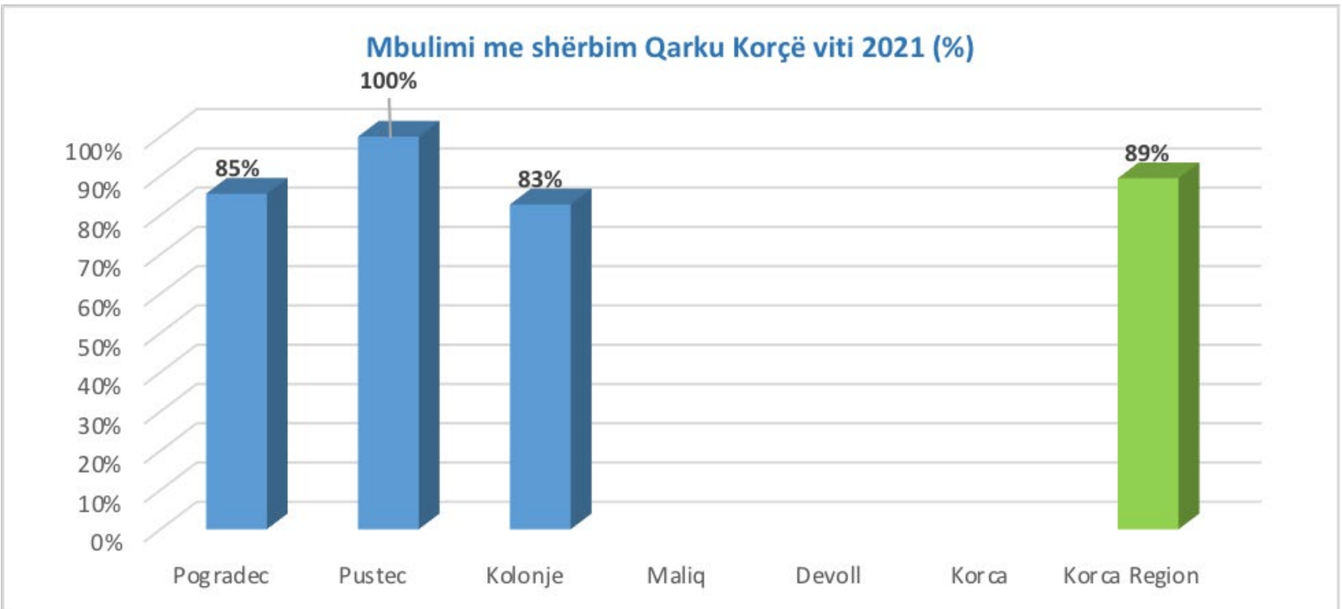
Nr.	Bashkitë	Popullsia (formula e korrigjuar e MF)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Rezultati i peshimit në bashki për 6 ditë (në kg)	Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/pers/ditë)
1	Pogradec	61,530	73	39	52,594	85%	226,435	11,807	0.53
2	Pustec	3,290	9	9	3,290	100%	13,490	703	0.59
3	Kolonje	11,070	52	52	9,159	83%	14,105	735	0.18
4	Maliq	41,757	80					7,700	0.51
5	Devoll	26,716	43					4,224	0.43
6	Korca	75,994	62					19,129	0.69
8	**Qarku Korçë**	**220,357**	**319**	**100**	**65,043**	**89%**	**254,030**	**44,299**	**0.55**

Nr.	Norma e gjenerimit të mbetjeve (Kg/person/ditë)	Vetëdeklarimi (AKM 2020)	SK dhe VKM 538/2021	Rezultatet e peshimit
1	Pogradec	0.57	0.67	0.53
2	Pustec	0.68	0.40	0.59
3	Kolonje	1.04	0.52	0.18
4	Maliq	0.51	0.42	0.51
5	Devoll	0.43	0.53	0.43
6	Korca	0.69	0.90	0.69
7	**Qarku Korçë**	**0.65**	**0.68**	**0.49**

Normat e gjenerimit të mbetjeve tregojnë shifra që nuk janë në përputhje me ato të vetëdeklarimit dhe Strategjisë Kombëtare vetëm në rastin e Bashkisë Kolonjë

Mbulimi me shërbim mesatarisht për zonën urbane për të gjithë qarkun është 100% ndërsa në zonat rurale 84%, gjë që është brenda standardit minimal të shërbimit të përcaktuar nga Strategjia Kombëtare si për zonën urbane ashtu edhe për atë rurale. Rezultatet më të mira i ka bashkia e Pustecit, ndërsa rezultatet më të dobëta ajo e Kolonjës. Vini re se nuk disponohen të dhëna për bashkitë Korçë, Devoll dhe Maliq.

Detaje për secilën bashki sipas njësive administrative jepen më poshtë

- **Bashkia Pogradec**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Pogradec qytet	20,848	1	1	20,848	100%	6
2	Buçimas	15,687	8	8	15,687	100%	2
3	Çerave	7,009	11	10	6,372	91%	2
4	Dardhas	2,182	9	4	970	44%	2
5	Hudenisht	5,990	6	6	5,990	100%	2
6	Proptisht	4,785	15	3	957	20%	2
7	Trebinje	2,481	15	3	496	20%	2
8	Velçan	2,548	8	4	1,274	50%	2
11	**Bashkia Pogradec**	**61,530**	**73**	**39**	**52,594**	**85%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	226,435
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	32,348
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	11,807
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.53
Ofruesi i shërbimit	REI
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	7 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	45 - 55
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	85%
- zona urbane	100%
- zona rurale	78%

- **Bashkia Pustec**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Bashkia Pustec	3,290	9	9	3,290	100%	3

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	13,490
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	1,927
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	703
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.59
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	0 + 2
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	30 - 70
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	100%
- zona urbane	100%
- zona rurale	100%

- **Bashkia Kolonjë**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Erseka qytet	3,746	1	1	3,746	100%	6
2	Leskovik	1,525	1	1	1,525	100%	6
3	Barmash	480	10	4	192	40%	2
4	Çlirim	355	12	10	296	83%	2
5	Qender Leskovik	416	14	12	357	86%	2
6	Mollas	1,520	14	10	1,086	71%	2
7	Novesele	355	10	2	71	20%	2
8	Qender Erseke	2,673	17	12	1,887	71%	2
9	**Bashkia Kolonjë**	**11,070**	**79**	**52**	**9,159**	**83%**	

4.6 Qarku Vlorë

Harta e Qarkut Vlorë

Nr.	Bashkia	Vendgrumbullimi bashkiak
*	**Zona e mbetjeve – Vlora Veriore**	
1	Vlora	Kanali motorit
2	Selenica	Hambaret Fermes
**	**Zona e mbetjeve – Vlora e Jugut**	
3	Sarandë	Venddepozitimi i Bajkajt
4	Finiq	Venddepozitimi i Bajkajt
5	Delvinë	Venddepozitimi i Bajkajt
6	Konispol	Venddepozitimi i Bajkajt
7	Himarë	Venddepozitimi i Bajkajt
8	**Qarku Vlorë**	**2 vendepozitime sanitare:** **- Vlora veri = venddepozitimi i Vlorës** **- Vlora jug = Venddepozitimi i Bajkajt**

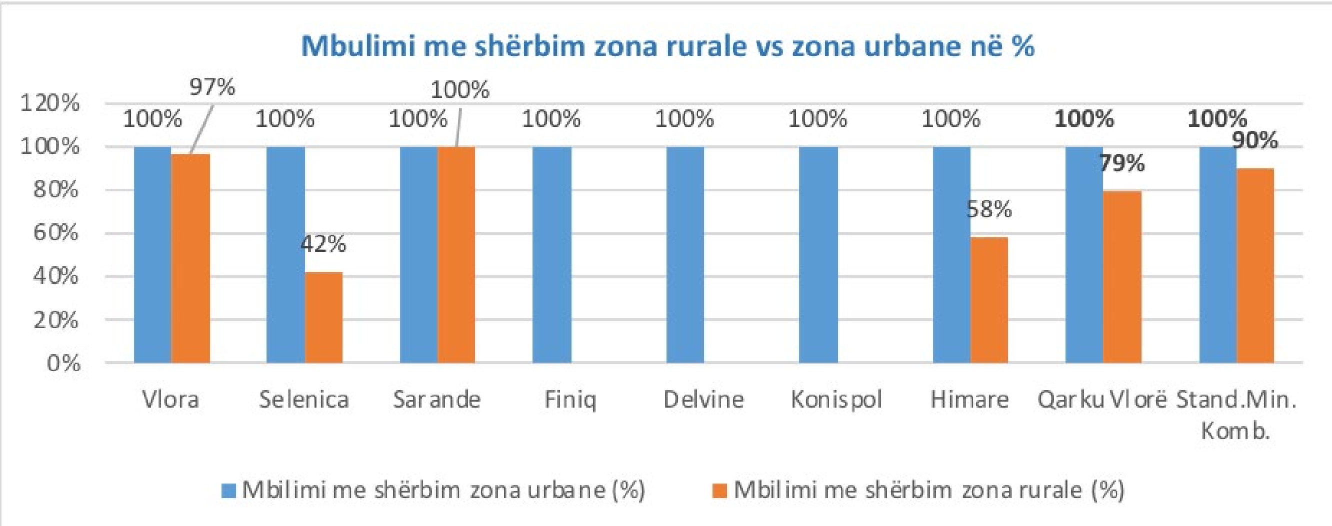
Qarku i Vlorës përbëhet nga 7 bashki. Vlora është qendra e qarkut. Qarku është i ndarë në dy zona mbetjesh sipas Strategjisë dhe Master Planit Kombëtar: Vlora Veriore dhe Vlora e Jugut. Çdo zonë mbetjesh ka parashikuar një venddepozitim sanitar. Sot, vetëm venddepozitimi i Vlorës së Jugut që ndodhet afër qytetit të Sarandës (Bajkaj) është në gjendje pune dhe funksional që nga viti 2016. Vlora e Veriut është në ndërtim e sipër me financimin e KFW-së.

Të gjitha bashkitë brenda Vlorës Jugore konkretisht: Saranda, Finiqi, Konispoli, Finiqi, Delvina dhe Himara i dërgojnë mbetjet e tyre bashkiake në venddepozitimin sanitar. Një stacion transferimi është ndërtuar në Himarë, por nuk është funksional. AKM-ja, me mbështetjen e GIZ-it/DKTI-së, ka matur mbetjet e depozituara vetëm për bashkitë e Vlorës Veriore, përkatësisht: Vlorë dhe Selenicë. Të dhënat nga matja jepen më poshtë.

Nr.	Bashkitë	Popullsia (formula e korrigjuar e MF)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Rezultati i peshimit në bashki për 6 ditë (në kg)	Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/pers/ditë)
1	Vlora	104,827	39	37	103,942	99%	713,960	37,228	0.97
2	Selenica	16,396	48	20	8,171	50%	4,500	235	0.04
3	Sarandë	20,227	4					9,273	1.26
4	Finiq	7,743	52					NA	
5	Delvinë	10,384	17					NA	
6	Konispol	8,245	17					690	0.23
7	Himarë	7,818	24					4,107	
8	**Qarku Vlorë**	**175,640**	**201**	**57**	**112,113**	**74%**	**718,460**	**51,533**	**0.62**

Nr.	Norma e gjenerimit të mbetjeve (Kg/person/ditë)	Vetëdeklarimi (AKM 2020)	SK dhe VKM 538/2021	Rezultatet e peshimit
1	Vlora	1.57	0.95	0.97
2	Selenica	0.02	0.42	0.04
3	Sarandë	1.26	0.96	
4	Finiq	NA	0.51	
5	Delvinë	NA	0.63	
6	Konispol	0.23	0.40	
7	Himarë	1.44	0.62	
8	**Qarku Vlorë**	**0.77**	**0.81**	**0.51**

Norma e gjenerimit të mbetjeve tregon shifra të cilat nuk janë në përputhje me vetëdeklarimin dhe janë shumë afër strategjisë dhe metodologjisë kombëtare për Bashkinë Vlorë dhe shumë afër vetëdeklarimit, por larg SK-së dhe Metodologjisë për Selenicën. Vini re se shërbimi në Vlorë ofrohet nëpërmjet nënkontraktorit privat, ndërsa në Selenicë ofrohet nga bashkia si pjesë e strukturave të saj të shërbimit publik.

Mbulimi me shërbim mesatarisht për zonën urbane për të gjithë qarkun është 100%, ndërsa për zonat rurale 79%, gjë që është brenda standardit minimal të shërbimit të përcaktuar nga Strategjia Kombëtare për zonën urbane dhe shumë afër atij për zonën rurale. Performancën më të mirë e ka bashkia e Sarandës, ndërsa performancën më të dobët Selenica.

Detajet për secilën bashki të ndara sipas njësive administrative jepen më poshtë.

• Bashkia Vlorë

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Vlora qytet	79,513	1	1	79,513	100%	7
2	Novesele	8,209	12	12	8,209	100%	3
3	Orikum	5,503	5	5	5,503	100%	3
4	Qender	7,621	12	12	7,621	100%	3
5	Shushice	3,981	9	7	3,096	78%	3
6	**Bashkia Vlorë**	**104,827**	**39**	**37**	**103,942**	**99%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	713,960
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	101,994
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	37,228
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.97
Ofruesi i shërbimit	Duka
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	13 + 4
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	45 - 55
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	99%
- zona urbane	100%
- zona rurale	97%

- **Bashkia Selenicë**

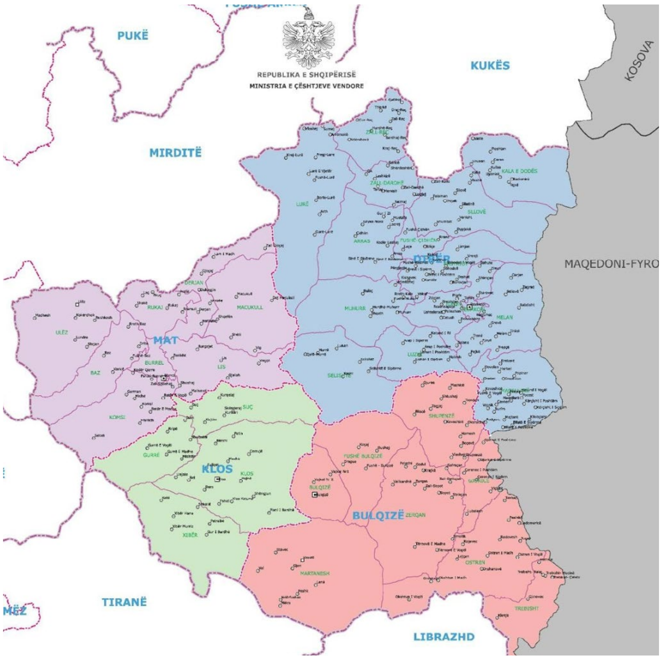
Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fsha-trave që marrin shërbim	Nr. i pop-ullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Selenica qytet	2,235	1	1	2,235	100%	3 - 4
2	Armen	2,965	7	3	1,271	43%	2
3	Brataj	2,849	10	2	570	20%	2
4	Kote	3,516	10	6	2,110	60%	2
5	Sevaster	1,720	8	2	430	25%	2
6	**Vllahine**	**3,111**	**12**	**6**	**1,556**	**50%**	2
1	**Bashkia Selenicë**	**16,396**	**48**	**20**	**8,171**	**50%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	4,500
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	643
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	235
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.04
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	0 + 2
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	30 - 70
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	50%
- zona urbane	100%
- zona rurale	42%

4.7 Qarku Dibër

Harta e Qarkut Dibër

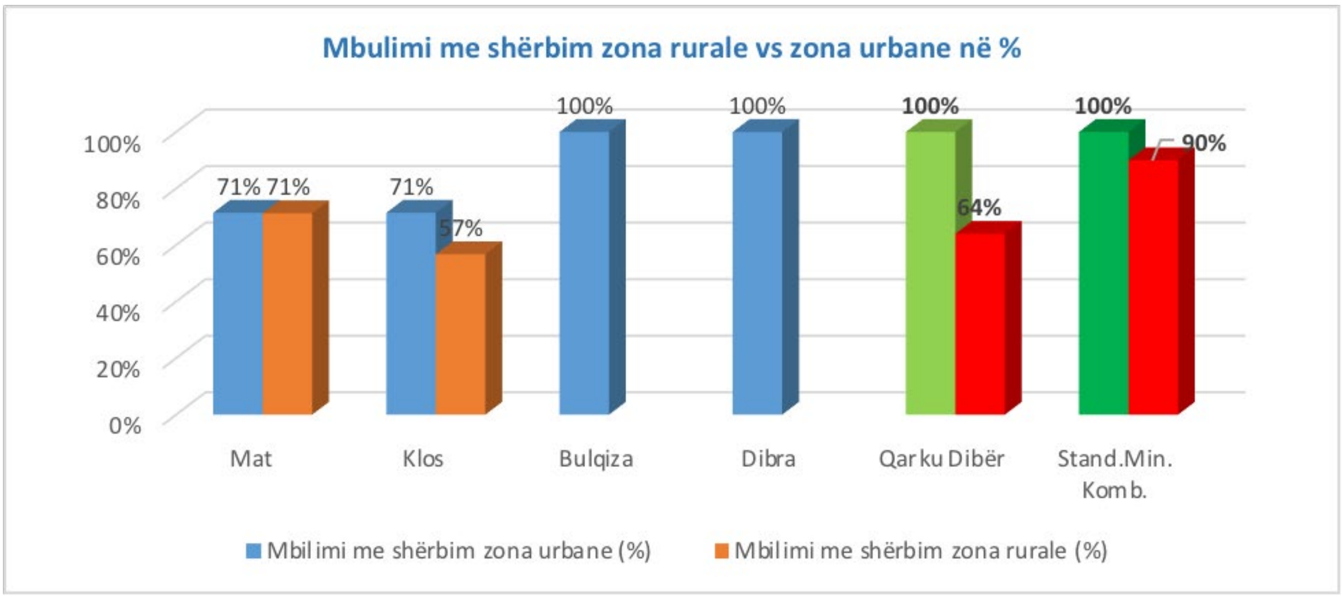
Nr.	Bashkia	Vendgrumbullimi bashkiak
1	Mat	Komsi
2	Klos	Kalbac
3	Bulqiza	Do të identifikohet gjatë fazës së dytë
4	Dibra	Do të identifikohet gjatë fazës së dytë
5	**Qarku Dibër**	**Nuk është zhvilluar ende një venddepozitim rajonal**

Qarku i Dibrës përbëhet nga 4 bashki. Peshkopia (Dibra) është qendra e qarkut. I gjithë qarku është pjesë e zonës së mbetjeve të Dibrës. Kjo do të thotë që i gjithë rajoni duhet t'i dorëzojë mbetjet në një venddepozitimin sanitar rajonal, ku venddepozitimi dhe stacionet e parashikuara të transferimit të jenë funksionale. Sot rajonit i mungon një venddepozitim sanitar rajonal ose një vend tjetër depozitimi përfundimtar, prandaj të gjitha bashkitë i dorëzojnë mbetjet e tyre bashkiake në vendgrumbullimet e tyre. Bashkia Dibër ka një vendgrumbullim të rehabilituar të mbështetur nga Agjencia Zvicerane për Zhvillim (projekti Helvetas) në fillim të vitit 2019, i cili shërbeu si ide pioniere për rehabilitimin e vendgrumbullimeve bashkiake deri në zhvillimin e infrastrukturës rajonale. AKM-ja, me mbështetjen e GIZ-it/DKTI-së, ka peshuar mbetjet për 6 ditë në Mat dhe Klos gjatë fazës së parë të ushtrimit të peshimit. Bashkitë e mbetura Dibër dhe Bulqizë do të maten gjatë fazës së dytë të ushtrimit të peshimit. Rezultatet e ushtrimit për fazën e parë jepen më poshtë.

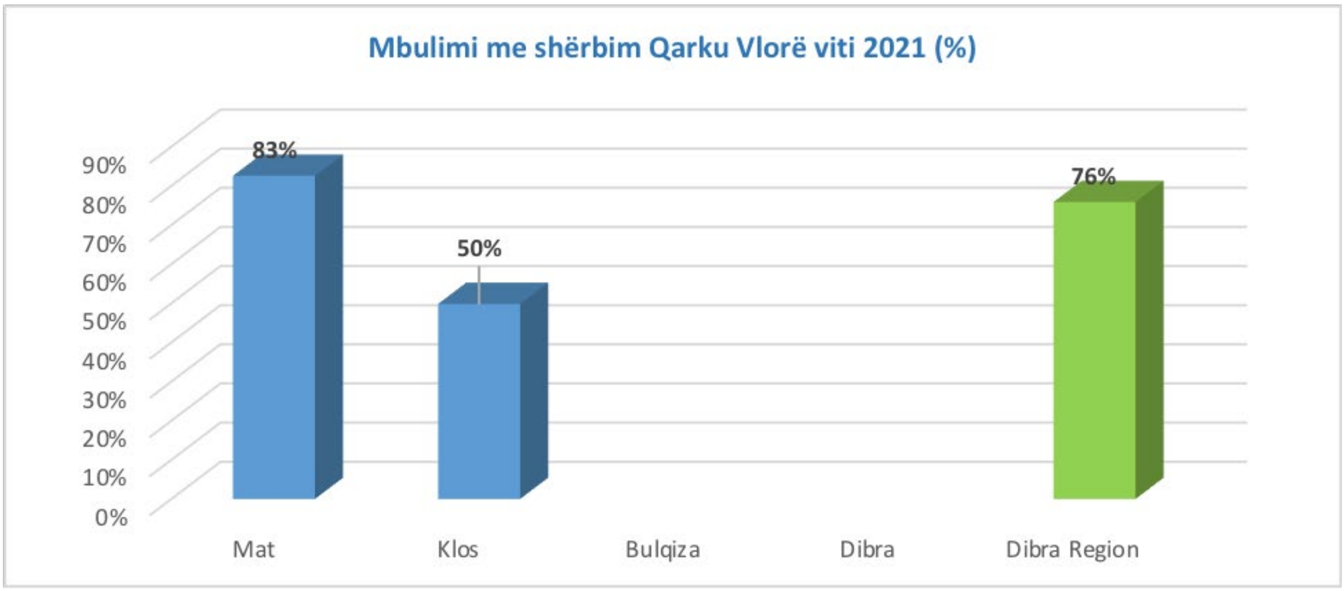
Nr.	Bashkitë	Popullsia (formula e korri-gjuar e MF)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i pop-ullisë së shërbyer	Mbu-limi me shërbim (%)	Rezultati i peshimit në bashki për 6 ditë (në kg)	Vlerësimi vjetor (mesatar-ja në ton)	Norma e gjenerimit të mbet-jeve (kg/ pers/ditë)
1	Mat	27,600	46	33	22,789	83%	66,110	3,447	0.34
2	Klos	16,396	48	20	10,586	50%	12,490	651	0.04
3	Bulqiza	31,210	63					4,150	
4	Dibra	61,619	141					8,150	
5	**Qarku Dibër**	**98,413**	**208**	**71**	**33,375**	**66%**	**78,600**	**16,398**	**0.47**

Nr.	Norma e gjenerimit të mbetjeve (Kg/person/ditë)	Vetëdeklarimi (AKM 2020)	SK dhe VKM 538/2021	Rezultatet e peshimit
1	Mat	0.46	0.52	0.34
2	Klos	0.36	0.40	0.04
3	Bulqiza	0.36	0.52	
4	Dibra	0.36	0.56	
5	**Qarku Dibër**	**0.40**	**0.52**	**0.19**

Normat e gjenerimit të mbetjeve tregojnë shifra që nuk janë në përputhje me ato të vetëdeklarimit dhe strategjisë kombëtare vetëm në rastin e Bashkisë Kolonjë.

Mbulimi i shërbimit mesatarisht për zonën urbane për të gjithë qarkun është 100%, ndërsa për zonat rurale 67%, që është brenda standardit minimal të shërbimit të përcaktuar nga Strategjia Kombëtare për zonat urbane dhe me ndryshim të konsiderueshëm kundrejt zonës rurale siç përcaktohet nga standardi kombëtar i shërbimit. Performancën më të mirë e ka bashkia Mat

Detajet për secilën bashki të ndara sipas njësive administrative jepen më poshtë.

Bashkia Mat

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Baz	2,228	5	4	1,782	80%	2
2	Burrel qytet	10,862	1	1	10,862	100%	6
3	Derjan	1,102	7	6	945	86%	2
4	Komsi	4,283	10	5	2,142	50%	2
5	Lis	3,824	6	6	3,824	100%	2
6	Macukull	1,565	5	0	-	0%	2
7	Rukaj	2,507	5	4	2,006	80%	2
8	Ulëz	1,229	7	7	1,229	100%	2
9	**Bashkia Mat**	**27,600**	**46**	**33**	**22,789**	**83%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	66,110
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	9,444
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	3,447
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.34
Ofruesi i shërbimit	ANTE
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	2 + 1
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	40 - 60
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	83%
- zona urbane	100%
- zona rurale	71%

- **Bashkia Klos**

Nr.	Njësia administrative	Numri i popullsisë (formula e korrigjuar e MF-së)	Nr. i fshatrave	Nr. i fshatrave që marrin shërbim	Nr. i popullsisë së shërbyer	Mbulimi me shërbim (%)	Shpeshtësia e mbledhjes së mbetjeve (herë/javë)
1	Gurrë	3,369	6	4	2,246	67%	3 - 4
2	Klos	7,873	14	10	5,624	71%	2
3	Suç	2,716	5	5	2,716	100%	2
4	Xibër	2,660	6	0	-	0%	2
6	**Bashkia Klos**	**16,396**	**48**	**20**	**10,586**	**67%**	

Të dhënat e shërbimit	
Rezultati i peshimit nga bashkia për 6 ditë (në kg)	12,490
Mbledhja e përditshme e mbetjeve (mesatarja në kg)	1,784
Vlerësimi vjetor (mesatarja në ton)	651
Norma e gjenerimit të mbetjeve (kg/person/ditë)	0.04
Ofruesi i shërbimit	Bashkia
Numri i automjeteve (teknologjike + të hapura)	1 + 0
Përbërja e mbetjeve urbane përkundrejt rurale (në %)	30 - 70
Përqindja e popullsisë së mbuluar me shërbim (mesatarja në %)	67%
- zona urbane	71%
- zona rurale	57%

5. Përfundime

Ushtrimi i peshimit pati sukses falë mbështetjes së qeverisë qendrore (MTT-së dhe AKM-së) dhe kryetarëve të bashkive. U vërejt një koordinim i shkëlqyer ndërmjet ekipit të peshimit (ekspertëve të kontraktuar nga projekti GIZ-it/DKTI-së) dhe të gjitha palëve të tjera të përfshira. Vetëm në një rast, peshimi nuk mund të kryhej (bashkia Fier). Zakonisht, zona e madhe administrative në disa bashki shkaktonte vonesa dhe kërkonte kohë të gjatë që kamionët të mbërrinin nga zona e grumbullimit në venddepozitim, gjë që e bëri ushtrimin të vështirë për ekipin, pasi ai duhej të kalonte pothuajse 12 orë në vend për të kryer peshimin e gjithë ditës. Ndonjëherë prania e ekipit të peshimit shkaktonte ndryshim të sjelljes, e cila ndoshta mund të ketë ndikuar në vëllimin e mbetjeve (mbetjet inerte janë mbledhur në ditën specifike, gjë që ka çuar në mbledhjen e sasive të mëdha të mbetjeve).

Rezultatet e peshimit do të përdoren për të përmirësuar raportimin periodik të bashkive në AKM, për përgatitjen e raportit vjetor të mjedisit, përmirësimin e planeve lokale të planeve të MIMN-ve, përmirësimin e menaxhimit të bashkive, përmirësimin e kontratës së shërbimit me operatorët privatë dhe mbështetjen e zhvillimit të politikave në përgjithësi për sektorin. Kontributi i ushtrimit të peshimit pati ndikim të lartë pasi nga 18 bashki deri në vitin 2020 që kanë matur të dhënat për grumbullimin e mbetjeve (që përfaqësojnë vetëm 30% të bashkive), sot numërohen 45 bashki që masin të dhënat (që përfaqësojnë 74% të bashkive). Deri në fund të pranverës të vitit 2022, të gjitha bashkitë do të kenë të dhëna të matura për grumbullimin e mbetjeve.

Norma e gjenerimit të mbetjeve në kilogram mbetje për banor në ditë është një shifër e përafërt e dhënë në Strategjinë Kombëtare si dhe e përfshirë në VKM Nr. 538/2021 për gjenerimin e të dhënave dhe raportimin për mbetjet bashkiake. Ushtrimi i peshimit vërteton analizën e bërë në Strategjinë Kombëtare se bashkitë deklarojnë norma më të larta se në realitet. Kjo është arsyeja që SK-ja dhe Metodologjia 538/2021 parashikojnë norma që duhet të përdoren nga bashkitë në rast se nuk është i mundur peshimi i mbetjeve konkrete. Ushtrimi i peshimit dëshmon se matja është shumë e afërt me SK-në dhe Metodologjinë, por me devijime të konsiderueshme nga vetëdeklarimi i bashkisë për vitet 2020 ose 2019. Zakonisht, rezultatet e matjes janë më afër shifrave të vetëdeklarimit kur shërbimi ofrohet nga vetë bashkia.

Gjetjet kryesore:

- Ushtrimi i peshimit dëshmon se bashkitë deklarojnë të dhëna të fryra, kryesisht në ato raste kur shërbimi kryhet nga nënkontraktorët privat.
- Në disa bashki është vërejtur prania e mbetjeve të gjelbra si degë, gjethe, bar, veçanërisht në pranverë p.sh. në Përmet, Libohovë, Lushnje, Selenicë etj. Pjesa organike e mbetjeve bashkiake duhet t'i frymëzojë bashkitë të përdorin kompostimin si metodë trajtimi. Kjo do të zvogëlojë sasinë e mbetjeve të përziera të depozituara në pikat fundore të depozitimit, të tilla si venddepozitimet dhe inceneratorët.
- Gjatë stinës së pranverës identifikohen mbetje të lagështa. Për këto bashki duhet të mendohet mundësia e përpunimit të mëtejshëm të të dhënave si, për shembull, një peshim i dytë gjatë sezonit të verës.
- Bizneset tregtare, të tilla si dyqane, tregje, supermarkete etj. në zonat urbane janë mësuar që t'i hedhin mbetjet e thata të riciklueshme (kryesisht karton) brenda kazanëve të mbetjeve të bashkisë, jo në kazanë të dedikuar. Kjo shkakton mbushje të shpejtë të kazanëve që në orët e para të ditës. Në disa raste, kutitë e kartonit hidhen përbrinj kazanëve, gjë që e bën më të lehtë punën për grumbulluesin dhe që çon në mos mbushjen e shpejtë të kazanit.
- Në disa bashki përdoret grumbullimi "derë më derë". Është e rëndësishme të theksohet se në këtë rast nevojitej kohë më e shkurtër për grumbullimin e mbetjeve. Gjithashtu, higjiena ishte më e mirë (kamoni nuk mbante erë, nuk kishte mbetje të lëngjeve të dekompozimit etj. punëtorët ishin më të kënaqur me kushtet e punës).
- Vihet re se pothuajse të gjithë kamionët gjatë lëvizjes kanë derdhje të lëngjeve, të cilat shkaktohen nga hapja e thaseve të paketimit të mbetjeve nga grumbulluesit informalë të lëndëve të riciklueshme.
- Në disa venddepozitime të mbetjeve bashkiake janë vërejtur zjarre, si në Libohovë, Dropull,
- Fatkeqësisht, në shumicën e rasteve, automjetet që përdoren për grumbullimin e mbetjeve bashkiake janë kamionë të dëmtuar (të amortizuar), kryesisht të hapur. Nuk ka dallim sa i takon modalitetit të ofruesit të shërbimit (shërbimi i ofruar nga bashkia ose nga një kompani private nënkontraktore). Shoferët e kamionëve ankoheshin për konsumin e lartë të karburantit të kamionëve për grumbullimin e mbetjeve, etj.
- Të dhënat e vetëdeklarimit nga shoferi i kamionit të mbetjeve ose përfaqësuesi i bashkisë lidhur me numrin e kazanëve të mbledhur nga kamioni përkatës nuk konsiderohen të sakta. Kjo tregon se shërbimit të monitorimit në bashki i mungojnë të dhënat konkrete të menaxhimit, të cilat janë të rëndësishme për mbikëqyrjen e kontratës së shërbimit me kompaninë private apo menaxhimin më të mirë të shërbimit të ofruar nga vetë bashkia.
- Shpesh, mbetjet e ngurta bashkiake përziheshin me mbetje inerte. Në këto raste, shifrat janë më të larta në krahasim me ditët normale.

6 Rekomandime

Përfundimi i peshimit në bashkitë e mbetura është i domosdoshëm për të krijuar një pamje të plotë në lidhje me grumbullimin e mbetjeve të bashkive në Shqipëri. Marrja e përvojës nga koordinimi me AKM-në gjatë ushtrimit të peshimit të bërë në vjeshtën e vitit të kaluar (7 bashki) dhe kërkesa e AKM-së për të raportuar në bazë të rezultateve të peshimit janë kyçe për konsolidimin e raportimit të të dhënave të sektorit.

Bashkitë shqiptare mbledhin mbetje organike në një pjesë shumë të madhe të mbetjeve të përgjithshme, sasia e të cilave varion nga 55% deri në 70% të mbetjeve të përgjithshme të grumbulluara. Kjo duhet t'i bëjë planet vendore të drejtohen drejt aktiviteteve të kompostimit. Kjo do të sjellë një ndikim të lartë mbi uljen e mbetjeve të hedhura në pikën fundore të venddepozitimit. Duhet të theksohet që përbërja e mbetjeve është vetëm një vlerësim i përafërt i grupit të peshimit, ndërkohë që nuk bazohet në ndonjë matje apo vrojtim, prandaj të dhënat duhet të merren vetëm si të dhëna me natyrë indikative.

Grumbullimi i mbetjeve sipas llojit të tyre është nevojë urgjente për të nxitur riciklimin, për përmirësimin e shërbimit të grumbullimit të mbetjeve për të gjithë komunitetin dhe uljen e sasive të mbetjeve të depozituara në venddepozitimin fundor. Bashkitë duhet të fillojnë të zhvillojnë plane/aktivitete konkrete dhe buxhet për infrastrukturën e grumbullimit të mbetjeve sipas llojit të tyre.

Të dhëna më të sakta për grumbullimin e mbetjeve duhet të kontribuojnë për rishikimin e kontratave të shërbimit me kompaninë private nënkontraktore. Ka raste kur kontrata bazohet në një sasi (në letër – kontratë) e cila është 5 herë më e lartë se shifrat reale. Përfitimet përkatëse nga përmirësimi i marrëveshjeve kontraktuale, për shkak të të dhënave konkrete mbi sasitë e mbetjeve dhe jo përllogaritjet e përafërta (më pak mbetje për t'u menaxhuar) do të duhet të kontribuojnë për investimet për grumbullimin e mbetjeve, transportin, riciklimin, infrastrukturën e kompostimit, etj. Kjo është rruga drejt përmirësimit të shërbimit, qoftë duke rritur mbulimin e popullsinë totale dhe/ose duke mbështetur riciklimin.
Së fundi, por jo më pak e rëndësishmja, të dhëna më të sakta duhet të kontribuojnë për një llogaritje më të mirë të kostos së shërbimit si edhe për përcaktimin e nivelit të tarifës së menaxhimit të mbetjeve.

Bashkitë duhet të përdorin normat që dolën nga ushtrimi i peshimit për llogaritjen e ardhshme të mbetjeve të prodhuara për banor në vit. Kjo shifër rezultoi të jetë shumë e afërt me normat e parashikuara nga SK-ja dhe Metodologjia 358/2021.

ANEKS II

NDËRGJEGJËSIMI MJEDISOR DHE KONSULTIMI ME PUBLIKUN

Ndërgjegjësimi mjedisor

Ndërgjegjësimi mjedisor ka një rol efektiv në krijimin e vetëdijes njerëzore për mbrojtjen e mjedisit ku jetojmë. Përgatit individin që të bëhet i aftë të balancojë nevojat e tij jetësore dhe mjedisin natyror. Rrit aftësinë njerëzore për të marrë pjesë në menaxhimin e mjedisit dhe në zgjidhjen e sfidave mjedisore. Ne kemi nevojë për vetëdije në sjelljen tonë për mbrojtjen dhe ruajtjen e mjedisit dhe përmirësimin e cilësisë së jetës njerëzore

Gjatë periudhës 2020-2021 nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit janë organizuar tre fushata ndërgjegjësuese me fokus mbrojtjen e mjedisit.

1. Fushata ndergjegjësuese për një menaxhim më të mirë të mbetjeve

Agjencia Kombëtare e Mjedisit përgjatë periudhës 2020-2021, me mbështetjen e projektit të GIZ " Menaxhimi i Modernizuar i Mbetjeve të Ngurta dhe Ekonomia Ricikluese në Respekt të Mjedisit" ka ndërmarrë zhvillimin e një fushate ndërgjegjësuese në 61 bashkitë e vendit tonë dhe organizimin e orëve edukuese në shkolla 9 – vjeçare në qytete të ndryshme në lidhje me mbrojtjen e mjedisit nëpërmjet mirëmenaxhimit të mbetjeve.

Gjatë takimeve është diskutuar për rëndësinë e ndarjes të mbetjeve që në burim. Detyrimin që kanë bashkitë për sigurimin e infrastukturës së nevojshme për hedhjen e mbetjeve të familjeve dhe bizneseve në kazanat për mbetjet e diferencuara për riciklim, kosha rrugorë, mjetet për mbledhjen dhe transferimin e tyre në vend-depozitime sanitare në mbrojtje të shëndetit të njerezve dhe mjedisit. Nxitjen e qytetarëve dhe të bizneseve për hedhjen e rregullt dhe të diferencuar të mbetjeve, parandalimin e konsumit të produkteve plastike njëpërdorimshe, ripërdorimit dhe riciklimit të mbetjeve për të patur një mirëmenaxhim të tyre dhe mjedis të pastër.

Qëllimi kryesor i orëve edukuese është informimi i fëmijëve në lidhje me ndarjen e mbetjeve sipas rrymave, hedhjen e rregullt të mbetjeve në vendet e caktuara nga bashkia. Sensibilizimin e tyre për reduktimin e përdorimit të artikujve njëpërdorimshe të plastikes si dhe riciklimin e ripërdorimin e tyre. Gjatë këtyre orëve janë zhvilluar aktivitete ndërgjegjësuese ku nxënësit e shkollave kanë paraqitur vizatime, poster dhe punime të realizuara me materiale të riciklueshme, ku përcillen mesazhet ndërgjegjësuese për mbajtjen pastër të qytetit.
Janë organizuar trajnime për mësuesit në shkolla në bashkitë e vendit mbi disa mënyra se si mund të realizohen punime me materiale të plastikës, që të mos përfundojne në landfille, duke ju rritur kështu jetëgjatësinë e tyre. Nga projekti i GIZ në këto shkolla janë dhuruar disa sete me materiale shkollore për krijimin e punimeve me materiale të plastikës.

Eksperienca në këtë drejtim tregoi se:

- Monitorimi i mirë i territorit nëpërmjet inspektimit në dyqanet e mëdha, supermaketet dhe tregun joformal të fruta-perimeve jep ndikim të menjëhershëm dhe të mirë në uljen e konsumit të qeseve plastike njëperdorimshe
- Fushatat sensibilizuese nuk mund të jenë të veçuara dhe të kryera vetëm njëherë. Është e nevojshme një fushatë gjithëpërfshirëse dhe angazhim i gjithë komunitetit dhe biznesit
- Shkollat janë një levë e rëndësishme edukimi dhe sensibilizimi, gjithsesi ato japin impakt në terma afatgjatë
- Kufizimi i plastikës njëpërdorimshe është hapi i parë për zbatimin e direktivës së BE-së në lidhje me heqjen nga përdorimi të plastikës njëpërdorimshe.

2. Fushata e sensibilizimit "Thuaj Jo ndotjes, përdor më pak plastikë"

Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në kuadër të një nga sfidave më të mëdha që po përballet sot e gjithë bota, ndotja nga mbetjet plastike dhe mbeturinave të hedhura në det, me fillimin e sezonit turistik të vitit 2021 ka ndërmarrë fushatën e sensibilizimit përgjatë bregdetit shqiptar **#ThuajJONdotjes❎** përdor më pak plastikë ". Synimi ynë ka qenë ndërgjegjësimi i qytetarëve, turistëve për rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit dhe vecanërisht menaxhimit të integruar të mbetjeve. Ndarja e mbetjeve në burim, hedhja e tyre në vend depozitimet e caktuara dhe ruajtja e mjedisit detar nga mbetjet dhe plastika shmangin ndikimin negativ në biodiversitet dhe shëndetin tonë. Mbetjet me përmbajtje plastike, alumini, qelqi, mbetjet ushqimore të hedhura në natyrë dhe në mjediset ujore çlirojnë kimikate, të cilat paraqesin rrezikshmëri të lartë duke ndikuar gjithashtu edhe në ndryshimet klimatike.

3. Fushat ndërgjegjësuese "Njohja me gjendjen e mjedisit dhe rekomandimet për përmirësimin e situatës mjedisore si dhe ndërgjegjësimi për mbrojtjen e mjedisit "

Gjatë periudhës Tetor 2021- Shkurt 2022 janë organizuar takime ndërgjegjësuese me përfaqësues të 61 bashkive të vendit dhe 22 biznese të ndryshme të cilët ushtrojnë aktivitetin e tyre në këto zona. Synimi i takimeve ndërgjegjësuese ishte:

- Njohja me vlerësimin e gjendjes së mjedisit në vendin tonë për vitin 2020
- Informimi me rekomandimet e dhëna në RGJM 2020, për përmirësimin e situatës mjedisore, me qëllim përfshirjen e tyre në dokumentat strategjike dhe planet vendore për mjedisin të bashkive. Ndërgjegjësimi për ndërmarrjen e veprimeve të rekomanduara.

- Ndërgjegjësimi i bizneseve me aktivitet industrial për ndikimet negative që shkaktohen në mjedis dhe njohja me rekomandimet për minimizimin e tyre në mbrojtje të mjedisit.
- Nxitjen e tyre për përdorimin e teknologjive më të mira dhe trajtimin e shkarkimeve në ajër, tokë dhe ujë.

Rekomandimet e Raportit të Gjendjes në Mjedis shërbejnë si një bazë e mirë për ndërgjegjësimin e bashkive dhe bizneseve në mbrojtje të mjedisit. Gjithashtu ndihmojnë në hartimin e politikave më efikase jo vetëm në përmirësimin e gjendjes së mjedisit, por edhe në parandalimin e ndikimeve në mjedis. Për këtë arsye gjatë takimeve me bashkitë dhe bizneset u theksua rëndësia e përfshirjes së rekomandimeve në planet e tyre për mjedisin si dhe ndërmarrjen e veprimeve për treguesit kryesor të mjedisit të cilat do të ndihmojnë në përmirësimin e gjendjes mjedisore në vendin tonë. Nxitja e bizneseve për ushtrimin e aktiviteteve duke përdorur teknologjinë e duhur si dhe marrjen e masave për trajtimin e shkarkimeve për të minimizuar ndotjen e mjedisit.

Ndërgjegjësimi për ndërmarrjen e veprimeve që këto rekomandime të mos mbeten thjesht në letër por të përfshihen në planet për mjedisin dhe të kthehen në veprime konkrete për mbrojtjen e mjedisit.

• Konsultimi me publikun në proçesin e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis

Agjencia Kombëtare e Mjedisit është insitucion që në fushën e përgjegjësisë ka edhe marrjen në shqyrtim dhe dhënien e vendimeve për projekte, që i nënshtrohen proçedurës së Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis. Një rol të rëndësishëm në këtë proçes luan edhe proçedura e konsultimit me publikun në vendimarrjen mjedisore, e cila kryhet për projektet në fusha të ndryshme dhe për proçesin e thelluar të VNM-së, në bazë të VKM 247/2014.

Qëllimi kryesor i këtij procesi, është të sigurojë:

a)një nivel të lartë të mbrojtjes së mjedisit, përmes parandalimit, minimizimit dhe kompensimit të dëmeve në mjedis, nga projekte të propozuara që përpara miratimit të tyre për zhvillim;

b)garantimin e një procesi të hapur vendimmarrjeje, gjatë identifikimit, përshkrimit dhe vlerësimit të ndikimeve negative në mjedis, në mënyrën dhe kohën e duhur; si dhe përfshirjen e të gjitha palëve të interesuara në të.

Numri i konsultimeve me publikun dhe fusha e veprimtarisë për të cilat janë kryer këto konsultime për vitin 2021 paraqiten në tabelat më poshtë.

Tabela 1. Numri i konsultimeve sipas rajoneve/Agjencive Rajonale të Mjedisit

Agjencia Rajonale e Mjedisit	Rajonet	Numri konsultimeve
Tiranë	Tiranë, Durrës, Dibër	359
Fier	Fier,Vlorë, Gjirokastër	150
Lezhë	Lezhë, Shkodër, Kukës	96
Berat	Berat, Elbasan, Korçë	164
TOTAL		**769**

Tabela 2. Fushat e veprimtarive dhe konsultimet

Veprimtaria	Numri i konsultimeve
Shfrytëzim/përpunim guri dhe inerte	80
Shfrytëzim kromi	19
Trajtim uji	2
Hidrokarburet	354
Institucione shëndetësore	25
Magazinim/prodhim solvent - kimikatesh	22
Servis/lyerje makinash	27
Elektrike	3
Ndërtim linje OST	2
Kërkim/zbulim	5
Rritje intensive	15
Prodhime shtazore	22
Prodhime plastike	20
Prodhimi i pijeve dhe ushqimit	16
Prodhim/riciklim vaji	2
Prodhim mobilje	5
Prodhime të ndryshme	20
Stampim	4
Të tjera	19
Prodhime të ndryshme	20

ANEKS III

RRYMAT E MBETJEVE SIPAS QARQEVE

Të dhënat e informacionit	Tiranë	Durrës	Shkodër	Vlorë	Elbasan
Sasia e mbetjeve organike, shtëpiake (Kg)	292,147,000	83,070,096	4,362,840	12,920,640	17,664,600
Sasia e mbetje Inerte (Kg)	0	331,108	600,000	27,200,000	4,195,000
Sasia e mbetjeve farmaceutike Spitalore (Kg)	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve Spitalore jo të rrezikshme (Kg)	0	231,750	0	0	3,687,600
Sasia e mbetjeve Spitalore të rrezikshme dhe Dentare (Kg)	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve Plastike (Kg)	0	1,200,000	310,000	2,215,600	4,361,195
Sasia e mbetjeve të Qelqit (Kg)	0	305,000	80,000	959,300	4,827,400
Sasia e mbetjeve Metalike (Kg)	0	670,335,000	750,000	261,100	985,000
Sasia e mbetjeve të Drurit (Kg)	0	19,350,000	0	634,500	603,000
Sasia e mbetjeve të Letër dhe Kar-tonit (Kg)	0	54,974,250	0	1,304,900	4,714,730
Sasia e mbetjeve të Baterive të dala jashtë përdorimit (Kg)	0	0	0	0	142,020
Sasia e mbetjeve të gomave të dala jashtë përdorimit (Kg)	0	6,226,000	0	18,000	273,500
Numri i automjeteve të dala jashtë përdorimit	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve të vajrave të për-dorur (Kg)	0	0	0	0	5,527,000
Sasia e mbetje nga produktet e Kafshëve (Kg)	0	558,540,000	0	0	1,383,500
Sasia e mbetjeve nga plehrat kimike dhe pesticideve të skaduara nga përdorimi në bujqësi (Kg)	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve farmaceutike bujqësore (Kg)	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve të produkteve të tekstilit (Kg)	0	44,894,000	0	218,600	1,399,550
Sasia e mbetjeve të vajrave izolues dhe përcjellës nxehtësie që përm-bajnë PCB/PCT (Kg)	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve nga sektori i in-dustrisë dhe minierat (Kg)	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve Elektrike dhe Elektronike (Kg)	0	100,000	1,800,000	0	499,555
Sasia e mbetjeve bimore dhe shtazore e pakompostuar (Kg)	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve të depozituara për kompostim e mbetjeve urbane (Kg)	0	0	0	0	0
Sasia e mbetjeve të depozituara në Lendfill (Kg)	47,360,000	55,306,196	0	81,887,600	26,396,000
Sasia e mbetjeve të depozituara në Incenerітor (Kg)	0	0	0	0	24,498,000

Shënim: Të dhënat e paraqitura në tabelë janë të vetdeklaruara nga Njësitë e Qeverisjes Vendore.

	Korçë	Fier	Gjirokastër	Lezhë	Dibër	Berat	Kukës
	41,295,270	20,965,000	4,318,080	185,792,000	12,277,400	8,371,715	11,150,000
	1,083,000	3,723,000	868,720	950,000	453,060	1,441,000	4,952,000
	0	0	0	0	0	0	0
	0	1,100	3,000	150,000	5,859	31,900	0
	0	0	0	0	0	0	0
	173,000	3,805,100	882,310	0	750,240	2,003,000	0
	2,329,520	1,628,000	390,440	0	247,020	955,000	0
	63,000	234,000	190,930	0	80,530	213,200	0
	443,000	560,000	246,080	0	151,322	270,000	0
	514,747	2,087,000	515,290	0	773,180	2,168,000	0
	0	8,000	5,000	0	129,906	9,600	0
	100,000	64,000	10,000	0	57,161	0	0
	0	0	0	0	0	0	0
	114,000	6,000	2,000	0	68,104	0	0
	520,300	0	55,350	0	115,604	313,000	0
	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0
	28,770	308,000	174,000	0	215,208	914,000	0
	0	0	0	0	0	0	0
	0	530,000	0	0	0	0	0
	180,000	26,119	12,000	0	93,906	86,000	0
	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0
	21,942,640	27,872,550	6,287,500	4,380,000	20,343,000	18,691,500	11,150,000
	0	3,501,900	0	0	0	0	0

bashkëpunimi gjerman
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Published by
giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT DHE MJEDISIT

Agjencia Kombëtare e Mjedisit